

Ziua reîntoarcerii lor

de Poul Anderson

1973

Profetul Vorbi:

"Chemat nu știu de ce, am mers acolo unde oamenii nu fuseseră încă.

Cu o bucată de piatră de cretă, luată din dărâmătură, mi-am însemnat cărarea; dar era aproape ultima sclipire a simțului meu uman, pe când marcam kilometru după kilometru, tot mai aproape de sfârșitul drumului meu.

Am găsit-o într-o încăpere unde lumina strălucea rece, venind de la un lucru înalt pe a cărui simplitate ochii mei alunecau; am putut să văd numai că era probabil o mașinărie și că cea mai mare parte a sa era nu materie ci energie; înaintea ei stătea ACEASTA pe care o port acum pe cap. Mi-am așezat-o pe frunte și nu sunt nici cuvinte nici gânduri pentru ceea ce veni...

După trei nopți și zile am urcat; și în mine exista Caruith Străvechiul, Salvatorul planetei Aeneas..."

Un cuvânt s-a furișat până la mine și urechea mea i-a prins șoapta. În clipa când viziunile nopții frământă gândul, când oamenii sunt cufundați într-un somn adânc, teama și fiorul au venit peste mine și toate oasele mi-au tremurat. Un duh a trecut apoi pe dinaintea mea, părul mi s-a zbârlit; și stătea acolo, nu i-am putut desluși înfățișarea; o formă era înaintea ochilor mei, tăcerea stăpânea și am auzit un glas...

IOV, IV, 12—16.

I

ÎN CEA DE A TREIA ZI, el se sculă și se ridică din nou înspre lumină. Zorii licăreau deasupra mării care odinioară fusese un ocean. Către nord, colții stâncilor se distingeau albaștrii față de griul metalic al orizontului; jos, ele formau o fâșie, cea a cascadelor, al căror tunet răzbătea ușor, într-un frig fără aripă de vânt. Cerul continua să fie liliachiu spre apus, purpuriu deasupra, alb la răsărit, unde soarele se iveau, înălțându-se. Luceafărul, însă continua să strălucească aici, pe planeta Primului Ales.

Eu sunt cel de al doilea Ales, știu Jaan: și vocea acelora care aleg. A fi om înseamnă a fi strălucire, nimb, aureolă.

Nările-i inspirau adânc aerul, mușchii se contractau, se relaxau, se bucurau că există. Niciodată până atunci nu-și dăduse seama de acest fapt. Era, exista cu adevărat, de la luminozitatea figurii până la prundișul de sub picioare.

— O, splendoare a tuturor splendorilor, spuse vocea care, înăuntrul său, era Caruith.

— Copleșește acest biet trup, zise Jaan. Renasc pentru întâia oară. Tu nu te simți ca un străin în captivitate?

— Șase milioane de ani au fost zvârlite în noapte, spuse Caruith. Îmi amintesc valurile înspumate și strigătul navigatorului aici, unde acum se întinde un pustiu sub picioarele noastre; îmi amintesc fala zidurilor și a coloanelor acolo unde se grămădește mormanul de ruine, deasupra mormântului de unde noi am venit; îmi amintesc norii plutind în veșmânt de curcubeu. Mai presus de toate încerc să-mi amintesc — și nu izbutesc pentru că sângele și carnea ce sunt acum nu pot suporta focul care am fost — încerc mereu să-mi apropiu în minte plenitudinea, complexitatea vieții.

Jaan ridică mâinile către coroana ce-i încingea fruntea.

— Pentru tine, zise el, e o însărcinare copleșitoare.

— Nu, cântă Caruith. Împărtășesc șansa dăruită ție și speciei tale. Voi crește, voi deveni cu tine și tu cu mine și ei cu noi, până când omenirea însăși va deveni demnă nu numai de a fi primită în Unicitate ci, în plus, va putea aduce acesteia ceea ce numai ei îi aparține. Iar la sfârșit, cuvântul îl va crea

pe Dumnezeu. Haide acum să spunem toate acestea oamenilor. El/ei urcară muntele către Arena. Deasupra lor pălea luceafărul de dimineață.

II

ȚINUTUL DE LA EST de Casa Vânturilor cobora în pantă, apoi se ridică înspre Dealurile Hesperiene. Vara timpurie le îmblânzise pustietatea cu frunze: verde-albăstrui, verde-gri ici și colo, întunecatului verde al stejarului ori al cedrului, purpuriul *rasminului*, culori împrăștiate în pomi singulari, în tufișuri, în dumbrăvi întinse, amestec de onix cu tente roșii și galbene, acoperământ viu al pământului, *trava* — mantie de foc.

Un curent rece se simțea dinspre apus. Ivar Frederiksen se înfioră; chiar și țeava puștii o simțea înghețată sub palmă. Pajiștea pe care era întins începuse să se pregătească pentru noapte, transformându-se într-un covor flexibil. Mirosul de piatră de peste zi, ca și scânteierile pajiștii dispăruseră. Un copac *delphi* îl proteja: trunchi noduros, despletit, peșteră de crengi și frunziș. Nenumărate buruieni ruginii acopereau pajiștea, ca șoaptele într-o limbă neștiută. Privirea lui cutreieră de pe un povârniș cotropit de arbuști și bolovani spre o vale umbroasă. Pe malul râului se zărea drumul pierdut în amurg, apa era o ștearsă scânteie. Inima-i bătuse tare, acoperind aproape zgomotul curgerii Râului Sălbatic.

Nimeni. Oare nu vor veni niciodată?

O fulgerare îl orbi și îi tăie răsuflarea. Un avion dinspre vest?

Nu. Frunzele, în zbuciumul lor, îl amăgiseră. Ceea ce se ridicase deasupra culmii Hornbeck era chiar Creusa. Hohotul de râs izbucni necontrolat, semn al încordării nervoase. Ca și cum ar fi căutat un însoțitor, el urmă luna. Pe măsură ce suia spre est, strălucea chiar mai luminoasă, mărindu-se. Peste toate, o pereche de aripi căpătaseră raze de la ascunsul soare și zvârleau aur contra cerului indigo.

Hei! Ușurel! se mustră singur. Ești aproape neatent, distrat, cu gândul în altă parte. Ce s-ar întâmpla dacă aceasta ar fi prima bătălie? Nu ai nici o scuză. Ești doar căpetenia, nu-i așa?

Deși învățat cu aerul subțire și uscat al planetei Aeneas, pe care se născuse, el își simți căile respiratorii dureroase, limba ca o bucată de piele tăbăcită. Duse la gură bidonul umplut de la acel curent de apă; îi simți gustul de metal.

"Aah", începu...

Și atunci au apărut Imperialii.

S-au ivit așa, deodată, ca o explozie. O parte din el știuse asta. Venind mai târziu decât au fost așteptați, ei fuseseră apărați de întunericul nopții, dar și de un crâng până când prin mișcarea de înaintare a devenit o realitate de neconfundat. Dar oare cum de nici unul dintre cei care-l urmau nu-i zărise mai devreme deși grupele de gherilă acopereau câte trei kilometri de fiecare parte a defileului? Faptul acesta nu era desigur o dovadă a calităților de care dispuneau.

Și iată-l pe Ivar prins într-o ambuscadă. Nu știa ce urla mai tare în el: frica, mânia, nebunia... Nici nu avea de altfel, vreme să se întrebe. Realiză doar cu un licăr interior de uimire că nu simțea nici o bucurie eroică nici o hotărâre neînduplecată. Trupul îl asculta orbește pe când ceva se lamenta în el: *Cum am ajuns aici? Cum ies din asta, cum mă descurc?*

Îndată fu în picioare. Dădu glas strigătului de vânătoare al lupului-păianjen și auzi ecoul. Își trase gluga hainei peste cap, își fixă masca de noapte pe față. Înșfăcă arma de jos și sări din ascunzișul frunzelor de *delphi*.

Fiecare simț îi era ascuțit la maximum: vedea orice frunză răsucită pe unde alerga, sesiza orice mișcare de sub cizmele sale, prinse o ultimă undă de căldură emanată de o piatră uriașă, inspiră dulceața împrăștiată de cedru, se lăsă periat de frunzișul unui stejar, ar fi putut număra petalele ce cădeau din *rasmin* ori să măsoare viteza cu care *trava* se acoperea de brumă ca o plapumă de fulgi înainte de instalarea frigului pătrunzător. Toate acestea rămăseseră oarecum izolate la periferia conștiinței în timp ce acțiunea — care însemna mișcarea mușchilor, nervilor, sângelui, plămânilor, pulsul — stăpânea întreaga sa ființă ațintită către dușmani.

Erau umanoizi, un pluton de infanterie marină, în jurul unui tun de câmp. Acesta aluneca perfect pe prundiș, la vreo doi metri de drum. Deși cu coifuri și în ținută de luptă, neașteptându-se la vreun necaz într-o patrulare obișnuită, oamenii erau dispersați, lăsând mai curând impresia că se plimbă decât că mărșăluiesc. Cei mai mulți conectaseră activatoarele energetice de pe umeri la bateriile din ranițele verzi.

Infrascopul de pe pușca lui Ivar îi arătă tot. Ochii săi văzură camarazi ce se ridicau din tufișuri și înaintau în salturi, mascați și înarmați ca și el. Urechile sale percepură voci tinere, răgușite, aspre chemări de război, strigăte fără înțeles. Pârâiră împușcături. Aeneizii își dublaseră numărul victimelor — avantaj al surprizei.

Ivar constată că lor le lipseau armele cu energie; dar iată că reușiră să trimită o ploaie de gloanțe spre piesa de artilerie. Conducătorul acesteia fu efectiv zvârlit de pe locul său. O zdreanță roșie, *I-am zdrobit!* Simți el însuși o rafală, apoi își continuă atacul, jos și în zig-zag. Plutonul trebuia distrus, iar echipamentul cărat în pustiu.

Tunul se lăsase în jos. Ivar își dădu seama prea târziu. Un soi de întrerupător al vieții. Artileriștii marini, care-și culcaseră trupurile la pământ, se ridicară și căutau să se adăpostească. Câțiva zăceau răniți sau nimiciți, ceilalți își găsiseră un refugiu. Aruncătoarele de gloanțe șuierau, focul exploziilor ardea ochii și asurzea urechile. Aeneidul cel mai apropiat de Ivar tremura, se răsucea de pe-o parte pe alta, se oprea și țipa. Țipa. Țipa. Pe brazda de iarbă, sângele său, era revoltător de strălucitor, împrăștiat pe o porțiune cumplit de largă.

Alt Imperial preluă controlul tunului. Un fulger zbură peste râul care-și arată paloarea albastrie, ca de metal topit. Bubui tunetul. Pe unde trecea mănunchiul de raze nu mai existau copaci sau tufe. Nici luptători. Fumul se învălătucea deasupra cenușii.

Orb și surd, Ivar căzu. Își înfipse mâinile ca niște gheare în tină fiindcă avea impresia că planeta învârtindu-se, încerca să-l zvârle în afară.

O clipă cât o veșnicie și delirul trecu. În cap îi suna parcă un clopot, frânturi de lumină îi ardeau ochii; totuși auzea, vedea, aproape chiar putea gândi.

Un arbust ca un pumnal ascuțit îl acoperise aproape complet. Îi sfâșiasse mâneca dreaptă și îi crestase brațul, dar alte răni nu avea. Lângă el se lăți un cadavru. Măruntaiele se împrăștiară mai departe. Masca îl ascundea, nu știa care dintre prietenii săi putea fi. Ce nedrept, ce obscen să exhibi intestinele fără a arăta figura!

Ivar se strecură prin beznă. Inamicul nu-și întorsese tunul către malul acesta. Dimpotrivă, foloseau arme mici, adecvate, unelte de precizie. Grupurile de gherilă erau, în fața iscusinței și disciplinei inamice, ca sticla fragilă contra unui blid de metal.

Gherilă? Noi, copiii? Și EU i-am condus. Ivar se luptă să nu verse, să nu plângă. Trebuia s-o șteargă pe furiș. Noroc idiot, numai asta îl păstrase viu și neobservat. Dar iată că adversarii luau prizonieri. Îi văzu aducând mai mulți pe care-i înjurau în surdină. Alții, dezarmați, ridicaseră mâinile.

Virgil alunecă dedesubtul unui orizont nevăzut. Noaptea izbucni.

Aeneas se rotește în douăzeci de ore, nouăsprezece minute și câteva secunde. Zorii nu erau departe când Ivar Frederiksen ajunse la Casa Vântului.

Granitul cenușiu înconjura ca un zid sălașul străvechi al Celui Dintâi Bărbat al Ilionului. Era clădit în apropierea unui colț de promontoriu. Platforma continentală cobora domol de-a lungul a trei kilometri către fundul Mării Antonine prin straturi suprapuse, pante, țancuri, costișe și terase abia acoperite cu tufăriș ori chiar numai piatră. Și râul ce strălucea pe lângă castel, se ducea tot într-acolo, într-un clinchet de cataracte.

Măreața intrare era zăvorâtă, ceea ce mărturisea că trupele de ocupație erau considerate răufăcătoare. Ivar se poticni, ezită să apese plăcuța de identificare. Zvonul clopotelor sună a gol.

Durerea era ca o slăbiciune care se trezea în măduvă și se infiltra prin oase și carne până ce sângele-i se contopea cu ea. Genunchii îi tremurau, fălcile clănțăneau. Sudoarea, uscată acum, pe care o simțise prelingându-se și mirosind, îi rănise buzele. Fiindu-i frică să meargă pe drumurile obișnuite, rătăcise pe căi lăturalnice și aspre. Se sprijinea de înaltă ușă de oțel și trăgea cu nesaț aer în piept. Un vânticel îl învelea cu răceala nopții. Nici o dată până

acum nu fusese atât de conștient de frumusețea acestui pământ, iar acum — iată — era pierdută pentru el.

Soarele se înălțase spre negrul transparent, bătut cu stele. Prin aerul subțiat, acestea străluceau neclintit, în nuanțe diamantine și Calea Lactee era un torent alb și un nor înrudit, apropiat în Ula, era galaxia-sora noastră risipită la un milion jumătate ani-lumină. Creusa se stabilizase; dar, încetișor, Lavinia înaintase în înalțuri în cel de-al doilea pătrar. Lumina zvârlea argint peste promoroacă.

La est se întindeau câmpurile, fânețele, pădurile, terenurile pe care dormitau ogrăzile fermelor și, cel mai departe, crestele. Privirea lui Ivar se pierdu înspre apus. Acolo, culmile bogate se transformaseră în livezi, plantații, canale care noaptea înghețau-oglină, resturile carbonizate ale unui ținut de mlaștină sărată, undeva la marginea lumii. I se păru că zărește mișcarea unor lumini. Erau oamenii deja răspândiți peste tot? Nu, nu ar putea vedea de la o asemenea distanță lămpi... felinare de pe nave fantomă, navigând pe un ocean dispărut cu trei milioane de ani în urmă...

Portalul se deschise cu un balans larg. Sergentul Astaff stătea în spatele lui. Sfidând decretul Imperial silueta lui bondoacă purta uniforma Iliană. Renunțase totuși la glugă și mască. În linia ireală, capul său nu apărea cărunț ci era tot atât de alb pe cât îi erau și vorbele abia adiate.

"Întâi-Născutul Ivar! Unde-ai fost? Ce s-a întâmplat? Mama ta s-a temut grozav pentru tine în aceste ultime cinci zile." Moștenitorul casei se împletici către el. În spatele porții, terenul curții era dungat cu umbre de lună dinspre turnuri, clădiri mai mari ori mai mici. Un câine de vânătoare din rasa apuseană, uscățiv și cu fălci grele, era singurul semn de viață vizibil. Labele lui zgâriau dalele lespezilor cu un zgomot nefiresc de mare. Astaff apăsă un buton ca să închidă ușa. Se uită un timp pe furiș apoi spuse domol: "Mai bine dă-mi pușca aceea, Întâiule-Născut. Cunosc locuri unde Terrienii nu-și bagă nasul".

"Și eu cunosc", suspină Ivar.

"N-ai făcut cumva o mulțime de lucruri bune, ascuns, până când ai fost gata pentru... indiferent ce ai întreprins?" Astaff întinse brațul.

"La necazul în care am intrat nu mai contează faptul că mă prind și cu arma". Ivar luă pușca în mână. "Doar că i-aș face să plătească pentru mine."

Ceva se aprinse, se stârni în bătrân. El, ca și strămoșii lui, îi slujiseră pe primii oameni ai Ilionului de-a lungul întregii existențe. Cu toate acestea, sau mai ales din acest motiv, în vocea lui era mâhnirea: "De ce nu mi-ai cerut să te ajut?"

"M-ai fi sfătuit să nu mă amestec" spuse Ivar. Și adăugă: "Ai fi avut dreptate".

"Ce ai încercat să faci?"

"Să atac patrula locală. Am încercat să pun mâna pe depozitul de arme. Nu știu câți dintre noi au scăpat. Probabil că cei mai mulți nu au izbutit".

Astaff îl privi.

Ivar Frederiksen era înalt, 185 centimetri, cu talie subțire, umeri largi și pieptul bombat al aeneizilor.

Epuizarea îi slăbise sprinteneala și îi asprise vocea de tenor. Cârnelor, cu maxilare pătrate, pistruiat, fața lui îl arăta mai tânăr decât era; nu se zărea vreo urmă de barbă crescută în ultimele ore. Părul tuns scurt pe ceafă și la urechi, în manieră nordică, era galben, adesea zburlit și căzând într-o buclă pe frunte. Sub sprâncenele întunecate străluceau ochii mari, verzi; pe sub haină, purta o bluză cu guler înalt, centură cu cartușieră, teacă pentru cuțit cu lamă grea, pantaloni groși bogați în ghete cu carâmb, îmbrăcăminte obișnuită de câmp. Existau, într-adevăr, prea puține elemente care să-l desemneze ca făcând parte din casta superioară a planetei lui.

Acest puțin însă era de ajuns.

"Ce minte goală ai avut", zise în cele din urmă sergentul.

Un fulger de mânie trecu prin ochii lui Ivar: "Trebuia să stăm precum lutul ca Terrienii să ne modeleze, ardă și folosească precum le-ar fi fost voia?"

"Ei, mi-aș fi gândit mai profund lovitura și aș fi exersat-o îndelungată vreme înainte" replică Astaff.

Îl luă pe Ivar de umăr: "Te-ai consumat, te-ai irosit ca un cartuș", îi spuse. "Du-te la adăpostul meu. Îți amintești unde, nu? Mulțumesc lui Dumnezeu că nevastă-mea e dusă în vizită la familia fiicei noastre. Fă un duș, mănâncă,

dormi. Sunt în gardă până la ora cinci sute. Nu pot chema schimbul fără să isc întrebări; dar nimeni nu va sufla despre tine."

Ivar clipi: "Ce vrei să spui? Camerele mele...?"

"Ah", hârâi Astaff. "Du-te. Trezește-ți mama, surioara. Amestecă-le și pe ele, implică-le. Vor fi anchetate, știi, de îndată ce Imperialii vor descoperi că ai participat la încăierare. Vor fi narcotizate ori chiar mai rău, dacă vreo urmă ar conduce la ideea că ele ar putea avea habar cam pe unde locuiești. Asta vrei? Prea bine! Du-te să-ți iei rămas bun."

Ivar făcu un pas înapoi și ridică mâinile rugător. "Nu, eu, eu nu m-am gândit niciodată că..."

"Exact".

"Sigur, voi... la ce te gândești?", întrebă sfios Ivar.

"Pleacă odată, înainte ca Imperialii să sosească! Noroc că tatăl tău a fost tot timpul în Nova Roma; e deci complet nevinovat și are putere să protejeze familia dacă Terrienii nu vor găsi vreun semn că ai fost pe-aici după luptă. Ei? Vei pleca curând. Poartă uniforma slujitorului, pe care ți-o voi pregăti, masca pentru nas ca și cum ai suferi de alergie, arma sub ceas. Plimbă-te ca și cum ai fi un hoinar fără țintă. Aceasta e o clădire importantă, nimănui nu trebuie să-i atragi atenția în mod deosebit. Voi găsi câțiva devotați care să aibă grijă de tine. Sam Hedin, Frank Vance, oricare altul, cinstiți și locuind în afară. Du-te!".

"Și apoi?"

Astaff ridică din umeri: "Cine știe? Când zarva se va stinge, voi strecura alor tăi că ești viu și liber. Mai târziu, poate, tatăl tău îți va dobândi iertarea. Dar dacă Terrienii te prind pe când morții lor sunt încă proaspeți, vor da o pedeapsă exemplară. Cunosc Imperiul. Am călătorit prin el mai mult decât o singură dată, demult, cu amiralul McCormac". Rostind acest nume, salută. Chiar un simplu, obișnuit agent al Imperiului, dacă l-ar fi văzut făcând acest gest, l-ar fi arestat pe loc.

Ivar înghiți și murmură: "Eu... eu nu știu cum să-ți mulțu..."

"Ești viitorul prim-Bărbat al Ilionului", mârâi sergentul. "Probabil ultima noastră speranță, această șansă a reînțoarcerii Celor Mai Vârstnici, a

Strămoșilor. Acum, înainte de-a veni careva, târâie-ți pașii de-aici și nu uita să-ți cari și restul trupului!"

III

SARCINA ANTERIOARĂ a lui Chunderban Desai fusese de a face parte din delegația care negociase sfârșitul crizei Jihannath. Aceasta n-a fost, cum s-ar fi părut, schimbarea direcției, a mersului în cariera sa. Administratorii Majestății Sale trebuie totodată să ducă tratative, să facă un compromis sau altul, să sesizeze de unde bate vântul, să echilibreze conflictele personale, ale organizațiilor, societăților, raselor, speciilor conștiente. Iscușința de a înțelege repede o situație, un context și de a profita de orice fapt, cât de mic, de a trage cu nerușinare o cacialma când un element neprevăzut apare brusc într-o combinație, într-un cuvânt abilitatea — aceasta era cea mai importantă cerință la nivelul mediu de birocrație pe care-l atinsese. Un rezident putea avea legătură doar cu o singură cultură și nu-i revenea nimic altceva de făcut decât să supravegheze afacerile. Din contra, un guvernator de sector supraveghea o asemenea vastitate, încât pentru el asta devenea o abstracție. Dar diversele ranguri de comisari erau obligați să conducă personal întinderi dificile și de necuprins.

Desai lucrase în regiuni care înfruntaseră Betelgeuse, de-a lungul unei zone-tampon fără stăpân și rău explorate, în Roidhunate de Merseia. Astfel el devenise o rezervă firească pentru echipa diplomatică specială. În felul său domol îl împinsese îndărăt pe conducător, Lordul Sfătuitor Chardon, atât de abil, încât apoi fusese înaintat în grad și numit Înalt Comisar al Sistemului Virgilian, la capătul opus al Imperiului.

Dar faptul era și rezultatul unei asociații de idei cât se poate de obișnuite. Rebeliunea în Sectorul Alpha Crucis fusese cu puțință fiindcă cea mai mare parte din marina militară era strânsă în jurul Jihannathului, unde un război în toată puterea cuvântului părea foarte probabil. După ce Terra doborâse,

totuși, cu strălucire răzvrățiții, Merseia a anunțat că dorința sa deplină fusese să evite o ciocnire și că era pregătită să negocieze.

Când, recent, Departamentul Poliției căutase oameni capabili să reconstruiască Sectorul Alpha Crucis, Lordul Chardon îl recomandase pe Desai cu entuziasm.

Poate de aceea Desai revenea ades la Merseieni, oricât de îndepărtați păreau de el.

Într-un rar moment de răgaz, pe când aștepta următorul vizitator în biroul său din Nova Roma, își reaminti ultima conversație cu Uldwyr.

Ambii jucaseră roluri asemănătoare, fiecare în numele altui suveran și în mod ciudat, deveniseră oarecum prieteni. Când protocolul, după un final epuizant, luase sfârșit, cei doi au adăugat sărbătorii oficiale un dineu al lor, personal.

Desai își reaminti salonul rezervat din restaurant. Decorarea pereților era sărăcăcioasă, dar un loc ce trebuie să satisfacă gustul unor specii diferite, nu putea procura și artă pe înțelesul fiecăruia. Iată de ce și meniul era o ingenioasă combinație de feluri de mâncare omenești și Merseiene.

"Mai servește-te", îl invită Uldwyr și ridică un vas cu bere de-a sa, cam pipărată.

"Nu, mulțumesc", zise Desai. "Prefer ceaiul. Desertul m-a săturat până-n gât."

"Până unde? Nu-i nimic, am înțeles ideea, chiar dacă limbajul nu-l prind". Deși fiecare se exprima corect în limba principală a celuilalt și organele lor vocale nu erau foarte diferite, era mai ușor pentru Desai să vorbească Anglic și pentru Uldwyr — Eriau. "Am halit, oricum, o grămadă de mâncare."

"Principalul meu defect, mă tem", zâmbi Desai. "În plus, mai mult alcool m-ar turti. Eu nu am capacitatea ta de a-l asimila."

"Ce contează dacă te îmbeți? Eu chiar asta vreau să fac. Datoria noastră e împlinită." Și adăugă: "Pentru moment!"

Șocat, Desai privi perplex peste masă.

Uldwyr îi zvârli înapoi o uitătură sarcastică. Figura Merseiană era aproape umană, dacă ignorai oasele groase și nenumăratele detalii ale cărnii. Dar pielea sa, striată în solzi verzi, nu avea păr absolut deloc, îi lipseau lobii

urechilor, o ușoară, aproape insensibilă micșorare cobora de la creștetul craniului înspre capătul de cocodil al cozii, ceea ce-i echilibra cumva corpul mare, înclinat înainte. Brațele și palmele erau, de asemenea, ca ale omului, în timp ce picioarele și labele, cu gheare călcând în afară, ar fi putut aparține unui dinozaur biped. El purta o tunică neagră militară, dichisită cu argintiu, și pantaloni, însemne colorate ale rangului social și ale ținutului Vach Hallen unde se născuse. Un distrugător explozibil, îi atârna pe șold.

"Ce s-a întâmplat?" întrebă.

"O, nimic." În capul lui Desai gândurile alergau: "*N-a spus-o cu dușmănie — dușmănie pentru mine ca persoană. Întreaga lui civilizație analizează, toacă mărunt cuvintele mai ceva ca noi. Lupta împotriva Terrei este un lucru real. Roidhunate va arbitra certurile când oportunitatea o dictează, dar niciodată nu va aproba principiul conform căruia Imperiul să fie distrus. Pentru că noi — bătrâni, sătui, dornici doar să menținem o pace care să ne lase să ne bucurăm de plăcerile noastre — stăm în calea ambiției lor pentru Specie. De teamă să nu se răstoarne balanța puterii îi blocăm, îi contracarăm, ne opunem lor, facem tot ce se poate; și ei caută să ne facă să șovăim, să ne epuizăm, să ostenim. Dar nimic din toate astea nu sunt afaceri personale. Eu sunt adversarul demn al lui Uldwyr, deci prietenul său. Încontrându-mă, dau vieții lui un sens.*"

Celălalt îi ghici gândurile și rosti în cotcodăcitul neplăcut Merseian: "Dacă dorești să crezi în această seară că lucrurile au fost stabilite pentru totdeauna, n-ai decât. Eu prefer să ne îmbătăm criță și să zbierăm cântece de război."

"Eu nu sunt un războinic", zise Desai.

Pe sub streășina încrețită a sprâncenei, pleoapele lui Uldwyr arătau neîncredere pe când mormăia: "Vrei să spui poate că nu-ți place violența fizică. La conferință ai pus în mișcare un adevărat război."

Sorbi cu poftă din cana de bere cu capac. Desai văzu că era deja puțin amețit de băutura.

"Presupun că și faza următoare va fi liniștită", continuă, el. "Forța nemascată n-a prea dat rezultatele strălucite în ultima vreme. Dezolant, Jihannathul — nu, aș vrea să căutăm ceva mai abil și de cursă lungă. Care ar trebui să urmeze Imperiului vostru, Khraich? Ai făcut o treabă bună pentru

Serviciul Secret de Informații al Marinei de Război; a ieșit din comitetul comun de pe Talwin." Desai, care știa, rămase tăcut. "Poate acum e rândul nostru."

Urându-și meseria, Desai întrebă cu cea mai nepăsătoare voce:

"Unde?"

"Cine poate ști?"

Uldwyr făcu o mișcare amintind ridicatul umerilor.

"Nu mă îndoiesc, și nici tu, doar avem un furnicar de spioni în sectorul Alpha Crucis, ca să luăm un exemplu. Mai mult, recenta rebeliune este legată de domeniul Ythri care s-a bucurat de relații mai bune cu noi decât cu voi." Mâna sa tăie aerul. "Te fac să suferi, te chinui, nu-i așa? Chiar și cu ceea ce poate fi doar o presupunere, ipoteză de lucru. Scuze. Fii atent, dacă nu mai vrei bere ce-ai zice de un coniac? Îți garantez o băutură de prima calitate și... Poți crede că ești un om pașnic, Chunderban, dar eu mai știu câte ceva despre poporul tău, despre caracteristica poporului tău, vreau să zic. Care e cartea aceea veche, veche de tot despre care te-am auzit pomenind și din care citeai? Rixway?"

"Rig-Veda", îi răspunse Desay.

"Spuneai că are și psalmi proslăvind războiul. Știi destui pe de rost ca să-i traduci în engleză? Există acolo un terminal de computer". Arătă către un colț. "Acum, că afacerea oficială s-a sfârșit, poți să potrivești traducătorul nostru principal. Mi-ar plăcea să ascult o părțică din legenda ta de căpătâi, Chunderban. Atâtea credințe, datini — acum secate — și o viață scurtă cât o șchioapă pentru a le gusta..."

A fost o seară de neuitat.

Neliniștit, Desai se agită în scaun.

Era de statură mică, cu burtică și fața ca luna, creolă. La cei cincizeci de ani-standard ai săi, câți avea, părul îi rămăsese negru dar se rărise în creștet. Buzele pline erau de obicei ușor țuguiate, ceea ce se armoniza cumva cu privirea, dându-i un aer melancolic, meditativ. Ca de obicei, astăzi purta o cămașă albă, neglijent potrivită în pantaloni, iar în picioare avea papuci cu un număr mai mare pentru a se simți comod.

Cu excepția consolelor pentru comunicație și recuperare de date, care ocupau un perete, biroul său era, ca și stăpânul, nepretențios, modest. Era dotat cu o spectaculoasă hologramă, o vedere a Muntelui Gandhi de pe planeta sa natală — Ramanujan. Altminteri existau fotografiile soției și ale celor șapte copii, ale familiilor celor patru crescuți și stabiliți pe tot atâtea astre diferite. Un raft conținea manuscrise vechi ca și rului, unele erau lucrări de referință mult folosite, ai căror autori erau de mult pulbere. Biroul îi era mai puțin ordonat ca propria-i ființă.

"N-ar fi trebuit să-mi iau vacanță în trecut, se gândea. Dumnezeu știe că prezentul are nevoie de mine mai mult decât pot să dau. Sau trebuie? Cruțămă, Doamne, de nebunia ultimă, cea a credinței că sunt de neînlocuit.

Bine, cineva trebuie totuși să ocupe acest post. Se întâmplă să fiu eu acela. Cât de multe se petrec din cauza mea, în ciuda părerii mele ori în afara ei? Cât de mult și ce ar trebui să se petreacă, Doamne! Am îndrăznit să accept slujba de a conduce — refăcând o întreagă lume — pe când nu știam nimic mai mult decât numele ei și asta doar pentru că era planeta lui Hugh McCormac, omul care ar trebui să fie Împărat. Ce altceva am mai învățat după doi ani?

În mod normal ar fi putut sta liniștit, dar episodul Hesperian fusese prea șocant, nu atât prin el însuși cât mai ales prin implicațiile sale. Oricare ar fi fost acestea. Însă cum putea el să prevină, odată știrile difuzate, amploarea efectului lor asupra acestui popor, când el, străinul, nu intuia nici măcar ce efect ar fi avut?

Puse o țigară într-un țigaret sculptat din os de balenă. Se gândi că era o plăcere cumplită, dar îi fusese dăruit cu ocazia aniversării de către o fiică a sa, în vârstă de zece ani, care murise foarte curând după aceea. Cultivat pe Esperance, tutunul era un autorăsfăț costisitor, dar era lucrul cel mai apropiat de Terra pe care și l-ar fi putut procura din împrejurimi în timp ce îmbarcările rămâneau mult prea rare.

Fumul țigării nu-l liniștea. Sări de pe scaun și începu să colinde. Nu se adaptase încă pe deplin la gravitația scăzută a planetei Aeneas, 63 la sută în medie, astfel că nu se putea bucura prea mult de mișcare. Cea mai grea încercare era exercițiul prin care trebuia să asude în fiecare dimineață dacă

nu dorea să fie complet transformat în slănină. Era nedrept că Aeneizii puteau fi specimene atât de perfecte fizic fără nici un efort. Nu, nu chiar nedrept. Pe această sferă zgârcită, puțini își permiteau mașini; chiar și azi existau mai multe călătorii pe jos ori cu animalele decât în vehicule, mai multă muncă se făcea manual decât automat ori cibernetizat. De asemenea, în perioadele îndepărtate, de început — colonizarea inițială, necazurile, înceata ridicare din haos — moartea împrăștiase incompatibilitățile din lanțurile lor genetice.

Desai se opri în fața peretelui nordic, acționându-i transparența și avu panorama asupra Novei Roma.

Casa imperială, deși ea însăși veche de două sute de ani pământești, se proiecta stângaci în mijlocul unui oraș construit în urmă cu șapte secole. Cele mai multe construcții din acest district aveau cel puțin jumătate din vârsta respectivă și arhitectura se schimbase foarte puțin de-a lungul vremii. Într-o climă cu prea rare ploi și complet fără ninsori, în care dușmanii obișnuiți erau uscăciunea, frigul, vânturile sălbaticice, praful adunat în mormane și nisipul care îngropa tot, în care apa pentru cărămizi și ciment, pădurile pentru construcții și substanțele organice de sinteză erau rare și de neprețuit, cineva exploatase piatra de care Aeneas nu ducea lipsă și îi folosise din plin culorile și texturile.

Edificiul reprezentativ era un bloc înalt de două sau trei etaje, mărginit în partea de sus de o punte dreaptă care se constituia pe jumătate într-o grădină — panoramă peste o încântătoare harababură — cealaltă jumătate fiind colectoarele de energie solară. Ferestrele înguste aveau obloanele înfrumusețate cu arabescuri în bronz sau fier; ușile grele erau împodobite într-un mod asemănător. De cele mai multe ori coloanele erau furniruite cu placaj ales cu grijă și minunat potrivit: marmură, agat, calcedonie, jasp, jadeit ori materiale și mai exotice; ba mai mult, adesea existau chiar gravuri, frize, semne heraldice ciudate, stranii. Timpul atenuase, amestecase totul, izbutind o ciudată armonie în partea veche a orașului.

Casele mai bogate, magazinele și birourile înconjurau curțile mănăstirii, acoperite cu sticlă pentru a conserva căldura și umezeala acolo unde, printre fântâni și bazine cu pești, se ridicau statui și plante.

Străzile erau strâmte și întortocheate, întretăindu-se straniu cu alei și deschizându-se brusc în piațete mici, fără rost. Circulația era rară, mai mult

pedestră, deși altminteri se puteau vedea mașini basculante, camioane și localnici călare pe cai aeneizi sau verzile animale *statha* cu șase picioare înalte (oricum străine deși Desai nu putea cu nici un chip să-și reamintească de unde proveneau). O capitală a cărei populație număra a treia parte dintr-un milion ar fi fost inevitabil lovită mai tare și s-ar fi refăcut mai încet în urma unui război decât interiorul țării.

Își ridică ochii și privi în față. Aflându-se la sud, Universitatea nu se vedea prin acest perete. Ceea ce zări fu largă, strălucitoarea sinuozitate a Râului Flone și vechile poduri de peste el, puternic boltite; dincolo și mai departe — Canalul Julian cu beneficiile aduse de el: parcuri verzi de-a lungul malurilor și pe luciul apei bărci de agrement; iar mai departe încă — labirintul altor multe canaete, mai noi și mai puțin importante, linia ascendentă a clădirilor în culori țipătoare asupra cărora plutea o ceață: Webul.

Oricât de neînsemnată după criteriile pământești, se gândi el, această cea mai tânără parte constituie sămânța speranțelor sale căci interesele industriașilor, comercianților și conducătorilor, clase ridicate dintre ultimele generații rarefiate, coincideau mai puțin cu cele ale cărturarilor și latifundiarilor decât cu cele ale Imperiului și Păcii sale.

Oare trebuie totuși să recurg la ei? se întrebă el. Am făcut-o, dar cât de demni de încredere sunt oare?

Oh, o singură planetă este prea mare pentru mine s-o înțeleg.

Cercetă marginea pustietății în dreapta și-n stânga. Viața punea pete de smarald pe fiecare mal al Flonului curgând maiestuos la vale din calota polară de nord. Putea vedea cătune, conace, navigație fluvială; știa că malurile erau acoperite de culturi și pășuni. Dar după numai câțiva kilometri, zona de centură era goală.

Altundeva se înălțau stânci de-un galben sleit, roci de bazalt ca smoala, mici dune, tot mai îndepărtate, sub un soare aproape violent. Umbrele erau mai ascuțite, aveau forme mai distincte decât pe Terra sau Ramanujan fiindcă astrul era deja pe jumătate departe, cu discul micșorat, împușinat. El știa că acum, vara, la o latitudine mijlocie aerul era înghețat; remarcă după cărceii puternic legănați ai unui arbore *rahab* în grădina de pe acoperiș, cât de puternic sufla vântul. Odată apus soarele, temperatura va coborî sub limita

înghețului. Și totuși planeta Virgil era mai strălucitoare decât Sol, o planetă F7; nimeni nu ar fi putut privi în apropierea ei fără o puternică protejare a ochilor și Desai se minuna mereu că oamenii cu pielea atât de sensibilă la lumină se stabiliseră totuși în locuri unde difuzarea razelor era atât de nemiloasă.

Ei bine, planetele pe care oamenii ar fi putut trăi neblindați nu erau, nici una, prea comode; și apoi existase farmecul, ispita, ademenirea lui Dido. La început, aceasta fusese o bază științifică, nimic altceva. De fapt al doilea început, secole după constructorii neștiuți a ceea ce se spulberase în ruine de nerecunoscut...

O lume, o istorie ca aceasta; și eu îmi imaginez că le pot îmblânzi, domestici?

Dispecerul său spuse prin intercom: "Aycharaych", pronunțând corect diftongii ritmați și guturalul "ch". Era programat să imite instantaneu limbile auzite. Acest fapt îi încânta pe vizitatori, mai ales pe cei non-umani.

"Ce?" clipi Desai. Agenda de pe biroul său proiectă o însemnare a întâlnirii. "Oh! Oh, da." Renunță la visarea lui. *Aceea creatură a venit alaltăieri pe o navă din Llynathawr. Vrea să i se permită să facă cercetări. "Poftește-l, te rog."* (Extinzând curtoazia verbală chiar la o subunitate de computer, Înaltul Comisar intenționa menținerea unei atmosfere plăcute, prietenești, poate.) Ecranul preciza că noul venit era bărbat sau cel puțin așa se considera el însuși. Planeta de origine era specificată Jean-Baptiste, orice ar însemna aceasta — fără îndoială un nume conferit de humanoizi pentru că autohtonii aveau alte nume proprii, mult prea deosebite.

Ușa se deschise în lături și Aycharaych păși înăuntru. Desai își ținu respirația. Nu se așteptase la cineva atât de impresionant.

Sau poate nu acesta era cuvântul? Era mai potrivit "tulburător?" Xenosophonții care, câteodată, se asemănau umanoizilor produceau de cele mai multe ori un asemenea efect; și Aycharaych era mai antropoid decât Uldwyr.

Putea fi într-adevăr numit frumos. Înalt, subțire, într-un veșmânt cenușiu, cu piept larg dar talie îngustă, un schelet care s-ar fi presupus că se mișcă greoi când de fapt parcă plutea. Picioarele desculțe aveau fiecare patru

gheare lungi și piteni pe glezne. Măinile aveau câte șase degete, conice, înguste spre vârf, unghiile sugerând gheare. Capul se înălța distins și mic, purtând urechi ascuțite, ochi mari de culoare roșie-ruginie, nasul era ușor coroiat, gura delicată, bărbia ascuțită, maxilarele într-un unghi foarte tăios, aspru. Desai se gândi la un sfânt bizantin. Deasupra capului, se ridica o creastă din pene albastre, iar sprâncenele erau formate din fulgi micuți. Pielea îi era pe de-a-ntregul netedă, întinsă pe oase, cu o strălucire aurie.

După o clipă de ezitare, Desai spuse: "Ah... Bun venit, onorabile. Sper că vă pot fi de folos."

Își strânseseră mâinile.

Cea a lui Aycharaych era mai caldă ca a lui. Palma avea o zonă tare care nu era bătătură. *Avian*, ghici Desai. *Urmaș al unui neam de păsări nezburătoare.*

Anglicana în care celălalt vorbea era ireproșabilă; nuanțele muzicale ce răsunau în vocea lui joasă nu stricau ci, dimpotrivă, înfrumusețau pronunția. "Mulțumesc, Comisare. Ești amabil că mă primești atât de repede. Îmi dau seama cât de ocupat trebuie să fii."

"Nu vrei să te așezi?" Scaunul din fața biroului nu i se prea potrivea. Desai îl aranjă pe-al său propriu. "Te supără dacă fumez? Te servesc și pe tine?" Aycharaych scutură din cap la ambele întrebări și zâmbi: din nou se gândi Desai la imaginile antichității, sculptura greacă. "Sunt foarte interesat să te cunosc" spuse Desai. "Mărturisesc că poporul vostru e o noutate în experiența mea".

"Suntem puțini cei care călătorim afară din lumea noastră", replică Aycharaych. "Soarele nostru este în Sectorul Aldebaran."

Desai dădu din cap: "M-hm". Însărcinarea lui nu se extinsese nici o dată în vreo societate a acelei regiuni. Nimic neașteptat. Sfera neregulată peste care Terra deținea superioritate avea un diametru de aproximativ 400 ani-lumină în ea se presupunea că există cel puțin patru milioane de stele, dintre care jumătate vizitate cel puțin o dată; aproape 100 000 de planete aveau relații riguroase cu Imperiul, pentru cele mai multe din ele acestea reducându-se doar la recunoașterea statutului de subordonare și la plata unor taxe modeste sau cel mult la obligația de a presta muncă și a ceda resursele

disponibile dacă vreodată Imperiul ar fi cerut-o. În schimb aveau Pacea; și mai aveau dreptul de a fi părtașe la comerțul spațial deși celor mai multe dintre planete le lipsea ori capitalul ori baza industrială ori gradul de cultură corespunzător unei astfel de activități... *Prea mare, prea mare. Dacă o singură planetă copleșește mintea, ce se întâmplă atunci cu întreaga noastră galaxie, alcătuită din așchii mărunte împrăștiate departe, spre capătul spiralat și pe care ne imaginăm că am început de-acum s-o cunoaștem cât de cât?*

"Ești gânditor, Comisare", remarcă Aycharaych.

"Ai și observat?" râse Desai. "Înseamnă că ai cunoscut deja câțiva oameni."

"Specia voastră e omniprezentă", răspunse Aycharaych, politico. "Și fascinantă. De aceea hotărârea mea de suflet a fost de a veni aici!"

"Ah... scuză-mă, n-am avut vreme să-ți examinez documentele într-un mod adecvat. Știu doar că vrei să călătorești prin Aeneas în scopuri științifice."

"Consideră-mă, dacă vrei, antropolog. Poporul meu a avut până în prezent prea puține contacte cu exteriorul, dar a anticipat multe. Sarcina mea pentru câțiva ani de acum încolo este de a hoinări prin Imperiu, studiindu-vă ramurile speciei voastre, cea mai numeroasă și cea mai răspândită între aceste hotare, astfel încât să putem trata cu voi într-un chip înțelept. Am observat o minunată varietate de formule de viață, precum și extraordinare particularități ale gândirii, simțirii, percepției. Versatilitatea voastră aproape frizează miracolul".

"Mulțumesc", zise Desai, nu prea la largul său. "Eu personal nu cred că suntem singulari. S-a întâmplat pur și simplu să fim primii în spațiu — în dimensiunea noastră imediată — și moment crucial în istorie, iar civilizația noastră dominantă s-a întâmplat să fie extrem de expansivă. Astfel ne-am împrăștiat în multe lucruri, chiar izolate și suferind difuzări sau fragmentări în clanuri sociale..." Dădu fumul pe nas și se uită stăruitor prin el. "Speri să descoperi multe de unul singur?"

"Nu sunt unicul călător" răspunse Aycharaych. "Și mai apoi, abilitățile telepatice pot fi într-o oarecare măsură de folos".

"Ei?" Desai se surprinse pe sine însuși gândind în hindi. Dar de ce-i era oare teamă? De secole existau sensibilitatea la emisiile neuronale, talentul în

a le interpreta, înțelegerea lor exactă. Unele neamuri erau mai dotate decât altele în aceste activități; omul se situa printre cele care duseseră mai departe câteva cazuri interesante, dar nici unul de primă mărime. Totuși savanții umani studiaseră fenomenul așa cum făcuseră cu lungimile de unde la care ei erau insensibili...

"Vei vedea problema menționată printre faptele relatate despre mine", zise Aycharaych. "Personalul din Sectorul Guvernatorului Muratori ia măsuri contra spionajului. Când m-au testat prima oară pentru misiunea mea, ca metodă obișnuită, am fost dus la un agent telepatic, un Ryellian, care a putut sesiza că celulele specializate ale creierului meu au asemănări cu ale sale."

Desai aprobă din cap. Ryellienii erau experți. Desigur acesta abia putea citi gândul lui Aycharaych la un asemenea contact fugitiv sau abia realiza puterea lui; gradele difereau prea mult între rase, limbaje, societăți, indivizi. "Ce-ai putea face de genul acesta, dacă mi-e permis să te întreb?"

Aycharaych desemnă un gest defăimător. "Mai puțin decât îmi doresc. Spre exemplu, nu era nevoie să-ți schimbi limba în care visai. Am simțit că ai făcut-o dar numai fiindcă ți s-a accelerat pulsul. Nu ți-aș putea niciodată citi gândurile. Este imposibil dacă nu cunosc bine și de mult timp persoana și chiar așa abia pot traduce gândurile superficiale, dar formulate. Nu pot proiecta." Zâmbi. "Să spunem că am o mică însușire de empatie?"

"N-o subestima. Mi-aș dori s-o am în aceeași măsură în care se pare că o posezi tu." Lăuntric, înăbușit: *Nu trebuie cu nici un chip să cad sub vraja, farmecul lui. Este încântător, dar datoria mea e aceea de a rămâne rece și precaut.* Desai se înclină, cu coatele pe birou. "Scuză-mă, Onorabile, dacă voi fi direct, fără menajamente", spuse. "Ai venit pe o planetă care cu doi ani în urmă se afla în rebeliune armată contra Maiestății Sale, sperând să pună cu forța pe tron pe unul din propriii săi fii; întrucât acțiunea n-a izbutit, ea a condus la ruperea acestui întreg sector de Imperiu. Spiritele sunt încă răzvrătite. Îți mărturisesc, căci problema nu poate fi tăinuită la nesfârșit, că de curând a fost atacat un corp de trupe de ocupație în scopul de-a li se fura arme. În alte părți, răscoalele sunt deja făcute publice.

Legea și ordinea sunt foarte nesigure aici, Onorabile. Sper să procedez cu tărie, dar în mod uman la reintegrarea Sistemului Virgilian în viața

Imperiului. Practic, în prezent, nimic nu poate fi mai aproape de explozie. Dacă ar fi majoră, consecințele ar fi dezastruoase pentru Aeneizi, rele însă și pentru Imperiu. Nu suntem departe de graniță, de Domeniul Ythri și, ce-i mai rău, de războinicii independenți, pirați și fanatici nepământenii care au flote spațiale. Aeneas a întărit această extremitate. Nu ne putem permite s-o pierdem.

Un număr de elemente dușmănoase, criminale chiar, au profitat de circumstanțe spre a debarca. Am îndoieli că poliția mea i-a reperat deja pe toți. Nu-mi propun să mai detaliez. Iată de ce navele și sateliții detectori sunt pe orbită și doar anumite ambarcațiuni pot ancora numai și numai în acest port, nicăieri altundeva — iar persoanele de pe ele trebuie să fie înregistrate și să rămână în Nova Roma dacă nu cumva au un permis special de călătorie."

Își dădu seama ce rigid vorbește și începu să se scuze. Aycharaych trecu cu eleganță peste încurcătura lui. "Te rog nu te gânde că mă ofensezi, Comisare. Sunt întru totul de acord cu poziția voastră. Pe lângă aceasta, am perceput bunăvoința ta față de mine. Te temi că aș putea, în mod necugetat, să stârnesc emoții care ar incita masele dezlănțuite sau revoluționarii înflăcărați."

"Trebuie să am în vedere această posibilitate, Onorabile, întrucât chiar în sânul unei singure rase, gafele înspăimântătoare sunt mult prea ușor de înfăptuit. De exemplu, proprii mei străbuni, pe Terra, înainte de era zborurilor spațiale, s-au ridicat odată împotriva regulilor străine. Conflictul a costat multe mii de vieți. Cauza aproximativă a fost un nou soi de cartuș care a jignit sensibilitățile religioase ale trupelor autohtone."

"Un exemplu mai bun ar putea fi Răscoala din Manciuuria."

"Ce?"

"S-a petrecut în China, în același secol cu Rebeliunea indiană. O revoltă contra unei dinastii de străini, deși una care guverna de mult timp, s-a transformat într-un război civil care a durat o generație și a ucis milioane de oameni. Conducătorii au fost inspirați de o formă activă de creștinism — nu tocmai ceea ce dorea Iisus, nu-i așa?"

Desai se holbă la Aycharaych: "Ne-ai studiat, nu glumă."

"Puțin, oh, mult prea puțin. Mai mult în operele voastre estetice — Eschil, Li Po, Shakespeare, Goethe, Sturgeon, Mikailov... muzica lui Bach ori Richard

Strauss, pictura lui Rembrandt sau Hiroshige... Destul. Mi-ar face plăcere să discut aceste chestiuni luni întregi, Comisare, dar tu nu ai timp. Sper să te fi convins că n-am venit ca un necioplit ignorant."

"De ce ai ales Aeneas?" se miră Desai.

"Cu siguranță datorită împrejurărilor în care se găsește, Comisare. Cum procedează, cum se comportă oamenii deosebit de mândri și încrezători în propriile lor forțe, atunci când sunt învinși? Avem nevoie de-a ști aceasta și pe planeta Jean-Baptiste, dacă nu riscăm să vă ofensăm, cercetând în viitoare zile tulburi. Mai mult, înțeleg că Aeneas cuprinde diverse culturi pe lângă cea predominantă. Voi învăța mai mult comparând și observând interacțiuni."

"Ei, bine..."

Aycharaych flutură o mână. "Rezultatul muncii mele nu se va stoca. Adesea, un observator din afară percepe lucruri pe care cei implicați nu le sesizează. Oamenii ori au încredere în el, ori măcar sunt mai puțin rezervați în prezența lui decât în cea a unuia care ar putea fi un agent secret Imperial. Într-adevăr, Comisare, prin chiar această remarcabilă, izbitoare diferență, un străin ca mine poate fi folositor în strângerea unor date pentru tine."

Desai începu: "*Krishna! Oare această ființă supranaturală poate fi suspectată? Nu, cum ar putea?*"

Amabil, aproape scuzându-se, Aycharaych spuse: "Am convins personalul Guvernatorului și în cele din urmă am obținut o convorbire cu Excelența Sa. Dacă vei dori să-mi examinezi documentele, vei vedea că am deja permisiunea de a-mi duce cercetările la bun sfârșit aici. Dar bineînțeles, nu voi întreprinde nimic din ceea ce ai dezaproba tu."

"Scuză-mă." Desai se simți uluit, luat cu asalt, confuz, înghesuit. De ce oare? Aycharaych fusese într-un totu curtenitor, dornic să placă. "Ar fi trebuit să verific prin agendă mai înainte. Aș fi făcut-o, dar experiența nefericită a acțiunii de gherilă... Te supără dacă aștepti câteva minute până mă documentez?"

"Cel mai puțin din lume" răspunse celălalt, "mai ales dacă mă lași să arunc o privire prin cărțile pe care le zăresc aici". Zâmbi mai larg ca înainte. Dinții-i erau absolut neumani.

"Sigur", murmură Desai și-și trecu degetele peste tabloul de comandă care examina informațiile. Ecranul se luminează. O fotografie de identificare fu urmată de notații și corespondențe importante. (Falsificarea ori măsluirea erau excluse. În plus, depozitul fusese dus pe navă de un curier oficial, ținut în seiful căpitanului și transportat chiar de el în banca de memorie a Casei Imperiale.) Verificarea asupra bunei credințe a lui Aycharaych fusese una de rutină de vreme ce o făcuseră, e drept cu competență, operatorii suprasolicitați de pe Llynathawr.

...A ajuns în sectorul central al planetei prin liniile speciale pentru pasageri, s-a dus direct la un hotel în Catawrayannis care oferea facilități xenosophonților, s-a înregistrat cum se cuvine la poliție și nu a făcut nici un efort să scape de scanerile pe care autoritățile ocupante le plantaseră peste tot prin oraș. N-a călătorit nicăieri, nu s-a întâlnit cu nimeni și n-a făcut nimic suspect. Într-o modalitate perfectă și fără ocolișuri a cerut permisul pe care-l dorea și s-a lăsat supus oricărui interviu sau oricărei examinări.

Nimeni, totuși, nu auzise aici de planeta Jean-Baptiste dar exista în dosarele atașate la scrisoarea lui Aycharaych. Informația era insuficientă; dar cine ar deține date exhaustive în bibliotecile unei provincii îndepărtate despre o lume străveche care niciodată n-a produs neazuri?

Rugămintea reprezentantului ei era rezonabilă, părea puțin probabil să aducă neplăceri și putea chiar da rezultate folositoare. Sectorul Guvernatorului Muratori era interesat, văzuse personal ființa și-i dăduse cale liberă.

Desai se încruntă. Superiorul său era și capabil și conștiincios: trebuia să fie astfel dacă vroia ca răul făcut de predecesorii rapaci și fără suflet, care provocaseră răscoala lui McCormac, să fie reparat. Totuși, cel aflat într-o poziție înaltă este rapid izolat de faptele de zi cu zi, cele care alcătuiesc corpul politicii. Muratori era prea nou în funcție pentru a-și putea aprecia limitele. În plus, era un om ferm, hotărât, care, după părerea lui Desai, interpreta prea *ad literam* axioma potrivit căreia guvernul este constrângerea legitimată. Și chiar era, deoarece din cauza directivelor superioare, după tulburările din Universitate, Comisarul de pe Virgil ordonase în silă, contra dorinței sale, dărâmarea Monumentului și totala dezarmare a Marilor Case ale Oamenilor

Locului — două acțiuni pe care le simțise aducătoare de nenorociri, printre ele și nebunia din Hesperia.

Bine, atunci de ce mă îngrijorează că Muratori începe să se arate oarecum mai flexibil ca până acum?

"Am isprăvit", spuse Desai. "Nu vrei să te așezi iarăși?"

Aycharaych se întoarse dinspre rafturi ținând un volum de Tagore în englic. "Ai ajuns la vreo concluzie, Comisare?" îl întrebă.

"Știi bine că nu." Desai se sili să zâmbească. "Decizia a fost hotărâtă dinainte pentru mine. Eu sunt nevoit să te las să-ți faci cercetarea și să-ți acord orice ajutor necesar."

"Mă îndoiesc că te voi plictisi mult, Comisare. Sunt antrenat pentru o atmosferă rarefiată și obișnuit cu munca grea. Procesele mele biochimice sunt destul de asemănătoare cu ale voastre astfel încât hrana nu-i o problemă. Dispun de întinse fonduri bănești și cu siguranță economia aeneană poate folosi și alte credite Imperiale..."

Aycharaych își scutură creasta, o mișcare deosebit de expresivă. "Dar, te rog, nu considera că doresc să te constrâng, că vreau să mă impun fluturând un permis guvernamental ca pe-un steag de luptă", continuă el. "Tu ești cel care știe mai multe și care, pe deasupra, trebuie să îndrepte, să șteargă urmările oricărei greșeli pe care aș face-o. N-ar fi o șansă prea mare pentru Jean-Baptiste să intre într-o comunitate mai largă, nu-i așa? Intenționez, deci, să mă las condus de sfatul tău, de preferințele tale. De exemplu, înaintea primei aventuri, ți-aș fi recunoscător dacă oamenii tăi mi-ar alege calea și conduita".

O căldură, o undă puternică de cordialitate îl străbătu pe Desai. "Sunt încântat, Onorabile. Cu siguranță vom lucra bine împreună. Uite, dacă ai vrea să luăm masa împreună, iar apoi să mă însoțești la câteva întâlniri ce le voi avea prin preajmă".

A fost o după-amiază de neuitat.

Dar, către seară, când rămase singur, Desai se simți încă și mai tulburat. Ar trebui să plece acasă, la soția și copiii care-l văd mult prea rar.

Ar trebui să se oprească de a mai fuma neîncetat; cerul gurii îi era de-a dreptul afumat. De ce să care o lume pe umerii lui timp de douăzeci de ore lungi aeneene pe zi? Nici un muritor n-ar putea-o face, într-adevăr, nici un singur minut. Totuși, când făcuse jurământul de-a sluji, era un muritor cel ce încerca sau se considera singur ca sperjur.

Afacerea Frederiksen îl chinuia ca o rană proaspătă. Se aplecă brusc peste birou și apăsă butonul de memorie. Această cameră alcătuia și stoca holograme pentru tot ceea ce se petrecea în interiorul ei.

Un ecran se aprinse, zvârlind lumini prin colțurile umbrite de amurg. Desai renunțase pentru moment la iluminatul fluorescent și apusul cobora alene peste oraș. Nu mări figurile lui Peter Jowett și a sa personală ci doar amplifică sonorul. Vocile bubuiră. Se lăsă pe spate să asculte.

Jowett, negustor și cosmopolit, îmbrăcat luxos, purtând ostentativ o barbă maronie ondulată, provenea de pe Web. Totuși nu era un tip de șacal. El se opusese sincer rebeliunii, chiar dacă o făcuse într-un mod liniștit și fără zarvă, iar acum colabora cu ocupația fiindcă văzuse partea bună a revenirii poporului său în Imperiu. Jowett spuse: "Sunt bucuros să-ți ofer ideile și informațiile pe care le dețin, Comisare. Oprește-mă dacă încep să te plictisesc cu ceea ce ți s-a spus până la a te suprasatura."

"Cred că știi multe lucruri", îi răspunse Desai. "Eu mă aflu pe Aeneas doar de doi ani, strămoșii tăi sunt de șapte sute de ani aici."

"Da, oamenii s-au așezat hăt, în primele zile, nu-i așa? S-au împrăștiat, ei înșiși fiind grozav de rari, s-au dezvoltat în condiții extrem de dificile. Bine, de fapt tu vrei să te consulți cu mine în legătură cu Ivar Frederiksen, am ghicit?"

"Și orice altceva știi despre ei." Desai își puse o nouă țigară în țigaret. Jowett tăie capătul unei țigări de foi. "Nu prea am ce să-ți spun. Amintește-ți că aparțin unei clase pe care Oamenii Locului o privesc în cel mai bun caz cu suspiciune și dispreț, cel mai adesea însă o urăsc. N-am fost niciodată un apropiat al familiei lui."

"Ești membru al Parlamentului. Și încă unul important. Iar Frederiksen este primul Bărbat al Ilionului. Trebuie să fi avut de-a face cu el, mai ales din punct de vedere social; doar este notoriu că cele mai multe contacte politice

continuă în afara conferințelor ori dezbaterilor oficiale. Știu că l-ai cunoscut bine pe Hugh McCormac — cumnatul lui Edward și unchiul lui Ivar."

Jowett se încruntă la vârful scânteietor al trabucului înainte de-a răspunde încetișor: "Lucrurile sunt mult mai încurcate decât îți imaginezi, Comisare. Pot să recapitulez faptele? Vreau să le văd din perspectivă și tot astfel și tu."

"Te rog."

"După părerea mea, există trei momente importante în legătură cu Aeneas. Primul a început o dată cu colonia științifică înființată în special pentru a studia pe cei născuți în Dido — care, după cum știi, nu e un loc potrivit pentru copiii ființelor umane. Aceasta e originea universității: o comunitate de oameni de știință, cărturari și personal auxiliar, în jurul căreia s-a strâns în acest timp un mister. Cei mai neștiutori și proști Aeneizi priveau cu venerație la cei învățați. Și, desigur, sub Imperiu, Universitatea a devenit cu adevărat deosebită, având studenți umani și non-umani de peste tot dimprejur. Aeneas e mândră de asta. Dincolo de acestea, Universitatea este pe cât de bogată pe atât de respectată și, deci, puternică.

Al doilea reper. Pentru a păstra oamenii, se renunță la stabilimentul de cercetări situat pe un loc sărăcăcios ca acesta și se impune necesitatea unor arii întinse de teren, eficient amenajate. Astfel apar oamenii Locului: latifundiari, fermieri, arendași. Când Liga s-a destrămat și au venit Necazurile, Aeneas era sfâșiată. A fost nevoie de-o bătălie aprigă uneori chiar pe pământul ei pentru a supraviețui. Oamenii Locului au dus greul luptei. Au devenit o clasă semi-feudală. Chiar Universitatea s-a adaptat spiritului lor, impunând antrenamentul militar ca parte integrantă a programului de învățământ. Îți reamintești cum a rezistat Aeneas — puțin cam sângeros — anexării de către Imperiu în perioada ei *timpurie*. Dar mai târziu i-a furnizat o mare parte din ofițerii săi.

Al treilea moment. Între timp diverșii imigranți erau duplicitari, căutând refugiu, un nou început sau orice altceva s-ar fi ivit. Erau din punct de vedere etnic, diferiți. Semeții nordici le foloseau munca dar nu făceau nici un efort să-i și integreze. În această manieră ei s-au îmbogățit și s-au ținut departe de civilizația dominantă. Mă refer la: Tinerani, Oameni ai Râului, Orcani, Locuitori

la Munte etc. Consider că aceștia sunt mai influenți, socialmente, decât ar presupune locuitorii orașelor sau populația rurală."

Jowett se opri și-și turnă singur un ceai, din care Desai ordonase să se aducă. Privea însă de parcă ar fi preferat whisky.

"Sinteza ta m-a interesat extrem de mult, ilustrând astfel cum analizează un Aeneid inteligent istoria lumii sale", spuse Desai. "Dar care-i legătura cu problema mea urgentă?"

"Nu-i numai una ci sunt nenumărate. Comisare, dacă nu mă înșel cumva", răspunse Jowett. "Pentru început, reține cum persoane importante ca mine, sunt... ei bine, dacă nu excluse, atunci, îndepărtate din viața acestei planete. Desigur, avem reprezentanții noștri în legislatura tricamerală. Însă noi — vreau să spun, clasa imperială nou-orientată, oamenii de afaceri și angajații aferenți — suntem o parte neînsemnată a Oamenilor Orașului. Ceilalți aparțin unor corporații, asociații vechi și altor organizații similare, care în cea mai mare parte se simt mai aproape de oamenii Locului și de Universitate decât de noi. Subculturile, probabil, ni s-ar putea alia, dar nu sunt prea numeroase; or știi doar: titlurile de proprietate contra dreptului la vot... Și... anterior ocupației, Primul Bărbat al Ilionului era, automat, Purtătorul de Cuvânt al tuturor celor trei clase. De fapt, președintele în întregime. Adjunctul său a fost, și este, rectorul Universității, iar abia cel de-al treilea personaj este cel ales de delegații oamenilor Orașului. Pentru că la venire nu ai dizolvat Parlamentul — o măsură înțeleaptă, presupun — declarându-te tu însuși suprema autoritate, aceeași structură continuă să funcționeze.

"Eu, eu nu sunt altceva decât un delegat al Oamenilor Orașului, făcând parte dintr-o fracțiune, singulară printre atâtea altele. Nu sunt un confident al consilierilor familiei lui Frederiksen și al prietenilor lor."

Chiar și așa, mă poți informa sau corecta acolo unde greșesc", insistă Desai. "Acum să-ți rezum principalul. Impresia mea s-ar putea dovedi falsă." Primul Bărbat al Ilionului e *primus inter pares* (cel mai puternic) pentru că Ilionul este cea mai importantă regiune, iar zona de apus a Ilionului (Hesperia), care este de asemenea a lor, cel mai bogat domeniu. Adevărat?"

"Original, interesant" spuse Jowett. "Producția și populația au cunoscut mutații și cu toate acestea Aeneizii sunt tradiționaliști, cutumiari."

"Ce ghinion, ce neșansă în ce privește moștenirea aceluia titlu — pentru toată lumea", spuse Desai. Și retrăgându-se în sine își reaminti:

Hugh McCormac era ofițer de carieră în marină când fratele lui mai vârstnic muri fără urmași într-un accident, și el deveni Amiral de Flotă, ceea ce l-a propulsat ca Prim-Bărbat. Aceasta n-ar fi constituit pentru nimeni o problemă cu excepția maiestății Sale (nimeni n-ar fi îndrăznit să spună cu voce tare de ce) care a numit pe acea creatură, Snelund, Guvernator al Sectorului Alpha Crucis; și excesele lui Snelund l-au zgândărit în cele din urmă pe McCormac atât de puternic încât el ridică steagul răzmeriței și planetă după planetă l-a aclamat ca Împărat.

Ei, acum Snelund e mort, McCormac e dispărut și noi încercăm să îndreptăm, să reparăm relele lăsate în urmă. Dar semințele zvârlite de ei produc încă ciudate vlăstare.

Soția lui McCormac fiind sora lui Edward Frederiksen, acesta a urmat astfel la titlul de Prim-Bărbat al Ilionului în lipsa unor rude mai apropiate pe linie masculină. Edward este un om blând, din soiul profesoral. Aș putea să-i binecuvântezez existența dacă n-ar fi blestematele tradiții. Propria sa nevastă e verișoară cu McCormac. (Afurisit e modul în care aceste înalte familii se înrudesesc prin căsătorii! Ar putea continua astfel o mie de ani de-acum încolo; dar ce ne facem noi, care trebuie să rezistăm, să ne descurcăm între timp?) Frederiksenii înșiși sunt conducători vechi, aflați la temelia Universității. De aceea singura așezare umană de pe Dido este numită după principalul lor strămoș.

Toată lumea de pe această nemulțumită planetă îl desconsidera pe Edward Frederiksen: dar nu ceea ce simbolizează el. Curând oricine va ști ce a făcut Ivar Frederiksen.

El e prințul lor exilat, salvatorul lor potențial. Eroul. Siva, ai milă, îndură-te!

"După câte înțeleg", spuse imaginea lui Jowett, "băiatul a incitat un grup de nechibzuiți înfierbântați, fără știrea părinților săi. Are doar unsprezece ani și jumătate de fapt — uh, asta înseamnă douăzeci de ani pământești, nu-i așa? Planul lor era să se refugieze în pustiu și să înceapă o luptă de gherilă

până... ce? Terra se preda, renunța? Ythri intervenea și lua planeta Aeneas sub aripa sa ca pe Avalon? Mi se pare extrem de romantic."

"Câteodată romanticii îi copleșesc pe realiști", spuse Desai.

"Consecințele sunt totdeauna dezastruoase."

"Ei, în acest caz tentativa a eșuat. Asociații lui, desigur că și-au recunoscut conducătorul prin hipnoproabă; nu te deranja să negi, cu siguranță anchetatorii tăi au folosit metodele prin hipnoză. Ivar a dispărut, dar n-ar fi imposibil să i se dea de urmă. De ce sfat de-al meu ai nevoie?"

"Știința, înțelepciunea de-a ști unde să-l cauți", zise Desai obosit.

"Oh, de acord. Nu-ți poți permite să-l faci scăpat. Îl cunosc întrucâtva. Are șansa să devină un fel de profet pentru oamenii care exact asta așteaptă."

"E și impresia mea. Dar cum îl încolțim? Cum îl areștăm? Ce spui de judecată și pedeapsă? Cum să faci public? Nu putem construi un martir. Dar nici nu putem lăsa un rebel, răspunzător pentru morțile și insultele aduse personalului Imperial — și Aeneizi, amintește-ți, Aeneizi — nu îl putem lăsa să scape. Pur și simplu nu știu ce să fac", aproape mormăi Desai. "Ajută-mă, Jowett. Nu-ți dorești planeta sfâșiată, dezbinată, nu-i așa?"

Desai tăie sonorul. Nu obținuse nimic. Nici la rest nu va găsi mai mare lucru, rest constând în cele mult niște "ce dacă" și "probabil" în plus. Singurul fapt absolut clar era acela că Ivar Frederiksen trebuia rapid capturat.

Să cer indicații asupra celor ce sunt de făcut după ce-l prindem, de la Llynathawr sau direct Terrei? Am dreptul.

Dreptul legal. Atât. Ce știu ei acolo?

Se lăsase noaptea. Camera era aproape în întregime întunecoasă, cu excepția marginilor luminoase și a unei ingenioase pete din raze lunare care o zoreau pe Creusa să urce pe cerul încă luminat. Desai se sculă, își găsi drumul și privi afară.

Sub stele, lune, Calea Lactee, planete surori, se întindea Nova Roma. Casele erau făcute din strălucire și umbră, străzile arătau punctate cu întuneric ca o tablă de șah, râul și canalele licăreau argint viu. Departe, în deșert, o furtună de praf băntuia ca o stafie. Vântul bătea cu asprime. În firida lui încălzită, Desai frisonă la gândul frigului tăios.

Vederea lui cercetă măreția de deasupra capului. Prea mulți sori, prea mulți.

O să trimită știrea Acasă cu viitoarea navă curier. (Acasă! Fusese pe Terra cândva. Când izbutea să fure de la lucru câteva ore spre a se "plimba" printre vestigii, acestea, în mod curios, îl dezamăgeau. Benzile cu multe senzori nu includeau autobuzele aglomerate, ghizii înfumurați, magazinele turistice sau durerile de picioare). Astfel de ambarcații călătoreau aproape de viteza de vârf: două săptămâni între aici și sol. (Dar erau două sute de ani-lumină, o rază, o distanță care acoperea patru milioane de sori). Ar putea include și o cerere de orientare, de directive.

Dar jumătate de lună de așteptare ar prelungi dăunător o soluție tocmai când era posibilă o revoltă, ori, mai rău, terorismul. Și desigur solicitarea lui va trebui să fie prelucrată, discutată adnotată, suplimentată, plimbată de la un comitet la altul, îndrumată pe culoarele executivului de către birocrați, pentru o decizie; și mesajul de răspuns va mai lua un timp până să ajungă și probabil e nevoie să fie dezbătut din multe puncte de vedere până să fie trimis. Nu, aceste indicații de circumstanță de pe Llynathawr erau îndeajuns de rele ele însele.

El, Chunderban Desai trebuia să acționeze singur.

Desigur, era obligat să semnaleze orice amănunt important ceea ce neîndoielnic, includea și afacerea Frederiksen. Dacă nu pentru altceva, atunci măcar pentru faptul că Terra era *banca* de date, atât de completă pe cât o puteau realiza firea omenească și atomiștii.

În acest caz... de ce n-ar introduce măcar un semn de întrebare despre acest Aycharaych?

Ei bine, de ce?

Nu știu, nu știu. Pare într-un tot în ordine: și a împrumutat de la mine cartea lui Tagore... Nu, voi cere o informare completă, meticuloasă de pe Terra. Deși va trebui să inventez un motiv credibil pentru aceasta, dat fiind că Muratori i-a aprobat cererea. Noi, funcționarii, nu avem voie să fim bănuitori. Mai ales când, de fapt, îmi place Aycharaych mai mult decât oricare alt non-uman întâlnit vreodată. Mult mai mult decât chiar prietenii mei, oamenii.

Oare în mod periculos mai mult?

IV

PROPRIETATEA HEDIN se situa la est de Casa Vântului, suficient de aproape de capătul Ilionului încât ținuturile de apus să păstreze umezeala din canale, mlaștini și lacurile sărate ale Fundului Mării Antonine. Ploaia adevărată cădea doar de două sau de trei ori pe an. Deși nu trecea prin proprietate, Șanțul Sălbatic contribuia la menținerea unei mase de apă care aproviziona câteva bazine. Astfel familia putea continua atât munca agricolă cât și creșterea vitelor pe o zonă mai întinsă.

Slujind generație după generație, personalul beneficia mai curând de un regim de rude decât de simpli angajați: neamuri care se uitau la stăpâni pentru a fi conduși, dar nu se sfiau să-și spună propriile păreri. Ba, adesea, își vedeau un copil căsătorit cu un fiu sau o fiică de-ai casei. Pe scurt relația dintre stăpâni și angajați era asemănătoare aceleia în care Hedinșii și alți slujbași apuseni se găseau față de Casa Vântului. Avantajul era considerabil. O duzină de căsuțe înconjura casa parohială. În spate, hambare, staule și magazii înconjurau trei părți din curtea pavată. Cu excepția mărimii, la o primă privire clădirile erau asemănătoare, toate construite din pământ bătătorit și văruițe, toate având soliditatea slăbită de eroziune. Te puteai uita astfel mai îndeaproape la piatra sau mozaicul de sticlă ce le împodobeau. Copacii alcătuiau un paravan împotriva vântului: *delphi* și *rahabi* autohtoni, stejar pământean și acacia, *rastnin* de pe Llynathawr, copaci Ythrieni cu crăci ca niște ciocane. Straturile de flori erau formate doar din specii exotice, migălos cultivate, la care se adăugau roci decorative și pietriș. Floră spontană nu a evoluat niciodată pe Aeneas, deși unele soiuri de frunze sau lujeri aveau irizări minunate.

În general forfoteau pe-aici: supraveghetori, menajere, fierari-potcovari, zidari, mecanici — brațe de muncă venite din câmp sau de aiurea — copii, câini, cai, animale *statha*, șoimi, mașini de fermă, vehicule aeriene de teren și răsunau tot timpul ciorovăieli, țipete, râsete, strigăte de mânie, hohote de plâns, cântece, ici un zgomot de tălpi, colo un iz de animale sau fum. Așteptând în podul magaziei, se simțea îngropat de viu. Printr-o fisură din obloane el se putea uita jos la vânzoleala zilei și tânjea să se alăture. Prima

sa noapte coincisese cu o petrecere de aniversare dată pentru cel mai în vârstă servitor. Nu doar casa principală părea incandescentă din cauza luminii ci și curtea era prevăzută cu reflectoare pentru dansurile vioaie, la care se bătea zdravăn din picioare, dansuri specifice Ilionului, cu muzica răcnită de un difuzor în vreme ce carafa colinda de la gură la gură. Noaptea următoare fusese a razelor lunii și a unei perechi de tineri îndrăgostiți. Ivar nu i-a urmărit după ce a înțeles ce erau, fusese învățat să considere intimitatea printre drepturile pe care nici o ființă decentă nu le-ar încălca.

Se strecură în sacul lui de dormit, însetat de amintirile Tatiane Thane și — mai mult încă, descoperi el rușinat — ale altora.

În cea de a treia noapte, ca odinioară, renunță la precauția de a încuia ușa. Sam Hedin îi aduse mâncarea și apa când nimeni altcineva nu era treaz. Se sculă. O căptușeală, o pernuță îl proteja de răceala și tăria podelei, dar de-ndată ce-și scoase trupul din sacul de dormit frigul îl birui prin straie. Dar lui abia de-i păsa. Corpul unui Aeneid a învățat neapărat, vrând-nevrând cum să folosească eficient reflexul tremuratului. Întunericul îl apăsa, totuși, ca și mirosul prafului.

Un mănunchi de raze strălucitoare arunca petice de lumină, descoperind un mecanism prea rar utilizat, cutii și rafturi încărcate. "Hs-s-s", se strecură o șoaptă. "Fii gata de plecare. Repede."

"Ce?"

"Repede, plecăm — am spus. O să-ți explic pe drum."

Ivar se ridică drept în picioare, își scoase hainele de noapte și le îmbrăcă pe cele purtate la sosire. Acestea erau murdare, mânjite și pătate de sânge însă aerul pârjolitor absorbise, uscând, mirosul urât, tot, așa cum se întâmplase și cu apa din ulcior. Celălalt strai îl îndesă într-un rulou agățat pe spate, împreună cu pușca. Hedin îi dădu un pachet cu sandvișuri să-l îndese în sacul de la cingătoare, un bidon plin, etanș contra înghețului, de agățat în partea opusă cuțitului și-l călăuzi în jos pe scări.

Deși purtarea omului era neîmblânzită, ardoarea, înflăcărarea tresăltau în Ivar. Indiferent de *cauză*, reclusiunea lui se sfârșise.

Afară era o liniște totală, nici o boare de vânt, atât de totală, încât ar fi putut auzi scârțâitul planetei produs de frig. Ambele lune erau deasupra,

albind piatra și nisipul, transformând vârfurile copacilor în ghețari deasupra peșterilor, scoțând scânteii din promoroacă. Lavinia, mai mare dar mai îndepărtată, înălțându-se deasupra crestelor își expunea aproape jumătate din fața ei totdeauna familiară. Creusa, fulgerând către ea, părea mai mare fiindcă era aproape de forma perfect rotundă și scăpără ca și cum rotirea ei zvârlea lumină din neomogenitatea cristalului. Calea Lactee era o cascadă înghețată de la un orizont la altul. Dintre planetele prietene Anchises rămânea sus, galben-licăritor. Alpha și Beta Crucis, printre nenumăratele stele, ardeau destul de luminos cât să se alăture lunelor în modelarea umbrelor.

O pereche de animale *statha* aștepta priponită — aveau gâturi lungi și capetele cu boturi profilându-se de-a curmezișul casei. *Probabil că avem ceva drumuri de făcut, gândi Ivar, dacă se sacrifică, la o adică, chiar cai de viteză pentru a rezista peste o lungă, uscată întindere. Dar atunci, de ce nu o mașină? Încălecă. În ciuda răcelii, el percepse mirosul animalului, asemănător cu cel al finului proaspăt cosit, înainte de a-și potrivi gluga și masca pentru noapte.*

Sam Hedin îl conduse pe drumul din interior, central, după aceea spre o cărare de zgură care șerpuia spre sud peste pământ sfărâmat, unde tufișuri rigide, lemnoase și *trava* ca o lamă, se răceau. Praful se ridica din trop-tropul animalelor. Cele șase picioare dădeau fiecărui *statha* un ritm domol. Mult înainte ca drumul să se piardă din vedere, oamenii călăreau singuri sub ceruri. În depărtare, o fiară urla.

Ivar își dresese vocea: "Ah-um!. Încotro ne îndreptăm, credinciosule Hedin?"

Aburi ieșeau din respirații. "La cea mai bună ascunzătoare pentru tine la care mă pot gândi repede, Prim Născutule. Poate nici una nu e îndeajuns de bună."

Teama împungea. "Ce s-a întâmplat?"

"Vorbele au circulat de-a lungul acestei zile din gură în gură" spuse Hedin. Era un om zdravăn, aflat în cea de-a doua parte a vârstei mijlocii. "Scotocesc peste tot în Ținutul de Apus — Hesperia — în căutarea ta. Se oferă recompensă; și oricine ar putea ști câte ceva este imediat narcotizat. În ritmul în care lucrează vor ajunge la locuința mea înaintea amiezii." Tăcu. "De aceea te-am ținut ascuns deoparte astfel încât, cu excepția mea, *nimeni să nu știe*

că ai fost acolo. Dar nu-i cine știe ce avantaj în fața biodetectorilor. Am pretextat afaceri care să mă țină departe de casă vreo câteva zile, sub motivul schimbului de cai, plauzibil având în vedere lipsa de energie, și m-am strecurat înapoi după căderea întinericului ca să vin să te aduc. Altă pauză: "Au și aparate de zbor speciale. Vehiculele cu motor pot fi cu ușurință urmărite și ajunse din urmă, prinse. De aceea folosim animalele *statha* și nu avem nici elemente de căldură pentru hainele noastre."

Ivar ridică ochii ca și cum s-ar fi așteptat să vadă atacul unei lacrimi de metal. Un *ula* fâlfâie pe deasupra. Mândria se lupta cu spaima: "Mă vor grozav de tare, cu orice preț, nu?"

"Ei, doar ești Primul Născut al Ilionului!"

Cinstea birui. Ivar își mușcă buzele. "Eu... eu nu sunt o amenințare prea serioasă. Am ratat conducerea. Fără Îndoială, am fost un prost că am încercat."

"Nu cunosc destule ca să pot judeca", replică cu îndreptățire Hedin. "Doar că acel Feo Astaff m-a rugat să te ascund de Terrieni fiindcă tu și prietenii tăi vă luptaserăți cu marinarii. De atunci, tu și cu mine n-am prea avut ocazia potrivită să discutăm. Aș putea doar să te strecur pe tine și proviziile la noapte, nu îndrăznesc să mai zăbovesc. Buletinele de știri n-au anunțat mai mult decât că a fost un atac nereușit asupra patrului. N-au menționat numele tău și nici o dată, deși presupun că după această cercetare o vor face."

Masca îi camufla trăsăturile, nu însă și ochii pe care-i întoarse către tovarășul său: "Vrei să-mi povestești acum?" întrebă el.

"Ei, păi eu..."

"Nu-i secret, probabil. Sunt extrem de sigur că am acoperit urmele și nu voi fi bănuț, suspectat. Și pe urmă, despre ce-am putea vorbi noi împreună?"

Ivar se prăbuși înăuntrul său descurajat: "N-am nimic deosebit de ascuns, în afară de neghiobie. Da, aș vrea să-ți povestesc, Preadevotatul."

Istorisirea continuă, pentru ca Hedin să afle mai multe față de ce știa despre tovarășul său.

Edward Frederiksen era de mult angajat în cercetarea zoologiei pe Dido când se căsătorii cu Lisbet Borglund. Ea provenea ca și el din vechii Universitari; s-au întâlnit când Edward se întorsese să țină o serie de prelegeri.

Apoi Lisbet l-a urmat în universul vecin. Dar chiar în Port Frederiksen, căldura și umiditatea aerului erau prea puternice pentru ea.

S-a însămănătoșit când s-au reîntors pe Aeneas și i-a născut pe Ivar și Gerda. Locuiau într-o casă modestă, în afara Novei Roma; amândoi predau și el a găsit subiecte măcar potrivite dacă nu spectaculoase pentru studiul său original. Fiul său mergea adesea în excursii în aer liber. Înclinația băiatului se concentrase cu precădere spre paleontologie. Se prea poate ca interesul pentru austerul farmec al deșertului, stepei, stâncilor și fundul uscat de ocean să fi condus la aceasta — pe lângă sau în afară de dorința de a explora printre acele stele ce scânteiau în noapte.

Hugh McCormac fiindu-le unchi prin cea de-a doua căsătorie, copiii petreceau de multe ori vacanțele la Casa Vântului. Când Amiralul de Flotilă era bine dispus, parcă vizitau un erou din vremuri de demult, unul cumsecade, să spunem Brian McCormac, cel ce-i gonise pe invadatorii non-umani și a cărui statuie stătea pentru totdeauna pe pedestalul înalt, aproape de campusul principal al Universității.

Aeneas înconjurase sistemul Virgil de opt ori de la nașterea lui Ivar când Aaron Snelund deveni Guvernatorul Sectorului Alpha Crucis. A mai înconjurat de două ori — trei ani și jumătate pământeni — înainte de erupție. La prima, lumile dezvoltate n-au simțit ca înrăutățire decât taxele crescute pentru care primeau explicații semicredibile. (Mărind Imperiul, miniștrii trebuiau neapărat să aibă puteri depline.) Apoi au apărut funcționarii corupți. Atunci au început să audă ce se petrecuse printre societățile mai puțin rezistente și să se plângă. După aceea au început confiscările și arestările pentru "înaltă trădare". Poliția secretă era pretutindeni, în timp ce mercenarii și oficialii comiteau din plin atrocități asupra oamenilor. Astfel deveni evident că Snelund nu era doar obișnuitul administrator corupt, lingând ceva cremă pentru el însuși, ci un favorit al împăratului, construind fundații politice mărețe.

Toate acestea veneau încetul cu încetul, în fărâme și oamenii se convingeau greu. Pentru cei mai mulți dintre ei viața continua ca înainte. Doar vremurile se dovedeau oarecum mai grele și, ce să-i faci, asta era: vor supraviețui căci între timp trebuiau să muncească, să mențină așezări și comunități, să-și urmeze interesele, să se bucure de plăceri, să facă dragoste,

să îndeplinească misiuni, să-și invite prieteni, să se certe cu dușmanii, să conceapă planuri, amănunte, amănunte, amănunte ca nisipul într-o clepsidră.

Ivar nu s-a înscris la Universitate, căci aceasta își educase urmașii ereditari încă din copilărie, dar începu să se specializeze în studiile lui și să aibă colegi de clasă din afara planetei.

Emoția, frământarea intelectuală provocau indignare oficialilor. Kathryn McCormac, sora tatălui său, fu îndepărtată din palatul Snelund; bărbatul ei fu arestat, apoi salvat, după care conduse rebeliunea.

Ivar se înflăcăra ca de altfel cei mai mulți tineri Aeneizi. Antrenamentul său militar, până acum întâmplător, deveni aproape totul. Dar el n-a părăsit nici o dată planeta și exercițiile sale fizice încetară când navele Imperiale de război se ridicară către ceruri.

Insurecția se terminase. Hugh McCormac și familia sa duseră resturile flotei în adâncurile spațiului cunoscut. Întrucât criza din Jihannath era soluționată, Marina Militară putea să păzească întregul Imperiu; rebelii nu s-ar reîntoarce decât dacă ar dori sacrificarea lor și distrugerea planetei.

Sectorul Alpha Crucis în general, Aeneas în special, urmau să fie ocupate și reconstruite.

Haos, disperare, lipsuri, care în mai multe zone au adus foametea, s-au răspândit în cea de-a doua parte a conflictului. Universitatea era închisă. Ivar și sora sa Gerda s-au dus să locuiască împreună cu părinții lor în măreția atinsă de sărăcie a Casei Vântului, întrucât Edward Frederiksen, tatăl său, era acum Primul Bărbat al Ilionului. Cea mai mare parte din vreme băiatul și-o petrecea îmbunătățindu-și priceperea în treburile deșertului. Și astfel se identifică cu Oamenii Locului. *El* va fi viitorul lor conducător.

După ce condițiile s-au mai ameliorat, Universitatea redeschisă — sub strictă observație — s-a reîntors la Nova Roma. Ivar a fost implicat într-o activitate subterană. La început, aceasta nu însemna altceva decât ședințe secrete neplăcute. Totuși, Ivar simțea că nu ar fi cazul să-și stânjenească familia sau chiar el să se complice stând într-o casă suburbană astfel că se mută într-o cameră ieftină în partea cea mai puțin plăcută din Web. Faptul a condus la încă o experiență formativă. Aeneas n-a avut niciodată o clasă criminală importantă, dar una mărunță înmugurise în timpul războiului și ca

urmare a acestuia. Deodată, Ivar întâlnește oameni care nu considerau legile sacre.

(Când McCormac s-a răsculat, el a făcut-o în numele drepturilor și statutelor nerespectate. Când Comisarul Desai ajunse aici promise să refacă structura distrusă).

Fiind dată o lege conciliatorie, plângerile s-au transformat curând în cereri. Locul preferat pentru cuvântări, mitinguri și demonstrații era la monumentul lui Brian McCormac. Autoritățile au recunoscut, au făcut concesii în numeroase probleme, motivate prin ele însele — de exemplu, reluarea serviciului regulat poștal către și dinspre restul Imperiului. Aceasta a determinat ridicarea de noi cerințe, ca neexaminarea guvernamentală a poștei și înființarea unui comitet de cetățeni ca să asigure aceasta — ceea ce a fost respins. Au izbucnit răzmerițele. Câteva proprietăți s-au transformat în scrum, câteva persoane au pierit.

Ordinele au sunat sec: nu se mai permit adunări; statuia lui McCormac să fie dată jos; Oamenii Locului (care de când începuseră Necazurile serviseră ca poliție și cadre militare) să lichideze toate unitățile și să supravegheze toate armele de foc, de la tunul vechiului echipament al piratului la pistolul de tras la țintă al copilului dăruit de Ultima zi a Fondatorului.

"Am hotărât noi, ceata noastră, că e mai bine să acționăm până nu e prea târziu", spuse Ivar. "Am scos prin contrabandă ce arme s-a putut, înaintea datei atacului și le-am folosit să șterpelim lucrurile mai grele. Aveam tot atâtea cunoștințe despre zona de spate ca oricare altul, mai complete chiar decât cei mai mulți; și, desigur, sunt Primul Născut. Așa că m-au ales să comand operațiunea de început care urma să se desfășoare în acest ținut. Mi-am întâlnit mama și sora la Casa Vântului pretextând că am nevoie de un răgaz de la studiu. Ceilalți au încropit diverse acoperiri ca, de exemplu închiderea unui aerobuz care să-i ducă în Avernus Canyon, într-o tabără pentru câteva zile. Ne-am întâlnit la Cătușul Butte și am stabilit ambuscada în funcție de ceea ce știam eu despre ruta obișnuită a patrului Imperiale."

"Ce-ați fi făcut dacă ați fi fost urmăriți?", întrebă Hedin.

"Nu prevăzusem. Cunosc câteva oaze în Ținutul de Fier care ne-ar fi ascuns, copaci, grote, viroage unde să ne adăpostim de căutarea aeriană. Nu mai există chiar atâtea trupe de ocupație care să acopere tot terenul."

"V-ați fi petrecut viața ca proscriși? Mai curând cred că ați fi devenit răufăcători."

"Nu, nu. Am fi continuat incursiunile, am fi recrutat mai mult personal și ajutoare, am fi obținut putere pe care inamicul ar fi trebuit s-o înfrângă. Între timp am fi căutat aderenți oriunde în Imperiu și astfel s-ar fi ivit presiuni în folosul nostru sau poate frică de implicarea Domeniului Ythri."

"Poate", spuse printre dinți Hedin. După o clipă: "Am auzit zvonuri. Marea ființă cu aripi de bronz auriu zboară prin aceste părți. Agent Ythrian? Ei nu agreează neapărat ceea ce facem noi, Prim Născutule."

Umerii lui Ivar se lăsară a dezamăgire. "Nu contează. Am eșuat oricum. Eu sunt vinovat."

Hedin se întinse să-l bată ușurel pe spate. "Nu gândi astfel. În primul rând, comandantii militari pierd, inevitabil, oameni și trec adesea prin dezastre. În al doilea rând, tu nici o dată n-ai fost cu adevărat conducător. Tu doar s-a întâmplat să fii zvârlit deasupra cărților pe care Dumnezeu tocmai le amesteca." Cu voce joasă: "Pentru jocul celui singur? N-aș crede." Tonul său se aspri: "Prim Născutule, n-ai *dreptul* să pornești cu conștiința fatalității. Tu și prietenii tăi ați greșit grozav. Lasă acum asta și continuă. Aeneas are mare nevoie de tine."

"De mine?" exclamă Ivar. Propria sa mândrie, importanța de sine se măcinaseră într-atât pe când vorbea încât nu putea admite că se văzuse el însuși vreodată ca pe Maccabee. "Ce naiba pot eu?"

Hedin ridică o mână, protejată de mănușa specială, ca să-l liniștească. "Hoy. Urmează-mă."

Își scoaseră animalele statha de pe drum și nu-l mai reluară de-a lungul a zece kilometri. Ceea ce evitau era o turmă aparținând lui Hedin: vite descinzând din cele pământești aduse, modificate genetic și apoi adaptate timp de secole — ca și cele mai multe organisme — până ce deveneau un soi deosebit. Focuri de pază sclipeau împrejurul lor. Hedin nu se îndoia că oamenii îi erau credincioși, dar despre ce nu văzuseră nu puteau depune mărturie.

Pe drum, călăreții trecură pe lângă un fragment de zid, Negru — sticlă fără fisuri — ce strălucea în lumina lunii peste tufișuri și nisip. Aproape de vârful a ceea ce rămăsese, la vreo patru metri în sus, găurile alcătuiseră un model ciudat, al cărui scop original era greu de ghicit. Acum, stelele licăreau deasupra.

Hedin își domoli animalul, făcu o cruce și murmură înainte de-a merge mai departe.

Ivar văzuse ruina în trecut și călători aducând respectul lor. Nu s-ar fi gândit că îl va privi vreodată pe fermier — bine educat, mult călătorit, proprietar cu greutate și consilier — făcând astfel.

După o tăcere înghețată Hedin vorbi pe jumătate apărându-se: "Un soi de simbol din trecutul acela."

"Bine, sigur", răspuse Ivar.

"Cineva a fost aici înaintea noastră, acum milioane de ani. Și nu localnici morți, în orice caz. De unde au venit? De ce au plecat? Urme identice au fost găsite și pe alte planete, amintește-ți. De neimaginat să presupui că au pierit departe, nu? O mulțime de oameni se întrebă dacă nu s-au dus cumva înainte în loc de acolo, departe."

Hedin salută stelele în ceața strălucitoare. Unele aparțineau Imperiului, dar cele mai multe nu. Pentru că acelea pe care ochiul simplu le putea vedea erau uriașe; strălucind deasupra anilor-lumină care înghițiseră imaginile unui Virgil sau unui Sol. Între el, Ivar, și roșia Betelgeuse se întindea dominația Terrei. Și chiar mai mult. Mai departe scânteia Rigel, iar Pleiadele se ascundeau ele însele în regiuni cărora Roidhunate de Merseia le-a dat numele pentru o licărire de vreme. Dincolo de acestea era Polaris, odată, demult, stea călăuzitoare pentru om, și Orion Nebula, unde noi sori și lumi luau naștere chiar în clipa în care le urmăreai și milioane de ani viața va merge înainte și va uimi...

Masca lui Hedin se-ntoarse iar către Ivar. Vocea îi era joasă dar ciudat de intensă: "Iată de ce avem nevoie de tine, Primule Născut. Oi fi tu un băiat nesocotit, imprudent, dar patru sute de ani de-ai omului pe Aeneas sunt în urma ta. Vom avea nevoie de fiecare rădăcină, de fiecare întemeietor al unei familii, când Cei Mai Bătrâni, Strămoșii, se vor reîntoarce."

Surprins, Ivar spuse: "Chiar crezi asta? Am auzit vorbindu-se, dar tu?"

"Ei bine, nu știu." Cuvintele lui Hedin se pierdeau în întuneric. "Nu știu. Înainte de război nu m-am gândit nici o dată. Mergeam la biserică și gata. Dar de atunci? Oare pot greși atât de mulți oameni? Fiindcă sunt mulți, ascultă-mă. Afară, în oraș, la școală — tu nici nu-ți închipui cât de răspândită e speranța că în curând Cei Mai Bătrâni se vor reîntoarce, aducând Cuvântul Domnului. Nu-i e elucubrație, Ivar, crede-mă. Aproape toată lumea consideră asta o certitudine, nu o speranță. Dar ar fi putut Amiralul McCormac să le arate drumul? Și, desigur, cu toții am auzit zvonurile despre noul profet în pustiu... Nu știu. Dar cred cu tărie și-ți spun că nu-s singurul... Tot acest necaz de-aici și toate stelele acelea nu pot fi degeaba. Dacă Dumnezeu pregătește următoarea Sa Revelație, atunci de ce nu prin rasa aleasă, mai înțeleaptă și bună decât ne putem acum imagina? Și dacă e adevărat, n-ar trebui să fie profetul cel dintâi sosit, cel care să ne pregătească pentru izbăvire?"

Se scutură ca și cum frigul i-ar fi răzbătut prin veșmântul neîncălzit. "Ești Primul nostru Născut", zise. "Trebuie să fii liber. Patru sute de ani nu pot fi considerați un fleac, totuși."

Într-un stil prozaic, Hedin continuă: "Tineranii tocmai trec, se spune că pe lângă Arroyo. Presupun că te poți ascunde printre ei."

V

FIECARE ALAI NOMAD — caravană și trib totodată — colinda un teritoriu uriaș, dar strict delimitat. Casa Vântului aparținea, din acest punct de vedere, de Ceata Frăției. Ivar văzuse uneori taberele, asistase la ritualuri, la demonstrațiile lor de șmecherie cu nenumărate trucuri gălăgioase și remarcase bizarele îndeletniciri înainte ca nomazii să plece mai departe, ca apoi, în urma lor să audă obișnuitele jumătate-amuzate, jumătate-indignate acuzații de furtișaguri mărunte, înșelătorii istețe, bârfe despre seduceri, șoapte privind talentele lor oculte. Încercând să-și adâncească în literatură cunoașterea, a găsit mai mult anecdote, descrieri pitorești, povestiri

romantice — nimic profund. Comunitatea intelectuală din Aeneas era prea puțin interesată de subculturile proprii. În ciuda secolelor, Dido încă mai număra multe secrete care erau, toate, mai interesante și mai profitabile din punctul de vedere al practicii propriu-zise.

Ivar știa cu precizie că Alaiurile difereau prin legi și obiceiuri. Hedin l-a condus peste o frontieră, lipsită de paznici sau orice altă prezență înregistrată la Nova Roma, identificată doar prin borne de delimitare. Se găseau în ținutul Drumului Sfărâmat și Ivar era încă mai nesigur de ceea ce-l aștepta decât dacă ar fi fost acasă. Fermierul luă o cameră în singurul han cu care Arroyo se putea mândri. "Voi sta până pleci pentru a evita vreo problemă", spuse el. "Dar, în linii mari, de aici încolo ești în siguranță". Apoi adăugă cu asprime: "Aș fi vrut să fie alt fel. Drum bun, tinere!"

Ivar merse prin sat până la tabără. Oamenii strângeau pentru plecare. Cincizeci, sau aproape atâtea, căruțe pictate strident și straietele țipătoare ale proprietarilor făceau ca agitația și larma lor să bântuie asemenea unei furtuni multicolore peste o întindere altminteri mohorâtă. Arroyo se întindea pe versantul estic al colinelor, unde lăstărișurile creșteau împrăștiate pe terenul prea prăfuit să poată hrăni câteva vite. Terenul devenea tot mai uscat și mai sărac cu fiecare kilometru care cobora, până ce la orizont apărea deșertul Ținutului de Fier.

Forfotind în ceea ce părea grozavă, totală dezordine, bărbați, femei și copii deopotrivă îi aruncau priviri furișe și țipau în limba lor remarci pe care Ivar le bănuia batjocoritoare. Se simți stângaci și pe de-a-ntregul singur printre ei — această rasă de talie mijlocie, zveltă, crema pieilor roșii-arămii și cu părul drept, negru-albăstrui. Se simțea străin printre vehiculele lor, unele transformate din vechile camioane ale orașului, peste care se învârtejau desene fabuloase, fluturau fanioane, se bălăbăneau talismane, la cea mai ușoară boare de vânt sunau clopoței. Cele mai multe erau harabale trase de patru până la opt statha și acestea erau locuințele. Prin acoperișurile lor curbate ieșeau burlane și la ferestre atârnavă perdele soioase. Dedesubtul vopselii stindardelor și altor accesorii, tăbliile erau gravate cu îngrijire, savant: forme drăcești cu priviri răutăcioase viclene, semne hexagonale, animale reale

și imaginare, siluete de femei și bărbați dansând, vânând, muncind, jucând diverse jocuri de noroc.

Se apropie un bărbat cărând un pachet de cuțite și săbii înfășurate într-o mantie. Se cocoță la ușa fără scări a unui vagon, dădu cuiva dinăuntru încărcătura ce o purta, sări jos și veni la Ivar. "Hey-oh, universitarule", spuse el destul de prietenos "Ce-ai dori? Spectacolul s-a sfârșit."

"Eu... eu caut o slujbă", șovăi Ivar. Își umezi buzele, pe care le simțea încleiate de praf. Era o zi fierbinte, 25 grade Celsius sau cam așa ceva. Planeta Virgil lucea orbitor pe un cer arzător, care părea lipsit de adâncimea-i obișnuită.

"Zău? Oare ce poate să facă un locuitor de la oraș pentru a-și duce zilele? Noi o tăiem spre est, de-a dreptul peste Mohorâtul. Nu prea seamănă a piațeta din orașul Roma. Ar mai trebui să te și adunăm după ce te fărâmi." Celălalt își frecă obrazul ascuțit. "Desigur", adăugă el gânditor "ai putea produce o pudră destul de bună pentru nasul unor fete." Și totuși batjocura lui nu era neplăcută. Ivar se uită mai atent la el. Era tânăr, probabil ceva mai vârstnic decât Primul Născut. Prins într-un fileu cu mărgele, părul îi cădea pe umeri în stilul obișnuit, cerceii de aramă ivindu-se prin el. Ca și cei mai mulți bărbați tinerani își rădea ceea ce era o plăpândă urmă de barbă. Oasele, dar și ochii de un gri luminos, ieșeau în evidență pe fața îngustă. Arbora aproape continuu un zâmbet zeflemitor și, indiferent de era așezat sau nu, avea o mobilitate fremătătoare. Hainele — cămașă multicoloră cu franjuri, eșarfă stacojie, pantaloni de piele foarte strâmți și botine — erau purtate desigur și la petrecere și la lucru căci ajunseseră până la uzură. Un colan de aur îi încolăcea gâtul, pe degete avea inele cu pietre stridente și la mâna stângă o piele de șarpe în chip de brățară. Câte un cuțit pe fiecare șold: unul unealtă, altul armă, ambele arătând delicat, comparate cu acele lănci miniaturizate pe care le purtau Oamenii Locului.

"Nu sunt — în sfârșit, da, sunt din Nova Roma, familia Universității", admise Ivar. "Cum de ai aflat însă înainte să ți-o fi spus?"

"Ei, mersul tău, întreaga ținută... A fi adoptat ca fermier, fiind orășean, nu-i suficient." Anglica era ca un tir vijelios, aproape similară în intonație cu limba Haisun și argourile ei. Dar acesta era un dialect deosebit, străvechi, unul

care, de exemplu, uza excesiv articolele pe când silabele le prescurta distonant, supărător. "Asta e o pușcă de invidiat, a ta, și te arată așa cum ești neglijent, nepăsător. Un Valdemar de zece milimetri transformabil, așa e?"

"Și o pot folosi", se grăbi Ivar să răspundă. "Am petrecut mult timp în aer liber. O să-ți dai seama că sunt un vânător ce nu-și țintește prea mult vânatul, dacă de altceva n-oi fi bun. Dar sunt îndemânat și cu aparatele, în special cele electrice. Și puternic, când ai nevoie de mușchi viguroși."

"Bine, păi, hai la Regele Samlo. Apropo, eu sunt Mikkal de la Acoperișul Roșu." Tineranul arătă cu capul la căruța al cărei acoperiș îi justifica numele. O femeie de aproximativ vârsta sa, fără îndoială soția lui, se balansa în ușă. Era de o drăgălășenie specifică neamului sedentar. O rochie zigzagată, roșu cu galben, încorseta silueta-i impresionantă, deși Ivar se gândi că e rușinos modul în care s-a împodobit cu vechituri. Prinzându-i privirea, ea surâse, îi făcu cu ochiul și-și undui șoldul către el. Bărbatul său rămase nepăsător, era un mod tradițional de salut.

"Mă conduci?" îi scăpară vorbele lui Ivar.

Mikkal ridică din umeri. Infinit mai expresivă ca a unui nordic, gestic folosea întregu-i trup.

Lumina soarelui iradia peste solzii șarpelui dimprejurul mâinii lui stângi. "Desigur. O scuză ca să nu lucrez." Către femeie: "Tu, Dulcy, du-te și adu-mi restul echipamentului." Ea se strâmbă la el înainte de-a se grăbi să pătrundă în gloata ce forfotea.

"Îți mulțumesc atât de mult", zise Ivar. "Eu... eu sunt Rolf Marinarul." Se gândise extrem de mult la numele de împrumut și era mândru de el. Se potrivea fundalului etnic căruia spera să nu i se destăinuie, iar apoi, era liber de plicticoasele dovezi ca acelea ale propriilor inițiale.

"Dacă ăsta vrei să fii, în regulă", îl zeflemisi Mikkal și o luă înainte.

Zarva, tărbăoiul creșteau o dată cu aducerea animalelor de la pășune; *stathași*, catâri, capre, *neomoas*. Eficienți la datorie, câinii care-i auzeau, ca răspuns la chicotele și fluierăturile copiilor, acum păstrau tăcere. Erau înalți, ca de abanos și slabi-umbre, cu excepția uriașei cutii toracice și cocoșelor - rezervoare de apă pe umeri.

Roțile de Aur era cel mai mare vagon, singurul prevăzut cu motor. Alături era anexat un mic vagon însoțitor negru, numai cu câteva simboluri roșii și argintii, lipsit de fereastră. Deasupra acoperișului său, un steag purpuriu purta două semilune. Mikkal sesiză curiozitatea lui Ivar și-i explică "Acela e sanctuarul".

"Oh... da" își aminti Ivar ceea ce citise. Regele unei cete era totodată și înaltul ei preot care, pe lângă prezidarea ceremoniilor religioase publice, conducea ritualuri secrete îndeplinite de un număr de inițiați. Era obligatoriu să provină dintr-o anumite familie, dar nu era necesar să fie fiul cel mai vârstnic. Cele mai multe neveste ale regelui erau alese în vederea perpetuării unor anumite trăsături, iar cel mai asemănător dintre băieți devenea moștenitor evident, făcându-și ucenicia în alt Alai. Astfel, hoinarii legau alianțe între grupurile adesea certate, mai puternice chiar decât căsătoriile individuale, care rezultau periodic din adunările cunoscute ca Iarmaroace.

Bărbații care priponeau catării albi la altar nu păreau mai uimiți decât Mikkal. Îl salutau încetișor. Acesta le răspundea ceva care-i făcea să râdă. Adolescenți se învârteau, mergeau în cerc aproape fără noimă. Două fete chicoteau și una din ele făcu o mișcare, neîndoielnic, obscenă. *La adresa mea, pe socoteala mea, știu Ivar.*

Nu avea importanță. Zâmbi îndărăt spre ea, flutură mâna, îi văzu cozile frumos împletite, lungi pân-la talie și zbaterea pleoapelor. *La urma urmelor, pentru ei — dacă dovedesc că nu sunt un nemaipomenit imbecil, și voi dovedi, voi dovedi — pentru ei, deci, voi fi un străin extrem de interesant.* Reveni cu gândul la starea de semidisperare încercată în urmă cu câteva minute și se minună, încrederea, optimismul se ridicară ca un val în el și se amestecară cu veselia de moment. Întreaga atmosferă lipsită de griji îl molipsi, așa cum i se întâmpla oricui pătrundea în tabără.

Regele Samlo se întorcea de la supravegherea unei munci. Oamenii ridicară mâinile într-un salut neglijent. Când dorea să și-o exercite pe deplin, puterea lui era sfântă și absolută; dar în general cârmuia prin comun acord.

Era diferit fizicește de poporul său: solid, cu oase puternice, nas acvilin. Trăsăturile ca sculptate în lemn de mahon erau parțial acoperite de o barbă și o mustață stufoase. Șchiopăta. Straiul îi era alb, mai curat decât s-ar gândi

cineva că ar putea fi posibil aici. În afară de cizmele de piele ornamentate, turbanul cu panaș stacojiu și colierul din monede străvechi, mai avea prea puține alte accesorii.

Privirea-i spălăcită căzu asupra lui Ivar și îl cercetă pe când se lăsa să cadă într-un jilț bogat împodobit de lângă vagonul său. "Ei, străine" spuse, "care ți-e rostul?"

Ivar se înclină, neștiind ce să mai facă. Vorbi Mikkal: "Își spune Rolf Marinarul, pretinde că-i vânător și om-bun-la-toate ca și Universitar și vrea să ne însoțească."

Regele nu zâmbi. Gravitatea sa îl marca încă mai profund decât părea în aparență. Totuși, Ivar nu se simțea înfricoșat.

Dacă vagabonzi visători, maturi ratați sau fugari de justiție doreau să intre în Alai și dovedeau un motiv plauzibil ori vântul le sufla în pânze, cum se spune, erau acceptați. Rămâneau ca străini, desigur, și probabil nici unul mai mult de un an înainte de-a fi îndepărtat. Argumentul obișnuit era că acestora le lipsea capacitatea de a-și înmănușia priceperile pentru a viețui în modul dificil, spinos, complicat dar descurcăreț al poporului din Alai.

Era adevărat. Ivar se aștepta ca o călătorie cu acești oameni să-l extenueze la maximum. Nu-și făcea iluzii că va fi menajat. Cine s-ar gândi la așa ceva în acest tumult voios?

Îi zbura prin minte: *am auzit, am mai citit câte ceva despre cum acești oaspeți nu voiau să plece, în pofida oricăror greutăți, despre cum jinduiau apoi după acele frumoase zile trecute, despre cum cei care stătuseră mai mult aici încercau apoi să se înroleze sau să se sinucidă...* Dar nu se neliniști, dimpotrivă, sângele parcă i-ar fi cântat.

"Um" zise Samlo, "de ce ceri asta?"

"M-am săturat de aceste ținuturi și n-am găsit altă modalitate mai potrivită de-a pleca", răspunse Ivar.

Mikkal izbucni în râs: "Oricum, știe formula! Invocă fetișul secret al clasei de sus ba și mai mult, căci dacă nu știm de ce dezertează, nici nu putem fi învinuiți în cazul în care urmele l-ar trăda aflându-se printre noi."

"Agenții Imperiali nu sunt poliția de oraș sau păzitorii de curte ai micii aristocrații", spuse regele. "Ei au curse ingenioase. Și... acum câteva zile un

grup de capete înfierbântate au îngrozit o patrulă marină în Pustietate, vă amintiți? Câțiva au scăpat. Dacă ești și tu implicat, Marinare, pentru ce am risca necazul de-a te trece peste Pustiul de Fier?"

"N-am spus că sunt amestecat, domnule", răspunse Ivar. "I-am spus lui Mikkal, aici de față, că vă pot fi folositor. Dar presupunând că sunt în război cu Terrienii, asta-i rău? Am auzit că Tineranii aprobă pe oamenii împăratului Hugh când aceștia pleacă la bătălie."

"Tineranii încurajează pe oricine are posibilitatea de-a cheltui bani", zise Mikkal. "Totuși, îți mărturisesc, celor mai mulți dintre noi nu le place ca stelele să fie stăpânite de locuitorii orașului. Asta ne face să ne simțim ca și când universul ar fi împrejmuț. Se întoarse către Samlo: "Rege, de ce nu l-am pune la încercare pe acest individ, ei?"

"Vrei să-i fii custode?" întrebă cel așezat. Apoi se roti înspre Ivar: "Noi nu părăsim oamenii în pustiu, indiferent ce s-a întâmplat. Supraveghetorul tău trebuie să te treacă."

"Sigur", zise Mikkal. "Are o privire ce oglindește muzică nouă și glume clocotind în el."

"Gardianul tău nu va fi prea iertător", îl preveni Samlo. "Dacă ai consumat proviziile și nu le-ai înlocuit, ei bine, poate să fie și după ce ne-am întors la pajiști și ai dispărut, el tot te va încolți."

"Nu va avea ocazia, domnule... Rege," promise Ivar.

"Mai bine să te asiguri de asta", zise Samlo. "Mikkal, galeria de țintă este încă montată. Du-te să vezi câte ținte luminoase poate lovi cu arma lui. Găsește ceva echipament stricat pentru el să-l repare; zeii știu că avem destul. Aleargă-l și dacă gâfâie tare după jumătate de duzină de împușcături, renunță la el pentru că nu va putea trece niciodată viu peste Posomorâtul." Se ridică spunându-i lui Ivar: "Dacă izbutești la probe, va trebui să-mi încredințezi mie aruncătoarea asta de gloanțe. Numai grupurile de vânătoare poartă arme de foc într-un Alai și, chiar așa, doar un singur om din grup. Am avea prea multe pierderi altfel. Acum trebuie să văd dacă animalele sunt bine adăpostite pentru noapte. Plecați și voi."

VI

ÎNTR-O LINIE NEREGULATĂ, cu turma înșirându-se la coadă, caravana s-a urnit. Unii călăreau în șa, alții erau în sau pe căruțe; cei mai mulți mergeau pe jos. Aveau un fel specific aenean de a merge; vagoanele iute montate se izbeau, se hurducau, scârțâiau încărcate, peste colinele încrețite unde nu existau drumuri. Calea era anevoioasă și nimeni nu vorbea dacă nu era nevoie. Cățărați în vârful căruțelor, muzicanții slobozeau marșuri zgomotoase, răsunătoare, din câteva străvechi instrumente: tobe, corn, gonguri, cimpoaie, ghitare cu multe strune. Ivar observă că o parte dintre acești cântăreți erau mutilați: schilozi, orbi, ciungi. Ar fi fost desigur șocat de atâta nenorocire dacă acești oameni n-ar fi părut tot atât de veseli ca și el.

Aproape de apusul soarelui, Drumul Sfărâmat se desfășura în panorama unduitorului teren al Ținutului de Fier. Solul roșu brut se zărea printre pâlcuri de lemn fără viață, descojit sau *trava* tăioasă, prea uscat ca să alcătuiască chiar și grămezi de praf. Samlo opri convoiul lângă un con vulcanic de mult stins cu lava erodată, din care izvodea un dop crenelat. "Răbojul celor loviți de Diavol", zise Mikkal către protejatul său. "Primul loc tradițional de popas în noapte, afară de Arroyo; se presupune că trebuie să asigure protecție împotriva zeităților ostile. *Eu* cred că practica, credința țin de timpurile vechi, de la Necazuri, când bande sălbatice, oameni lihniți sau rămășițe eșuate din forțele invadatoare, dădeau târcoale și trebuia să ai o poziție defensivă. Desigur, în zilele noastre baricadăm căruțele pentru cazul în care vreun vânt pustiitor și-ar ieși din sărite sau altceva asemănător. Dar e tot atât de folositor să păstrăm obiceiurile preventive. Rebeliunea a dovedit că Necazurile pot veni din nou și fără îndoială așa va fi... de parcă ar fi fost nevoie de vreo dovadă".

"Uf, scuză-mă" spuse Ivar, "dar vorbești surprinzător de întortocheat".

Mikkal chicoti: "Pentru un analfabet pe jumătate sălbatic? Ei, de fapt, nu sunt așa. Oricum, nu-s analfabet. Unii dintre noi trebuie să citească și să scrie, dacă urmează să trateze cu lumea dinafară, dacă sunt obligați să lucreze singuri cu documente inestimabile ca Harta Comorii. În plus, îmi place să citesc când pot cerși sau fura o carte."

"Nu înțeleg de ce voi... vreau să zic de ce sunteți îndepărtați de la activități firești ca studiul în biblioteci, nemaivorbind de serviciile medicale, genetice, tot ce ar fi necesar..."

"Cu ce preț?" Mikkal se făcu că scuipă, dar nu-și irosi saliva. "Am fi obligați să facem o muncă stabilă pentru a câștiga gologanul, fie să devenim clienți prosperi ceea ce ar însemna colonizare, fixare într-un loc, ca blânzi lingăi ai legii. Sfârșitul Alaiurilor, deci al nostru, al tuturor. N-ai știut asta? Un Tineran nu poate abandona drumurile... Vâră-l într-un oraș sau țintuiește-l la o fermă, va fi o adevărată binecuvântare când moartea îi va elibera leșul în putreziciune."

"Am auzit despre asta", spuse Ivar încetișor.

"Dar ai crezut că povestea e o excentricitate, așa-i? Nu, e adevărul adevărat. S-a întâmplat așa. Tinerani închiși, întemnițați, pe indiferent câtă vreme, s-au îmbolnăvit și au murit dacă nu cumva s-au sinucis imediat. Chiar dacă pentru un motiv ca exilarea din Alai ei trebuie să devină "lucrători liberi" — tonul indica ghilimelele — nu se pot înmulți și nu trăiesc mult... De aceea noi nu avem între legi pedeapsa cu moartea. De două ori l-am văzut pe rege ordonând ca un adevărat criminal, răufăcător, să fie izgonit, trimițând vorbă și restului Alaiurilor să nu fie primit în vreunul. În ambele dăți, indivizii cerșeau să fie biciuiți de o sută una ori în loc de ceea ce-i aștepta." Mikkal se scutură. "Hai avem treabă. Nu te-ai vârât în echipă ca să ne împiedici de la lucru și să ne aduci acolo unde se află și restul muritorilor. Dulcy îți va răspunde la întrebări. Dacă tot te am ca mână de lucru suplimentară, sper să-mi recondiționez sculele repede în cursul acestei călătorii." Se purta ca un panglicar și totodată turnător de lame pentru arme și adăuga afabil coțcăria la cărți și arta de-a scutura zarurile.

Bărbații au asamblat o iesle demontabilă, au umplut-o de la o cisternă, au adăugat soluția vitaminizată necesară să suplimenteze iarba, nutrețul verde la vegetația autohtonă. Băieții vor petrece noaptea veghind mica proprietate comună — turma și animalele de tracțiune. Pe lângă lupii-păianjen sau un posibil *cataval*, primejdiile mai puteau fi fisurile, demoni ai nisipurilor, vreo furtună urlând înfiorător cu bruschețea și ferocitatea specifică oricărui loc de pe Aeneas. Dacă vremea rămâne plăcută, frigul nopții n-ar deveni periculos

până când drumul intră în adevăratele pustiuri. Aceste făpturi erau produsul unei îndelungate selecții naturale: patrupedele și hexapodele erau păroase, marile *neomoas*, de asemenea, bogat îmblănite...

Desigur, nu întregul Ținut de Fier era așa gol, sumbru — căci ar fi fost de netrecut. Alaiul va ajunge la oaze unde rezervoarele vor putea fi umplute cu apă sălcie, ușor sărată, iar lăzile — cu nutreț.

Pe platoul format între căruțe, femeile și fetele pregăteau cina. În acest loc aproape lipsit de combustibil găteau la focuri. Condensatoarele fură mai târziu reîncărcate de la o stație energetică. Tocmai pentru a putea face acest lucru și a plăti dobândirea celor necesare traiului, migrația trecuse de fapt prin zone civilizate.

Planeta Virgil scăzu. Noaptea a coborât aproape imediat după aceea. Câteva lămpi ardeau pe pereții căruțelor dar coloana se lumina, în cea mai mare parte, de la stele, lune și de la sclipirile boreale. Un suflu înghețat flutură peste pustiu. Ca și cum ar fi vrut să se protejeze, să se apere unul pe altul, oamenii se înghesuiră împrejurul vaselor cu apă fiartă. Vocile se ridicau, se auzeau trăncăneli, râsete, bucăți de cântece.

În afară de faptul că era cumplit de condimentată, hrana părea simplă, o mâncare obișnuită, o tocană groasă, întinsă pe felii de pâine, iar ca băutură — un ceai cu gust de gudron. Tineranii consumau foarte rar alcool și nici o dată nu-l purtau cu ei pe drum. Ivar presupuse că asta se datora efectului său deshidratant.

Oricum, cui îi trebuia? El nu fusese atât de fericit nici în cele mai renumite berării din Nova Roma și mai ales, mintea îi rămânea foarte limpede cu tot vacarmul.

Își primi prima hrană și se așeză lângă Mikkal și Dulcy. Pe dată alții li se alăturară, mai mulți și mai mulți până ce Ivar ajunse într-un cerc de zgomot, fețe, corpuri nespălate dar mirosind a proaspăt. Întrebări, răspunsuri, glume pe seama lui. "Ei, tu, băiat de oraș, de ce-ai plecat să te plimbi? Cauți fete? Păi, sperăm că nu ești prea obosit să le faci propuneri, după o zi de plimbare... Cântă-ne ceva, spune-ne o istorie, pălăvrăgește, ce părere ai? Oh, Banji, nu-l călări prea tare, încă nu. Fii binevenit, tipule... Ai biștari la tine? Ascultă, vino

deoparte și-ți voi explica cum poți să-ți dublezi banii... Stai aici, nu te mișca, îți mai aduc o porție"...

Ivar răspundea pe cât de bine îndrăznește, având în vedere incognito-ul său. Se va afla ceva timp printre acești oameni și era mai bine să fie simpatizat, popular. Cu atât mai mult cu cât îi plăceau.

În cele din urmă, Regele Samlo se aplecă din umbră: "Curățenia și stingerea!" Însoțitorii lui se apucară să execute prima parte a comenzii. Ivar pricepu că haosul de mai devreme, din timpul zilei și de-acum, era doar aparent. Fiecare își știa datoria. Doar că nu se sinchiseau de ordinea militară și de cizelare.

Muzicanții se strânseseră împrejurul Tronului. "Mă gândeam că ni s-a comandat să mergem la culcare", îi scăpă lui Ivar.

"Nu chiar imediat" îi răspunse Dulcy. "Ori de câte ori putem, întâi ne distrăm puțin, prilej de-a auzi multă muzică sau dans sau..." Ea îi strânse mâna. "Gândește-te ce-ai putea tu face, de exemplu spune-ne noutăți de la căminul tău. O să fii invitat. Astă seară, deși, el vrea... Da. Fraina a Veseliei. Sora lui Mikkal... soră vitregă, ai numit-o tu; tatăl lor își permite două soții. E neîntrecută. Privește."

Rătăcitorii formaseră un cerc înaintea căruțelor. Ivar descoperi că nu se putea așeza nici pe șezut ca ceilalți, nici cu picioarele încrucișate pe pământ; după lăsarea întunericului, spatele său ar fi înghețat repede. Nu exista posibilitatea de-a se dăruia, a se acorda haine călduroase. Așa că sta sprijinit de căruța Acoperișul Roșu, ascuns în noapte.

Centrul taberei strălucea argintiu pentru că Lavinia se ridicase deasupra, iar Creusa se grăbea să devină întreagă. O tânără femeie păși înainte, se înclină în fața regelui, se îndreptă și-și scoase mantia. Dedesubt purta un pieptar, o cingătoare lată de metal susținând fâșii neclare, longitudinal dispuse și câte va bijuterii.

Ivar o recunoscuse. Acele delicate trăsături și ochii mari cenușii îi atrăseseră deja atenția de mai multe ori în timpul zilei. Virtual dezbrăcată, silueta sa părea băiețesc sveltă, subțire, dacă nu ai fi luat în considerație pieptul. Nu, hotărî Ivar, nu era așa — feminitatea ei era mai subtilă și mai provocatoare decât întâlnise el vreodată la orașence.

Muzica începu tânguitor. Fata bătu din picioru-i desculț o dată, de două, de trei ori și țâșni în dans. Ceva ca un vânt, ca o boare trecu peste Ivar. Mai văzuse Tinerane producându-se și unele erau perfect egale oricărei balerine — dar nici una ce aceasta. *Păstrează ce e mai bun numai pentru ei*, gândi el; apoi gândul i se năruî în vârtejul dansului.

Ea sărea, se ridica zburând, se învârtea într-o plutire. Se prelinse pe pământ, țâșni iar spre înălțime, se reîntoarse într-o piruetă pe vârfuri, o culme a rotirii continue, pe când cadența devenea mai îndrăcită până când fu numai o roată care deodată se transformă în săgeată și apoi, imediat, în catavalul care evită lancea și-l doboară pe vânător. Își sfâșie veșmântul, făcu aripi din el, îl prefăcu într-un iubit cu care se învârți și părul îi flutura și respirația îi adia. Fata izgonea frigul; lumina lunii lucea nespuse de frumos peste perlele sudorii și ea făcu radiația să vălurească deasupra. Era însăși lumina lunii, vântul, sunetul cimpoaielor și al darabanelor și aplauzele ritmice ale întregului Alai și ale lui Ivar; iar când ea se avântă în noapte și muzica se sfârși, oamenii urlară.

Înăuntru, căruța lui Mikkal era bine amenajată, dar avea încăperea strâmtă din cauza lucrurilor care erau înghesuite acolo. În partea dinainte exista o sobă pântecoasă care folosea, când exista, combustibil. Două paturi suprapuse ocupau peretele stâng, un dulăpior în fundul vagonului și o masă extensibilă la mijloc. Peretele drept avea rafturi, bufet, stelaje care să susțină numeroase articole deloc religioase: proviziile și echipamentul de fiecare zi, costumele și accesoriile spectacolelor, un caleidoscop de ciudate suveniruri și vechituri. De tavan se bălăngăneau un felinar cu petrol, mai multe amulete și legături de alimente uscate: cârnați, ceapă, *merele dragonului*, *maufry* și altele care făceau aerul înțepător.

Atașată de ușă se afla o cușcă. Animalul dinăuntru stătea ridicat pe picioarele dindărăt când intrară Mikkal, Dulcy și Ivar. Primul Născut se minună de ce-ar ține cineva o creatură atât de neispititoare, neatrăgătoare. Avea cam 15 centimetri lungime, patrupe, deși labele din față aproape semănau cu niște mâini slăbănoage. O blană aspră îl acoperea, iar dedesubt avea un soi de plică de piele care-i atârna de la umeri și până la labele din spate, ca o

manta naturală. Capul era ciudat alcătuit, urechile ascuțite și curbate ca niște coarne, gura cu colți ascuțiți ca acele. Că nu putea fi o creatură de pe Aeneas o dovedeau cei trei ochi mici, roșu-sclipitor, tustrei grupați într-un triunghi.

"Ce-i asta?", întrebă Ivar.

"Ei, păi, norocul nostru" răspuse Dulcy. "Se numește Larzo." Băgă mâna în cușcă, aceasta nu era prevăzută cu încuietoare: "hai afară și salută, Larzo, iubitule."

"Este cumva mascota voastră?"

"Mas... cum?, răspuse Mikkal. "Oh, te-am priceput. Îl consideri adică un *Ju*?" Își smuci degetul către arătarea agitată. "Nu. E adevărat, purtătoarele de noroc se presupune că ne ajută, dar sunt de fapt, în principal, animale preferate. N-am auzit niciodată ca vreo căruță în vreun Alai să nu aibă așa ceva."

O amintire fugară din cele citite trecu prin mintea lui Ivar. Nici un autor nu menționase decât superficial acest obicei care era considerat fără semnificație deosebită.

Dulcy aduse animalul înaintea lor. Pe când toți trei ședeau unul lângă altul pe patul de jos, ea ținea animalul în poală, strâns îmbrățișat, fredona și-i dădea bucățele de brânză. Acesta le primea dar nu-i răspundea la afecțiune.

"De unde sunt, de unde provin?" se miră Ivar.

Mikkal ridică brațele: "Cine poate ști? vreun imigrant a adus odată, demult, o pereche ori două, presupun, în zilele tare îndepărtate. Acestea n-au rezistat singure dar Tineranii au luat obiceiul să le îngrijească și..." Căscă zgomotos. "Hai să soylim. Supărarea cu dimineața e că vine, fi-r-ar să fie, prea devreme."

Dulcy duse animalul-cu-noroc înapoi în cușcă. Pentru a face acest lucru se aplecă peste pântecul lui Ivar. Când mâna îi fu liberă îl mângâie în josul pântecului în vreme ce cu degetele celeilalte mâni îl ciufulea, îi zbârlea părul. Mikkal clipi și apoi zâmbi. "De ce nu?" spuse el. "Vei fi însoțitorul nostru ceva timp, Rolf, și nouă amândurora ne placi. Putem începe imediat, e chiar mai bine."

Nesigur, deși extrem de conștient de apăsarea femeii lipite de el, nou-venitul în Alai bâlbâi: "Cuum? Nu prea, eu nu prea înțeleg..."

"Ia-o tu primul la noapte," îl invită Mikkal.

"Ce? Dar, dar, dar..."

"Ți-ai uitat motorul mergând" zise Mikkal, pe când Dulcy chicotea. După o scurtă pauză: Timid? Voi, după... vă îmbățați. Între prieteni nu-i cazul."

Ivar își simți obrazul în flăcări.

"Vai, vai", zise Dulcy, bietul băiat, nu e pregătit." Și-l sărută ușurel pe buze. "Nu-i nimic. Avem timp. Mai târziu, dacă vei dori. Numai dacă vei dori."

"Sigur, nu-ți fie frică de noi", adăugă Mikkal. "Eu nu mușc, iar ea n-o face prea dureros. Dar, dacă preferi, lungește-te în patul de sus și odihnește-te".

Nepăsarea lui fu ca o binecuvântare. Ivar nu și-ar fi imaginat că va simți o asemenea stinghereală și nici modalitatea de a o depăși. "Nu vreau să vă jignesc", spuse, "numai că sunt, ei, sunt logodit, pe punctul de-a mă căsători, acasă."

"Dacă te răzgândești, spune-mi", murmură Dulcy. "Dar dacă nu, eu nu am nici o îndoială că ești, totuși, bărbat. Triburi diferite cu diferite feluri de existență, asta-i tot." Îl sărută iar, mai apăsat. "Noapte bună, dragule."

Ivar se cățăără pe patul de deasupra, se dezbracă și se vâri în sacul de dormit pe care Dulcy îl pregătise pentru el. Mikkal stinse felinarul. Curând se auziră sunetele și se simți freamătul, zvârcolirea din culcușul de dedesubtul său — apoi fură doar întunericul, pace, vântul.

Dură mult până să adoarmă. Invitația pe care i-o făcuseră fusese prea ațâțătoare. Sau era totuși chiar atât de simplu? Cunoscuse trei sau patru femei șleampete, în permisiile de la armată. Le cunoșteau și prietenii lui. O vreme s-a fălit, călca foarte țațoș. Apoi a întâlnit-o pe curata ca o stea Tatiana și i-a fost rușine.

Nu sunt formalist, nu pozez în ceea ce nu sunt, încerca să se convingă singur. Să facă ei ce doresc cu viața lor pe îndepărtat-corupta Terra sau într-o apropiată și nu neapărat coruptă căruță tinerană. Un fiu de Prim Bărbat și cărturar are alt destin de urmaș. Pe Aeneas, oamenii au supraviețuit fiindcă toți conducătorii s-au supus acestor rigori; bărbați și femei disciplinați, consecvenți, care erau mai exigenți cu ei înșiși decât cu cei care-i slujeau. Și autocomanda începu să lucreze în cel mai adânc ungher al sufletului.

O ființă poate face un pas greșit și atunci se împleticește, desigur. Ivar nu considera că a căzut prea rău aflându-se în această tabără de hoinari, în strania atmosferă din timpul războiului. Dar o... orgie ar fi fost cu totul altceva. Mai cu seamă că nu avea nici cea mai fragilă scuză. Atunci de ce zăcea acolo, încercând să nu se întoarcă de pe-o parte pe alta și regreta *atât de mult* că trebuia să-i rămână credincios Taniei? De ce când îi conjura imaginea chipului să-l ajute, apărea în loc figura Frainei?

VII

ACOPERIND O COLINĂ în mijlocul Novei Roma, Universitatea din Virgil era ea însăși un oraș în mijlocul metropolei și în cea mai mare parte mai vechi decât acesta din urmă. Zidul masiv, crenelat, care o încercuia, purta încă urmele rănilor, cicatricile dobândite în vremea Necazurilor. *Mai bătrână în adevăr decât Imperiul, gândi Desai. Privirea i se plimbă peste pietrele cioplite, sculptate în formă de om, roșii și cenușii, către o porțiune cu irizație sticloasă. Un fior îi trecu prin șira spinării. Acea fracțiune este mai veche decât umanitatea.*

Dincolo de intrarea principală pătrunse într-un labirint de curți, alei, scări, mici grădini nebănuite, plăci memoriale sau statui, amestecate printre clădiri. Arhitectura era mai deosebită aici decât oriunde altundeva. Chiar structurile mai noi — ferestrele lungi ogivale, porticoidale, înălțându-se către turnuri — păstrau o tradiție mergând îndărăt până la primii stabiliți aici.

Oare așa să fie? se întrebă Desai. *Dacă aceste desene vin de pe străvechea Terra, sunt hibrizi care au suferit schimbări: arcuri gotice dar turnuri ruskiene, lăsând numai la o parte faptul că la gravitația joasă, scăzută, aceste elanuri se boltesc, pe când acele cupole se umflă... și încă nu e nepotrivit, e chiar plin de grație într-un fel propriu, aparținând de Aeneas ca... Eu nu.*

Sunete de clopot se auziră dinspre o clopotniță care se ridica, puternic reliefată, de-a curmezișul albăstruiului întunecat și o fulgerare ruginie fu purtată

pe sus de-un nor de praf. Fără îndoială melodia se auzea adesea. Dar lui nu-i părea scolastică ci mai curând războinică.

Campusul nu-și recâștigase aglomerația plină de vioiciune pe care Desai o văzuse înainte de revoltă, îndeosebi existau puțini non-umani și probabil încă mai puțini humanioizi din alte colonii. Dar Desai trecu printre sute de Aeneizi. Cu greu cineva n-ar fi izbutit să fie identificat: cei cu insignă, purtând straietele colorat-semnificative ale corpului didactic, purtând să acopere sau nu salopeta cercetătorului; haine studentești, purtând emblemele institutelor lor și, dacă erau Oamenii ai Locului, pe cele ale Primilor Bărbați. (Dedesubt aveau tunici, pantaloni și cizme scurte care la nordici erau identice pentru ambele sexe cu excepția ocaziilor de gală, când femeile reînviu străvechile fuste). Desai observă, de asemenea, la mulți, peticele de pe umăr, rămășiță a unităților militare ori maritime acum destrămate. *Să le consider pe acelea nelegale?... Și dacă decretul meu ar fi, în general, nerespectat?*

Simți mânia contra propriei persoane ca o forță fizică. Oh, aici câțiva râdeau de o glumă, acolo alții înălțau zmea uriașe, de dincolo veneau mână-n mână un băiat și-o fată, alături doi mai vârstnici conversau mai savant; dar zâmbetele erau mult prea rare, zgomotul pașilor pe dale mult prea puternic.

Vizitase incinta și oficial, făcând în primul rând efortul s-o cunoască. Acest fapt nu le determinase pe gazde să devină mai cordiale dar astfel, astăzi, era scutit să întrebe încotro s-o ia și să riște, deci, a fi recunoscut. Nu că s-ar fi temut de violență; apoi mai avea încredere și în puterea lui de-a tolera insulta; totuși... Drumul său trecu peste Parcul Adzel către Căminul Borglund care era locuibil.

Turnul dinspre sud, spusese ea. Desai se opri să vadă unde se găsea planeta Virgil. După mai bine de un an aeneid — ceea ce însemna cam doi ani-standard — încă nu-și dezvoltase pe deplin reflexele de orientare în funcție de reperele astrale specifice planetei Aeneas, astfel că până acum fusese obligat să se orienteze după constelații străine. *Îmbătrânesc. Nu mai sunt flexibil, adaptabil.* Dar nu dobândise nici reflexul (de conservare, în fond) să evite privirea directă spre micul și sălbaticul disc solar. Orbit un minut, se întrebă despre arsura pe retină. Probabil nu se producea. Aeneizii, toți cu ochii albaștri, își mențineau doar vederea, nu-i așa? *Să merg mai departe la treabă.*

Prea multe mă așteaptă îndărăt în birou și cu fiecare secundă se îngrămădesc și mai multe.

Scara circulară din turn era îndeajuns de întunecoasă ca să-l facă să se poticnească, suficient de abruptă să-i taie respirația și să-i bată inima neregulat. Graviția scăzută nu era într-adevăr o compensație pentru aerul rarefiat, la vârsta lui. Se odihni puțin pe platforma celui de-al patrulea etaj, înainte de-a se apropia de o ușă din stejar și a folosi un inel de metal pentru a ciocăni. Inel căruia sute de ani de uzură îi tociseră forma.

Tatiana Thane îl primi înăuntru. "Bună ziua", spuse ea fără intonație.

Desai se înclină. "Bună ziua, stimată doamnă. Sunteți amabilă că-mi acordați această întrevvedere."

"Am de ales?"

"Desigur."

"N-am avut încotro când Serviciul dumneavoastră Secret de Informații m-a tracasat cu întrebări." Vorbirea ei rămânea inexpresivă. O notă de amărăciune însă, cel puțin, ar fi fost sesizabilă într-o relație umană oarecare.

"Tocmai de aceea am dorit să te văd în propriul apartament Profesor Thane. Pentru a mări spontaneitatea. Nu pentru că aş crede că ești arestată, doar nu ești, nu? Ofițerii pur și simplu au considerat că vei coopera cu un... cetățean ce respectă legea." Desai abia se stăpâni să nu rostească: "un supus al Majestății Sale."

"Ei bine, nu te voi ataca, Comisare. Ai venit aici într-adevăr fără escortă, așa cum pretindeai c-o vei face?"

"Sigur. Cine ar da atenție unui dolofan cu obrazii ciocolatii într-o manta deosebit de groasă? Apropos de ea, unde aş putea s-o pun?"

Tatiana îi arată un cuier la intrare. Așezământul era incredibil de arhaic. Fără îndoială, coloniștii originari nu avuseseră surplusul economic să-și automatizeze domiciliul și apoi rămăsese o doză suficientă de dispreț alimentat față de "șmecheriile inutile".

Locul, de asemenea, era răcoros, totuși tânăra era ușor și simplu îmbrăcată.

Privirea lui Desai îi înregistra atent trăsăturile pentru a le studia mai târziu. Ea era înaltă și subțire. Fața ovală era înzestrată cu un nas acvilin,

sprâncene arcuite peste ochi căprui, o gură plină, largă, ten ca de fildeș între aripi de păr întunecat, drept, lung până la urmă.

Veche familie Universitară, își reaminti Desai, cufundată în cunoștințele ei tradiționale, destinată din vreme unei cariere cărturărești, oarecum timidă și studioasă, dar nu exagerat, face plimbări lungi sau călătorește mult, își petrece un timp în pustiu nemaivorbind de junglele de pe Dido. Lingvistă strălucită, deja răspunzând competent la progresele în înțelegerea anumitor limbi pe această planetă. Entuziasmul ei pentru clasicii Terrieni a stârnit, neîndoielnic, interesul lui Ivar Frederiksen pentru aceștia și pentru istorie... deși în cazul lui mai curând s-ar putea spune că i-a incendiat viziunea de luptător pentru libertatea de odinioară. Ea pare a avea mai multă luciditate: o fată serioasă, fără simțul umorului, logodnica pe care orice bărbat și-ar dori-o.

Aceasta era aproximativa întindere a raportului despre ea. Existau prea multe fapte mai izbitoare, remarcabile pe care Aeneizii să le investigheze. Frederiksen cel tânăr n-a părut nimănui interesant până nu l-a apucat amocul.

Tatiana îl conduse pe Desai în camera principală a micului ei apartament. Piatra era scoasă în evidență, reliefată, de tapiseriile în culori stinse și de covorașul șters, acolo unde pereții nu erau ocupați de rafturi cu cărți, de un frumos aparat eidofonic și alte aparate potrivite pentru analize logicosemantice. Mobila era în același mod, uzat-confortabilă, din piele și lemn sculptat. Pe o masă se găseau fotografiile — ale rudelor ei, presupuse Desai — una reprezentându-l pe Ivar sfidător, insolent, în mijlocul lor. Deasupra, atârnav două excelente vederi, reprezentând una planeta Dido văzută din spațiu, alta Aeneas, în culori maro-roșcat, albastru-marmorat, verde, precum și calota polară de nord atât de albă ca și fâșiile norilor de gheață.

Munca ei, căminul ei.

Se auzi un tril. Tatiana se îndreptă către o stinghiuță dintr-un colț al camerei unde stătea, mititel și pufos, un șoricel autohton. "Oh", zise ea, "am uitat că-i vremea mesei pentru el!" Îi dădu animăluțului semințe și-l mângâie. Acesta îi răspunse printr-un sunet plăcut, suav.

"Cum se numește, dacă mi-e permis să te întreb?" se interesă Desai.

Ea fu evident surprinsă. "De ce... Frumious Bandersnatch."

Desai schiță o altă reverență. "Iertați-mă, doamnă. Mi s-a sugerat o impresie greșită despre dumneavoastră."

"Poftim?"

"N-are importanță. Pe când eram băiețel, în Ramanujan, aveam un animal favorit pe care-l numeam Broasca Țestoasă Prefăcută. Spuneți-mi, vă rog, oare un asemenea șoricel ar fi potrivit într-o casă cu copii?"

"Păi, depinde de ei. Nu trebuie să fie răutăcioși."

"Nu sunt. Coada pisicii noastre a rămas întreagă până când, în cele din urmă, biata făptură a murit. Nu s-a putut adapta pe această planetă."

Tonul ei se înăspri: "Aeneas nu-i primitoare pentru fiecare nou-venit, Comisare. Ia loc și spune ce dorești de la mine".

Scaunul pe care-l găsi era prea înalt pentru tihna lui. Ea se așeză vizavi de el, cu grijă, fiindcă-l depășea cu câțiva centimetri. Desai ar fi vrut să poată fuma dar să ceară voie ar fi fost o prostie.

"Cât despre Ivar Frederiksen" spuse Tatiana, "îți spun ceea ce am relatat deja oamenilor tăi: nu am fost implicată în presupusa lui acțiune și nu știu unde s-ar putea afla."

"Am văzut înregistrarea aceluia interviu, Profesor Thane." Desai își alese cu grijă cuvintele. "Te cred. Și agenții la fel. Nici unul nu a recomandat narcoza, nemaivorbind de hipnoproabă."

"Nici un polițist Aeneid nu are dreptul de-a propune ceva atât de însemnat."

"Dar Aeneas s-a răsculat și este sub dominație" răspunse Desai cu cea mai blândă tonalitate posibilă. "Să-și restabilească loialitatea și i se va reda vechea autonomie." Văzând resentimentul înghețat din ochii ei, adăugă ușor: "Devotamentul despre care vorbesc nu include altceva decât câteva dovezi vizibile, palpabile, de respect pentru tron, ca simboluri esențiale. Fidelitatea pentru Imperiu este deasupra a toate pentru Pacea sa, într-o vreme când navele spațiale pot incinera toate lumile și când răzvrătirea a costat, de fapt, mii de vieți, asta vreau să spun, doamnă. De aceea sunt aici, nu pentru Ivar Frederiksen."

Tresărind, ea înghiți înainte de-a riposta: "Ce-ți închipui că pot face eu?"

"Mă tem că aproape nimic. Totuși, șansa unui indiciu, a unui fir, orice licăr de limpezire cât de cât, m-a determinat să-ți cer o convorbire confidențială. Subliniez «să cer». Nu mă poți ajuta dacă nu o faci de bunăvoie."

"Ce dorești?", murmură ea. "Repet, nu fac parte din nici un grup revoluționar — niciodată n-am fost, dacă nu iei în considerare serviciul meu funcționăresc pe timpul luptei de independență — și nu știu o boabă despre ce se poate petrece." Mândria îi reveni: "Iar dacă aș ști, mai curând m-aș sinucide decât să-l trădez pe el. Sau cauza lui."

"Te deranjează să vorbim despre el, totuși, El și cauza sa".

"Cum?" Răspunsul îi suna obosit.

"Stimată doamnă", spuse Desai și se întrebă cât de cinstitute îi păreau ei argumentul, cererea. "Sunt un străin pentru poporul tău. Am întâlnit până acum sute de indivizi eu însumi, în vreme ce subordonații mei au întâlnit mii. A fost prea puțin folositor spre a câștiga empatie. Istoria voastră, literatura, artele sunt ceva mai cuprinzătoare în acest scop, dar timpul pe care-l pot eu rezerva lecturii e prea limitat, iar rezumatele, deși pregătite de agenți special numiți pentru această însărcinare, sunt aproape fără valoare. Un obstacol de bază în a vă înțelege este mândria voastră, idealul vostru de disciplină autoimpusă, simțul intimității care vă împiedică a vă dezvălui sufletele. Eu știu că voi aveți emoții și sentimente umane normale, dar cum *funcționează normal* toate aceste caracteristici pe Aeneas?"

Cum lucrează ele ca să te simți tu însuți?

Singurele persoane cu care mi-am putut găsi un oarecare limbaj comun sunt anumiți Oameni ai Orașului, antreprenori, directori, inovatori — cosmopoliți care au avut mult contact cu cele mai dezvoltate părți ale Imperiului."

"Băgăcioșii din Web", rosti ea pe un ton batjocoritor. "Da, sunt peste tot, să cerceteze. Orice pentru câștig."

"Acum tu ești cea a cărei imaginație divaghează", îi replică Desai. Desigur, neîndoielnic, un număr dintre ei sunt oportuniști demni de dispreț. Dar printre Oamenii Locului și cei din Universitate chiar nu există nici unul aidoma? Chiar nu-ți poți imagina că un industriaș sau financiar crede cu

fermitate și sincer în cooperarea cu Imperiul ca fiind cea mai mare speranță a vieții lui? Chiar nu poți admite ipoteza că el ar avea dreptate?"

Desai oftă. "Cel puțin recunoaște că în măsura în care noi vă cunoaștem mai bine, avantajul vostru crește. În fond, empatia noastră poate fi vitală. Dacă... Ei bine, ca să fiu sincer, dacă aș fi fost sigur pe ceea ce bănuim vag, cu privire la semnificația Monumentului McCormac și a gospodăriilor înarmate în cultura voastră, probabil aș fi izbutit să conving sectorul guvernamental să-și abroge ordinele de desființare. Atunci poate n-am fi provocat acele reacții care au făcut din logodnicul tău un proscris."

Peste fața ei trecu o durere. "Poate", zise.

"Datoria mea aici", continuă Desai, "este, în primul rând, să mențin Pacea, în ea fiind incluse desigur legea civilă și ordinea; cu bătaie mai lungă, să asigur că acestea vor fi respectate când trupele Terriene se vor întoarce, în sfârșit, acasă. Dar ce trebuie făcut? Și cum? Ar trebui oare, de exemplu, să revedem împreună structura de bază? Să luăm puterea de la mica nobilime de țară, în special, al cărui militarism să fi fost rădăcina răscoalei și să stabilim un parlament bazat pe sufragiul strict bărbătesc?"

Desai îi observă expresiile feței; devenise mai deschisă către el. "Ești șocată? Indignată? Negi în tine însăși că o astfel de drastică schimbare este permanent posibilă?"

El se aplecă înainte. "Stimată doamnă", zise, printre erorile cu care conviețuiesc este această cunoaștere, bazată pe întreaga istorie studiată și pe toată experiența directă pe care am dobândit-o. E îngrozitor de simplu a teroriza, a deturna o națiune ocupată și înfrântă. În *orice* direcție. S-a întâmplat și s-a răsîntâmplat. Câteodată, doi învingători cu ideologii diferite împărțeau un asemenea păgubaș între ei, în scopul "reformării". După aceea, învinsul popor rămânea divizat, segmentele sale fiind probabil mai fanatice decât chiar cuceritorii lor."

Îl năpădi amețeala. Trebuie să respire adânc înainte de-a continua: "Sigur, o ocupație se poate sfârși curând sau nu-și poate îndeplini reconstrucția așa cum și-a propus. Atunci o versiune a primei societăți va reînvia deși este, probabil, o variantă deformată. Acum mă întreb: cât de *repede* este *prea repede*, cât de *incomplet* este *insuficient*? Și până la *care sfârșit*?"

"Stimată doamnă, există unii la putere, care strigă că Sectorul Alpha Crucis nu va fi niciodată în siguranță câtă vreme Aeneas nu e pe de-a-ntregul transformată într-o, să zicem, cel mult o imitație a Terrei. Simt că asta e nu numai greșit — aveți ceva unic aici, ceva fundamental bun — dar e periculos de moarte. În ciuda pretențiilor psihodinamiștilor, nu cred că urmările unei intervenții radicale asupra unui popor mândru și puternic sunt previzibile, anticipabile.

"Vreau să fac minime, nu maxime schimbări. Acestea pot echivala doar cu întărirea relațiilor comerciale cu stelele din centrul Imperiului, dându-vă o mai largă participare la Pace. Sau orice pare necesar. În prezent, totuși, nu știu. Plutesc printr-o mare de rapoarte statistice și, cum cobor pentru a treia oară, îmi reamintesc vechea zicală: "Lasă-mă să scriu cântecele unei națiuni și nu-mi pasă cine-i scrie legile". Nu vrei să mă ajuți să vă înțeleg cântecele?"

Se lăsă tăcerea cu excepția vântului suspinând afară, și aceasta dură, până ce șoricelul oferi un timid *arpeggio*. Aceasta păru s-o distragă pe Tatiana de la gândurile ei negre. Se scutură ea însăși și spuse: "ceea ce dorești este mai mult decât simplă cunoaștere, Comisare. E prietenie."

Râsul lui era nervos: "Voi impune desigur o decizie care va displace. Bineînțeles n-am timp pentru discuții deschise pe cât mi-aș dori și pe cât am, realmente, nevoie de ele. Dar dacă, oh, dacă voi, tinerii Aeneizi ați fraterniza cu tinerii soldați din infanteria marină, tehnicieni, navigatori spațiali, i-ați descoperi decenti, amabili, ați avea milă de singurătatea lor și ei chiar au experiențe de povestit din lumi despre care voi n-ați auzit nici o dată..."

"Nu știu dacă s-ar putea", spuse Tatiana. "Desigur, nu e suficientă recomandarea mea. Nu că aș da vreuna atâta timp cât câinii voștri îmi hăituiesc bărbatul."

"Credeam că acesta ar fi un alt lucru despre care să discutăm, răspunse Desai. "Nu unde s-ar putea găsi sau ce planuri ar avea, nu, nu. Dar cum să-l scoatem din capcana în care s-a închis de bunăvoie. Nimic nu m-ar face mai fericit decât să-i acord iertarea. Îți poți închipui o modalitate?".

Ea-i aruncă o privire mirată înainte de-a rosti încetisor: "Cred într-adevăr că dorești asta."

"E în afara oricărui dubiu că vreau. Îți spun de ce: Noi, cei ce lucrăm pentru Imperiu, avem agenți și informatori, la urma urmei, nemaivorbind de serviciile speciale de spionaj. Nu suntem complet orbi și surzi la evenimente și la consecințele lor. Faptul nu poate fi ținut secret față de poporul pe care Ivar Frederiksen, moștenitorul Conducerii Ilionului, l-a condus la prima revoltă calculată pentru schimbare. Conjurații săi, care au fost uciși, răniți, închiși sunt considerați martiri. El, în general, se șoptește că ar fi adevăratul campion al libertății — adevăratul rege, dacă vrei — care se va reîntoarce."

Zâmbetul lui Desai ar fi putut fi o grimasă amenințătoare dacă trăsăturile-i rotofeie ar fi fost capabile de o asemenea expresie. "Remarcă absența declarațiilor publice făcute de rudele sale, lăsând la o parte adresarea personală de regrete pentru un nefericit incident. Noi, autoritățile, am avut grijă să nu ne aplecăm asupra lor. Oh, dar ce grijă!"

Atmosfera subțiată era ca un permanent amortizor de zgomot pentru urechile lui neobișnuite. Abia o auzi: "Ce ai putea face... În ajutorul lui?"

"Dacă el, negreșit de bună voie, ar anunța că s-a răzgândit — nu să lingusească Imperiul, nu, cel mult să admită că în cea mai mare parte a istoriei sale Aeneas n-a dus-o prea rău sub conducerea acestuia și că va fi din nou așa — ei, atunci cred că ar putea fi nu numai iertat împreună cu complicii săi, dar chiar cred că guvernul de ocupație ar putea negocia anume cereri."

Prudența o făcu pe Tatiana să se repeadă: "dacă intenționezi ca prin această ofertă să-l ispitești să iasă din ascunzătoare..."

"Nu!" răspunse, oarecum impacientat. "Nu-i genul de mesaj care poate fi transmis. Aranjamentele vor trebui făcute mai înainte, în secret, altfel ar părea într-adevăr o trădare. Oricum, repet că nu cred, nu văd cum ai putea să-l găsești și nici că el nu va fi acela care va încerca să te contacteze într-un viitor apropiat."

Desai oftă. "Dar probabil... ei bine, cum ți-am spus, ceea ce vreau, în principal, să învăț în felul meu stângaci și șovăitor, este ce îl determină pe el. Ce vă determină pe voi toți? Ce posibilități de compromis există? Cum pot Aeneas și Imperiul să iasă mai bine, să lupte împotriva acestei belele pe care și-au creat-o reciproc?"

Ea-l privi timp de o a doua perioadă de liniște până să-l întrebe: "N-ai vrea să iei masa?"

Sandvișurile și cafeaua erau bune; din firida chichinetii cu ferestre susținute pe spatele dragonilor de piatră, aveai priveliști neparalele peste curți pătrate, holuri, turnuri, clădiri, în jos și peste Nova Roma, peste râul Flone și centura sa de verdeață, peste sălbăticia de mai încolo.

Desai mirosi mireasma din cana lui, în loc de țigara despre care încă nu avusese curaj să menționeze. "Atunci Ivar e paradoxal" remarcă el. "După relatarea ta e un sceptic în felul său propriu pe cale de a deveni domnul plin de duh, de har al unui popor profund religios."

"Ce?" El pierduse numărul câtor uimiri îi stârnise fetei în acea zi. "Oh, nu. Noi n-am fost niciodată așa. Am început ca bază științifică, amintește-ți, și nu într-o epocă de evlavie." Tatiana își trecu degetele prin păr și spuse după un moment: "Ei, adevărat, au existat totdeauna câțiva credincioși, în special printre Oamenii Locului... Presupun că tendința merge îndărăt, înaintea administrației Snelund, poate preț de câteva generații... reacție la decadența generală a Imperiului? Dar nenorocirile, durerile noastre din ultimii câțiva ani au accentuat procesul, cu siguranță, și poporul se întoarce din ce în ce mai mult către biserică." Se încruntă. "Totuși, nu găsește ceea ce caută. Aceasta e și problema lui Ivar. A trecut prin, a suferit convertirea devreme, în adolescență, mi-a mărturisit, apoi mai târziu crezul i s-a părut fragil, friabil în lumina științei — dacă nu cumva acesta e diminuat până la un cloncănit de zgomote, ceea ce nu constituie esența căutării lui."

"Fiindcă am venit aici să mă informez, nu e treaba mea să-ți spun ce sunteți", zise Desai. "Totuși e o atmosferă deosebită, societatea aeneană a avut întotdeauna o puternică *încredere*; ei, cum consideri această interpretare? O încredere în valoarea cunoașterii, pentru a fixa, în primul rând, această colonie; o încredere în, oh, în dreptul absolut, total și datoric de-a supraviețui, în a le păstra prin severul impact cu Necazurile pe care le-a suferit; o încredere în ordine, onoare, tradiție, demonstrate de faptul că paternalismul — care este esențial — continuă să fie viabil în vremurile mai ușoare. Acum a revenit timpul dificultăților. Câțiva Aeneizi ca Ivar, reacționează printr-un mai complet angajament față de sistemul social. Alții

caută supranaturalul. Dar orice ar face, Aeneidul obișnuit trebuie să servească ceva care să-l depășească."

Tatiana se încruntă, gândindu-se. "Poate. Poate așa e. Totuși nu consider "supranatural" cuvântul potrivit, lăsând la o parte sensul special. "Transcendental" ar fi poate mai bine. De exemplu, aș numi filosofie Cosmenosistă în loc de religie." Zâmbi, absentă. "S-ar cuveni să știu, fiind eu însămi o Cosemenosistă."

"Parcă-mi reamintesc — nu cumva aceasta e o mișcare populară din ce în ce mai sporită printre cei din comunitatea Universitară?"

"Care e largă și ramificată, nu uita. Da, Comisare, ai dreptate. Și nu cred să fie doar o simplă toană, un capriciu."

"Care sunt principiile de bază, ce doctrină are?"

"Cu exactitate, nimic precis. Nu pretinde că oferă revelația adevărului, e pur și simplu o bâjbâială către... Înăuntru o căutare a identității. În mod original,! munca împreună cu Didonienii a inspirat acest fenomen. Îți imaginezi de ce, nu?"

Desai încuviință. Prin minte îi trecu tabloul pe care-l văzuse și încă multe altele: într-o pădure roșcată, pe ploaie, sub un cer veșnic noros, stătea o ființă care era un triumvirat. Peste umerii ca o platformă ai unui patruped monoceroid se odihnea un zburător înaripat și un brachiator rapid cu brațe bine dezvoltate. Fețele li se isprăveau în tuburi care, conectate la marele animal îi captau fluxul sângelui. Acesta mânca pentru toți trei.

Totuși nu erau permanent legați. Aparțineau speciilor lor distincte, se reproduceau în felurile proprii și purtau independent multe funcții.

Aceasta includea o măsură de gândire. Dar Didonianul nu era cu adevărat inteligent până când cei trei — eh, așa e — membri nu erau uniți. Atunci nu doar venele comunicau ci și sistemul nervos. Cele trei creiere împreună devenea mai mult decât suma lor.

Câte mai existau neștiute, poate nu definibile în vreo limbă inteligibilă omului. Lumea următoare orientată spre soare dinspre Aeneas rămânea înfășurată în mister tot pe-atât pe cât o învăluia ceața. Acele societăți Didoniene care erau primitive din punct de vedere tehnologic nu dovedeau nimic; până la un moment geologic insignifiant, existaseră humanoizi și Terra

era un corp ceresc mai ușor, unde legea domnea în natură. După șapte sute de ani, comunicația cu Didonienii era extrem de dificilă, limitată la un număr de dialecte, scâlciate, nearătând nimic altceva în afara truismului că mințile lor erau străine oricăror idei concepute de-a gata.

Ce este o minte, când e posibilă creația temporară a trei ființe, fiecare cu propria individualitate și amintiri, fiecare capabilă de-a avea orice număr de parteneri deosebiți? Ce e personalitatea — chiar sufletul — când aceste legături nestatornice perpetuează amintirile într-un *diminuendo* fantomatic care durează de generații, chiar după ce corpurile experimentale au murit? Câte variații de specii, culturi și personalități sunt posibile de-a lungul secolelor într-o întreagă infinit-orientată lume? Ce-am putea învăța de la ei sau ei de la noi?

Fără Dido ca ademenire, ispită, oamenii n-ar fi cucerit probabil niciodată Aeneas. Era prea departe de Terra, prea săracă și aspră — mai locuibilă pentru ei decât celelalte surori, dar totuși nu foarte diferită. Pe vremea când umanoizii, cărora le lipseau asemenea stimulente, umpluseră planete mai promițătoare, neîndoielnic Ythrienii vor fi ocupat-o pe aceasta. Li s-ar fi potrivit mai bine decât lui *Homo sapiens*.

Cât de bine li s-a potrivit Constructorilor, în nesigurele perioade de megani din trecut pe când nu existau Didonieni și Aeneas avea oceane...?

"Scuză-mă." Desai își dădu seama că plecase, fără voie, într-o visare îndepărtată. "Gândul îmi rătăcea. Da, am meditat la... Vecini, nu-i numiți așa? — ceva mai mult, la acele stranii momente când a început sarcina mea. Probabil Vecinii v-au influențat enorm societatea, nu doar ca un obiectiv de cercetare exhaustiv, dar prin, să spunem așa, exemplul lor."

"Cu deosebire în ultimii ani când considerăm că am putea atinge adevărata comunicare în câteva cazuri", răspunse Tatiana. Se simțea ardoare în vocea ei. "Gândește-te: asemenea mod de trai la îndemâna noastră de a-l observa și... de-a ne gândi la el, cum spuneai. Poate ai dreptate, avem neapărată nevoie de un transplant cu regnul uman, aici, pe această planetă. Da, poate ai dreptate comisare în a simți această nevoie." Își întinse brațul într-un arc spre cer. "Ce suntem noi? Licăriri, rupte dintr-un univers arzând, a cărui creație a constituit-o un fără-de-sens accident? Sau copiii Domnului?"

Sau părți, măști ale Domnului? Sau sămânța din care Dumnezeu va răsări, în cele din urmă?". Mai liniștită: "Cei mai mulți dintre noi, Cosmenosiștii, gândim — da, Didonienii ne-au inspirat strania lor unitate, atât de puținul pe care l-am învățat din credințele lor, dedicațiile, poezia, visele — credeam că realitatea merge totdeauna către ceva ce o copleșește și prima îndatorire a celor ce stau mai sus este de a-i ajuta să se ridice pe cei mai de jos..."

Privi prin geam către fragmentul ce fusese... ceva, cu ani în urmă... și, în aceste ultime secole, nu se pierduse niciodată în peretele care-l folosise. "Ca și Constructorii", sfârși ea. "Sau Mai Vârșnicii, Strămoșii, cum îi numesc Oamenii Locului, sau... oh, ei au multe nume. Cei care au venit înaintea noastră".

Desai se neliniști: "Nu vreau să fiu nepoliticos", spuse el oarecum nemulțumit, "dar în timp ce o civilizație de la o stea aparent îndepărtată a existat cu adevărat în trecut, lăsând urme pe un număr de planete, ideea pe care am auzit-o pe Aeneas n-o pot accepta și anume că această civilizație a continuat să se ridice, să se perfecționeze în alt plan și nu să piară".

"Ce ar distruge-o?", marșă ea. "Nu-ți poți imagina că noi, o firavă umanitate fiind deja prea răspândiți și gata de stingere această parte a cosmosului s-ar sfârși deci dacă noi, câteva lumi care pierim, nu am lăsa în urmă unelte, săpături, materiale sintetice, oase fosilizate, destule resturi ca milioane de ani de după noi să ne identifice? Atunci de ce nu și Constructorii?"

"Prea bine", argumentă el, "o scurtă perioadă de expansiune poate doar baze științifice, nu adevăratele colonii, evacuate din pricina condițiilor nefavorabile de acasă..."

"Simple presupuneri", spuse Tatiana. "De fapt, fluieri un cimitir al trecutului care nu-i aici. Consider, și nu-s singura nici pe departe, că niciodată Constructorii n-au avut nevoie să facă mai mult decât au făcut. Erau deja deasupra gigantismului material pe timpul când au ajuns aici. Cred că depășiseră aceste ultime vestigii pe care noi le vedem și le-au părăsit. Și Didonianul mulți-în-unul ne dă cheia a ceea ce ei au devenit; da, probabil ei înșiși au început acea cale de evoluție. Și în ziua aleasă, se vor reîntoarce de dragul nostru, al tuturor."

"Am auzit vorbindu-se despre aceste idei, Profesor Thane, dar..."

Privirea ei îl arse. "Și presupui că-i o trăznaie. Atunci gândește-te la asta. Chiar pe Aeneas există cel mai complet set de ruine al Constructorilor, care se cunoaște: în regiunea Orcan, pe Muntele Cronos. Niciodată nu le-am investigat așa cum ar fi trebuit, întâi din pricina altor preocupări, apoi fiindcă acele așezări au devenit nelocuite. Dar acum... doar zvonurile, nimic altceva decât genul de zvonuri care sunt rostogolite totdeauna de vântul pustiului... totuși, se șoptește despre un premergător, vestitor..."

Văzu că a vorbit poate prea mult, se opri abrupt să-și recapete stăpânirea de sine. "Te rog, nu mă eticheta drept fanatică", spuse ea. "Numește-o speranță, iluzie, cum vrei. Sunt de acord că nu aveam nici o altă probă, lăsând deoparte revelația divină." Desai nu putu fi sigur câtă malițiozitate conținea surâsul ei. "Totuși, Comisare, ce-ar fi dacă în urmă cu cinci sau zece milioane de ani ar fi trebuit să se hotărască necesitatea reconstrucției Imperiului Terran?"

Desai se întoarse la birou atât de aproape de sfârșitul timpului de lucru încât hotărî să amâne totul până mâine și să plece acasă devreme. Ar fi fost prima oară după un număr apreciabil de săptămâni când și-ar fi văzut copiii înainte ca aceștia să fi adormit.

Dar, evident, telefonul îi spuse că avea o chemare urgentă. Fiind o mașină, se relua înregistrarea că trebuie să lase numărul unde ar putea fi găsit. Mesajul fusese de la șeful Serviciului său Secret.

Poate nu e extrem de important, porni obosit gândul lui Desai. Feinstein e un om bun, dar nu-i nici o dată inspirat.

Făcu legătura. Căpitanul răspunse direct. După salutarile și scuzele de rigoare:

— "... acel Aycharaych din Jean-Baptiste, ți-l amintești? Ei bine, domnule, a dispărut în împrejurări extrem de ciudate.

— "... nu, așa cum tu însuși și Excelența Sa ați decis, nu am avut nici un motiv rezonabil să ne îndoim de el. Tocmai a aranjat să călătorească cu o patrulă de-a noastră, pentru o primă privire asupra ținutului.

— "... pe cât pot înțelege din aiuritoarele rapoarte, a obținut cumva parola. Știi ce măsuri de precauție am luat de la incidentul Hesperian? Comandanții gărzilor principale ei înșiși nu știu, conștient, parolele. Acestea le

sunt implantate pentru recunoaștere post-hipnotică și uitare. Pentru a preveni accidentele, sunt silabe fără sens sau fraze luate din limbi obscure folosite în colțurile îndepărtate ale Imperiului. Dacă Aycharaych le poate citi din mințile oamenilor — păstrându-și de asemenea structura creierului său non-uman — atunci e mai mult decât un telepat sau știe mai multe trucuri decât s-ar presupune că-i posibil.

Oricum, domnule, cu parolele a rechiziționat un zburător, a trecut cu el peste un pichet aerian și s-a evaporat.

— "... Da, domnule, desigur că l-am răsverificat, corelând totul despre acest nenorocit ghem de țărână. Nici un pont, nici o urmă de motivare. Ar putea fi simplă piraterie, îmi închipui, dar ne putem noi permite așa ceva?

— "Prietene", răspuse Desai pe când epuizarea îi apăsa umerii, "nu pot concepe un singur lucru din lume pe care cu adevărat să ni-l putem permite."

VIII

"HEE-AH!", își biciui Mikkal animalul statha, galopând ca vântul. Bivolul de stâncă o coti. Dacă ar fi scoborât panta taluzului, vânătorii nu l-ar mai fi putut urmări. Cizme sau picioare — nu erau echipate pentru aceste locuri, ar fi fost ciopârțite de marginile tăioase ale rocilor. Și nenumăratele vârfuri, colorate parcă în cinabru, proiectate mult în afară, de-a lungul canionului, ar fi deviat împușcătura.

Cum se afla, bestia se bălăbăni pe margine și tropăi de-a lungul coastei. Atunci, de după o ieșitură vărgată în culori minerale, apăru Fraina pe propriul ei animal de călărie.

Taurul ar fi trebuit s-o fugărească și pe ea în sus, spre Ivar. Dar, în loc de asta, își aplecă marea-i căpățână și atacă. Coarnele în formă de trident sclipeau ca oțelul. Animalul ei statha se ridică, panicat: taurul era cât el de mare însă mai puternic și mai iute.

Ivar avea singura armă de foc, pușca lui, ceilalți purtau sulițe. "Ya-Lawa!" îi comandă el fugarul său: în limba Haisun ar fi echivalat cu "oprește!". Își

răsuci patul armei către obraz și oftă. Numai piatră goală, praf roșu, tufișuri gri-verzui răzlețe și un singur copac *rahab* ce stătea neclintit în lumina miezului zilei: Virgil. Umbrele erau purpurii, dar cerul părea aproape negru deasupra piscurilor descoperite. Aerul ardea, extrem de uscat, nici un sunet nu izbea auzul în afară de tropăitul copitelor și strigătele omenești.

"Dacă nu nimeresc creatura, Fraina poate muri, îi trecu prin gând lui Ivar. Dar nu are rost să-l țintesc în spinarea-i cocoșată. Și oriunde în alt loc e primejdios să încerc din unghiul și viteza asta, iar ea e pe linia de ochire... Judecata se pierdu ca parte a încercării; nu avea vreme să se teamă.

Pușca șuieră. Glonțul trasa o lovitură zgomotoasă. Bivolul de stâncă sări, mugii și se rostogoli.

"Rolf, Rolf, Rolf!" ciripi veselă Fraina. Călări în jos spre ea cu gloria umplându-i inima. Când au descălecat, Fraina își aruncă brațele împrejurul lui, lipindu-și buzele de cele ale bărbatului.

Dat fiind entuziasmul, era o sărutare castă. Totuși îl făcu să se simtă amețit de succes. Până-și reveni ajunsese la ei și Mikkal, care examina prada.

"Bună lovitură, Rolf." Surâsul lui lucea alb pe fața-i delicată. "O să chefuim diseară."

"Noi am câștigat, am doborât", râse Fraina. "Nu acei oameni care totdeauna trebuie să plătească pentru ceea ce datorează sau care nu revendică ce li se cuvine, după aceea."

"Șmecheria e să fii tu revendicatorul", zise Mikkal.

Privirea dulce a Frainei se opri asupra lui Ivar: "Ori să fii destul de isteț să păstrezi ce ai câștigat prin forță", murmură ea.

Inima lui Ivar bătu puternic. Era mai frumoasă decât ar trebui, s-ar cuveni să fie, acum, în acest moment de triumf, înveșmântată în pantaloni scurți și-un strai sumar în sus. Mikkal purta numai o haină ce-i încingea mijlocul și curele încrucișate peste umeri care-i susțineau cuțitele, sacul, bidonul. Toate curelăriile astea colorate ca arama alcătuiau o adevărată expoziție și era o bucurie să le simți căldura. Ivar era echipat cu tot ce se poartă în deșert: bluză, pantaloni, burnuz cu vizor pentru soare.

Platoul cunoscut ca Mohorâtul Ținutului de Fier era în spatele lor. Nu va mai exista lupta pentru a trece peste câmpurile de piatră sau în jurul unei țări

unde nimic nu se clintea decât ei înșiși și vântul, unde nimic nu era viu decât doar ei; sete stăpânită când apa trebuie porționată, mâncarea preparată și consumată negătită, ustensilele curățate cu nisip; nu vor mai fi nopți atât de reci încât să fie necesare corturile pentru ca animalele să rămână în viață.

Ca totdeauna, trecerea ascuțise nervii. Ivar aprecie înțelepciunea regelui în a sechestra armele de foc. În condițiile respective și o bătaie cu cuțitele ar fi putut avea un sfârșit tragic. Călătorilor le trebuia mai mult decât ușurință în a străbate locul, le trebuia ceva care să-i înveselească. Prima vânătoare soldată cu succes, de pe versantul estic al Munților Ferric probabil va contribui strașnic la bucurie.

Și cu toate că ținutul aici era sterp, ei depășiseră ce era mai rău: Drumul Sfărâmat. Alaiul se îndrepta în jos spre Valea Flone, spre a ajunge în cele din urmă chiar la râu, la malurile-i verzi, răcoroase și orășelele înșirate de-a lungul său, la sud de Nova Roma. Dacă acum vânătorii râdeau prea mult și prea vesel pe când măcelăreau imensul bivoli, Ivar se gândea că nu face nimic sub demnitatea unui Prim Născut, alăturându-li-se.

Mai mult, Fraina era cu el, lucrau împreună... Cunoștința lor nu era îndelungată. Lipsiseră vremea și puterea pentru aceasta. În plus, în ciuda dansului ei, fata se purta timid pentru o Tinerană. Cât despre restul șederii lui în trupă... *Sper că nu o voi seduce și abandona, plângând, în urmă, când, în sfârșit, voi pleca. (Încep să pricep de ce, nu contează câte dificultăți ar fi, cea mai ascuțită durere e a părăsi). Și Tanya, desigur nu trebuie uitată Tanya.*

Acum să mă bucur, totuși, de apropierea Frainei, pe cât pot. E atât de vie. Totul la ea e vitalitate. N-am știut niciodată că aș putea să mă simt atât de puternic și liber până n-am întâlnit rătăcitorii.

Se forță să se concentreze asupra activității sale gospodărești. Cuțitul lui greu, cu teacă, tăia fără probleme pielea, carnea, cartilajele și chiar oasele mai subțiri, mult mai rapid și mai spornic decât o făceau lamele ascuțite ale tovarășilor săi. Se întrebă de ce aceștia n-au adoptat modelul nordic sau cel puțin să-l ajusteze pentru setul lor de scule; apoi, urmărind cu câtă șiretenie lucrau, își dădu seama că nu s-ar fi potrivit stilul lor. *Hm, da încep să pricep singur; culturile sunt unități exprimate adesea în modalitățile subtile.*

Odată lucrul sfârșit, carnea fu încărcată pe animalele de călărit *statha*, toți trei mergând să se odihnească lângă izvorul care le atrăsese și prada. Se săpase un extrem de plăcut lăcaș, o scobitură răcoroasă în interiorul unei stânci, umbrită de un mal înalt. *Trava* moțăia albă peste locșorul acoperit de mușchi cromat parcă; zburătoare ca lăncile lunecau argintiu; curentul de apă curgea la vale peste pietre până-l înghițea deșertul. Cei trei băură adânc însetați, apoi își lungiră spinările pe stâncă, lenevind, cu Fraina între ei.

"Ah-ah", oftă Mikkal. "Nu trebuie să ne grăbim. Nu suntem prea departe de Alai, să ne relaxăm înainte de prânz."

"Grozavă idee", răspunse Ivar. El și Fraina își zâmbiră.

Mikkal se întinse: în mână avea trei foițe răsucite conținând firmituri cafenii: "fumați?" îi invită.

"Ce? zise Ivar, "Credeam că voi, Tineranii, evitați tutunul. Usucă gura, așa-i?"

"Oh, ăsta e *marwan*". Văzându-i privirea uimită, Mikkal îi explică: "N-ai auzit nici o dată de el? Ei, nu cred că rasa ta ar folosi așa ceva. E o plantă. O usuci și o fumezi. Are un efect similar alcoolului. Chiar mai grozav, așa zice, deși admit că gustul ei te face să preferi — de departe — un whisky.

"*Narcotic?*". Ivar era șocat.

"Nu chiar așa cumplit, Rolf. Al naibii de necesar, de fapt, când ești departe de Alai, cum ar fi la o vânătoare sau o raită de cercetare", se strâmbă Mikkal. "Sălbăticiunile astea sunt prea inumane. Cu o ceată de prieteni împrejur ești apărat. Dar de unul singur simți grozav cât de vulnerabil și muritor ești."

Nici o dată nu-l mai auzise Ivar mărturisindu-și slăbiciunea. De obicei Mikkal era vesel. Când temperamentul său o lua razna prin Mohorâtul, ca și al altora, de altfel, nu-și folosea arma ci un limbaj pipărat, o limbă înțepătoare cu care șfichiuia, dovedindu-se astfel a fi mai isteți decât ceilalți. Acum... *Ei, recunosc că pot înțelege. Este apăsător, această dimensiune și liniștea. Un nesfârșit memento mori. Nu mi-aș fi închipuit înainte, în țară, dar acum, da. Dacă n-ar fi Fraina aici să mă înveselească, aș fi tentat să încerc drogul ăsta.*

"Nu, mulțumesc", refuză Ivar mâna întinsă. Mikkal ridică din umeri. Pe drumul de întoarcere, mâna sa șovăi înaintea fetei. Fraina făcu un gest de refuz. El ridică sprâncenele ori surprins ori sardonice până ce ea se încruntă

ușor nemulțumită și scutură din cap. Atunci el răspunse printr-un rânjet, își puse țigara în gură și o aprinse. Ivar abia de observă pantomima și, oricum, nu-i dădu importanță decât că, și în această privință, fata își păstrase inocența. Cel mai mult sesiza dulcea ei mireasmă: carne sănătoasă, păr încălzit de soare și sudoarea în perle curgând pe sânii jumătate descoperiți.

Mikkal trase fumul în plămâni, îl reținu, îl zvârli afară foarte încet și-și șterse pleoapele. "Aaah", zise el, "și iar aah. Încep să pot gândi. În special despre modalitățile de-a prepara aceste antricoate și cotlete. Femeile le vor găti înăbușit în noaptea asta, precis. O să insist ca restul cărnii să fie păstrată într-o marinată potrivită. O să-i explic și regelui, dacă trebuie. Sunt sigur că mă va asculta. O fi el ursuz, regele nostru, Samlo, dar toți regii sunt astfel, iar el e un sensibil clonț de oțel."

"Nu se poartă ca un Tineran de rând", spuse Ivar.

"Regii, nu. De aceea îi avem. Nu neg că suntem un soi de oameni iuți la mânie, ba chiar mă fălesc cu asta. Cu toate astea trebuie să avem pe cineva care să ne silească la prudență și precauție."

"Eu, da, știi despre formarea, pregătirea specială pe care o primesc regii. Trebuie să fii cu adevărat disciplinat ca să rezisti toată viața în societatea voastră."

Fraina chicoti. Mikkal, care-și luase alt drog, își lovi călcâiele și trase un răcnet. "Ce-am spus?" întrebă Ivar.

Fata plecă privirea; el crezu că a văzut-o roșind, deși era greu de spus, având în vedere culoarea tenului ei. "Te rog, Mikkal nu fi lipsit de respect", spuse Fraina.

"Păi nu sunt mai mult decât trebuie", fu de acord fratele ei vitreg. "Totuși, Rolf ar putea să știe. Nu-i un secret, doar o chestiune despre care nu discutăm. Ca să nu dezamăgim prea devreme tinerii, adolescenții et caetera." Ochii-i luciră către Ivar. "Doar poziția, loja căreia îi aparțin regii presupune cunoașterea a ceea ce se petrece în sanctuare, în grottele sfinte și barăcile unde sunt ținuți Dreptii. Dar nevestele și concubinele regale știu și ele, iar fiicele lor la rândul-le împrăștie mai departe. Tu crezi că noi, Tineranii obișnuiți, avem petreceri vesele. Noi nu știm ce e însuflețirea, vioiciunea!"

"Dar e religia noastră", îl asigură Fraina pe Ivar. "Nu zeișorii și codurile de legi și vrăjile de fiecare zi. Aceasta e spre a onora puterea vieții."

Mikkal chicoti: "Da-ah, oficial acestea sunt rituri ale fertilității. Ei bine, am citit ceva antropologie, chiar mă gândisem s-o studiez odată, când nu aș fi avut altceva mai bun de făcut. Cultul la noi, presupun eu, s-a dezvoltat întrucât regele este adeseori nevoit să oprească orgiile ce ar lua amploare și pentru asta are nevoie de un ascendent asupra celor din jur.

Ivar privea înainte, jumătate confuz, jumătate încurcat grozav. N-ar fi mai folositor pentru Tinerani, ca o comunitate ce erau, dacă ar avea mai mult autocontrol? De ce exista acest extrasenzitivism construit în ei? Sau acum vorbeau doar propriile prejudecăți? Nu devenise el din ce în ce mai asemănător lor și savura fiecare clipă?

Fraina îi puse o mână pe braț; răsuflarea-i atinse obrazul. "Mikkal face mișto", zise ea. "Eu cred că e și sacru și profan ceea ce înfăptuiește regele. Sfânt pentru că trebuie să avem tineri — prea mulți mor de mici, atât ființe umane cât și animale — și puterile vieții sunt adevărate. Profan căci... Își asumă el singur comiterea exceselor, acesta e cuvântul, nu? În interesul, în folosul Alaiului, regele eliberează partea noastră sălbatică, animalieră, care, altfel, ar dezmembra, ar destrăma comunitatea."

Nu prea înțeleg, gândi Ivar. Dar, cutremurat înăuntrul său, ea e atât de înțeleaptă, isteată, serioasă și în același timp, minunată, veselă.

O formă acoperi soarele. Săriră toți trei în picioare. Ceea ce se lăsa în jos depăși discul și lumina parcă incendie pinioanele de bronz aurite ale unor aripi rotitoare de șase metri. Aerul șuieră și răbufni. Fraina țipă de frică. Mikkal își potrivi sulița. "Nu!" strigă Ivar. "Oprește-te! E un Ythrian!"

"O-o-oh, da-a-a", rosti Mikkal încetișor. Își coborî lancea, deși o ținea pregătită de atac. Fraina se lipi strâns de brațul lui Ivar și se înghesui în el.

Ființa ateriză. Ivar mai întâlnește Ythrieni înainte, la Universitate și în alte părți. Dar uimirea lui privind această sosire fu atât de mare, încât căscă gura, ca și cum ar fi văzut pentru întâia oară.

Solid, noul venit folosea acele uluitoare aripi îndoite în jos, pentru picioare, ghearele aflate la curbura erau dispuse astfel încât să servească drept labe, oasele lungi, îndreptate spre spate aducând un surplus de echilibru

când se odihnea. Atingea astfel înălțimea de 135 centimetri, cam până la jumătatea pieptului lui Ivar, mult deasupra unui Tineran; greutatea era cam 25 kilograme. Dedesubt, oase în formă de carenă de corabie constituiau brațe descărnate, cu piele palid-gălbuie, ale căror mâini se desfășurau în gheare, fiecare purtând trei degete ascuțite; alături de două policare și un mic clește la încheietura dinăuntru. Deasupra se înălța un gât puternic și un cap măreț într-o ținută mândră. Craniul se boltea înapoi, în protuberantă aflându-se creierul — căci fruntea era incredibil de mică — fața se curba în jos, se arcuia cumva într-un soi de bot încrețit, cu o gură ale cărei buze senzuale contrastau curios cu colții carnivori existenți de-o parte și alta. Deasupra capului și împrejurul gâtului se ridica o podoabă din pene albe cu margini negre, dispuse ca o coadă în formă de evantai. Altfel, în afară de picioare, brațe și ochii uriași, care ardeau aurii și păreau a nu se roti sau clipi niciodată, restul corpului era acoperit cu penaj de un castaniu lucios.

Purta un fel de șorț, ale cărui buzunare, deschizături și cordoane conțineau micul echipament ce-i era necesar. Cuțit, bidon și pistol erau singurele obiecte la vedere. Putea trece prin ținut mai bine ca orice ființă umană.

Mikkal inhală fumul, se relaxă, zâmbi, ridică și coborî arma în chip de salut: "Hei, drumețule", zise el, "fii binevenit printre noi, în Pacea apei, unde nimeni nu are dușmani. Noi suntem Mikkal de la Acoperișul Roșu și sora mea Fraina a Bucuriei, din Alaiul Drumului Sfărâmat și tovarășul nostru este Rolf Marinarul, Universitar".

Limba Anglie în care i s-a răspuns era destul de curgătoare încât cineva să nu-și de seama cât din accentul ezitant și nuanțele șuierătoare se datorau organelor vocale ythriene și cât, pur și simplu, faptului că acestea era un dialect pe care un vorbitor al altei planete îl învățase. "Mulțumesc, salutări și vânt bun vouă. Mă numesc Erannath, de la Poarta Furtunii din Avalon. Să-mi potolesc mai întâi setea, iar apoi putem sta de vorbă, dacă vreți." Pe cât era de grațios în înălțimi; pe atât era de stângaci când se afla pe jos, iar când se aplecă să bea, Ivar zări ramificațiile ca niște branhii, aducând un surplus de oxigen în fluxul sanguin spre a întări forța de ridicare a mării greutăți. Asta însemna și un consum sporit de combustibil, își aminti el. Nu era de mirare că

Erannath călătorea singur, dacă nu avea vehicul. Acest teren n-ar fi fost încăpător pentru doi ca el în limitele practice ale întinderii aripilor lor.

"E fantastic", îi susură Fraina lui Ivar. "Cum l-ai numit?"

"Ythrian", răspunse Primul Născut. "Vrei să spui că nu-i știi?"

"Mi se pare că am auzit, vag, dar eu sunt o rătăcitoare, o hoinară ignorantă, Rolf. O să-mi povestești mai târziu?"

Ei, cum nu?

Mikkal se așeză înapoi la umbră, de unde se ridicase. "Aș putea să te întreb ce te-a adus aici, străine?"

"Împrejurările", răspunse Erannath. Neamul său tindea către concizie. O mare parte a propriei lor comunicații consta în nuanțele indicate de jocul reglat cu măiestrie de condeiele penelor.

Mikkal râse: "cu alte cuvinte, da, aș putea întreba, dar n-aș putea obține un răspuns. Oricum, n-ai vrea să flecărim câtva timp? Eu, Fraina și Rolf am fi încântați."

Se așezară cu toții. Privirea lui Erannath zăbovi pe Primul Născut: "N-am mai văzut specia ta, până acum, atât de departe" — spuse el.

"Eu... doream o schimbare", bolborosi Ivar.

"N-a precizat exact de ce și nici tu nu trebuie s-o faci", declară Mikkal. "Dar vezi, Aeronautule, spusele tale dovedesc că *ai observat amănunțit* și cu atenție totul. Doar dacă nu vei fi făcut remarci nechibzuite, la întâmplare, ceea ce nu cred că e în felul tău de-a fi."

Expresii pe care nu putură să le citească se vânturară peste penajul pasagerului. "Da", zise Ythrianul după un moment, "mă interesează această planetă. Ca Avalonian, sunt familiarizat, natural, cu oamenii, dar cu cei de un anume fel. Fiind pe Aeneas, am ocazia să fac cunoștință, oricât de superficial, cu alți câțiva."

"U-uh." Mikkal își lungi picioarele încrucișate, fumând, privind visător cerul pe când vorbea tăgănat... Cumva mă îndoiesc că s-a auzit despre tine la Nova Roma. Autoritățile ocupante și-au plantat șezuturile greoaie în traficul spațial, în și dinspre înăuntrul planetei. Vrei să-mi arăți permisul tău oficial de zbor? Atât de numeroși cât sunt acum ghizii destinelor noastre Terriene, ar permite oare unui vizitator de pe presupus-rivalul imperiului nostru să se afle

În apropierea unei importante granițe? Evident, fantalez, dar în legătură cu eșuarea ta aici. Ai venit în vremea revoltei, să zicem, când era ușor s-o faci fără a fi cunoscut și stai în așteptare, adăști până ce condițiile îți vor ușura plecarea spre casă."

Degetele lui Ivar se strânseseră pe armă. Dar Erannath rămase imperturbabil. "Fantazează cum și cât dorești", spuse el sec, "dacă-mi permiți s-o fac la fel." Din nou ochii săi îl cercetară pe Primul Născut.

"Ei bine, teritoriul nostru nu e pe lângă Nova Roma", continuă Mikkal. "Te găzduim cu plăcere dacă vrei să ne însoțești, cum probabil ai făcut-o cu încă două sau trei Alaiuri. Cântecul și povestirile tale trebuie să fie neobișnuit de antrenante. Și... poate când vom ajunge la verdeață și vom începe spectacolele, te vom vedea jucând într-unui."

Fraina icni. Ivar îi zâmbi. "Da", murmură el, "fără acea buruiană rea inhalată de el — fiindcă nu se află în tabără — Mikkal n-ar fi avut îndrăzneala acestor propuneri ascuțite și demne nu-i așa?" Părul Frainei îi mângâie fața, mâna ei i-o strânse pe-a sa.

"Mulțumirile mele", zise Erannath. "Sunt onorat de-a fi oaspetele vostru pentru cel puțin câteva zile. Așa încât vom putea să ne continuăm discuția.

Merse deasupra lor, planând, înălțându-se avântat, rotindu-se uluitor pe când ei călăreau înapoi peste ținutul în pantă.

"Ce este el?" întrebă Fraina. Ritmul copitelor îi ascundeau sunetul vocii. O boare aduse miresme de fum de pădure. Aminteau de mirosul Ythrianului de parcă, odată, străbunii lui zburaseră prea aproape de spatele lor.

"Un *sophont*", zise Mikkal cu naturalețe. Și continuă: "mai strălucitor și mai tenace decât cei mai mulți. Poate chiar decât noi. Noi oamenii, suntem probabil mai puternici doar fiindcă îi copleșim ca număr și fiindcă i-am anticipat în călătoria spațială și, hm, avem nevoie de mai puțin loc pentru o singură persoană."

"O pasăre?"

"Nu", îi răspunse Ivar. "Sunt purtători de pene, dar au sânge cald, bisexuați. Totuși, ai observat că nu are cioc și femeile nasc ființe vii. Nu alăptează — vreau să spun, nu au lapte; buzele le servesc să sugă sângele prăzii lor."

"Tu știi să comanzi un imperiu, Mikkal", spuse ea, "și îmi amintesc niște discuții de-odinioară. Să continuăm, vrei?"

"Lasă-l pe Rolf să facă asta", sugerează Mikkal. "E școlit. Și; în plus, dacă trebuie să mai stea tăcut multă vreme va face explozie."

Urechile lui Ivar ardeau. Adevărat, gândi el. Dar Fraina îi dădea o asemenea concentrată atenție încât duse mai departe povestirea cu încântare.

"Ythri e o planetă cam la fel ca Aeneas, doar cu un soare mai rece", zise el. "Este la aproximativ o sută de ani-lumină de aici, în direcția lui Beta Centauri."

"Acolo-i Ochiul îngerului", interveni Mikkal.

Oare Tineranii nu folosesc constelațiile noastre?, se miră Ivar. *Ei, nici noi nu le folosim pe ale Terrei; cerul nostru e diferit.* "După ce oamenii i-au contactat, Ythrienii și-au însușit cu iuțea tehnologia modernă", continuă el. "Totuși sunt o civilizație diferită, desigur, dacă o poți numi civilizație, ei neavând orașe. Cu toate acestea, s-au întins în spațiu, la fel și-au dezvoltat cultura tehnică și, în timp, Ythrienii au început să facă și comerț și colonii, pe scară mai redusă decât oamenii. Când Liga s-a destrămat și au urmat Necazurile, au suferit și ei. Oamenii au restaurat ordinea, în cele din urmă, stabilind Imperiul Terran, Ythrienii creându-și Domeniul. Nu-i chiar un Imperiu, Mikkal. Alianța lumilor s-a sfârșit.

Totuși s-au extins. La fel s-a petrecut cu Imperiul, al Terrei, ceea ce a însemnat întâlnirea și s-au ciocnit. Acum câteva sute de ani s-au luptat. Ythri a pierdut războiul și a trebuit să renunțe la mult din teritoriul de graniță. Dar ar fi fost prea costisitor pentru Imperiu să încerce anexarea întregului Domeniu.

De atunci, relațiile au fost., schimbătoare, să spunem. Unele fricțiuni, dar niciodată un alt război adevărat; anumite tratative și comitete comune deși cu încălcări de ambele părți; mult comerț, indivizi și grupuri plimbându-se încoace și încolo. Terra nu e mulțumită de modul în care Domeniul Ythri se dezvoltă în direcție contrară nouă și în forță. Dar Merseia a ținut Imperiul prea ocupat pentru a face mai mult în această direcție — exceptând distrugerea libertății la proprii cetățeni."

"Nimic din aceasta care să facă o persoană nepărtinitoare în propriul guvern", mormăi Mikkal pe de lături.

"Înțeleg", spuse Fraina. "Ce clar explici tu... Parcă l-am auzit spunând că era, m-m, de pe Avalon?"

"Da", replică Ivar. "Planetă în Domeniu, colonizată împreună de Ythrieni și oameni. Societate unică. Ar fi convenabil să fie trimis un avalonian pentru a spiona planeta Aeneas. Ar avea mai multă legătură cu noi, mai multă intuiție decât Ythrienii obișnuiți."

Ochii ei se lărgiră: "e un spion?"

"Agent al Serviciilor Secrete de Informații, dacă preferi așa. Nu pândește să răpească bazele Marinei Militare sau altceva aiurit de felul ăsta. Aducând fărâmele de informații pe care le poate obține își face o impresie mai completă despre Imperiul Terran. Realmente, nu-mi pot închipui ce altceva ar putea fi. Probabil l-au lansat aici pe când controlul traficului spațial era întrerupt din cauza războiului de independență. Cum spune Mikkal, eventual va pleca, presupun, când Ythrienii vor avea din nou consulate în Nova Roma, ceea ce va permite a-l expedia pe furiș."

"Nu te interesează Rolf?"

"De ce ar trebui să mă intereseze? De fapt..."

Ivar își sfârși gândul în sine. *N-am avut nici un ajutor Ythrian în lupta noastră. Sunt sigur că McCormac a încercat și a fost refuzat. N-ar risca ei un nou război. Dar... dacă am putea obține sprijin clandestin — arme și echipament strecurat nouă, transport interstelar oferit, rețea de comunicații accesibilă — am putea clădi soliditatea forțelor libertății până... Am eșuat fiindcă nu eram bine pregătiți. McCormac a ridicat stindardul aproape impulsiv. Și nici n-a încercat să fărâmițeze Imperiul, a vrut doar să-l conducă el însuși. Ce-ar avea de câștigat Ythri din asta? Pe câtă vreme dacă scopul nostru era să distrugem legătura Sectorului Alpha Crucis, să-l facem independent sau chiar să-l punem sub suveranitatea comodă, indolentă cumva, a Ythrienilor oare asta nu i-ar interesa? probabil ar merita un război, mai ales dacă ne-am bucura și de sprijinul Merseian...*

Privi în sus la Erannath și visă la aripile care atacau de-acum pentru cauza libertății.

O exclamație îl readuse cu totul din nori. Atinseseră o culme. Pe versantul mai îndepărtat, în cea mai mare parte îngropate de o avalanșă de stânci, erau resturi de mari pereți și columnne atât de subțiate și într-un echilibru precar de parcă se aflau în zbor. Timpul nu le ștersese lucirea sidefiei.

"Ce... Vestigii ale Constructorilor", spuse Ivar. "Sau îi numiți înaintași, Străbuni?"

"*La-Sarzen*", îi răspunse Fraina, foarte încet. "Marii înaintași". Înfățișarea ei și a lui Mikkal dovedeau venerație.

"Ne-am abătut de la drumul obișnuit", respiră bărbatul. "Am uitat că aici locuiau unii dintre ei."

El și sora sa săriră din șa, îngenunchiară cu brațele ridicate și începură să psalmodieze, să proslăvească. Apoi se ridicară, se închinară și scuiară: în acest ținut scorojit era un semn de sacrificiu. Cum continuară să călărească, ocoliră cu grijă ruinele și le salutară înainte de a le lăsa în urmă.

Erannath nu coborâse să privească. Având vedere de sus nu era nevoie. Pluti în cercuri domoale ca un semn în cer.

După un kilometru, Ivar îndrăzni să întrebe: "Acolo...înapoi, este... o parte a religiei voastre? N-aș fi vrut să fiu ignorant".

Mikkal aprobă din cap. "Presupun că ai putea să numești locul acela sacru. Indiferent ce-ar fi, Marii Înaintași sunt atât de aproape de dumnezeire încât nu e nici o deosebire."

Nu se prea potrivește, se gândi Ivar, păstrând tăcere. De ce este aceasta aproape o credință universală?

"Ceva din spiritul lor trebuie să fi rămas în ceea ce au făcut", spuse Fraina absorbită. "Avem nevoie de ajutorul acestui spirit. Și când se vor reîntoarce, vor ști că avem încredere în ei."

"Așa să fie?" nu-și putu reține întrebarea Ivar.

"Da", zise Mikkal. În el, liniștea sobră era de două ori mai puternică. "Probabil chiar în timpul propriei noastre vieți, Rolf. N-ai auzit povestea, care e peste tot? Departe, în sud, unde sălășluiesc morții, s-a ridicat un profet care pregătește calea..."

El tremură în ciuda căldurii. "Nu știu nici eu dacă e adevărat", termină el pe un ton obișnuit. "Dar putem spera, nu-i așa? Haidеți, grăbiți aceste animale leneșe și să ne întoarcem la Alai."

IX

POȘTA DE PE TERRA era pregătită. Chunderban Desai se așezase cu o cutie de țigări, un samovar cu ceai și resemnarea de-a trebui să mănânce prânzul, cina și gustarea de la miezul nopții în biroul său. Aceasta nu însemna că el sau personalul sau echipamentul lui erau ineficiente. N-ar fi avut nevoie, direct, să cerceteze două treimi din materialul ce i se adresa. Totuși el era cel care purta responsabilitatea ultimă pentru un astru pe care locuiau 400 milioane de ființe umane.

Lordul Sfătuitor Petroff din Conducerea Poliției propunea o epurare a structurii organizaționale peste tot în zona ocupată și dorea rapoarte și opinii de la fiecare comisar. Lordul Sfătuitor Chardon trecea la anumite plângeri în sectorul Guvernatorului Muratori, în legătură cu ceea ce părea o lipsă de zel în construcția Sistemului Virgilian și cerea explicații. Serviciul Secret de Informații al marinei Militare dorea să înceapă diverse operații care ar proba cât de activi erau agenții Merseieni în regiunea Alpha Crucis. BuEc vroia un nou studiu al resurselor minerale pe planetele neroditoare, aride, din fiecare sistem al sectorului și cercetări ale exploatabilității ca metodă de însănătoșire industrială. BuSci dorea sporirea ajutorului de cercetare pe Dido, adăugind că aceasta ar aduce câștig pentru Aeneas. BuPsy vroia să fie evacuată Dido, temându-se că acoperișul de nori și întinsa sălbăticie ar face-o, potențial, folositoare gherilelor. Tronul dorea imediat informații exhaustive despre rezultatele locale asupra cărora majestatea Sa ar trebui să aibă o viziune în ceea ce privește lumile răsculate subjugate...

Noaptea poleia transparent peretele și o răcoare întinsese mica Creusa peste orașul întunecat, când problema pe care Desai însuși o ceruse, acoperi în sfârșit, ecranul. Sări din moțăială cu un icnet. *Mai bine aș reprograma*

selectorul! Degetele-i tremurau prea tare să-și potrivească o nouă țigară în țigaret și să inhaleze fumul până la capăt. Aproape niciodată nu observase cum limba, vălul palatin, gâtul și plămâni protestau.

"— nici o planetă numită, poreclită sau tradusă ca Jean-Baptiste, cu siguranță nu în vreo limbă sau dialect cunoscut în Imperiu, nici în spațiul exterior pentru care există rapoarte disponibile; Sfântul Ion, Cavalerii Ioaniți și continentul Sfântului Ioan din Noul Mexic au fost numiți după un coautor al canonului de bază creștin, o persoană distinctă de cel care figurează ca activ în evenimentele descrise și de aici i se spune în Fransai Jean-Baptiste, în Anglic John the Baptist...

"Originea individului autonomit Aycharaych (v. nota 3 în transcriptia vocii imprimate) a fost identificată, din măsurarea după materialul furnizat holografic (ref. 2), considerat cu o mare probabilitate deși noncuantificabil datorită lipsei de date.

"Când nu s-a obținut o bună corelație cu ceea ce exista în Registrul Xenologic Imperial, s-a făcut legătura cu Serviciul Secret al Marinei Militare. S-a făcut un expozeu de către această agenție că, drept rezultat al unei cercetări întreprinse de o bancă de date speciale, Aycharaych se presupune a fi de pe o planetă ținând de Roidhun al Merseii. Se adaugă că e considerat deci un agent, trimis într-o misiune ostilă celor mai importante interese ale Majestății Sale.

"Din păcate, se știe prea puține despre planeta în chestiune. O relatare amănunțită există, dar e mai puțin informativ decât rezumatul care urmează.

"Potrivit unei mențiuni incidentale făcute în prezența personalului Imperial, și întâmplător relatate de acesta, planeta pare a fi Chereion (v. nota 3). E numită variat: "rece care te înfioară", "pitic mumificat" și "antic silențios", deși există și câteva notițe favorabile despre arta și arhitectura sa. Aceste comentarii au fost făcute de merseieni (sau, într-o împrejurare, de un non-Merseian din Roidhunate) care vizitaseră planeta în fugă, în cursul voiajelor către altundeva. De aici, probabil, s-a dedus că Chereion e terestroidă, mărginită de subterane, cu o temperatură medie scăzută, destul de mică și/sau a avut loc o substanțială pierdere de atmosferă și hidrosferă. Pe scurt, poate fi considerată nu foarte diferită de Aeneas, așa cum este

descrisă aceasta din urmă. Nu s-a cercetat nimic care să facă posibilă localizarea soarelui sau clasificarea spectrală. Trebuie accentuat că Chereion este obscură, aproape necunoscută și Merseianul obișnuit n-a auzit niciodată despre ea.

"Au fost notate câteva indicații, care se datorează lipsei planetei. Identificarea subiectului Aycharaych ca aparținând acestei Chereion trebuie privită mai serios decât problema despre nivelele ridicate ale ierarhiei de pe Roidhunate și într-adevăr interesul stârnit de acestea în mod deschis, fățiș, se datorează primitivismului, sărăciei ori altor factori comuni. Dacă e așa, se presupune că întreaga populație a fost efectiv silită să coopereze sugerându-se că ceva comun tot poate fi găsit în psihologia lor.

"Chereioniții nu sunt absolut deloc limitați la propria planetă. Identificarea subiectului Aycharaych ca aparținând acestei rase a fost făcută după poze luate cu microcamere în două diferite ocazii, una la o recepție la Ambasada Terrană, pe Merseia, alta mai recent, în timpul negocierilor cu privire la Jihannath. În fiecare caz, fiind câte un grup numeros și eterogen s-au avut în vedere doar câteva puncte de îndoială, nesiguranță, obișnuindu-se răspunsuri ca acelea afișate deasupra. Dar trebuie subliniat că dacă un Chereionit a fost prezent la o asemenea importantă afacere (și prezumabil la altele despre care nu avem cunoștință), atunci trebuie să fi fost considerat folositor pentru Roidhunate.

"Următorul material anecdotic și de ultim minut e inserat aici, ca un fragment adițional; Serviciul Secret de Informații al marinei Militare, după receptarea cererii acestui birou, a fost pus în mișcare să facă anchete printre proprii oameni care se întâmplau să fie cu adevărat accesibili, la îndemână. Ca răspuns, această declarație (parafrazată), făcută de un anume Cmdr. Dominic Flandry:

"A fost cu o însărcinare temporară pe Talwin, până ce a fost implicat într-un mod original în evenimentele conducând la efortul comun Terrian-Merseian de cercetare a acestei planete (v. nota 27), având în vedere cunoștințele sale speciale care ar fi putut ajuta la strângerea datelor militare folositoare. Pe când se afla acolo, a cultivat prietenia unui tânăr ofițer Merseian. Intimitatea l-a făcut pe acesta să-l introducă la diverse petreceri deocheate; indiferent ce

metodă a folosit, l-a făcut să vorbească fără rezerve, observând un membru al unei rase nou venite în grupul Merseian, Flandry întrebă ce soi de sophont ar putea fi acela. Ofițerul, destul de cherchelit atunci, spuse numele unei plante, Chereion, apoi continuă să bombăne despre o rasă de-o incredibilă vechime, având puteri pe care guvernul său le păstrează secrete: o specie care, se pare, a ridicat odată o civilizație extrem de elevată și care, spunea ofițerul suspectat, ar putea acum nutri ambiții acolo unde propriul său popor e numai un mijloc către un sfârșit. Flandry pretinde că ofițerul ar fi putut spune mai mult; dar dintr-odată rangul Merseian prezent a spulberat ocazia și a plecat cu tot personalul. Flandry ar fi urmărit mai departe problema dar nu i-a mai văzut niciodată pe informatorul său ori pe Chereionit. El a menționat această povestire în raport, dar Departamentul Regional de Date nu a considerat-o decât un zvon și astfel n-a înaintat-o băncilor de înmagazinare centrală.

"Cele mai sus menționate sunt expuse numai în interesul completitudinii, nicidecum pentru senzaționalul lor. Se recomandă depunerea oricăror eforturi pentru închiderea ființei Aycharaych, întrucât orice subvenție se acordă mai degrabă pentru programe cărora li s-a dat o prioritate mai mare decât pentru eventuala prezență a unui detectiv străin care ar acționa de unul singur. Dacă această operațiune ar fi încununată de succes, trebuie anunțată HQNI."

Desai privi în întunecime. *Dar există menționarea Jean-Baptiste în dosarul de la Llynathawr, gândi el. Un lucru destul de simplu pentru un funcționar în solda Merseienilor să strecoare date false... probabil în timpul haosului din războiul civil... Uldwyr, diavole verde, ce ai de gând tu, sau ai tăi, pentru planeta mea?*

Valea Flone e, pentru cei mai mulți, un ținut mai prietenos, mai blajin decât marginea Ilionului. Îndreptându-se către marele curent prin diverse căi, Drumul Sfărâmat nu mai necesita disciplina din deșert. Exuberanța ce se stinsese în energiile sleite acum renăștea.

Într-o noapte blândă, Alaiul poposi pe o pășune aparținând unei familii de fermieri cu care fusese făcută o înțelegere în urmă cu multe generații. Nu exista vreo interdicție; lemn pentru foc era din belșug; serbarea ținu până

târziu. Dar mai devreme, când Fraina dansase pentru ei, ea se duse unde era așezat Ivar și-i murmurase: "Vrei să ne plimbăm? Mă întorc îndată ce-mi schimb straiete"

Lui Ivar sângele îi pulsa clocotitor. Când putu să audă iar, se întoarse la convorbirea pe care tocmai o asculta când îi vorbise Fraina; cuvintele păreau acum fără importanță și scop — ca bâzâitul unui stup de albine.

"Da, am mai călătorit, pentru scurtă vreme, cu încă alte două grupuri nomade, tocmai rostea Erannath, "Stelele negre la nord de Nova Roma, lângă Râul Iulia și Oamenii Ciudați în regiunea Fortului Smintelii. Diferențele de obiceiuri sunt interesante dar eu socotesc că toate vârtejurile dintr-o baltă sunt provocate de un singur vânt."

Regele Samlo, șezând pe fotoliul său, singurul pus afară, se trăgea de barbă. "Ar trebui să-i vizitezi și pe Părinții Magicieni, cei la care am ucenicit eu", spuse el. "Și Minunații care pun pe femei să fie conducătoare ale căruțelor. Dar sunt undeva dincolo de Tiberia, de-a lungul Mării Antonine, așa că nu-i mai știu nici eu."

"Poate mă voi duce să văd", răspuse Erannath, "deși sunt sigur că voi descoperi același model de bază".

"Ciudat", spuse fermierul. "Voi, xeno — nu vreau să te jignesc dar am avut câțiva afurisiți de marinari non-umani pe vas, în timpul războiului de independență — vă învârtiți în jurul planetei noastre mai mult ca mine ori ca acești hoinari de meserie."

Venise să se alătore petrecerii cu fiii săi mai răsăriți. Cei mici și femeile stăteau în spate. Distracția amenința nu doar să devină licențioasă, dar erau de așteptat și încăierări. Fascinat de Erannath, fermierul se apropiase de rege, de Padro — Domnul drumului, de văduva Mara-Hoinara și încă alți câțiva, conversând pe marginea cercului. Erau toți oameni mai în vârstă, mai împutinați la trup, cu sângele mai potolit, atmosfera înfierbântată îi atingea prea puțin.

Ce fac eu aici? se întreba Ivar. Într-o explozie de bucurie: *O aștept pe Fraina, asta fac... Mai devreme, consideram că e mai prudent să nu mă prea amestec. Ei bine, haos, fii pregătit!*

Focul pâlpâia și trosnea în mijloc. Ori de câte ori o cracă pârâia, irupea scânteii galbene și roșii. Lumina se revărsa peste cei dimprejur, dând la iveală ochi, dinți, cercei, brățări, bucăți de strai pestriț, învăluind iar totul și arătând altceva mai departe: un joc cu zaruri, un băiat și-o fată deja furișându-se adânc în fâneată. În jurul vâlvătăii perechi începuseră un dans ca o horă, tropăind la muzica unui chitarist șchiop, a unui toboșar cocoșat și a unui orb care cântau într-o limbă Haisun zgomotoasă. Mirosea a fum și a omenesc.

Scânteierea poposi și pe penajul lui Erannath; ochii deveniră aur topit și creasta o coroană. Cu accentul său îndepărtat cuvântarea sa nu suna pretențios: "Cei din afară cercetează mai profund, până departe, altfel decât locuitorii, fermier Vasilev, și, deci, văd mai multe. Oamenii au tendința de-a fi superficiali, suficienți."

"N-aș zice", se împotrivi Samlo. "pentru tine nu contează puținele lucruri care sunt importante pentru noi?"

Tu ai aripi, noi nu avem; noi avem picioare zdravene, tu nu. Lucrul acesta nu ne permite să fim destul de asemănători, într-o oarecare măsură? Cum poți afirma că Alaiurile sunt toate la fel?"

"Nici n-am spus așa, Rege", replică Erannath. "Am spus doar că am observat factori extrem de comuni în profunzime. Poate sunteți orbit de ceea ce numiți micile diferențe care au importanță. Poate acestea contează, mai mult decât s-ar cuveni pentru voi."

Ivar râse și interveni: "problema e, dacă nu vedem pădurea din cauza pomilor sau nu vedem copacii din cauza codrului."

Apoi Fraina se întoarse și Ivar sări în picioare deodată. Fata se schimbă într-o rochie lucitoare, jerpelită de vechime dar astfel croită încât era cu mult prea puțin mai decentă decât costumul de dansatoare. Pe urmă, de-a lungul unei cascade de păr negru albastrui stătea un animăluț-mascotă înfășurat în mantia ei până la capul de aghiută.

"Mergem?" rosti vocea ei dulce.

M-m-mai întrebi?" Ivar se aplecă în fața regelui, în manieră nordică. "Mă vei scuza, domnule?"

Samlo aprobă. Un zâmbet plumburiu îi strâmbă gura.

Pe când se ridica și se îndrepta, Ivar avu dintr-odată conștiința formidabilei concentrări a lui Erannath. Nu trebuia să fii Ythrian pentru a desluși dușmănia în penele ridicate bârzoii și privirea suspicioasă, bănuitoare. Îi urmări ochii aurii și întâlni roșia tripletă a ochilor animăluțului-mascotă. Mica lighioană se ghemui, se zbârli și chițai neliniștit.

"Ce e, iubitele?" încercă Fraina să-și liniștească preferatul.

Ivar își reaminti că Erannath refuzase ospitalitatea oricărei căruțe și-și petrecea tot timpul afară, chiar și nopțile cele mai aspre, când era silit să-și miște ușor aripile până și-n somn, pentru a-și menține ridicat metabolismul astfel încât să nu înghețe de moarte. Într-o sclipire de bănuială Primul Născut îl întrebă: "Nu-ți plac mascotele?"

"Nu", spuse Ythrianul.

După un moment. "Am dat de-așa ceva și-n alte părți. În Planha îi numim *liayalre*. Avortoni."

Fraina se bosumflă: Oh! L-ani luat pe bietul Tais să inspire o gură de aer curat. Hai, Rolf!"

Își strecură brațul pe sub cel al lui Ivar. Acesta uitase că nici el nu prea agrea animalul-mascotă.

Erannath îl urmări cu privirea până îl pierdu din vedere.

Sub roțile vehiculelor, lunca se întindea vastă, *trava* în zori era primăvăratecă și mățăsoasă pentru mers, de un argintiu întunecat. Copacii se ridicau de jur-împrejur, încâlceală de pini, masivitate a *hamerilor*, cupole din ramuri de *delphi*. Ambele lune spoiau în alb crengile; dintre umbre, cele făcute de Creusa se ridicau ca un semi-disc îndreptat spre est. Stelele se înghesuiau pe catifeaua întunecată a cerului. Calea lactee era o cascadă de gheață.

Muzica se stinge treptat în spatele lor până ce rămaseră singuri, doar cu trilul animăluțului. Ivar era fără grai, mulțumit de miracolul că ea există.

Fraina spuse în cele din urmă, încetișor, privind în jur: "Rolf, aici trebuie să fie Marii Înaintași. Altfel această mare bucurie nu s-ar fi putut întâmpla."

"Marii Înaintași? Sau Dumnezeu? Păi..." *Nu se potrivește draga mea. Pentru noi e frumos pentru că anumite soiuri de maimuțe s-au adaptat la o anumite climă, cu multă vreme în urmă, pe Terra. Deși simțim un subtil farmec al deșertului, putem pretinde că e la fel de cuprinzător, de total ca acela al lui*

Erannath? ... Și asta nu înseamnă oare că Creatorul a făcut diverse moduri de frumusețe? E deprimant să crezi numai în întâmplare, accident.

"Dă-o încolo de filozofie", zise el. Apoi, chipurile, nepăsător: "Aș putea petrece mult timp alături de tine."

Fraina-și încolăci un braț împrejurul taliei lui. Ivar îl simți de foc. *Sunt îndrăgostit, știu el prinse tunetele inimii. Cum n-am mai fost vreodată. Tania..*"

Fata suspină. "Aye-ah. Câtă vreme ne-a rămas?"

"Totdeauna?"

"Nu. Nu poți rămâne în Alai. Nici o dată nu s-a întâmplat."

"De ce n-aș putea?"

"Pentru că voi, sedentarii — îmi pare rău, tu ești prea bun pentru cuvântul ăsta, tu ești un călător — voi, oamenii care aveți case plantate, construite în pământ, sunteți — nu slabi — dar nu aveți genul nostru de rezistență, asprime".

Pe care secole de moarte au dezvoltat-o, au sporit-o.

Cum? Eu? Mândria izbucni într-un val de mânie care, știa, undeva adânc în minte, era nebunească. "Ei, ascultă, am supraviețuit traversării Mohorâtului tot atât de bine ca oricare, nu? Sunt mai viguros și mai puternic decât oricine; poate nu așa vânos, așa uite, dar, la naiba, dacă trebuie să răbdăm de sete, de foame, să înfruntăm uragane, orice, voi izbuti!"

Ea se strânse mai aproape. "Și mai ești și foarte deștept, Rolf, știi multe lucruri din cărți — și în plus grozav de îndemânatic, dibaci, ceea ce nouă ne lipsește. Totuși, trebuie să pleci. Poate fiindcă ești prea bun pentru noi. Ce-am putea să-ți dăm noi, pentru restul vieții tale?"

Pe tine, răspunse sângele său pulsând. Și, libertatea de-a fi eu însumi. Renunță la afurisitele-ți îndatoriri. Ivar Frederiksen. N-ai cerut să te naști pentru a le îndeplini. Oprește-te să mai gândești că aceste lumini de deasupra capului sunt puncte politice și lasă-le să fie, din nou, doar stele.

"Eu, eu, eu nu cred că aș obosi vreodată să călătoresc dacă ești alături de mine", bâlbâi el. "Și, ei, pot să-mi târâi propria greutate, să dau astfel, cine știe, Drumului Sfărâmat, ceva cu adevărat, de valoare..."

"Până ce ești doborât, înjunghiat. Rolf, dragule, ești un neștiutor. În adâncul tău, crezi că oamenii, cei mai mulți dintre ei, sunt cinstiți și nu devin violenți fără motiv. Nu e adevărat. În orice caz, nu în Alaiuri. Cum îți poți deci, schimba fondul, Rolf?"

"Ai putea tu să mă ajuți?"

"Oh, de-aș putea!" O frântură din lumina lunii făcu să strălucească o lacrimă.

Dintr-o dată Fraina își scutură capul și înțepeni în loc: "Bine, dacă nu altceva, atunci măcar te pot proteja, tăinui de primul și cel mai rău dintre pericole Rolf."

"Ce vrei să spui?"

Obișnuit de-acum cu frecvențele schimbări de dispoziție, era conștient de privirile, atingerea și parfumul ei. Încă se mai plimbau. Mascota vie de pe umăr înfășurată în mantie era, practic, ascunsă vederii.

"Ai o sumă bunicică de sunători cu tine, așa-i?"

El aprobă. Acum banii erau bilete, creditele Imperiale la fel ca și balanța aeneazică, date într-un ghemotoc de Sergentul Astaff, înainte de a părăsi casa Vântului. ("În toate economiile mele, Prim Născutule. Nici o problemă. O să mi-i dai înapoi dacă trăiești, iar dacă nu scapi viu atunci ce mai contează?" Ce îndepărtat și ireal părea totul!). Tineranii nu aveau un concept special de proprietate, intimitate. *(Am învățat să înțeleg asta, nu-i așa? Intimitatea, secretul sunt în mintea mea. Ce contează dacă Dulcy scotocește neglijent prin buzunarele mele, dacă ea, Mikkal și eu ne îmbrăcăm și ne dezbrăcăm fără jenă în locuința lor pe roți, dacă ei fac dragoste, fără să le pese, pe patul de dedesubtul meu?)*

Acestea erau principiile cu care Rolf Marinarul se deprinsese. Nimeni nu fura de la altul în Alai. Vinovatul nu s-ar fi putut ascunde și pedeapsa era exilul. După practica șterpelirii, pagubele erau înapoiate. El refuzase să joace jocuri de noroc, cărți, acestea fiind considerate un mod legal, totuși, de-a "curăța" un tovarăș.

"Curând vom ajunge la râu", spuse Fraina. "Vom merge de-a lungul lui, din oraș în oraș atât cât se întind pământurile noastre. O să fie petreceri la fiecare oprire. Înfierbântate, știi doar cum sunt prin taberele tinerane.

Problema e că de data asta suntem puși pe găbjeală. Inamicii — oare "inamicii" este cuvântul potrivit? sunt *zanzii*. Nu le dorim răul locuitorilor zanzi, dar punem mâna pe tot ce putem. În momentele astea se poate uita că tu nu ești unul de-al nostru. Adesea ne certăm chiar și între noi."

De ce? îi trecu prin cap lui Ivar. Admit că această societate nu are aceeași idee ca mine despre proprietate sau contract. Totuși, găsinde-se printre venetici, nomazii n-ar trebui să fie mai vigilenți decât de obicei, mai uniți și mai armonizați? Dar nu, îmi amintesc de la vizitele Frăției făcute în Casa Vântului, excitarea îi afecta și pe ei totdeauna, până ajungeau la un tărăboi unii între alții ca și cu Oamenii Locului.

Ivar pierdu șirul gândurilor. Se opriseră lângă un *delphi* acoperit de raze argintii. Sclipeau stelele, străluceau lunele și Fraina îi ținea ambele mâini.

"Lasă-mă să-ți păstrez eu banii, Rolf", se oferi ea. Știu să-i tănuiesc. După aceea..."

"Va fi un după aceea!"

"Trebuie să fie", plânse ea și se lipi strâns de el.

El lăsă totul ca s-o susțină. Curând pătrunseră în peștera pictată de lună a *delphiului*. Mascota vie rămase afară, așteptând.

Acel care fusese Jaan Pantofarul până ce Caruith s-a reîntors după șase milioane de rotiri ale lumii împrejurul soarelui, privi de pe o protuberantă a turnului peste mulțimea care umplea piața. De pe lângă Marea Orcus oamenii se înghesuiau încoace pentru Radmas. Pe Muntele Cronos erau mai mulți în acest an decât își putea aminti cineva sau era consemnat în vreo cronică. Ei știau că Mântuitorul a sosit și le va predica.

Făcură o negură, o umbră albăstrie sub zidul unde el stătu: un chip, un cap de lance, un burnuz, un coif, alese de prin întunericul care încă se învălurea printre case și cărări. Virgil de-abia se ridicase peste ape și Arena împiedica vederea astfel încât o fantomă sedefie începu să se materializeze în marea ruină. Câteva stele totuși se mai aflau pe cer. Aerul inspirat tăia ca lama. Eliberat, părea că aburește. Nesfârșit, continuu, zgomotul cascadelor răzbătea de sub tăcere.

— Du-te, spuse Caruith.

Corpurile lor ridicară brațele. Amplificate, vocile se auzeau puternic peste larmă.

"Oameni, vă aduc vești aspre.

"Așteptați salvarea mai întâi din gheara tiranilor, iar apoi, de fapt cel mai important, din cea a morții — fiind în întregime numai ființe umane. Așteptați transcendența.

"Uitați-vă sus, atunci, la acele stele. Amintiți-vă ce sunt: nu doar numere într-un catalog, nu mingii de gaz arzând, ci realități așa cum sunteți voi sau cum sunt și eu. Noi nu suntem eterni și nici ele; dar se află mai aproape de veșnicie-decât noi. Lumina celei mai îndepărtate stele pe care o vedem s-a încrucișat cu un eon pentru a ajunge la noi. Și cuvântul ce-l poartă e că întâi strălucește deasupra celor care s-au dus mai înainte.

"Se vor reîntoarce. Eu, adică cel în care viețuiește mintea lui Caruith, promit, făgăduiesc aceasta, dacă vom face ca lumea noastră să fie vrednică de a-i primi.

"Totuși asta nu se va petrece repede sau cu ușurință. Drumul înaintea noastră este greu, prăpăstios, presărat cu cioburi ascuțite. Sângele va însemna urmele noastre și-n spate vor zăcea tigvele celor căzuți pe drum. Ca unul care a vorbit pe Mama Terra cu mult după Caruith, dar și mult înainte de Haan, vă aduc nu pacea ci sabia."

X

BOSEVILLE era unul dintre orășelele tipice de-a lungul Râului Flone, între Nova Roma și Munții Cimmerieni. Un pâlț de case amplasate cu acuratețe, o grămadă îngrijit proiectată de clădiri masive, din piatră dar colorate vesel, se întindeau pe malul drept, cam pe o distanță de doi kilometri de-a lungul apei până la ultimul bac, pășuni și grămezi de cherestea. În spate, în direcția vest, străbăteau canale printre recolte. Spre deosebire de spațiosul dar sterpul ținut aflat de-a lungul Coastei Iliane, acesta era îngust, dar în același timp destul de bogat ca mai mulți fermieri să poată sălășlui într-o comunitate. Pe lângă

agricultură, Boseville supraviețuia pe spezele micii industrii și manufacturilor. Cea mai mare parte a comerțului său cu lumea exterioară era înlesnită de Kuang Shihi — Oamenii Râului. O piatră comemorativă așezată în piața mare amintea de apărătorii din vremea Necazurilor. De atunci nimic mai important nu mai tulburase așezarea, cu excepția răzmeriței și a forței de ocupație care nu prea se făcea simțită.

Va mai dura mult în acest fel? Din ce în ce, Ivar se minuna.

Îl însoțise pe Erannath în oraș în timp ce Tineranii își așezau tabăra. Neșansa de a fi recunoscut era neglijabilă — doar dacă nu cumva Terrienii publicaseră vreun afiș. Dar el era sigur că n-o făcuseră. Judecând după știrile pe care le urmărise când Regele Samlo ceruse ca singurul emițător al Alaiului să fie adus și pus în funcțiune — un exemplar de calitate, deși nomazii nu dădeau prea mult pe urmărirea pasivă a unor evenimente — afacerea din Sălbăticie se domolise până la stingere. Bineînțeles, Comisarul Desai nu dorea să dea idei și altora sau să creeze o figură de erou din Primul Născut al Ilionului.

Oricum, oricine l-ar fi identificat era puțin probabil să anunțe cea mai apropiată garnizoană.

Erannath dorea să exploreze cultura Nordului. Ar fi fost folositor să aibă de companie un membru al acestei comunități, chiar dacă dintr-o lume diferită. Cum era de prea puțin ajutor la pregătirea spectacolelor, Ivar se oferi să-l însoțească. Ythrianul merita a fi cultivat, era interesant și în felul său tăcut, atrăgător. În plus, Ivar descoperi surprins că, după zgomotoasa caravană, era plin de dor după propriul popor, nostalgic chiar.

Sau așa gândea. Atunci, pe când se plimba pe pavajul de lângă ziduri începu să simtă că se sufocă. Cât de rar râdeau cu adevărat acești oameni! Ce șleampăt se îmbrăcau! Și unde erau fala, fudulia masculină, unde patima, pasiunea feminină? Se întreba cum oare acești locuitori avuseseră vreo dorință de-a zămisli copiii pe Care-i văzuse. Păi, cum, asta-i bună, trebuiau să-și verse veselia din cana de bere cu capac!

Nu că berea n-ar fi fost bună. O înghiți lacom. Erannath o sorbea încetisor.

Stătea într-o cârciumă aflată în fața apei, lambrisată cu lemn, cu căpriori, grinzile nefinisate, întunecoasă și afumată. Ferestrele dădeau spre doc. Un

vas, care nu-și descărca marfa aici și acceptase să preia și obiecte depuse în consignație pentru mai departe, în aval, era echipat, pregătit de plecare.

"N-ar vrea echipajul acela să rămână la petrecerea noastră?" întrebă Ivar.

Un bărbat solid, bărbos, printre cei pe care exotica prezență a lui Erannath îi atrăsese la masă, pufăi din pipă înainte de-a răspunde încetișor: "Nu, nu îmi amintesc ca oamenii Râului să meargă vreodată la asemenea chefuri. Parcă ar, m-m-m, evita Tinerani. Deși poate nu-i o idee rea".

"De ce"? se miră Ivar. *Sunt oare non-umani, de nu le pasă, nu-i mișcă dansul Frainei sau arta lamelor tăioase ale lui Mikkal sau...*

"Totdeauna la ei se iscă buclucuri. Am remarcat, fiule, că ai spus petrecerea *noastră*. Ai grijă. Poartă ghinion, aduce nenorocire să încerci să fii altcineva decât ai fost destinat a fi."

"Îmi dirijez singur viața personală, nu te supăra".

Orășeanul ridică din umeri: "Scuză-mă".

"Dacă nomazii sunt o forță supărătoare", întrebă Erannath, "de ce le permiteți să treacă pe teritoriul vostru?"

"Totdeauna au făcut-o", zise cel mai bătrân dintre cei de față. "Și tradiția dă drepturi. Inclusiv dreptul de a-și câștiga parțial existența — prin petreceri, mărfuri ieftine, slujbe stranii, și, da, învățarea prudenței prin jefuirea prostimii".

"În plus", adăugă un tânăr, "ei aduc multă culoare, agitație, o tentă de primejdie din când în când. N-am trăi atât de liniștiți dacă Drumul Sfărâmat nu ni i-ar aduce peste noapte, de două ori pe an".

Fălcile bărbosului se încleștară puternic pe coada lulelei înainte ca el să bombăne: "Suntem capabili în curând să depășim pericole mai mari, Jim".

Ivar înțepeni, deveni rigid. O furnicătură îl străbătu. "Ce vrei să spui, dacă-mi permiți să întreb?"

Cineva din mulțime îi răspunse: "Mai mult sau mai puțin!"

Dar un alt client, ușor amețit de băutură, vorbi mai departe: "Zvonuri doar. Și totuși, ceva s-a trezit în susul și josul râului, se vorbește despre unul, departe, în sud, care-a promis că Străbunii, Cei Mai Vârșnici, se vor reîntoarce și ne vor elibera de sub Imperiu. Poate că este doar un vis, o iluzie, desigur. Dar, fi-r-ar să fie, seamănă a ceva adevărat, cumva. Aeneas este deosebit.

Nu prea i-am dat atenție planetei Dido, înainte; totuși, în ultima vreme am început să mă gândesc din ce în ce mai mult la ceea ce filozofii noștri au învățat de acolo. M-am așezat sub Luceafăr și am încercat să meditez de unul singur la Unicitate și, m-a ajutat. Să lăsăm slujbașii Imperiali să ne reducă iar la condiția de robi când noi abia putem spune că am ieșit?"

Bărbosul se încruntă. "Asta-i trăncăneală, Bob. Eu îmi păstrez credința în Dumnezeu". Adresându-se lui Ivar: "Fie voia Domnului. Niciodată n-am considerat și nici acum nu cred că Imperiul e ceva foarte rău. Dar moralicește a putrezit și, poate, noi suntem instrumentele pe care Dumnezeu le-a ales pentru a-l purifica. După o pauză: "Dacă e adevărat, avem nevoie de ajutor din afară. Probabil El ne pregătește și asta." Toate privirile se concentrează asupra lui Erannath. "Eu sunt doar un locuitor din vale și nu știu nimic," isprăvi vorbitorul, "în afară de faptul că neliniștea e sporită ca și speranța eliberării".

În pripă, cel mai bătrân schimbă subiectul discuției.

Noaptea se rostogolise peste ei când Prim Născutul și Ythrianul s-au întors în tabără. După ce au părăsit orașul, stelele dădeau o călăuzire tăioasă, ascuțită ca iarna, pașilor lor. Altfel, aerul era plăcut, calduț, plin de miresmele diverselor culturi. Pietrișul scrâșnea sub călcătura celor legați de același drum. Vocile avură tendința de a se întrerupe când un vorbitor zări creatura non-umană, dar obiceiurile nu permiteau alunecarea într-o conversație serioasă. Lămpile de pe stâlpi străluceau peste căruțele împrăștiate printre corturi. Zgomotul violent al muzicii se amplifică.

"Ceea ce caut să înțeleg", zise Erannath, "este acest resentiment aeneid împotriva Imperiului. Și rasa mea ar suporta cu mare greutate o astfel de suzeranitate, dar din punct de vedere uman, ea a fost, în ansamblu profitabilă și nu a însemnat doar o adiționare — neînsemnată — a taxelor și cesionarea către înafară, sau înăuntru, a afacerilor. În schimbul acestor, să le spunem, servituți, ați căpătat protecție, libertatea comerțului, nenumărate contacte extraplanetare. Adevărat?"

"Poate, cândva". răspunse Ivar. Berea îi zbârnâia în cap.

"Dar apoi l-au pus pe acel Snelund. Și de-atunci, prea mulți au murit în război, în vreme ce funcționarii Imperiali ne învață cum să schimbăm învățăturile străbunilor noștri."

"Oare ultima guvernare a fost cu adevărat chiar atât de apăsătoare pentru Aeneas? mai mult, nu poți interpreta situația ca pe o greșeală făcută de Imperiu și care a fost corectată?"

Așa-i, a costat vieți și avere să forțezi corectarea. Dar voi, poporul, ați arătat o asemenea trufie, mândrie de moarte, încât autoritățile se intimidază că v-au împins prea puternic. Simpla cooperare v-ar fi făcut incapabili să vă păstrați toate instituțiile sau să vi le refaceți".

"De unde știi?"

Erannath ignoră întrebarea. "Aș putea înțelege mânia la începutul ocupației", zise el, "dar apoi se potolea, se domolea când vice-regele Imperial s-a dovedit a fi blând. În loc... părerea mea este că, inițial, voi, Aeneizii, ați acceptat înfrângerea cu o doză de resemnare — dar de atunci visele voastre de rebeliune s-au intensificat: lipsind speranțele reale de independență, le proiectați în imaginație. *De ce?*" "Consider că eram năuciți și am început să ne însănătoșim. Și poate că aceste speranțe nu sunt în totalitate zadarnice. Ivar se uită la ființa care se clătina alături de el atât de stângaci, aproape dureros. Panașul scurt al lui Erannath se apleca o dată cu balansul ca de cârje al aripilor; umbrele de-a lungul terenului estompau lucirea ochilor și penelor. "Oricum, ce faci, mă povățuiești să devin un blajin supus Imperial? Ești Ythrian — din speța cea liberă a vânătorilor, cum se numesc ei — din puterea rivală care odată ne-a privat de condiția adevărată.

"Ce încerci tu să-mi predici?"

"Nimic. Așa cum ți-am explicat înainte, sunt xenolog specializat în antropologie, aflat aici ca să strâng date despre neamurile voastre. Călătoresc neoficial, *hyai*, ilegal, pentru a fi liber de orice constrângere. Mai mult decât atât ar fi nechibzuit să-ți spun, mai ales că tu nu ai considerat potrivit să-ți destăinui propriile probleme. Pun întrebări doar spre a obține răspunsuri care m-ar putea ajuta să trasez atitudini aeneazice. Suficient."

Când un Ythrian a terminat convorbirea cu acest cuvânt, atunci ea e definitiv încheiată. Ivar se gândi: *Ei, cum să nu pretindă că e inofensiv? Îl va căuta, căci va fi deportat dacă se întâmplă ca Imperialii să-l captureze... Da, probabil, asta e. Dar dacă aș reuși să-l conving, să-l fac să vorbească alor săi*

cum ne-am luptat noi an după an pentru libertatea noastră, dacă ne-ar da ceva ajutor... poate ar face-o!

Vâlvătaia din el se amesteca într-o mare strălucire, aceea de-a fi aproape de tabără, aproape, înapoi, la Fraina.

Și apoi...

Pătrunseră într-o mulțime învârtindu-se între curcubeele decolorate ale pânzei de cort. Lămpile de deasupra eclipsau stelele. Peste cortul din mijloc, un cilindru din ochiuri de sticlă colorată verde, albastră, purpurie — sclipea amețitor peste corturile și fețele dimprejur. Un vânzător ambulant își proslăvea mărfurile, un șmecher — jocurile de noroc, un bucătar — găluștele condimentate ale căror miros de prăjeală umplea nările tuturor. Pe o scenă, trei fete dansau și, deși spectacolul pe care îl ofereau era gratuit în jurul picioarelor lor care săltau sclipeau în arcuri vîi mici monezi. Dedesubt, muzicanții infirmi cântau o melodie care incita vizitatorii la dans. Nu se vedea nici alcool nici vreun alt drog; totuși sobrii locuitori ai țărmurilor Râului se amestecau cu Tineranii într-o camaraderie gălăgioasă, fermecați ca niște copii de un magician hoinar, strigau, se agitau și se înghesuiau. Cocoțate ici și colo pe vagoane, mascotele Drumului Sfărâmat urmăreau ce se petrece.

Tălăzui în Ivar: *Oamenii mei! Bucuria mea!*

Și apăru Fraina, abia înveșmântată, agățată la gâtul unui localnic de vârstă mijlocie, a cărui vestimentație vădea bunăstare.

Acesta arăta amețit de dorință.

Ivar se opri. Alături de el, pe neașteptate, Erannath se așeză pe mâini spre a-și elibera aripile.

"Ce se petrece?" urlă Ivar prin zarvă. Ca un dangăt de clopot în interiorul său, înțelese situația: *Mai des decât s-ar crede, oricând au ocazia, femeile nomade fac acest lucru.*

Dar nu Fraina! Ne iubim!

Ea se unduia în mers. Lumina scotea în evidență părul negru-albăstrui, pielea roșiatică, ochii mari plecați în jos, dinții printre buzele întredeschise. Un miros de mosc, al feminității, se răspândea dinspre Fraina.

"Lasă-mi fata!" strigă Ivar.

Trânti un om în saltul lui. Alții vociferară mânioși pe când Ivar se aruncă înainte. Cuțitul său ieși la iveală. Condușă cu putere și măiestrie, acea lamă grea putea reteza o mână din încheietură sau, printre coaste, să pătrundă în inimă.

Orășeanul văzu. Era un bărbat solid, obișnuit să comande, se ținea țeapăn. Neînarmat fiind, se ghemui într-o poziție defensivă, amintită din zilele antrenamentului său militar.

"Dă-te la o parte, minte de zgură!" îi ordonă Fraina lui Ivar.

"Nu, târâtură!" și o zvârli deoparte. Ea se reechilibra repede și nu căzu. Învârtindu-se, el realizează în timp util că într-adevăr n-ar trebui să-l ucidă pe acel țărănoi, că ea a fost cea care l-a ispitit... Mâna goală a lui Ivar se strânse pumn. Îl lovi la gură. Locuitorul-râului pară lovitura și strigă:

"Ajutor! Oamenii de ordine!" Acesta era cuvântul de alarmă. Micile orășele nu aveau poliție obișnuită; dar voluntarii făceau instrucție și patrulau împreună, ținând seama de apelurile reciproce. Unghiile Frainei răcâiră sânge pe obrazul lui Ivar. "Începi tăărăboiul?" țipă ea sălbatic și lansă o chemare în Haisun.

Locuitorii de lângă râu se străduiră să se grupeze în timp ce oamenii din Alai încercau să-i disperseze. Se ridicau strigăte și sudalme. Încăierările începură.

Mikkal de la Acoperișul Roșu alunecă prin gloată, se îndreptă spre bătălie. Cingătoarea lui era plină de pumnale. "*Ilkrozny ya?*" se răsti el.

Fraina arătă înspre Ivar care îi împingea escorta către o căruță. "*Vakhabo!*" și în engleză: "Omoară-mi acest câine! M-a lovit — pe mine, sora ta!"

Arma lui Mikkal porni. O lamă sclipi pe lângă urechea lui Ivar și se înfipse într-un panou, unde zbârnâi. "Oprește-te unde te afli", spuse Tineranul. "Aruncă custura. Sau ești mort".

Ivar se întoarse de la un inamic care nu mai conta. Supărarea, durerea îl sfâșiau. "Dar îmi ești prieten", stăruia el.

Orășeanul îl lovi în gât, și-l pocni cu piciorul pe când era trântit la pământ. Fraina ciripi veselă, țopâi să-l ia pe individ de cot, gângurind despre curajul și îndemânarea lui. Mikkal aruncă în sus cuțit după cuțit, alcătuiind o roată din

ele, strigând puternic ca un dangăt de clopot când prinse atenția mulțimii: Pace! Pace! Nu-l vrem pe acest străin. Îl izgonim. Intenționați să-l încarcerați? Perfect, sunteți liberi. Noi, ceilalți, haideți să ne continuăm distracția!"

Ivar sări în picioare. Abia simțea durerile unde fusese lovit. Fraina, Drumul Sfărâmat, erau pierdute pentru el. Nu putea înțelege mai mult decât ar fi priceput dacă ar fi avut un atac de cord.

Dar rămăsese o energie, o vioiciune de hoinar, de rătăcitor. El văzu aproape picioarele încălțate în cizme și înțelese că sosise vremea să fie capturat. Îi încolți în minte că atunci imperialii ar putea afla ușor despre el.

Arma zăcea trântită jos. O apucă și sări țeapăn, drept. Un strigăt de război îi sfâșie gâtul: "În lături din drumul meu!" răcni și se năpusti spre inelul uman. Dacă ar fi fost nevoie, și-ar fi croit un drum cu forța.

Aripile în mișcare iscară curenți de aer, umbriră lămpile. Erannath era deasupra.

Șase metri de aripi mișcătoare acopereau mulțimea cu pene și gălăgie. Lumina, câtă mai rămăsese, strălucea parcă arzând pe acele gheare, pe acei fulgi. Deși era neînarmat, oamenii se feriră în lături de ghearele cositoare, se împleticiră în fața acelor aripi osoase aducătoare de nenorocire. "Încoace, spre mine!" șuieră Erannath. "Spre mine, Rolf Marinarul! *Raiharo!*"

Ivar țâșni prin culoarul deschis pentru el, departe de corturi și vagoane acoperite cu demoni zugrăviți, în noapte. Forma acvilină pluti deasupra, la joasă înălțime, pată neagră de-a curmezișul Căii Lactee. "Îndreaptă-te spre sud" sâsâi în întuneric. "Ține-te pe lângă malul râului". Ythrianul se legăna, se balansa, se reîntorcea pentru a doua oară. "Voi zbura în altă parte, la vedere, pentru a distra atenția urmăritorilor, mă debarasez iute de ei și te reîntâlnesc". La cea de-a treia coborâre în picaj: "Mai apoi voi merge la barca ce a plecat și voi aranja să ne ducă pe puntea unui vas. Vânturi bune să te urmărească". Se înclină și dispăru.

Corpul lui Ivar înainta în salturi peste câmpuri. În mintea lui stăruia doar: *Fraina, Drumul Sfărâmat. Pierduți pentru totdeauna! Atunci la ce să mai trăiesc?*

Totuși alerga, alerga.

XI

DUPĂ CE o barcă, tocmită de Erannath, îl aduse la bordul vaporului *Poarta de jad*, Ivar fu îndrumat spre o cușetă, unde căzu într-un somn bântuit de coșmaruri. Fu aproape bucuros când o lovitură de gong îl trezi, după câteva ore.

Se afla singur într-o cabină pentru călători, strimță dar plăcută. Podea din lemn masiv, tavan vopsit în alb, uși batante lăcuite în roșu și negru — totul extrem de curat. Lumina se strecura neclară printr-o fereastră cu rama metalică și cădea pe un dulap și un vas de spălat. Tropăieli și voci diferite făceau o veselă hărmălaie, acoperind sunetul bronzului. Ivar nu cunoștea acea limbă, rapidă, muzicală.

Presupun că ar trebui să văd ce este, se gândi el, undeva, în nefericirea pentru ceea ce pierduse. Îi luă aproape toată puterea să se îmbrace și să iasă pe ușă.

Echipajul era răspândit peste tot, pretutindeni primprejur. Un tânăr îl zări, zâmbi și spuse: "Salut ție, binevenitul pasager", în limba Anglic, dar în cântatul dialect al Râului.

"Ce se întâmplă?" întrebă Ivar, în mod mecanic.

"Spunem bună-dimineța soarelui. Privește, dar te rog stai liniștit acolo unde ești."

El se supuse. Frigul premergător zorilor îi trezi o oarecare vioiciune și observă împrejurimile cu o ușoară creștere a interesului.

Cerul era încă plin de stele, dar spre est devenea pustiu. Țărmurile, la câte un kilometru distanță de ambele laturi ale vasului, erau umbre albastrii, joase, pe când apa clipea cu luciri de piatră șlefuită, în afara locurilor unde se învârtea ceața. Sus, deasupra, aripile unui *vulch* planând prindeau primele lumini ale zilei. Când gongul și echipajul tăcură, o mare liniște se reinstală, abia tulburată de slaba pulsație a motoarelor.

Vasul avea mai mult de 50 metri în lungime și 20 în lărgime, coastele de lemn crescând în înălțime chiar de la mijloc, apoi la prora boantă ridicându-se pe neașteptate în două caturi, trei la pupa rotunjită. Două voluminoase cabine de pe punte consolidau mijlocul navei, acoperișurile lor, cu fantezie se curbau

bizar la capete. La prora și la pupa, în largul lor, stâlpi agățați alcătuiau estacade pentru stocuri și moriști spre a ajuta încărcarea cu energie a acumulatorilor ce propulsau vasul. Spre spate, un catarg pe care se puteau fixa trei vele pătrate. Ivar îl zări pe Erannath cocoțat pe cea mai înaltă vergea. Probabil petrecuse noaptea acolo, în lipsa unei rame care i s-ar fi potrivit mai bine decât o cușetă.

Un steag roșu și auriu, de o neobișnuită mărime, atârna după un băț. La proră, imaginea uriașă a Păzitorului Norocului se încrunta la primejdiile ce ar sta în calea vasului; în mâna stângă purta o sabie și în cea dreaptă o floare de lotus.

Acolo se aflau un bătrân cu robă și tichie împodobită cu ciucure, iar alături o femeie asemănător înveșmântată, deși desculță; lângă ei, un grup mânua gongul, flautele, cimpoaiele și toba. Echipajul, în genunchi în afară de copiii mici care erau ținuți de mamele lor, ocupa puntea de dedesubt.

Pe măsură ce lumina se întărea, tăcerea părea a se înstăpâni încă mai tare și înghețul de pe lucrurile sclipitoare scânteia ca stelele.

Atunci Virgil se ridică de la est. Irizarea tremură peste apă. Bătrânul ridică brațele și strigă o mică psalmodie, oamenii răspunseră, muzica izbucni zgomotos, "toți se înveseliră, activitatea vasului reîncepu.

Ivar întinse mâinile amortite spre căldura care începea să se degaje dinspre cerul albastru închis, aburii se împrăștia și el văzu culturile întinzându-se verzi, o turmă de animale cu un călăreț în frunte sau un vehicul pe drum — părând toate jucării datorită distanței. Mai aproape erau feluritele ambarcații secundare ale vasului *Poarta de Jad*. Un remorcher butucănos trăgea un șlep supraîncărcat, două traulere își azvârleau năvoadele, iar în câteva caiace, fiecare însoțit de un *osel*, niște păstori țineau o turmă de porci de riu.

Pentru aceia care nu erau de pază, primul deziderat al zilei era, desigur, a se curăți. Unii se duseră în spate, alții își smulseră hainele și plonjară peste bord să zburde în apă. Veselia se auzea din ce în ce mai puternic. Nu era ca voioșia tinerană. Asemenea glume pe care le auzea în Anglic erau mai curând amabile, blajine decât usturătoare, râsul mai mult un cloncănit înăbușit decât

un hohot strident. Oricine trecea pe lângă Ivar se oprea să facă o ușoară plecăciune și să-i ureze bun venit la bord.

Sunt civilizați fără a fi rigizi, puternici dar nu cruzi, fericiți fără a fi negliobi, isteți dar nu necinstiți, plini de respect față de învățătură și lege, folositori prin munca lor, își spuse plictisit, dar nu sunt vagabonzii roșii sălbatici. Și destul de arătoși, firește. Erau cu puțin mai înalți decât Tineranii, mai scunzi decât nordicii, de construcție îndesată, pielea arămie, părul extrem de negru acolo unde vârsta nu-l albise, aproape toți îl purtau tuns în breton pe frunte și retezat chiar sub urechi. Capetele erau rotunde, fețele largi și pomeții înalți, ochii căprui și ușor oblici, buzele pline și nasurile tinzând spre lățire. Doar bătrânii purtau barbă. Straiul de lucru era același la toți: tunică albastră și pantaloni în formă de clopot în partea de jos. Chiar și acum, înainte ca înghețul dimineții să se topească, mulți umblau desculți; înotătorii dovedeau o accentuată preferință pentru tatuajele complicate.

Știa mai mult despre ei decât știuse despre nomazi și încă nu era tot. Era pentru prima dată imbarcat pe un vas de-al lor, lăsând la o parte întâmplarea de demult, când trecuse unul foarte la nord, pe lângă Nova Roma. Altfel, experiența sa se baza doar pe lecturile obișnuite și un program documentar înregistrat cu aproape un secol în urmă.

Totuși, Kuang Shihii erau implicați prin relații diverse în nivelele culturale predominante pe planeta Aeneas, într-un mod care nu exista la Tinerani. Kuang Shihii erau principalii cărăuși de bunuri pe Flone: pește, carne și țesături achiziționate de-a lungul râului și, incidental, meșteșugari. Cu profitul obținut cumpărau alte mărfuri și reîncărcau energetic navele. Vasele lor erau totdeauna preferate de călătorii ce nu se grăbeau.

Dacă pe uscat se țineau la distanță, aceasta nu se datora ostilității. Erau extrem de curtenitori în discuțiile de afaceri, foarte curtenitori cu pasagerii. Pur și simplu modul lor de viață îi mulțumea și aveau prea puțin în comun cu oamenii așezați într-un singur loc. Cel mai conservator Om al Locului păstra legături de sânge mai puțin întinse — fiecare vapor și locuitorii săi aveau familii extinse, strict exogame și, fără a face un cap de țară din asta, un comportament extrem de moral nemaivorbind de cinste, credință, tradiție, lege, obicei, arte, îndemânări, speranțe, spaime, toate atât de diferite.

Visam ca Drumul Sfărâmat să mă absoarbă și când colo m-a respins ca pe un corp străin. Poarta de Jad — acesta parcă e numele? — mă va trata cu siguranță prietenește până ne vom despărți, dar nu-mi imaginez nici o clipă că m-ar adopta.

Nu contează. O, Fraina!

"Domnule..."

Fata care i se adresa cu timiditate înlătură imaginea dansatoarei, dureros, prin extrema lor deosebire. În afară de faptul că aparținea altei rase, cea care-i vorbea era mai tânără, opt sau nouă ani ghici el, sobru îmbrăcată, așa încât el nu putea fi sigur cât din talia-i subțire începuse să se împlinească. (Nu că i-ar fi păsat!). Trăsăturile fetei erau mai delicate decât ale altora; se înclină mai adânc lui:

"Scuză-mă, te rog, pasagerule", rosti cu o voce subțire. "Dorești micul dejun?"

Îi oferi un vas cu cereale, legume și bucăți de carne gătite împreună, o ceașcă de ceai, un șervețel și tacâmuri, așa cum obișnuia și el să folosească. Ivar își dădu seama că oamenii echipajului se aliniaseră la intrare în bucătărie. Probabil îi chemase vreun semnal pe care el nu-l zărise din cauza întunecimii interioare care-l înfășură. Cei mai mulți au găsit locuri pe punte și, așezați pe vine, mâncau în grupuri, bine dispuși.

"Da, desigur, mulțumesc", spuse Ivar. Nu-i era foame, dar presupunea că poate să înghită hrana. Mirosea picant.

"Avem în spate o sufragerie, cu masă și bănci, dacă dorești", îi spuse fata.

"Nu!" Ideea de-a se găsi închis, fără a avea nevoie, după cerurile deșertului și apoi nopțile petrecute afară în vale, vara cu Fraina, îl scârbea.

"Scuză-mă, scuză-mă." Ea se retrase cu un pas. Ivar înțelese că țipase.

"Îmi pare rău", spuse el. "Sunt într-o dispoziție rea. N-am vrut să vorbesc aspru". "Aici va fi bine". Ea zâmbi și își puse sarcina jos, pe podea, lângă un parapet, de care Ivar se putea rezema să se odihnească. "Aă, numele meu e Iv... Rolf Marinarul".

"Eu sunt Jao, a patra fiică a Căpitanului Riho Mea. Ea (căpitanul fiind o femeie) m-a rugat să-ți asigur confortul. Te-aș putea ajuta în vreun fel,

domnule Marinar?" Copila își aplecă fruntea peste degetele împletite ca un pod.

"Eu... ei bine, nu știu. *"Cine mă mai poate ajuta?"*

"Poate dacă aş sta alături de tine o vreme, să-ți arăt corabia noastră, mai târziu? Ai putea atunci să te gândești la ce vrei."

Curățenia izbitoare a fetei îl făcu să fie conștient de negreala, murdăria lui, de mirosul acru al sudorii, de părul vâlvoi și obrazul țepos. "Ar trebui, ăă, să mă spăl înainte de micul dejun".

"Mănâncă, iar după aceea te voi conduce la baie și-ți voi aduce orice vei avea nevoie. Ești singurul nostru pasager în această călătorie." Privirea ei mătură cerul și coborî, iar fața se îmbujoră: "Ah, frumosul zburător din stele. Cum de-am uitat? Poți să-l inviți până îi aduc mâncarea?"

"El mănâncă numai carne, știi doar. Sau, nu, îmi reamintesc că n-aveți cum ști. Oricum, pariez că deja și-a găsit bucăți de sălbăticiuni. Ne vede și deci va coborî când va dori".

"Așa cum spui, domnule. Pot să-mi aduc și eu vasul cu mâncare sau preferi să nu fii deranjat?"

"Cum vrei, mormăi Ivar. "Dar mă tem că nu sunt o companie plăcută în această dimineață".

"Poate ar trebui să dormi mai mult? Mama mea, căpitanul, nu te va zori, dar a spus că azi, la un moment dat, trebuie să te vadă pe tine și pe prietenul tău, singuri".

Pasagerii aveau carturile lor dacă și când o navă opera peste capacitatea sa în această privință. Echipajul nu avea. Copiii erau crescuți în comun de la naștere... fizic, vorbind. Legăturile dintre ei și părinții lor erau puternice, mult mai strânse decât cele dintre Tinerani, deși ultima familie era corabia ca întreg. Perechile căsătorite aveau firide, nișe delimitate suficient pentru dormit și câteva lucruri personale. Câteva cabine izolate fonic erau destinate studiului, meditației sau altor scopuri similare. În afară de aceasta, intimitatea fizică nu exista, cu excepția celei a capelanului și a căpitanului.

Ultimul avea două camere lângă covertă. Cea mai mare era sufrageria, birou și orice altceva considera ea necesar.

Soțul ei conducea vizitatorii la ușă, apoi se scuza politicos. El era cel de-al treilea bărbat, îi spusese Jao lui Ivar. Născută pe *Pacea Celestă*, Mea fusese măritată, când era foarte tânără, prin pre-aranjamentul obișnuit cu un bărbat de pe *Stindardul Păsării Roșii*. Acesta se îneacă o dată cu răsturnarea unei luntre; Flonul avea multe capcane. Tânăra văduvă își folosi moștenirea în manevre abile, acumulând o avere apreciabilă când iată, ofițerul secund de pe *Poarta de Jad* o întâlnește la un festival de flotă și o convinge să se mute la el. Era văduv, mult mai bătrân ca ea, era o căsătorie de formă. Dar așa erau cele mai multe printre Kuang Shihi. A lor a mers bine un număr de ani, eficientă combinare de talente marinărești și financiare. Din întâmplare se născu încă o fetiță, sora mai mică a lui Jao. În cele din urmă o arteră în creier l-a trădat și mai curând decât o lânzezeală nefolositoare a preferat Blinda Băutură. Imediat, apoi, muri și căpitanul. Ofițerii o aleseră pe Riho Mea succesor. De curând, ea îl invitase pe Haleku Uan, de pe *Dragonul Galben*, să se căsătorească. El avea cam vârsta lui Ivar.

Jao trebuie să fi citit dezgust pe chipul Primului Născut, pentru că adăugă liniștită: "Sunt fericiți împreună. El e doar dulgher, ea nu-l poate ridica mai sus, dar nici el n-o poate moșteni decât în "*lung*" — adică în funcție de copiii pe care îi au împreună — și Mea a depășit vârsta nașterilor; el știe asta".

Ivar medita în vreme ce fata își apăra mama și chiar tatăl vitreg. O dată cu trecerea zilelor, el ajunsese să creadă că Jao spunea adevărul. Oamenii Râului aveau propriul lor concept de individualitate.

Pentru început, ce însemnau bogații? Aceia care nu se mulțumeau cu leafa obținută și făceau afaceri personale cu Ti Shih, Oamenii Țărmului, obțineau prea puține profituri pentru ei înșiși; pentru Kuang Shihi — Oamenii Râului — nava era totul și nu exista altă alternativă. În felul acesta, ei puteau aduce contribuții la comunitatea plutitoare. Ceea ce însemna premii importante. Dar oricine putea dobândi același lucru printr-un mod remarcabil de a munci sau, într-o mai mică măsură, un neobișnuit talent sau curaj.

Prestigiul putea aduce promovare. Însă, autoritatea dădea puține șanse pentru auto-proslăvire, într-o societate care se învârtea într-un același cerc liniștit secol după secol.

De ce oare atunci, oamenii de pe uscat îi considerau pe Oamenii Râului ca înfigăreți și ambițioși deși erau recunoscuți ca inteligenți, cinstiți și manierati? Ivar hotărî că acestea erau probabil tipurile de personalitate care tratau, de obicei, cu Oamenii Țărmului. Ceilalți rămâneau mult mai mult ei înșiși, mai deosebiți de cei ce-i reprezentau, vădind, chiar de la un ins la altul, mari diferențieri în modul de a se exprima pe sine.

Aceste idei îi veniră mai târziu, după seara în care intrase prima oară în cabina căpitanului Riho.

Razele soarelui atingeau podeaua colorată chihlimbariu, prin ferestrele dinspre bord ale camerei principale. Poposiseră pe cristalul unui raft, scânteiară peste un papyrus cu pomi și înscrisuri deasupra. Încăperea era în așa fel mobilată, simplu, încât să pară spațioasă. Într-un ungher, pe jumătate ascuns de un paravan sculptat, se afla un birou și un echipament pentru minimum de informații și comunicație. În alt colț exista o bibliotecă întesată. Aproape de mijlocul rogojinei împletite din trestie, care acoperea podeaua, erau aranjate o bancă cu spetează, în formă de inel, o măsuță joasă în centru și câteva fotolii detașabile spre spate, pentru odihna vizitatorilor Ti Shihi.

Căpitanul înaintă și Ivar își schimbă ideile pe care le avea despre ea și bărbatul ei. Mea era de înălțime mijlocie, bucălată, rotofeie și totuși extrem de agilă în mișcări. Anii abia îi marcaseră nasul cărn, ridurile din jurul ochilor pe fața de-un ivoriu închis, în afară de meșele albe din păr. Gura ei trăda obișnuința unui zâmbet malițios. Purta banala tunică albastră și pantaloni, sandale pe picioarele goale și avea un tatuaj prin ardere, care se zări când brațul, ieșind din mânecă, se întinse spre mâinile oaspeților. Palma-i era caldă și bătătorită.

"Salut, bineveniți călători". Vocea ei se apropia de răgușeală. "N-ați vrea să mă onorați luând loc și consumând răcoritoare?" Le indică banca și din cealaltă cameră aduse un serviciu de ceai, prăjituri și bucăți crude de carne și pește. Nava se înclină din cauza unui vârtej format de un baraj nisipos și ea fu cât pe-acți să scape povara. Bombăni o frază. Prinzând uitătura intrigată a lui Erannath, Mea traduse imediat. Ivar fu puțin șocat. El considerase că doar soldații știu să înjure.

Ea își scoase sandalele, se așeză vizavi de oaspeți, cu picioarele încrucișate și deschise o cutie cu trabucuri, care stătea pe o măsuță. "Serviți", le oferi. Ei, amândoi, negară. "Vă deranjează dacă eu fumez?" Ivar spuse că nu — *Ce contează dacă ceva merită sau nu să deranjeze?* — iar Erannath stătu tăcut deși un fior îi trecu peste aripi. Căpitanul Riho își puse în gură un cilindru negru, gros și-l aprinse. Fumul schimbă aerul.

"Sper că stați confortabil?" spuse ea. "Domnule... Erannath... dacă i-ai da soțului meu ordinele speciale pentru patul pe care-l preferi..."

"Mai târziu, mulțumesc", rosti scurt zburătorul. "Să trecem la subiect".

"În regulă. Totdeauna mi s-a spus că Ythrienii nu-și irosesc vorbele. Acum am prima oară plăcerea să întâlnesc specia aceasta. Dacă vrei să scuzi ceea ce pare grosolănie — *ești îmbarcat într-o manieră ciudată*. Nu-mi place să-mi bag nasul, dar trebuie să cunosc anumite lucruri, de exemplu, până unde vă îndreptați, spre ce hotar.

"Nu știm sigur. Cât de departe mergeți?"

"Drept către Linn în această călătorie. Solstițiul e aproape, e Sezonul Reîntoarcerilor noastre."

"Din fericire pentru noi, dacă se întâmplă să am bani destui la mine spre a cumpăra această lungă plimbare pentru amândoi." Erannath își atinse șorțul, prevăzut cu buzunare.

Eu nu am nimic, gândi Ivar. Fraina mi-a șutit totul, știind sigur că voi părăsi Alaiul... Doar că, trebuia oare să provoace îndepărtarea mea atât de curând? Nu dădu nici o atenție târguielii.

"... bine", sfârși Erannath. "Putem merge până la capătul râului, dacă vrem. Sau putem coborî mai devreme".

Riho Mea se încruntă în spatele unui neplăcut val de fum albastrui. "Ce-ar însemna aceasta?" întrebă ea. "Înțelegeți, domnilor, eu am un vas de care trebuie să am grijă și există prea multe împrejurări stranii, neliniștitoare".

"N-am explicat oare, îndeajuns, noaptea trecută, când am venit la bord? Eu sunt un studios care vă cercetează planeta. S-a întâmplat să mă alătur unui grup nomad, la scurtă vreme după ce o făcuse și Rolf Marinarul — pentru motive pe care el are dreptul să le păstreze secrete. Ca de obicei, violența și-

a făcut loc la sărbătoare. Ar fi dus fie la moartea sa în mâinile Tineranilor, fie la arestarea de către locuitorii oraşului Bossevile. L-am ajutat să evadeze."

"Da, acestea au fost aproape exact vorbele tale".

"Nu intenţionez să te jignesc, repetându-le," Căpitane Riho Mea. Oamenii nu agreează exactitatea amănuntelor?

"M-ai înţeles greşit, domnule Erannath", zise ea cu un ton glacial. *Nu* ai explicat destul. V-am putut lua de urgenţă, pentru că asta v-a şi salvat, poate, vieţile. Dar astăzi nu mai e o asemenea grabă. Vă rog să serviţi câte ceva, amândoi, cum voi face şi eu, pentru a arăta încredere. Nu vă învinuiesc de nimic, dar sunteţi inteligenţi şi înţelegeţi că nu transportăm criminali. Problemele sunt foarte delicate din cauza ocupaţiei".

Mea strivi trabucul într-o scrumieră, cronţani o prăjitură, sorbi o gură de ceai. Ivar se sili să-i urmeze exemplul. Erannath puse gheara pe-o bucată de carne şi-o sfâşie cu colţii. "Perfect", spuse femeia. "Vrei să-ţi spui povestea, domnule marinar?"

Ivar îşi petrecuse cea mai mare parte a zilei de unul singur, întins în cuşeta sa. Nu-i păsa ce se întâmplă cu el şi mintea nu-i funcţiona prea bine. Dar dintr-un simţ al datoriei sau alt motiv, îşi morfolise istoria, ca un câine, osul. Începu cu greutate:

"Nu sunt vinovat de nimic decât de dezgust, Căpitane şi nu cred că asta e un lucru care trebuie pedepsit, dacă nu cumva imperialii l-au declarat ilegal între timp. Ştiţi, pe lângă interzicerea cuvintelor libere, ei au demolat Monumentul McCormac din Nova Roma. Părinţii mei... ei, bine, nu că iertau Imperiul, dar continuau să vorbească despre compromis ca şi cum, poate, Aeneizii nu aveau dreptate. Până ce n-am mai putut suporta. Am fugit în sălbăticie să devin eu-însumi — o practică obişnuită pe ţărm — şi am întâlnit acolo Alaiul Tineran. De ce să nu-i însoţesc pentru o vreme? Ar fi fost o schimbare pentru mine şi cunoşteam meşteşuguri, aveam îndemânări ce le puteau folosi. Noaptea trecută, aşa cum a spus prietenul meu, s-a petrecut o încăierare fără noimă. Cred, acum, că a fost provocată de Tineranii pe care-i socoteam... prieteni, aşa ca să-mi poată umfla banii şi puş... articolul de valoare pe care le lăsasem în păstrare."

"De fapt", spuse Erannath, "practic, Ivar e vinovat de a-l fi atacat pe-un bărbat din Boseville. N-a făcut nici un rău, totuși. Ba mai curând a suferit el. Mă îndoiesc că a fost depusă vreo plângere. Asemenea incidente sunt obișnuite în astfel de împrejurări și oricine o știe". Se opri. "Ei nu știu *de ce e așa*. Eu, da".

Smuls din apatia lui, Ivar îl privi pe Ythrian aproape tot atât de tăios ca și Riho Mea. Erannath le întoarse privirea — și ei fură cei ce-și plecară ochii — și lăsă să se scurgă un timp înainte de a rosti fără nici o intonație: "Poate ar trebui să-mi păstrez descoperirea pentru Serviciul Secret de Informații al Domeniului Roidhunate. Dar este ceva de mică importanță pentru noi, pe câtă vreme Aenezii o vor lua ca pe-o gheară în spate".

Căpitanul Riho Mea își mestecă trabucul înainte de-a răspunde: "Asta înseamnă că-mi vei spune cu condiția să te las pe vas". Erannath nu se obosi a-i răspunde. "De unde știu...", se îndreptă, se corectă singură: "Te rog să mă ierți. Mă întreb doar ce dovadă ai pentru ceea ce vei rosti".

"Nici una", admise Ythrianul. "Odată dat firul, voi, oamenii, puteți confirma desfășurarea".

"Continuă".

"Și dacă o fac, ne vei accepta fără să ne mai descoși?"

"Voi vedea ce povestești".

Erannath o studie. La urmă spuse: "Bine, aud și văd mândria voastră grozavă". A mai ezitat cât o bătaie a inimii. Viața, miezul acesteia, la Tinerani, este acea creatură pe care ei o numesc, mascotă, ținând cel puțin una în fiecare vagon. *Noi o numim avorton, lepădătură.*"

"Hei", sări Ivar "de unde ști...?"

"Ythrienii au zărit animalele cu trei ochi pe un număr de planete". Erannath nu-și putu ascunde dorința de a ucide pe care i-o trăda vocea; și penele începuseră deja să se ridice. "Nu la noi acasă. Dumnezeu nu ne-a întins această oribilă cursă. Dar în multe lumi ca aceasta — pe care, normal, le-am investigat mai profund decât o face specia voastră — adică pe globurile terestre mai puțin importante. Totdeauna avortonii sunt în legătură cu fragmente dintr-o civilizație anterioară, așa cum se petrece și în Aeneas. Noi presupunem că au fost împrăștiați de civilizația aceea fie în mod deliberat, fie

accidental, fie prin propria lor decizie. Unii dintre noi au emis ipoteza că ei chiar produc prăbușire, distrugere".

"Stai puțin, protestă Ivar. "De ce noi, oamenii, n-am auzit nici o dată de ei?" "Ba ați auzit, în lumea aceasta", replică Erannath. "Probabil și-n altă parte, dar numai din întâmplare, fiindcă sunteți în primul rând interesați de mărimea și umezeala planetelor. Cât despre noi, nu avem un motiv special să vă spunem. Am învățat ce sunt avortonii devreme, în primele noastre cercetări astrale, când am avut un contact restrâns cu Terrienii. Am găsit mijloacele de a-i eradica. Lepădăturile au încetat de mult să fie o problemă pentru Domeniu și, acum, desigur puțini Ythrieni, au auzit de ei.

Prea multă informație, prea uriaș universal, îi trecu prin gând lui Ivar. "In plus", continuă Erannath, "se pare că oamenii sunt mai receptivi decât Ythrienii. Cele două tipuri de creier ale noastre sunt diferit organizate și creierul avortonilor rezonază mai bine cu al vostru".

"Rezonează?" privi mânioasă Mea.

"Sistemul nervos al avortonilor este un emițător-receptor extrem de dezvoltat", spuse Erannath. "Nu de gânduri. Realmente, nu deslușim ce abilități de rezonanță au scârboșeniile. Nici nu ne pasă, în felul în care ar căuta oamenii de știință, savanții. Când am înțeles ce fac avortonii, dorința noastră copleșitoare a fost numai de a-i distruge.

"Ce fac, totuși?" întrebă Ivar cu un nod de greață în gât.

"Tulbură, siluiesc eul în profunzime. Într-adevăr, ei primesc emoții și le trimit înapoi; lucrează ca amplificatori". Era impresionant să-l vezi pe Erannath acolo unde se ghemuise. Frazele-i seci despica în continuare. "Poate acele inteligențe pe care voi le numiți Constructorii i-au cultivat ca animale de agrement. Constructorii au avut probabil spirite mai reci decât avem sau aveți. Sau poate au degenerat prin pricina efectului și au murit.

"Spun că rezonarea cu noi, Ythrienii, e slabă. Deși am descoperit exploratori și coloniști dovedind o purtare urâtă. Începea cu vise urâte, continua cu temperament de ucigaș, cu o ovulație pe an, cu... Destul. Am descoperit cauza și am distrus-o.

Se pare că voi, oamenii, sunteți mai vulnerabili. Aveți noroc că avortonii preferă pustiurile. Altfel, toți Aeneizii ați cădea în plasa lor.

"Da, patima asta. Ei singuri nu înțeleg; cred că păstrează aceste animale numai fiindcă așa e obiceiul, dar Tineranii sunt și așa o populație de pătimași, orice emoție pe care o au le este captată, amplificată și retrimisă, iar ei, radiind-o, o primesc din nou reamplificată până la limita pe care o poate suporta organismul. Te miră că se poartă ca niște psihopați? Că nu folosesc nici un drog în caravane dar simt nevoia când sunt departe? Ai observat că nu pot supraviețui mult timp în afară?"

"Probabil s-au adaptat astfel; a existat o selecție naturală. Mulți pot gândi viclean, ca femeia ce ți-a prădat obiectele avute, Marinarule Rolf. M-aș mira ca soiul ei să nu se fi născut cu răutate în sânge.

"Ar trebui, totuși, să-i mulțumești că te-a alungat cât de repede i-a fost cu putință!"

Ivar își acoperi fața. "Oh, nu, Dumnezeu!"

"Am nevoie de cer curat și de un animal să-l vânez", scrâșni Erannath. "Mă reîntorc mâine".

Plecă. Ivar plânse la pieptul lui Riho Mea. Ea îl ținu strâns, îi ciufuli părul, mângâindu-l și murmură: "O să-ți treacă, bietul de tine, te vom face bine. Râul curge, curge, curge... Aici e liniștea".

În cele din urmă îl lăsă în cușeta soțului ei, obosit de lacrimi și aproape adormit. Lumina se filtra roșie-aurie prin ferestre. Mea se schimbă în rochie și se duse pe punte să se alăture capelanului și echipajului spre a ura noapte bună soarelui.

XII

LA SUD DE ȚINUTUL RECE, terenul începea să devină râpos și stâncos; crestele brâului muntos Cimmerian apăreau la orizont ca niște fantasme. Aici râul curgea prea iute pentru turme. Dar întâi se lărgea să umple o vale care, practic, era un lac; Scobitura Verde, unde navele ce mergeau mai departe spre sud își lăsau animalele în grija câtorva oameni din echipaj, să le îngrașe cu plante acvatice și moluscoide.

Apropiindu-se de acel loc, Ivar își conducea, vâslind, caiacul, cu atâta stângăcie că stârnea râsete prietenești tinerilor săi însoțitori. Ei se avântau nestingheriți pe suprafața apei, ca săgeata scăpată din arc; sau, țopăind în curent, alergau *ose/ii* maron cu trup lung și pielețică la picioare, care erau folosiți drept câini de pază ai turmei, pe când Ivar înainta mai greoi decât grașii — înaripați cu înotătoare, dar având și rât — *chuho*, porcii de apă, care alcătuiau turma. Dar lui nu-i păsa. Nimeni nu-i bun la absolut tot, iar el își îmbunătățea viteza.

Undele sclipeau sub cerul liliachiu, murmurau, murmurau, se învolburau, se uneau vii cu mușchii săi pe când mâna caiacul înainte. Această realitate îl susținea, nu piscurile rigide și tufișurile de-un verde-prăfuit de pe acele vârfuri. Se simțea o răcoare ce potolea arșița cerului fără boare de vânt. Mirosea a umed, a roditor, mănos. În față, Poarta de Jad părea un castel țipător pictat; mai departe se mișcau vasele surori; traulere și șlepuri așteptând la Ținutul Rece. La îndemână, porcii de apă — *chuho* — rupeau din iarba udă. Din când în când un *osel* asculta 'comanda unui băiat sau a unei fete și grăbea reîntoarcerea vreunui răzlețit. A păstori pe Flone era o sarcină ideală, gândea Ivar. Efortul și vioiciunea mențineau o persoană în formă, în același timp lăsându-l să pătrundă în acea pace, frumusețe, maiestate care era râul.

De fapt, el era numai un simplu spectator, invitat să navigheze pentru faptul că adolescenții îl agreau. Asta era bine.

Jao își manevra caiacul lângă al său "Te descurci?" îl întrebă ea. "O faci bine Rolf". Fata se îmbujoră, își plecă privirea și adăugă țiuind: "Cred că eu n-aș reuși așa de perfect în sălbăticia voastră. Dar uneori mi-aș dori să încerc."

"Câteodată... Mi-ar plăcea să te iau acolo", îi răspunse el.

În timpul lucrului, vara, se umbla de obicei dezbrăcat ca să fii oricând gata de baie. Ivar avea pielea prea sensibilă pentru acest mod de trai, de aceea purta o bluză ușoară și pantaloni făcuți de Erannath special pentru el. Își mută privirea în altă parte. Fata era mult prea tânără pentru gândurile pe care însă era destul de coaptă să le stârnească, mai ales că era străină, dar nu conta asta, important era ca Jao arăta atât de dulce și avea atâta încredere în el...

Oh, fir-ar să fie, doar n-o să-mi fie rușine de gândul că e femeie, Gândul, la asta se rezumă, asta reprezintă tot. Și dacă pot gândi astfel, înseamnă că am înaintat mult pe calea însănătoșirii mele.

Veselia și ceremonialurile de pe vas, micile orășele unde se opreau ca să încarce și să descarce și lungile țărături înverzite dintre ele; aspra înțelepciune a lui Erannath, cea senină a capelanului Iang Weii, cea pragmatică a căpitanului Riho Mea, sfătuindu-l; prietenia soțului ei și a altor oameni de vârsta lui și — de ce nu — modul în care această deosebită fiică a lor îl urma pretutindeni; totdeauna râul, puternic ca vremea, zilele și nopțile, simțind ca o durată extensibilă, ca o anticipare a eternității: toate astea l-au tămăduit pe el.

Fraina nu-i mai dansa în vise. Își putea soma amintirea pentru a inspecta și înțelege că de fapt niciodată realitatea nu fusese atât de minunată ca acum și pentru a-i compătimi pe rătăcitori, jurându-și că-i va ajuta când va avea putința.

Dar când va fi aceasta? Și cum? El era un proscris. Când a ieșit din starea dureroasă în care fusese azvârlit a înțeles mai bine cât de pasiv fusese. Erannath îl salvase și îl "înzestrăse" cu acea cabină; de ce? Care motiv, afară de cel al plăcerii ar fi existat, pentru a călători până la finele râului? Și dacă a făcut astfel, ce urmează?

Își trase răsuflarea. *E vremea să trec la acțiune din nou, în loc de a mă lăsa manevrat. Primul lucru de care am nevoie sunt aliații...*

Strigătul lui Jao îl readuse pe pământ. Ea arătă spre țărutul apropiat. Vâsla ei zbura. Ivar o urmă. Tovarășii lor văzură, îl lăsară pe unul singur cu grija Turmei și înaintară spre același loc. Un obiect plutitor zăcea înțepenit între trestii, în stufăriș: o cutie de lemn închisă etanș, cu capac arcuit, cam de doi metri lungime. Pe emailul negru, Ivar recunoscuse simbolurile aurite ale Soarelui, Lunelor și Râului.

"Ay-ya, ay-ya", intona Jao. Deodată, solemn, toți începură să psalmodieze. Deși necunoscător al limbii străvechi a Kuang Shihilor, Ivar recunoscuse un imn. Se ținu deoparte.

Păstorii eliberară cutia. Înotătorii o împinseră în mijlocul curentului. *Oselii*, sub aspră comandă, ținură porcii-de-apă la distanță. Obiectul se

îndreptă spre sud. Probabil cei de pe vasul *Poarta de Jad* văzuseră evenimentele pentru că steagul era arborat în bernă.

Ce-a fost asta?" îndrăzni, în sfârșit, să întrebe, Ivar.

Jaο își șterse genele umede și răspunse, surprinsă: Nu știi? Era un sicriu!"

"Cum? Eu... Stai, iartă-mă, acum îmi reamintesc..."

"Toți morții noștri merg în jos pe râu, în jos pe Yun Kow, la urmă pe Linn către Tien Hu, ceea ce voi numiți Marea Orcus. E datoria noastră să relansăm un sicriu pe care-l vedem eşuat." Cu venerație și uimire: "Am auzit despre un vizionar care colindă pe-aici, acum, și care-l va aduce pe Bătrânul Shen dintre stele. Oare atunci morții se vor ridica din ape?"

Tatiana Thane nu se gândise nici o dată c-o va supăra faptul de a fi singură. Avusese întotdeauna o groază de lucruri de îndeplinit: să citească, să urmărească, să audieze, să mediteze la ceva.

Ziua nici nu era de fapt rău. Munca ei obișnuită era, inerent solitară: studiu, gândire, tăiat și pus cap-la-cap, bucătică și înc-o bucătică din construcția unui model semantic a limbii vorbite prin preajma Muntelui Hamilcar, pe Dido, ceea ce ar permite oamenilor să discute cu localnicii la un alt nivel decât o permite dialectul strict actual. Dialogurile ei se purtau cu un computer sau, ocazional, prin vid, cu omul cu care studiase, care acum se retrăsese la viața lui de pe Heraclea și era prea bătrân să-i pese de politică.

Până să devină cercetătoare, studenții o trataseră cu respect. Bântuită de spaima pentru Ivar, care îi lipsea atât de dureros, realiză cu greu că acel respect devenise de fapt un mod al lor de a o evita. Nu că ar fi fost ocolită deschis, fățiș, la programele facultății, la întruniri, mese comune, întâlniri întâmplătoare pe coridor sau în pătratul curții. În acele zile, oamenii nu erau prea vorbăreți, astfel dură un timp până să-și dea seama că, oricum, cu ea n-o mai fac aproape deloc și, cu excepția părinților săi, toată lumea o îndepărtase din viața socială.

Cu încetul, o cuprinse dezolarea.

Prima adevărată ruptură în sihăstria ei se petrecu cam la ora 1700 a zilei Mars. Se pregătea să meargă la culcare, oricât de rău i-ar fi fost somnul. Afară

noaptea era mai neagră ca de obicei, fiindcă un mare nor de praf, apărut de-a lungul tropopauzei, învăluisse stelele. Lavinia era o semilună umbrită, pătată, deasupra turnurilor și cupolelor. Șuiera vântul. Tatiana se tolăni în cel mai comod fotoliu și se juca cu Frumious Bandersnatch. Șoricelul alerga pe corpul ei în sus și-n jos, de la fluierul picioarelor la umeri și înapoi, scoțând triluri vesele. Plăcerea era micuță ca și șoricelul însuși.

Inelul de la ușă ciocăni. Inițial, se gândi că i s-a părut. Apoi pulsul i se accelerează și aproape aruncă șoricelul în graba de-a deschide ușa. Acesta se agăță de jerseul ei și șuieră indignat.

Un bărbat pătrunse înăuntru, închizând imediat ușa după el. Deși aerul pe care-l adusese de-afară era rece și puternic feruginos, nu justifica, totuși, masca sa de noapte. Dar iată că o scoase și ea văzu trăsăturile frumoase, mândre, ale lui Gabriel Stewart. Ultima oară fusese împreună pe Dido. Munca lui era aceea de-a cunoaște regiunea Hamilcar și fiind de vârstă mijlocie, de a conduce grupurile științifice având totodată grijă de confortul lor.

"Ia te uită, bună!" roți ea uluită.

"Trage storurile", ordonă el. Așa nu voi mai fi văzut de-afară.

Tatiana făcu ochii mari. Tremura. "Ai necazuri, ești în încurcătură, Gabe?"

"Oficial, încă nu..."

"Nu știam că ești în Aeneas. De ce n-ai telefonat?"

"Telefoanele pot fi urmărite. Acum acoperă ferestrele, te rog".

Ea ascultă. Stewart își scoase haina de deasupra. "Mă bucur să te văd iar", îndrăzni Tatiana.

"S-ar putea să nu mai gândești așa, după ce-ți voi spune ceea ce am de spus." Se aplecă puțin. "Deși poate mă înșel. Mi te reamintesc ca iubita îndrăzneată, curajoasă, în felul tău însă liniștit și nu cred că Primul Născut al Ilionului te-a îndrăgit degeaba."

"Ai știri despre Ivar?" strigă ea.

"Din păcate, nu. Speram că tu ai. Ei, păi să stăm de vorbă".

Stewart refuză vinul, dar acceptă o ceașcă de ceai. Între timp se așeză, își aprinse pipa, schimbând impresii despre tot ce se întâmplase de când izbucnise revoluția. El părăsise sistemul galactic, înrolându-se în Serviciul secret încropit în grabă de McCormac și admise cu amărăciune că în această

vreme războiul fusese înăbușit în propriul sos. Pe cât putuse descoperi după ce se reîntoarse înfrânt, câțiva agenți Terrieni reușiseră nu numai s-o elibereze de la Snelund pe soția Amiralului — un câștig, fără îndoială, pe de-altă parte fără preț, inestimabil — dar pe când era pe Dido jefuieră o navă-patriot al cărei computer deținea cele mai noi coduri... "Mă tot gândesc la posibilitatea de a-i organiza pe Didonieni să ne ajute în continuarea luptei, ca rezistență sau chiar personal de Marină Militară. În cele din urmă m-am zdruncinat călărind prin Aeneas și căutându-mi prietenul — m-m, nu contează numele: e tot prin Universitate, campusul secundar. Prin el am intrat imediat în mișcarea de partizani".

"Există una?"

El o privi sever. "Tu întrebi, cea care urmează a fi mireasa lui Ivar Frederiksen?"

"N-am fost niciodată consultată, nu mi s-a spus". Tatiana așeză ceainicul și ceștile de pe o măsuță între ei, se cufundă într-un fotoliu din capătul opus al camerei și-și privi stăruitor degetele împletind ceva imaginar în poală. "El, a fost o pornire necugetată ce a făcut, nu-i așa?"

"Poate, atunci. Dar nu acum. Desigur, dragului tău Comisar Desai i-ar plăcea ca tu să consideri așa."

Tatiana își încordă toate puterile și-i întâlni privirea.

"De acord", spuse ea, "l-am văzut pe Desai de mai multe ori. Am trecut în revistă, împreună, oamenii pe care-i știu — nu i-am comentat — pur și simplu i-am remarcat. De asta sunt ostracizată? Dar Universitatea, oamenii ei știu, ar trebui s-o știe, că nu avem destule date computerizate."

"M-am interesat prin preajmă despre tine", îi replică Stewart. "Există un fel ciudat de tensiune. Cei dinafară, ca mine, o pot identifica mai bine decât cei implicați. Pe de-o parte, ești iubita lui Ivar Frederiksen. Ar putea fi periculoasă apropierea de tine, pentru că el se poate reîntoarce oricând. Asta îi face pe lași să te ocolească. Apoi, atâția alții... Ei, bine, tu ai cu adevărat har. Nu găsesc alt cuvânt mai potrivit. Își dau seama că ești aleasa lui și asta-i face să nu se simtă la largul lor. Nu sunt obișnuiți cu o asemenea situație ambiguă în laconica, științific-ordonata lor existență. Așa că își găsesc scuze în a amâna reluarea relațiilor strânse, de altădată, cu tine."

"Pe de altă parte" — el urmări o dâră de fum — "ești, ca să vorbesc fără menajamente, colaboraționistă. Tu poți gândi că schimbi cu Desai simple cuvinte, fără importanță. Dar numai faptul că-l primești, vorbești civilizată cu el, înseamnă cumva că nu-ți respecti obligația morală față de Ivar. Și asta te face să fii evitată de cei care-l respectă. Pe scurt, nici nu-ți închipui câți sunt deja. *Sunt mulți*. Și devin, pe zi ce trece, tot mai numeroși".

Se aplecă înainte. "Când am priceput cum stau lucrurile, am hotărât să vin să te văd, Tatiana. Bănuiesc că Desai te-a convins pe jumătate să încerci a-l învârti pe Ivar să se predea *dacă și când* vă veți vedea. Ei bine, nu trebuie, n-ai voie. La urma urmelor, ține-te departe de Imperiali". Cu asprime: "Mișcarea de eliberare a ajuns în punctul în care putem începe să dăm exemple colaboraționiștilor. Eu sunt sigur că în mod conștient, tu nu vei conlucra cu Imperiul. Nu-l lăsa pe acel ticălos Desai să te prindă în cursă."

"Dar", se bâlbâi ea în uimirea care o blocase, "dar ce vreți să faceți? Ce sperați? Și Ivar... el nu-i nimic decât un tânăr care-a fugit, un proscris, complet fără putere, dacă, dacă, dacă este, totuși, încă în viață"...

"E viu", îi spuse Stewart. "Nu știu nici unde, nici cum, nici ce face, dar e viu. Vorba zboară prea departe ca să nu fie adevărată". Ridică vocea: "Și tu ai auzit, trebuie să fi auzit. Semne, simboluri, prevestiri... Nu contează lipsitul de energie tată. Ivar este adevăratul conducător al liberei Aeneas — când Constructorii se reîntorc. Și o vor face... și o vor face. Și tu ești mireasa lui, care-i vei purta fiul pe care Constructorii îl vor face mai mult decât uman".

Credința stăruia incandescentă în ochii lui.

XIII

LA SUD DE SCOBITURA VERDE culmile urcau încă și mai iuți. Totuși, pentru un răstimp, curentul continua să curgă liniștit. Ivar ar fi vrut ca și sângele său să fie astfel.

În căutarea liniștii, sui pe punte să privească în noapte. Se opri brusc când zări și alții pe-acolo, în afară de observatorul care se adăuga radarului.

Într-o înghesuială de stele și un torent de galaxii, Creusa depășea Lavinia. Lumina arginta țărml, poleind creste și prăpăstii, înghițită de umbre mai departe, jos. Tremura și scânteia pe apă, făcând să pară fantomatice vecele, care fuseseră întinse spre a prinde un vânt un. Aerul murmura rece prin tăcere și un freamăt se auzea la proră. De-a lungul apei, separate de câțiva kilometri pentru siguranță, luceau luminile a trei vase vecine. Nu puține erau legate astfel spre a celebra Anotimpul Reîntoarcerilor.

Ivar îl văzu pe observator în genunchi, sub talismanul vasului și strălucirea penelor frumos împodobite ale lui Erannath, precum și Riho Mea și Iang Weii înveșmântați în robele lor. Se părea că atât căpitanul cât și capelanul oficiau un ritual. Tăcuți, din când în când ridicau mâinile sau coborau capetele marcând astfel înălțarea și apoi dispariția lunelor.

"Ah", izbucni cu bucurie Mea. Echipajul se ridică.

"Vă cer iertare", spuse Eraunath. "Dacă aș fi știut că e o întrunire religioasă, n-aș fi coborât aici. Am rămas deoarece era mai puțin perturbant decât de-aș fi decolat."

"N-ai făcut nici un rău", îl asigură Mea "De fapt, vederea coborârii tale a dat un plus de strălucire."

"Și-apoi", zise Iang cu vocea sa blândă "deși această ceremonie se desfășoară totdeauna în același moment, ea nu e strict religioasă." Își mângâie fina-i barbă albă. "Oare avem noi, Kuang Shihii religie în același sens ca cea numită creștinism ori credința evreilor Ti Shih, ori chiar cea din păgâna societate tinerană? O problemă de definiție s-ar impune nu-i așa? Noi nu predicăm nimic despre zei. Dacă zeii sau Dumnezeu există sau nu, aceasta e nu numai o chestiune științifică — ci și cosmologică!"

"Atunci voi ce căutați?" întrebă Ythrianul.

"Totalitatea", răspuse capelanul. "Unitatea, armonia. Prin rituri și simboluri. Noi știm că acestea sunt doar rituri și simboluri. Dar ele pot semnifica pentru mințile luminate ceea ce cuvintele nu pot face. Râul e continuitate, soartă; Soarele este viața; Luna și Stelele sunt însă dincolo de om".

"Contemplăm aceste lucruri", adăugă Riho Mea. "Ne străduim să ne unim, să fuzionăm cu ele, cu orice există." Privirea îi căzu asupra lui Ivar. "Salut, domnule Marinar", zise ea. "Hai, alătură-te nouă!"

Iang, care putea fi solemn mai mult timp decât Mea, continuă: "Rasa noastră, sau a voastră, e mai puțin înzestrată pentru întreaga *ch'an* — înțelegere decât cei înclinați, predispuși, de pe Luceafărul de Dimineață. Totuși, când bătrânul Shen se va reîntoarce, omenirea va câștiga aceeași nemuritoare unicitate ca a lui și va avea în plus forțele pe care trebuie acum să le descoperim în noi înșine, pentru a izbuti să suportăm a fi singuri în propriile noastre țeste".

"Și voi?" sări Erannath. "Toată lumea de pe Aeneas așteaptă pe acești învățători și salvatori?"

"Suntem din ce în ce mai mulți" zise Mea. "În sus, către Jun Kow plutește cuvântul..."

Ivar, care se apropiase, simți ca și când ar fi fost fulgerat. Privirea, vorbele Meii îi dezăvorâseră mintea. Știu: *Aceștia nu sunt marinari simpli. Ar fi trebuit să observ asta mai devreme. Acel sicriu precum și faptul că s-au angajat într-o călătorie periculoasă pentru a aduce onoruri înaintașilor și descendenților lor... și cum acestea — nu, sunt profund religioși ca oricare fermier.*

Cuvânt despre Eliberare?" exclamă el.

"Da, deși e numai începutul", răspunse Mea. Iang aprobă din cap, pe când observatorul își pipăia teaca în care ținea cuțitul.

Brusc, ea propuse: "Ați vrea să vorbim despre... domnule Rolf? Pregătesc o băutură și un trabuc, oricum, în cabina mea." Pulsul lui clocoti. "Și tu poftește, bunule prieten și înțeleptule", auzi el invitația făcută lui Iang.

"Vă doresc, atunci, noapte bună", zise Erannath.

Capelanul se înclină în fața lui. "Iartă-ne confidențialitatea."

"Poate ar trebui să te chemăm și pe tine", zise Mea. "Ascultă, tu nu ești numai un simplu savant, cercetător științific, cum pretinzi. Ești un agent secret Ythrian, strângând informații despre secretele planetei umane Aeneas, nu-i așa? Când el rămase tăcut, ea râse. "N-are importanță. Problema e că și noi

avem același dușman, Imperiul Terran. Sau, în sfârșit, cel puțin Domeniul Ythrian nu se va sinchisi dacă Imperiul și-ar pierde din teritoriu."

"Și totuși, murmură Iang, "nu mă pot abține să mă tot întreb cum se va adapta oare ființa carnivoră la iluminarea pe care bătrânul Shen o va aduce."

Lumina lunii turnă argint pe aripile lui Erannath și mercur, parcă, în ochii-i. "Considerați că neamurile voastre sunt poporul ales?" întrebă el pe un ton coborât. Imediat însă trebuie să-și fi regretat impulsul deoarece continuă: "Intrigile voastre nu mă privesc. Nici nu mă sinchiesc că mă considerați altceva decât un observator științific. Dacă vă împotriviți autorităților ocupante, atunci, desigur, nu mă veți trăda lor. Vreau să fac o vânătoare de noapte. Să vă însoțesc norocul!"

Aripile se desfășurară, frântură cu frântură. Vântul stârnit de înălțarea lui Erannath răbufni. Într-o clipă se ridică sus de tot, apoi ochii îl pierdură printre stele.

Mea îl conduse pe Iang și Ivar la apartamentul ei. Îi întâmpină soțul, care de astă dată rămase: un tânăr strălucit și dârz, pe care-l ardea înăuntru visul libertății.

Când ușa fu închisă, căpitanul Mea rosti: "Salut, Ivar Frederiksen, Primul Născut al Ilionului."

"De unde știi?" șopti el.

Ea zâmbi răutăcios și-și aprinse trabucul despre care vorbise. "Cât de evident trebuie să fie? Cu siguranță și Ythrianul a bănuțit. De ce altfel i-ar fi păsat de un hoinar uman? Pentru el oamenii sunt atât de străini — atât de asemănători între ei — și, în plus, fiind spion, nu poate îndrăzni să folosească informațiile de serviciu — trebuie să se întoarcă înapoi, încercând să-și confirme bănuiala. Eu îmi reamintesc un rezumat, un raport înțesat de date. Am solicitat fotografiile de la arhiva publică din Nova Roma și... Aa, nu-ți fie frică, eu însumi sunt negustoreasă, știu să-mi deghizez intențiile reale."

"Tu... tu mă vei ajuta? bolborosi el.

Ei se strânseră în jurul lui, tânărul soț, bătrânul capelan, căpitanul Mea. "Tu ne vei ajuta pe noi", zise Iang. "Ești Primul Născut — adevăratul nostru conducător pe care fiecare Aeneid îl urmează — cel ce va alunga pe acești

Terrieni înăbușitori de suflet și ne vei pregăti pentru promisa Sosire. Ce putem face pentru tine, stăpâne?"

Chunderban Desai întrerupse legătura și stătu o vreme privind în gol. Soția sa, care ieșise din cameră, se întoarse și întrebă ce s-a întâmplat.

"Peter Jowet e mort", îi spuse el.

"Oh, nu." Cele două familii deveniseră apropiate în izolarea care le unea.

"Ucis."

"Ce?" Bunătatea de pe fața ei făcu loc ororii.

"Separatiștii", suspină el. "Trebuie să fie așa. N-a lăsat nici un mesaj melodramatic. A fost ucis de un glonte pe când își părăsea biroul. Cine altul îl ura?"

Ea îi căută mâna parcă ar fi simțit nevoia de sprijin. Desai o susținu. "O mișcare clandestină adevărată?" spuse soția. "N-am știut."

"Nici eu, până acum. Oh, am rapoarte de la agenți-spioni, de la sistemele de supraveghere și de la toate mijloacele obișnuite. Ceva fierbe, ceva se organizează. Totuși, nu așteptam terorism fățiș atât de curând, oricum."

"Inutilitatea e partea cea mai rea. Ce șansă ar avea aceștia?"

Desai se ridică de pe scaun. Unul lângă altul merseră la fereastră. Dădea în grădina micii case pe care o închiriaseră la periferie: înmiresmate plante străine sub străine stele și lune, a căror lumină cădea pe coiful înghețat al unei patrule marine.

"Nu știu", zise el. În ciuda gravitației scăzute, spatele său era îndoit, prăbușit. "Trebuie să se bazeze pe ceva. Nu se răscoală cine e fără speranță, ci aceia cărora li se pare că văd capătul tunelului și devin nerăbdători."

"Tu ești cel ce le-ai dat speranță, dragule."

"Ei... Am venit aici crezând că vor accepta înfrângerea lor militară și vor coopera cu mine ca niște oameni rezonabili, spre a reintegra planeta în Imperiu. La urma urmelor, în afară de episodul Snelund, Aeneas a avut numai beneficii de pe urma Imperiului; iar acum încearcă să ia măsuri preventive împotriva altui presupus Snelund. Peter era de acord cu Imperiul astfel că l-au ucis. Cine urmează?"

Degetele ei se strânseseră pe ale lui. "Biata Olga. Bieții copii. S-o chem diseară sau, sau ce?"

El rămase cu propriile gânduri. "Zvonuri despre un eliberator — nu pur și simplu unul politic ci un salvator — nu, o întreagă seminție de salvatori — asta e ceea ce-i conduce pe Aeneizi și îi determină să se poarte astfel", spuse Desai. "Și nu doar pătura dominantă. Toți ceilalți. Deși în moduri diferite, toți așteaptă un apocalips."

"Cine predică asta?"

Avu un zâmbet trist: "Dacă l-aș ști, aș putea ordona arestarea. Sau, mai bine, aș încerca să-/ mituiesc, să-/ corup. Sau pe ei. Dar agenții mei nu aud decât aceste vagi zvonuri. Nici o dată nu pot să uit cât de puțini suntem și cât de marcați, urâți în întreaga lume... Se pare că centrul "veștilor" pare a fi zona Orcan. Am cercetat. Și-am mers în gol, cel puțin în ceea ce privește aprobarea unei activități ilegale. Societatea de aici și crezurile sale au fost întotdeauna întemeiate pe ruine preumane colosale și, evident, a scos la iveală profeți milenari. Poporul nostru are alte lucruri mai importante de făcut decât lupta cu limbajul și etosul unor bieți locuitori ai unui secăt fund de mare." Tonul i se înăspri. "Deși, dacă aș avea oameni suficienți, le-aș arăta eu, aș merge mai departe cu cercetările. Nu e prima oară că o voce din deșert înnebunește o națiune."

Telefonul sună. El murmură o înjurătură înainte de a se întoarce să răspundă. Era un cod cu învălmășeli, ceea ce automat făcea ca alt ascultător, ca soția lui, aflată la doar câțiva metri să nu poată participa la convorbire. Și ecranul rămânea gol. Dar ea zări lumina vie de pe fața lui și-l auzi strigând, după ce conversația se sfârși, pe când sărea de pe scaun: "Puterea lui Brahma, da! Îl vom prinde și vom isprăvi povestea!"

XIV

POARTA DE JAD aproape ajunsese la Linn când sosiră Terrienii. Munții Cimmerieni formează marginea dinspre sud a Ilionului. Flone curge vijelios

printre ei spre sud prin defileul adânc și îngust pe care singur și l-a săpat până la incredibila cădere de pe abruptul mal continental. Iarna, se strecoară liniștit printre acești pereți, sub un strat de gheață. Dar pe vară, amestecat cu bucăți din calota polară, e o adevărată competiție să-l străbați și trebuie vâslași pricepuți care să se aventureze de-a lungul acestui torent.

La balustrada de la babord, Ivar și Jao priveau. Apa bolborosea, făcea spume, se-nvolbura în jurul stâncilor, umplea văzduhul cu o canonadă continuă, făcând nava să se răsucescă și să trepidez. Aici curentul se îngusta la aproape 300 metri între bolovani îngrămădiți și taluz. În spate, stâncile se înălțau pe o distanță bunicică. Piatra avea o culoare mohorâtă, iar cerul era doar o fâșie îngustă pe care Virgil deja se coborâse. Cele mai strălucitoare stele luceau în amurg. Jos, sub întreaga greutate a umbrei, era frig. Stropi săreau pe fețe și haine. În față canionul se pierdea în ceață. Cu toate acestea, Ivar zări trei corăbii în acea direcție și patru în spate — la pupa. Și mai multe încă erau ancorate laolaltă.

Cum puntea se înclină sub ea, fata îi prinse brațul. "Ce-a fost asta?" strigă el prin zgomot și de-abia desluși răspunsul:

"Ocol în jurul unui obstacol, cred. Niciodată, aici nu se repetă de două ori aceeași situație."

"Ați avut vreodată vreun naufragiu?"

"Prea puține într-un secol. Cele mai multe vieți sunt salvate."

"Dumnezeule! Vă asumați asemenea riscuri, an dup an, pentru... ritual?"

"Primejdia este o parte a ritualului, Rolf. Niciodată nu suntem mai uniți cu lumea ca atunci când... Ai-ah!"

Privirea lui o urmări pe-a fetei la prora și inima-i se micșoră cât un purice. În jos venea pieziș, cu formă de torpilă, un mare avion. Pe corpul blindat lucea emblema Imperiului.

"Cine e?" strigă ea cu inocență.

"O trupă marină. După mine. Cine altcineva?" Nu scrâșni răspunsul destul de tare ca Jao să-l audă. Când Ivar se smulse și fugi, fata rămase cu o dureroasă uimire.

El înainta cu greu pe scara către pod, unde știa că Mea stătea alături de pilot. Ea-i ieși în întâmpinare. Asprimea, înverșunarea îi marcau expresia. Își mușcase trabucul de-a curmezișul. "Hai jos", se năpusti ea și-l împinse.

Ivar se poticni înaintea ei, printre oamenii echipajului care fierbeau de emoție. Avionul viră către conducerea șirului de la urmă. "*Chao yu li*" exclamă Mea. "Cel puțin avem ceva noroc. Nu ne cunosc vasul."

"Poate-i știi numele", răspunse el. "Oare cine m-a trădat..."

"Aye. Pe-aici, uite... Stai așa!" Erannath ieșise din cabina lui. "Hei, tu!" Ea arată către următoarea cabină. "Pe ușa aceea!"

Ythrianul se ridică, își săltă ghearele. "Mișcă!" zbieră căpitanul. "Sau te împușc!"

Pentru moment creasta i se înălță bățăioasă. Apoi se supuse. Toți trei pătrunseră într-un coridor strimt, vibrant. Mea făcu o plecăciune către Erannath. "Îmi pare rău, onorate pasager", spuse ea. "Mi-a lipsit timpul să-ți cer ajutorul în mod curtenitor. Ești mult mai îndatoritor decât ar trebui; s-ar cuveni să-ți pese. Te rog să vii."

Mea continuă să meargă repede și cu pași mărunți. " Ivar și Erannath o urmară, Ythrianul târându-se cu stângăcie pe picioarele-i aripi, pe când se interesa: "Ce s-a întâmplat?"

"Imperialii", mârâi tânărul. "Ar trebui s-o ștergem de la vedere. Dacă vreunul din noi e zărit s-a isprăvit cu jocul ăsta. Nu văd cum ar putea dura."

Ochii lui Erannath turnară aur peste el. "Despre ce joc vorbești?"

"Mă ascund de Terrieni."

"Și ești demn de protecția căpitanului? A-a-a-ah..."

Mea se opri la un interfon, formă un număr și mitralie vorbele preț de vreun minut. Când se întoarse la însoțitorii ei, părea ceva mai relaxată.

"L-am alertat la vreme pe transmisionistul nostru. Probabil inamicul va chema prin radio, întrebând care din nave este *Poarta de Jad*. Subordonatul meu îi atenționează pe ceilalți în limba noastră, pe care, precis. Toți vor face pe proștii, vor striga că nu știu, vor deforma lucrurile ca și când de-abia s-ar descurca în Anglic". Rictusul ei fulgeră. "A face pe prostul e un dar al poporului nostru."

"Dacă aş fi comandantul Terrian", spuse Erannath, "la această reacție aş coborî personal pe fiecare navă, cerindu-i numele. Iar dacă aş fi căpitanul vreunui vas n-aş risca pedeapsă prin a minți, pentru o cauză care nu mi-a fost explicată."-

Mea izbucni în râs. "De acord. Dar eu propun ca *Poarta Virtuții și Drumul Norocului* să răspundă amândouă la a fi *Poarta de Jad* cum va recunoaște și aceasta. Numele lor reale se traduc aproximativ la fel cu al nostru. Pot, cu siguranță, să le dea fără primejdie, această lovitură, Terrienilor."

Se întoarse, din nou deprimată: "Cel mai bine, totuși, e să câștigăm vreme pentru a vă expedia pe furiș, Ivar Frederiksen și pe tine, Erannath, spion din Ythri. Nu am curaj să vă dau vreo armă de foc. Aceasta ar dovedi rolul nostru, dacă ați fi prinși." Omul își simți cuțitul pe care-l păstrase la briu de când părăsise Casa Vântului. Ythrianul nu purta șorțul, deci nu avea vreo armă. Mea continuă: "Când piloții marinei vor veni jos la noi, vom admite, vom recunoaște că erați căutați. Aproape e adevărat, pentru toată lumea, afară de noi trei; și noi ne putem purta destul de nevinovat. Vor spune că probabil ați văzut nava spațială și ați dispărut, nu știm unde."

Ivar se gândi la completa dezolare care-i înconjura și se întrebă: "Într-adevăr, unde?"

Mea îi conduse către un însoțitor de călătorie și apoi în jos. Pe când se grăbea, spuse peste umăr: "Câțiva Orcani urcă întotdeauna pe coastă să facă negoț cu noi, după ce terminăm cermoniile. Îi veți întâlni fie acolo, fie pe drum. Iar dacă nu, probabil veți ajunge la Tien Hu singuri și acolo veți cere ajutor. Sunt sigură că vi-l vor acorda. Ai lor sunt clarvăzătorii despre care ne-au vorbit."

"Și Imperialii nu se vor gândi la soluția asta?" protestă Ivar.

"Fără îndoială. Și totuși pariez că e o țară imposibil de scormonit." Mea se opri într-un loc pe un alt coridor, privi împrejur și ciocăni în ușă: "Da, puteți fi prinși. Dar *veți fi prinși* cu siguranță, dacă rămâneți pe vapor. Vă puteți, de asemenea îneca până la țărniș sau rupe gâturile pe stâncă ori mii de alte alte neazuri. Ei, bine ești primul Născut au ba?"

Se năpusti să deschidă o ușă, conducându-i înăuntru. Camera era un spațiu de înmagazinare a caiacelor și avea și o mică rampă de lansare la apă.

"Haideți", le ordonă ea. Îi spuse apoi lui Ivar: "Trebuie să izbutești să ajungi la țarm. Străduiește-te să nu te răstorni și să nu te ciocnești de nimic și îndreaptă-te către orice țarm poți, unde să găsești o zonă nu prea accidentată. Odată debarcat, trimite barca mai departe. Ar fi un nonsens să lași vreo urmă acolo unde te-ai oprit. La urma urmei, stâncile și ceața trebuie să te protejeze de a fi văzut de deasupra, dacă mergi cu grijă... Erannath, tu zboară chiar razant cu suprafața."

Pe jumătate îngrozit și pe jumătate împotriva voinței sale, Ivar se așază în ambarcația fragilă, își fixează siguranța în jurul taliei și apucă vâsla. Riho Mea se aplecă înspre el.

Era prima oară când o vedea cu ochii în lacrimi. "Tot norocul să te călăuzească, Prim Născutule", spuse ea șovăielnic, "fiindcă toate speranțele noastre sunt în tine." Buzele-i le atinseră pe ale lui.

Deschise apoi un tambuchi și stătu la comanda rampei. Motorul acesteia hurui, brațul coborî pe tacheții care se mișcau înainte și înapoi și, după ce îl ridică, îl lansară pe Ivar înainte.

Râul făcea un zgomot asurzitor. Lumea se transformase într-o existență gri, rece, picături din cascade stropind totul împrejur. Stâncile apăreau ca niște fantome. Ivar și Erannath rămăseseră printre bolovanii cât o casă. Cu toate că purta pantofi, pietrele îl răniseră tare pe om. Îl dureau vânătăile căpătate de pe unde călătorise și tăieturile făcute de crestele ascuțite. Slăbiciunea îi umplea fiecare os cu plumb, parcă. Ythrianul, care ocolea în zbor obstacolele, era într-o formă mai bună, deși drumurile prelungite fuseseră totdeauna obositoare pentru specia sa.

Printr-o ciudățenie a ecoului, în adăpostul lor, convorbirea era posibilă fără a fi nevoie să ridice vocea. "Nu încapă îndoială că o cărare coboară de la Platforma continentală până către fundul mării", spuse Erannath. "Trebuie să avem în vedere că Terrienii nu-s proști. Când vor înțelege că nu mai suntem pe nici un vas vor presupune că ne îndreptăm spre Orcus și vor căuta în Nova Roma o hartă cu cele mai exacte, detaliate informații geodezice. Vor face, atunci, un raid deasupra drumului. Trebuie s-o luăm pe ocolite."

"Asta probabil va fi periculos pentru mine", zise Ivar plictisit.

"O să te ajut cât pot", îi promise Erannath. Poate sufletul penelor sale adăugă: "*Dacă Dumnezeu Vânătorul te azvârle în moarte, strigă-ți sfidarea pe când te prăbușești.*"

"Oricum, de ce te interesez?" întrebă Ivar.

Ythrianul scoase un sunet care aducea a chicotit. "Tu și prietenii tăi ați căzut de acord că aș fi agent secret al Domeniului. Hai acum să zicem că eu nu mă îndoiesc că ești cu adevărat doar Rolf Marinarul și te însoțesc ca să descopăr cine ai putea fi, de fapt. Iar în al doilea rând, n-am chef să fiu luat prizonier. Deci interesul nostru de a scăpa e comun, coincide."

"Oare? Acum e cazul? Tu n-ai decât să zbori oriunde și ești liber."

"Dar tu ești Primul Născut al Ilionului. Singur, vei pieri sau vei fi prins. Căpitanul Riho Mea nu înțelege ce diferită e țara asta de cea cu care ești obișnuit tu. Bazându-te pe ajutorul meu ai, într-adevăr, o șansă."

Ivar era prea terminat de oboseală și durere ca să se bucure. Totuși, înlăuntrul său se aprinse un foc. Este interesat de reușita mea. Atât de interesat că-și riscă misiunea, ori ce ar fi putut duce acasă, numai să mă ajute. Poate, într-adevăr, izbutim să obținem ajutor de la Ythri, când vom elibera sectorul Alpha Crucis.

Era prematur să rostească astfel de gânduri cu voce tare. Deocamdată erau amândoi zdrobiți de pe urma zilei petrecute târându-se pe furiș.

Pe o mică întindere, râul se lărgea iar, așa încât să poată staționa o întreagă flotă, ancorată zdravăn dar cu motoarele mergând, pentru a putea porni la simpla alertă printr-un șuierat. Țărmul drept se lărgea și el prin câteva hectare nivelate, care fuseseră inițial curățite de detritus. Aici se înălța un altar flancat de paznici de piatră, tociți, aproape fără nici o formă. Mai existau, de asemenea și urme de foc de tabără; dar nu ajunsese încă nici un Orcan. Repeziciunea curentului se pierdea în mugetul neîntrerupt, al râului Linn care, curgând la numai șapte kilometri, făcea parcă întreaga lume să tremure. Marginea-i nu se vedea niciodată din cauza perdelei de stropi.

În seara asta, vântul își schimbă direcția, conducând permanenta ceață către sud până ce o atârână ca o perdea albită de lumina lunii, între pereții masivi. Apa sclipea, scânteia. Acele vase care ajunseseră erau camuflate.

Cumva, luminilor de călătorie și felinarelor colorate atârinate peste tot de velatură le lipsea voioșia când avionul de luptă Terrian se învârtise deasupra negafieldului urmărind ce se petrece? Aerul era răcoros; gheața trosnea prin hainele lui Ivar și penajul lui Erannath.

Oamenii văd mai bine decât Ythrienii pe perioada nopții. Deci Ivar zărea cel dintâi totul. "Hsssh!" Își trase înapoi însoțitorul, pe când o senzație de greață îi strângea gâtul. Erannath identifică apoi și el acele licăriri și umbre din față. Trei soldați din marină vegheau în câmp deschis.

Nu exista nici o posibilitate de a-i ocoli fără a fi văzuți; țărmul era pustiu și luna azvârlea lumină și în craterul unui inaccesibil rău. Ivar se retrase în spatele unei pietre, gândindu-se, dorindu-și aproape sălbatic să înoate și știind că nu e cu putință.

Neauzit din cauza zgomotului, Erannath se ridică. Strălucirea lunii îl poleia. Dar vederea putea juca desigur feste oamenilor care stăteau sus în carlingă căci altfel n-ar fi avut nevoie să plaseze sentinelele.

Ivar își ținu respirația. Văzu marile aripi cosind în jos, înapoi. Un om făcu o tumbă, al doilea, al treilea în tot atâtea bătăi de inimă. Erannath poposi printre ei, acolo unde zăceau și-i făcu un semn cu capul Primului Născut. Ivar o luă la goană. Curios, ceea ce îl frământa și țâșni din gura sa fu: "Sunt morți?"

"Nu. Amețiți, năuciți. Am deținut al Treilea Eșalon în *hyai-lu*. Le-am aplicat tripla lovitură atât cu oasele alatan cât și... cum spuneți voi "lovitura de pumn a iepurelui"? Erannath era ocupat. El lua radio-emițătoarele de la încheieturile pumnilor, unitățile gravitaționale de pe torsuri și puștile de pe umerii celor căzuți, îi dădea lui Ivar câte una din fiecare îngrămădind restul în Flone. Când se vor trezi, soldații vor fi incapabili să dea vreun semnal prin radio sau foc și vor fi nevoiți să aștepte schimbarea gărzii.

Dacă se vor mai trezi. Corpurile arătau înspăimântător de fără viață, sau cel puțin așa i se păru lui Ivar. Dar avea încredere în răspunsul căpătat mai devreme și se întreba de ce-și face probleme când aceia erau dușmani și, datorită unui fapt norocos el și aliatul lui avuseseră o șansă, obținuseră un mijloc de a-și atinge ținta.

Nu se hazardaseră să zboare imediat. Pe partea mai îndepărtată a locului de întrunire, drumul spre Orcan începuse. Deși strimt, întortocheat și neclar, adesea marcat numai prin pietre de hotar, era oricum , mai practicabil decât fusese linia țărmlui. Orice ar fi fost mai bine. Ivar șchiopăta și Erannath șontăcăia, mergând ca înlănțuiți.

Când pătrunseră în negurile ocrotitoare, îndrăzniră să se ridice. Și asta fu ca o imensă eliberare a spiritului. Ivar se întrebă dacă transcendența umanității pe care o promisese profetul te putea face să te simți atât de miraculos. Cilindrele gemene, pe care le purta, îl propulsară prin fumul ud și dens până ce zări în fața sa coasta unui continent.

Avea o enormă întindere, mai pustie și mai dezolantă decât oriunde în est, patru kilometri de palisade, promontorii, viroage, versanți abrupti rezultați prin alunecare de teren, jos, tot mai jos, către fundul oceanului mort. Erau acolo sub stele și lune, înălțimi tenebroase, dar peste ele curgea în cascade Linn. Aproape la jumătatea distanței, într-un salt direct, neascuns de spumă, strălucitor ca o sabie scoasă din teacă. Zgomotul său se auzea pân-la ceruri.

Dedesubt sclipea Marea Orcan, înconjurată de creste marmorate, împestritate cu semănături. Dincolo, pe partea cealaltă, deșertul licărea alb ca moartea ce-o oferea.

Erannath zbura alături. "Repede!" comandă el. "La pământ, înainte ca Terrienii să vină și să ne identifice".

Ivar dădu din cap a aprobare, își luă visele din stele și se îndreptară spre sud-vest, acolo unde își înălța piscul neguros Muntele Cronos. Astfel mai reduceau, mai scurtau drumul care le rămăsese de făcut.

Aerul scârțâia înghețat împrejurul lui. Dinții îi clănțăneau până să-i strângă, se forță și-și încleștă maxilarele. Aici nu era ca în regiunea Fundului Mării Antonine, la Casa Vântului. Acolo noaptea era adesea căldură de vară, dar ziua niciodată prea zăpușeală; aceasta se datora abundenței vegetale care regla temperatura.

Acea așa-numită mare Orcus nu mai era decât un imens lac, dens și amar, cu săruri dizolvate în el. Pâcle și curențe de apă mai puțin importante din Linn aduceau apă proaspătă la baza adânciturii. Și asta era tot. Nimic nu mai alerga

către sud. Vânturile de la ecuator, încovoind totul în cale sugeau orice umezeală și o împrăștiau peste imensitatea de nisip. Pământul rămânea sterp fiindcă aceleași vânturi bătuseră, cu mult timp înainte, risipind solul bogat al fundului de ocean care, de altfel era moștenirea lăsată planetei Aeneas de către oceanele ei.

Aici se-ntindea cea mai neînduplecată țară unde se putea stabili un locuitor al acestei planete. Ivar știa că ea modelase tribul, sufletele. Mai știa câte ceva. Ceea ce nici un venit-din-afară nu cunoștea.

Străini... Se uită pe furiș la Erannath. Ythrianul coborî ca asupra unei prăzi, tot atât de magnific precum căderile iuți de apă. *Am crezut, pentru o clipă, că tu trebuie să mă fi trădat, gândi Ivar. Dar nu-i așa, socotesc eu acum.*

Atunci, cine a făcut-o?

XV

Lumina zorilor tremura peste mare și desena apăsate umbre pe nisip. Din marele Turn o trompetă saluta soarele. Sunetul ei era mai pătrunzător decât aerul rece, deși nu adia nici o urmă de vânt care să-l poarte.

Jaan părăsi casa mamei sale și o luă pe o stradă care se întortochea printre grămezi compacte de case cenușii, cu oblonul tras, ajungând până jos, la chei. Puținii oameni aflați pe-acolo la acea oră încrucișau brațele și i se închinau, unii cu venerație, alții cu reținut, precaut respect. În strâmtoarea înconjurată de ziduri, amurgul încă domnea, făcând ca straietele să pară fantomatice.

Cheiul era o lucrare a Anticilor, un violent și obositor contrast cu lipsa de strălucire a orașului și sărăcia locuitorilor săi. Dalele lui, platoul, arătau irizat, puternice și reci sub talpă, provenite din coasta muntelui. Milioanele de ani mai rupseseră câte un colț, dar nu erodaseră substanța, alcătuirea. Ceea ce făcuseră fusese doar a fura valurile care odată, demult, șlefuiau marginea de jos; acum tufișuri răsărite pe povârniș atârnavă cufundate în apă, mai jos însă cu un kilometru.

Orașul acoperea muntele pe o distanță apreciabilă în sus, blocurile informe de argilă îngrămădindu-se în cele din urmă către pantele arenei care încorona piscul. Aceasta, de asemenea, fusese construită de Antici și chiar în ruină arăta glorioasă. Era din același material strălucitor și solid ca și cheiul, eliptică, axa majoră cam de un kilometru și pereții înălțându-se cu peste 30 metri înaintea pantei ascendente a ceea ce fuseseră șapte turnuri și rămăseseră doar trei. Acești pereți netezi și lucitori, departe de a fi complet verticali se diversificau în stâlpi, pilaștri, terase, arcuri, galerii, obstacole pietroase, poduri ușoare, balcoane ca o aripă, astfel că lumina și umbra se alungau la nesfârșit, iar construcția părea un etern foc rece.

Drapele se înălțară, aurii și roșii, în vârful catargelor de pe parapet. Camarazii schimbau garda.

Privirea lui Jaan se întoarse înapoi, înspre nord, unde continentul se înălța deasupra mării Orcus. Cu planeta Virgil exact deasupra, singulară, înălțimile păreau negre, în afară de Linn. Tunetu-i cețos reverbera prin aer, peste pământ.

Nu-i văd zburând, spuse el.

Nu, nici n-o fac, îi răspunse Caruith. De teama urmăririi au aterizat lângă Alesa și au convins un orășean să-i transporte în camionul lui. Uite-l că sosește.

Jaan nu era sigur dacă propria minte sau cea a Anticului Caruith i-a ordonat să-și rotească puțin capul iar ochii să și-i fixeze pe prăfuitul drum încolăcindu-se în sus, dinspre linia țărmului. Deveniseră oare cele două făpturi deja una singură? Așa fusese stabilit. A fi o parte, nu, o caracteristică, memoria lui Caruith... oh, minune a minunilor...

Apoi văzu vehiculul în plină viteză, mai mult după praful ce-l stârnea decât după orice altă- posibilitate de identificare, căci era departe, mai avea destul până să ajungă în oraș. Mai multe mașini de teren se mișcau de-a lungul drumului principal care înconjura marea; două tractoare lucrau în spate, pe dealuri, puncte negre pe maron și verde pal, încercând a smulge cu forța recolta dintr-un pământ zgârcit; o navă aluneca pe apele liniștite cărând bunuri pe care oamenii nu le puteau mânca dar ale căror minerale de aur,

argint, le puteau folosi. Și deasupra Arenei, se balansa în echilibru un avion al Camarazilor.

Deși neînarmat, făcea de pază din cauza decretului Imperial. Timpurile se arătau nesigure.

"Învățătorule..."

Jaan se întoarse la auzul vocii și îl văzu pe Robhar, cel mai tânăr dintre învățăceii săi. Băiatul, fiu de pescar, se pierdea aproape în roba lui zdrențuită. Respirația îi aburea în jurul părului negru, lung până la umăr. Își făcu reverența mult mai adânc. "Învățătorule", întrebă el, "pot să-ți fiu de folos în vreun fel?"

A așteptat timp de ore întregi până am apărut și apoi n-a îndrăznit să ni se adreseze înainte de a ne opri noi, spuse Caruith. Devoțiunea lui e superbă.

Nu cred că restul populației contează mai puțin, replică Jaan. Deși sunt mai bătrâni, nu le lipsește răbdarea de a aștepta fără a se odihni și înghețând pentru simpla șansă că am avea nevoie de ei; apoi își au munca zilnică și mai presus, soțiile și copiii.

— E foarte aproape timpul când trebuie să se lepede de aceasta și de toate celelalte, spre a ne urma.

— Ei știi. Sunt sigur că vor fi de acord. Dar atunci nu ar trebui să-și salveze mica bucurie de-a fi umani pe cât pot, cât încă pot?

— Tu însuți rămâi mult prea uman. Tu trebuie să devii un fulger orbitor.

Între timp, profetul spuse: "Da, Robhar. Aceasta e ziua destinului." Cum ochii dinaintea lui ardeau: "Totuși trebuie să luăm niște măsuri practice, nu avem timp de veselie. Rămânem încă oameni înlănțuiți de lume. Doi sunt legați înspre mine, un om și un Ythrian. Pot fi esențiali pentru eliberare. Terrienii îi urmăresc și cu siguranță vor ajunge rapid spre a percheziționa. Până atunci, cei doi trebuie ascunși cu grijă; și, de asemenea, puțini orașeni să afle despre ei pentru ca vestea să nu se răspândească.

Grăbește-te. Du-te la grajdul breslașului Frate Boras și cere-i să-ți împrumute un animal statha cu un coș de samar destul de mare spre a ascunde un Ythrian cam de înălțimea ta, deși va fi nevoie și de o pătură să-i acoperim aripile. Nu-i explica lui Boras pentru ce-mi trebuie toate acestea. Este loial, dar asupritorii au droguri și, mai rău, vor suspecta pe oricine știe

cât de puțin. În același mod, nu-i oferi vreun detaliu Fratelui Ezzara când te oprești la casa lui să împrumuți o robă, sandale și mantia lui roșie cu glugă. Recomandă-i să rămână în casă până la următoarele instrucțiuni.

Iute ca vântul!"

Robhar bătu palmele în semn de supunere și o zbughi peste bolovani, către oraș.

Jaan așteptă. Camionul urma să treacă, inevitabil, pe chei. Până atunci probabil că nimeni nu va avea treabă aici, la această oră. Și cine s-ar fi întâmplat, ar fi avut șansa de-a vedea figura singuratică a profetului zugrăvită în spațiu și deci va îngenunchea fără a îndrăzni să zăbovească.

— Șoferul e destul de aproape de mine ca să-i pot citi gândurile, murmură Caruith. Și nu-mi place deloc ce deslușesc.

— Ce, întrebă Jaan, interzis, speriat. Nu ne e devotat? De ce ar fi acceptat să conducă doi fugari?

— Este devotat, în sensul că dorește ca Aeneas să se elibereze de sub dominația Imperiului și Orcus să nu mai depindă de Nova Roma. Dar nu a acceptat pe de-a-ntregul învățătura noastră, nici n-a aderat pe deplin la cauza noastră. Pentru că este un om impulsiv și ezitant. Ivar Frederiksen și Erannath din Asvalon l-au "stârnit" cu o poveste cum că ar fi savanți eșuați din pricina unei catastrofe aeriene, având urgența de-a ajunge pe Muntele Cronos, unde ar urma să primească ajutor. Șoferul știe că povestea trebuie să fi fost falsă, dar în resentimentul său față de Terrieni ar fi fost de acord cu orice. Imediat ce va scăpa de ei va bea pe rupe ca să-și înece teama, iar băutura dezleagă limba.

— Oare nu e o precauție de-ajuns de mare faptul că-i transferăm de sub grija lui? Ce altceva am putea, ar trebui să mai întreprindem?... Nu! Nu crimă!

— Mulți vor pieri pentru eliberare. Ai juca sacrificiul lor făcut în zadar de dragul unei singure vieți?

— Închisoarea, împreună cu Ythrianul, m-ai prevenit...

— Disparația unei persoane care are prieteni și vecini este mai dificil de explicat decât moartea sa. Vorbește cu fratele Velib. Reamintește-ți că el s-a aflat printre puținii Orcani care s-au dus să servească sub McCormac; așa că

a învățat o mulțime de lucruri. Nu-i chiar greu de înscenat un "accident" credibil.

— Nu, desigur.

Jaan se lupta cu sine; dar mintea care-i domina creierul era prea puternică, prea rațională. E drept, normal, ca un om să moară pentru popor. Nu erau chiar ei, Jaan și Caruith înșiși pregătiți pentru a face așa? La vremea când camionul ajunsese, profetul se calmase întru totul. Și tot atunci Robhar se întorsese cu animalul și deghizarea. Toată lumea îl știa pe Ezzara după mantia-i roșie. Gluga va ascunde capul nordicului; mânecile lungi și praful impregnat, îmbâcsind picioarele încălțate în sandale vor tăinui pielea albă. Lumea nu va vedea altceva decât pe profet, însoțit de doi dintre discipoli urcând spre arena, pătrunzând prin porțile ei, împreună cu un animal a cărui povară ar putea fi, să spunem, cărți Străvechi, pe care el le găsisese în catacombe.

Camionul se opri. Jaan primi salutul șoferului, încercând să se gândească la el ca la o ființă în viață. Omul deschise ușa din spate și înăuntru se găseau Ythrianul și Primul Născut al Ilionului.

Jaan, care nu văzuse niciodată un Ythrian adevărat fu mai șocat de acea aroganță a frumuseții (care trebuie distrusă, jeli el în sinea-i) decât de obișnuita tinerețe blondă care devenise atât de iute un element de bază al sorții. Simți că parcă ochii albaștri doar priveau, pe când cei aurii, ai Ythrianului, scormoneau.

Ei văzură un tânăr mai scund și mai îndesat decât erau de obicei Orcanii, într-un veșmânt alb imaculat, încins cu o curea de frânghie, purtând sandale făcute de el însuși. Fața era largă, nasul acvilin, buzele pline, pielea de-un maron deschis, frumos într-un fel anume; părul lung și barba scurtă erau ca mahonul, curate și dichisite. Ochii însă constituiau trăsătura cea mai izbitoare, larg deschiși, gri, enormi. În jurul frunții purta un cerc de metal ca fațete complexe în partea frontală, partea exterioară arătând că era un Antic reîntors la viață după șase milioane de ani.

El spuse, cu obișnuita lui voce, înceată și liniștită:

"Bine-ai venit. Ivar Frederiksen, eliberatorul lumii noastre."

Noaptea își făcu culcuș pretutindeni în jurul casei lui Desai. Luminile vecine păreau stele îndepărtate și nu se auzea nici cel mai mic zgomot de circulație. Cu ușurare aproape, el acoperi ferestrele.

"Te rog, ia loc, Profesor Thane", spuse. "Ce răcoritoare îți pot oferi?"

"Nici una", răspunse tânăra înaltă. După o clipă adăugă, în silă și neobișnuit pentru ea: "Mulțumesc."

"Asta înseamnă că nu vrei să guști din pâinea și sarea dușmanului?" Zâmbetul lui era nostalgic, meditativ. "Nu mi-aș fi imaginat că tradiția îți cere să-i refuzi ceaiul."

"Dacă dorești, comisare." Tatiana se așeză, cu trupul rigid, în modul ei direct. Desai vorbi cu soția lui, care aduse o tavă cu vas aburind, două cești și un platou cu prăjituri crocante. Puse totul jos și se scuză. Ușa se închise după ea.

Pentru Desai parcă s-ar fi prăbușit camera peste el. Era atât de inconfortabil, atât de... stânjenitor... Biroul său și tabloul de comunicații umpleau un colț, alături se găsea un raft pentru rapoarte și, altfel, locul era constituit numai din pereți, un covor uzat, mobilă nu la înălțimea unui om de rasă și cultura lui: cu excepția unui tablou ori două, totul era închiriat, nimic din acel talmeș-balmeș care alcătuiește un cămin.

Familia noastră se mută prea mult, prea des, prea departe, ca o bobină învârtindu-se să țeară un material pe care-l sfâșie, apoi, căci e putred. Am fost totdeauna învățat pe Ramanujan să facem tot posibilul să călătorim ușor prin viață. Dar ce se petrecea cu copiii în aceste zboruri din loc în loc, deși totdeauna în același soi de izolare a slujbașului civil Imperial? Suspina adânc. Gândul îl rodea de mult.

"Apreciez venirea ta, așa cum te-am rugat", începu Desai.

"Sper că... ai luat măsuri de precauție."

"Desigur, m-am strecurat pe alee, mi-am înfășurat mantia și mi-am fixat masca de noapte."

"Din acest motiv nu te-am vizitat eu. Ar fi imposibil de tănuit faptul. Și mai mult ca sigur, teroriștii te țin sub supraveghere."

Tatiana își reținu un rictus. Desai continuă cu greutate: "Regret să-ți produc cel mai neînsemnat risc. Asasinii unei duzini de cetățeni importanți nu și-ar face scrupule din pricina ta, dacă te-ar suspecta de... hâm, colaboraționism."

"Numai dacă nu sunt în vederea lor să vin aici pentru a învăța ce aș putea face pentru ei", spuse Tatiana cu un ton metalic.

Desai îndrăzni să zâmbească. "Acest risc îl asum eu. Nu e prea mare, presupun." Ridică ceainicul și întrebă din sprâncene. Ea acceptă moale înclinând capul. El turnă pentru fiecare, apoi sorbi. Căldura îl reconfortă.

"Hai să trecem la afaceri", propuse Tatiana.

"Într-adevăr. Mă gândeam că ai dori să auzi ultimele știri despre Ivar Frederiksen."

Aici o prinsese! N-a spus nimic dar a sărit ca o săgeată și privirea cafenie s-a lărgit.

"E, desigur, confidențial. Dintr-o sursă secretă. Am aflat că s-a alăturat unui grup nomad, mai apoi a avut neazuri cu ei și s-a îmbarcat pe o navă-de-sud a Oamenilor Râului împreună cu un Ythrian, care poate l-a întâlnit din întâmplare sau nu, dar e în mod sigur un agent al Servicilor Secrete ale Domeniului. Erau aproape de gura de vărsare când am prins de veste și am trimis o patrulă marină să-l aducă. Datorită confuziei — evident, creată de navigatori, deși nu intenționez să iau măsuri — el și însoțitorul lui au scăpat."

Roșul și albul alergau pe fața ei. Respira repede și întretăiat, apucă ceașca și sorbi adânc.

"Știi că nu vreau să fie pedepsit, dacă se poate evita acest lucru", spuse Desai. "Doresc o șansă să discut serios cu el."

"Știu că asta e ceea ce pretinzi", se năpusti Tatiana.

"Dacă oamenii ar înțelege", pledă Desai. "Da, Imperiul v-a făcut rău. Dar noi încercăm acum să reparăm, să facem bine. Și alții vor fi cei care vă vor face uneltele lor, fiindcă vor dizolva unitatea și siguranța din unitatea pe care această civilizație a lăsat-o."

"Despre cine vorbești? Ythrieni? Merseieni?" Vocea ei oscila, cuvintele sunau nedeslușit.

Desai luă rapid o hotărâre. "Merseieni. Oh, sunt foarte departe. Dar dacă ne vor preocupa iar într-o porțiune de frontieră ...Au eșuat data trecută pentru că revolta lui McCormac i-a luat și pe ei prin surprindere. Încă o încercare, dar mai atent organizată și Terra ar putea chiar pierde întregul sector, în vreme ce, simultan Merseia ar acapara frontiera opusă. Rezultatul ar fi un Imperiu trunchiat, zguduit, slăbit și un Domeniu Roidhunate încununat de reușită... și Lunga Noapte a adus asta mult prea aproape."

Îi spuse femeii cu voce slabă, dar neîndoielnic, zeflemistă: "Te îndoiești? Consideri Merseia o simplă gogoriță, o sperietoare? Te rog ascultă. Un agent special de-al lor e pierdut prin Aeneas. Nu-i un spion obișnuit sau un tulburător de ape. E o creatură, cu însușiri unice; atât de important încât, de dragul misiunii lui, o întreagă falsă planetă a fost introdusă pe furiș între datele de la Catawrayannis, atât de abil — incluzând puteri extraordinare telepatice — încât singur a reușit, cu ușurință aproape, să ne scape și să dispară în pustietate. Profesore Thane, Merseia riscă mai mult decât această singură creatură. Ni s-a semnalat faptul că Roidhunate include asemenea specimene, punându-ne în gardă împotriva mai multora ca el. Nici un Serviciu Secret competent nu ar îngădui așa ceva.

"Vezi în ce plasă se poate încâlci logodnicul tău?"

Oare am înregistrat bine? Fața ei e complet inexpresivă.

După un minut, ea spuse: "Trebuie să mă gândesc la asta, Comisare. Temerile tale pot fi exagerate. Hai să privim practic astă seară. Te întrebai despre Ivar și însoțitorul... ce te face să crezi că Ythri s-ar putea să-și bage gheara și el în oală, am dreptate? Înainte de a-ți sugera vreun lucru, spune-mi întâi ce mai știi."

Desai se blindă în concizie. "Probabil s-au refugiat în zona Orcan", spuse el. "Tocmai am primit un raport de la o trupă dispersată acolo să-i caute. După mai multe zile de efort intens, incluzând chestionarea amănunțită a numeroși oameni care puteau fi suspectați de-a ști ceva, s-au întors fără rezultat. Nu-i puteam lăsa acolo cu forța, inutil sau chiar incendiar, dată fiind ura contra noastră; și în orice caz nu-i puteam părăsi când răzvrătirea, sabotajul și violența cresc, se-ntind atât de rapid peste întreaga planetă. Avem nevoie de ei să patruleze pe străzile, să zicem, Novei Roma."

"Poate Ivar nu s-a-dreptat spre Orcus", sugerează Tatiana.

"Poate. Dar ar fi logic astfel, nu?"

Ea murmură un al treilea "poate" și-apoi îl surprinse: "Au chestionat oamenii voștri pe noul lor profet?"

"De fapt, da. Dar fără rezultat. A emis câteva idei stranii, semi-religioase despre care știam deja câte ceva; sunt desigur, anti-Imperiale, dar e de preferat să-l lăsăm să-și împrăștie profețiile asupra câtorva din adepții lui, decât să-l desemnăm ca pe-un martir. Nu, n-a relevat vreo cunoaștere a Primului Născut. Și nici acei apostoli care-l urmează îndeaproape nu aveau știință despre Ivar."

Era evident că Tatiana rămânea calmă numai printr-un imens efort. Întreaga-i ființă trebuie să fi fost tulburată pentru iubitul său. "Mă uimește că v-ați dus să-i prindeți (sau să-l prindeți) cu mâinile goale. Ați fi putut stârni o revoltă, după câte am înțeles."

"Am primit instrucțiuni să-i manipulez pe conducătorii de cult cu microinstrumente speciale. Dar după ce cercetarea a continuat o vreme, acest... Jaan... s-a oferit de bună-voie, împreună cu oamenii lui, să intre sub narcoză, pentru a pune capăt bănuielilor și, așa cum a declarat, pentru ca Terrienii să nu mai aibă motive în plus de a rămâne. O mișcare vicleană, isteată, dacă ceea ce dorea el era să scape de ei. După această mare concesie din partea profetului, ocupanții nu puteau face altceva decât să se retragă."

"Ei, bine", șarjă ea. "Ți-a trecut prin minte că Ivar, persoana lui *nu* ar fi în zonă?"

"Desigur. Deși... principalul tehnician al echipei de interogare a arătat că Jaan posedă o encefalogramă ce nu seamănă cu nici una înregistrată mai înainte. Dacă afirmațiile lui erau adevărate, se pare că era — cum să explic — posedat de un anume soi de... spirit. Oh, corpul îi este perfect uman și nici nu există motiv să presupunem că drogul nu ar fi avut efect asupra minții lui prin anularea capacității de a ascunde cum s-ar întâmpla altora. Dar..."

"Mutație, presupun, răspunzătoare pentru circumvoluțiunile creierului. Ei sunt un popor vechi, rezultat din selectări, în împrejurări în care speciile noastre nu s-au aflat niciodată."

"Probabil. Mi-aș fi dorit să pot împrumuta un telepat Ryellian din personalul guvernatorului — am meditat mult la asta, dar am înțeles că un agent Merseian, cu puterile și cunoașterea pe care le posedă, ar reuși să se ferească, să iasă cu bine dintr-o asemenea confruntare. Dacă aș avea un milion de investigatori pricepuți, să studieze fiecare aspect al acestei planete și poporul ei atât de deosebit, pe timp de o sută de ani..."

Desai abandona acest vis cu ochii deschiși. "Nu neglijăm posibilitatea ca Ivar și Ythrianul să se afle în acea regiune dar să fie necunoscuți profetului, spuse el. "Un grup separat i-ar fi putut introduce pe furiș. Înțeleg că Muntele Cronos este sfredelit de tunele și peșteri, construite de Rasa Celor Vârstnici și niciodată nu au fost pe deplin explorate de oameni."

"Dar n-ar avea nici un rost chestionarea în direcția asta, nu-i așa? replică Tatiana.

"Sigur. Mai ales că locul ascunzătorii poate fi la fel de bine, undeva departe, în deșert." Desai se opri. "Iată de ce te-am rugat să vii aici, Profesor Thane. Îți cunoști logodnicul. Și, desigur, ai mai multă știință despre ținutul Orcan decât ar putea cercetătorii noștri să culeagă din cărți, bănci de informații sau simple observații. Te rog, spune-mi, cum s-ar acomoda aici Ivar?"

Tatiana rămase tăcută. Desai apucă țigaretul și trase câteva fumuri. În sfârșit, ea spuse încet:

"Nu cred că o cooperare apropiată ar fi posibilă. Există diferențe prea mari. Și Ivar ar fi simțit asta și ar fi înțeles, deci n-ar fi încercat."

Desai se reținu de la vreun comentariu, spunând doar: "Te -aș invita să-mi descrii, dac-ai vrea, societatea aceea."

"Păi ai citit, desigur, rapoarte despre ea."

"Multe. Dar toate văzute dinafară, dintr-un punct de percepere Terrian, chiar rezumatele făcute de oamenii mei după scrierile nordice. Le lipsește miezul. Voi, totuși — poporul tău și el orcan împărțiți această lume de secole. Măcar atât, dacă altceva nu aveți în comun. Aș dori nu o simplă redactare socio-economică ci sensul spiritului, tensiunile, influențele subtile și principale dintre păturile sociale."

Tatiana zăbovi pe gânduri din nou, încercând să se concentreze. În cele din urmă, spuse: "Nu prea am multe să-ți vorbesc, Comisare. Ce-ai pofti? Capsule de istorie? Ar fi trebuit s-o cunoști până acum."

"Depinde ce consideri tu important. Te rog, totuși."

"Ei bine... acelea de pe Muntele Cronos sunt cele mai importante, mai bine conservate vestigii ale Constructorilor. Dar fuseseră mult prea puțin studiate până când planeta Dido a recomandat mai multă atenție. Apoi s-au abătut Necazurile, raidurile, invazii, prăbușirea, eșuarea înapoi către feudalism. Câțiva nenordici și-au căutat refugiul în Arena, din lipsa altui adăpost!"

"Arena?" se minună Desai.

"Amfiteatrul gigantic de pe vârful muntelui, dacă îi putem spune astfel construcției."

"A, deci nu e ceea ce înseamnă de fapt «arena»... N-are importanță. Am băgat de seamă că, în dialect, cuvintele se modifică. Continuă."

"Ei trăiau în acea construcție gen fortăreață, într-o disciplină perfectă. Erau păziți când mergeau la lucratul pământului, pescuit, păstorit, de oameni înarmați. Treptat totul s-a transformat într-o comandă militară. Camarazii Arenei, care erau totodată magistrați, tehnocrați — pământul se păstra în comun — deveniră în cele din urmă conducători ai riturilor religioase, religia stând, natural, în centrul acelor misterioase așezări.

Când dominația, disciplina militară a fost retrasă, întâi camarazii au rezistat guvernării planetare și apoi au fost înfrânți. Aceasta i-a îndreptat mai mult spre preoție, deși au continuat să mențină tradiții cazoane. De atunci, n-au mai dat Novei Roma vreun motiv de îngrijorare; dar se țin deoparte și consideră cel mai înalt țel găsirea Constructorilor: unde au fost, sunt sau vor fi aceștia.,,

"Hâm". Desai își ciupi obrazul. "Acești oameni — jumătate de milion sau cam așa ceva, care locuiesc în regiune — consideri că sunt, în egală măsură, izolați și de restul planetei Aeneas?"

"Nu chiar. Ei fac comerț, în special caravanele ce trec peste Fundul Mării Antonine către zone mai fertile cărând minerale și produse biologice în schimbul mâncării, obiectelor confecționate și a orice altceva. Unii dintre tinerii

lor servesc nordicilor, mai mulți ani, pentru a-și câștiga existența; sunt extrem de dotați în descoperirea apei, ceea ce confirmă spusa mea de mai înainte despre mutații. Luând totul în considerare, locuitorul obișnuit al continentului n-a văzut niciodată un Orcan. Și aceștia se țin cu dinadinsul deoparte, interzic căsătoriile în afară cu pedeapsa exilului, consideră că sunt un neam ales care va juca un rol deosebit în legătură cu Constructorii. Istoria lor e plină de profeți care au visat numai la asta. Acest Jaan e doar ultimul dintre ei."

Desai se încruntă. "Totuși, nu este singura lui afirmație — că ar fi încarnarea și că rasa Mai Vârstnicilor se va reîntoarce în timpul vieții sale — sau orice altceva mai predică aceasta?"

"Nu știi." Tatiana își trase răsuflarea. "Un lucru, cu prioritate, însă, și oare de aceea m-ai chemat aici? În ciuda faptului că se crede el însuși mai curând obiectiv decât supranatural, oricare Orcan se poartă ca un religios. Ei bine, Ivar e sceptic; de fapt e un necredincios. Nu mi-l pot închipui împărțindu-și viața cu un grup de fanatici, vizionari. Ar intra curând în conflict".

Acum fu rândul lui Desai să stea liniștit pentru a cumpăni. *Ținta e bine ochită. Asta nu înseamnă însă că e adevărat.*

Și totuși ce pot să fac decât să accept... până nu aflu de la spionul meu ce i s-a întâmplat lui Ivar? (Și e ceva ce, poate, nu voi afla niciodată).

Se scutură. "Deci, dacă Ivar a primit sau nu ajutor de la vreun Orcan ori doi, te îndoiești c-ar fi în contact cu cineva important și ar avea vreun motiv să rățăcească într-o astfel de neplăcută — pentru el — regiune. Ești de acord, Profesor Thane?"

Ea aprobă din cap.

"Ai putea să-mi dai vreo idee cam pe unde s-ar găsi și cum am putea da de el?" urmă Desai.

Tatiana nu catadicsi să răspundă.

"Cum dorești", spuse el obosit. "Ține minte, Ivar e în primejdie de moarte câtă vreme e fugăr: pericolul de-a fi împușcat de-o patrulă, de exemplu, sau de a comite o faptă, un act de trădare care să nu-i poată fi iertat."

Ea își mușcă buzele.

"Nu te voi hărțui cu asta", îi promise Desai. "Dar te rog... ești o savantă, ar trebui să-ți folosești mintea în scopul născocirii de noi ipoteze și urmării

consecințelor adecvate... te rog să iei în considerație aceasta întrucât propriul său interes cât și cel al planetei Aeneas constă în legătura cu Imperiul."

"Aș dori să plec imediat", spuse ea.

Mai târziu, mărturisea lui Gabriel Stewart:

"Ivar trebuie să se afle printre Orcani. Nimic altceva nu are sens. El e conducătorul nostru temporar, de drept, Jaan e cel mental. Cuvântul se va întinde ca focul prin uscata *trava* sub vântul *zoosny*."

"Dar dacă profetul nu știe unde este?" răspunse sceptic Stewart.

Tatiana izbucni în râs. "Profet să nu știe! Îți închipui mintea de Constructor neputând controla reacțiile corpului uman la o biată, mizerabilă, doză de narcotic? Cum, numai schizofrenia poate determina asta."

El o privi atent. "Fetițo, crezi în acele zvonuri? Căci zvonuri sunt, pricepi, nimic mai mult. Dispozitivul, instalația noastră n-are legătură cu Arena."

"Mai bine am încerca să stabilim una... Bine, admit că nu avem nici o probă a apropiatei reînțoarceri a Constructorilor. Dar are o semnificație." Ea gesticula înspre stelele pe care ferestrele camuflate le ascundeau. "Cosmenosis... Ceea ce-i formidabil constă în lipsa unui scop, a unei evoluții în tot ce se petrece acolo". Concentrată: "Desai vorbea despre un agent Merseian acționând pe Aeneas. Nu Merseian ca neam, totuși. Cineva ciudat îndeajuns pentru a fi, *chiar* înainte-mergătorul Constructorilor."

"Hun!" exclamă Stewart.

"Prefer să nu vorbesc mai mult despre asta, Gabe. Totuși, Desai vorbea și despre ipoteza adaptării unei metode de lucru. Până la noi știri cred că asta trebuie să fie a noastră, că există cel puțin *ceva* în acele povești. Trebuie să scormonim mai adânc, să adunăm multe informații. În cel mai rău caz ne alegem doar cu ele. În cel mai bun, cine știe?"

"Dacă nu altceva, măcar va fi o serioasă propagandă", remarcă el cinic. Nu se reîntorsese în Aeneas de destulă vreme pentru a se fi contaminat de atmosfera ei de așteptare. "Uh, cum izbutim să îndepărtăm dușmanul de-a rațona și cerceta în același mod?"

"Nu avem o cale sigură", spuse Tatiana. "M-am tot zbuciumat și... uite la ce m-am gândit: să presupunem că-l anunț pe Desai mâine sau poimâine sub

pretextul că mi-am schimbat simțămintele și încerc să-l învârtesc astfel, încât să aflu mai multe despre acel agent. Dar, mai ales, ceea ce voi face va fi să-i sugerez să controleze printre locuitorii regiunii muntoase Chalce. Probabil îți reamintești, ei sunt organizați în clanuri și sunt duri, complet independenți, autoritari. E foarte plauzibil că s-au grupat în jurul lui Ivar, dacă el s-a dus la aceștia, și că a făcut așa din proprie inițiativă. Ei, e o țară mare și colțuroasă, ar fi nevoie de mulți oameni și o grămadă de timp să fie cercetată. Și-n vremea asta..."

XVI

CAMERA DINLAUNTRUL MUNTELUI era spațioasă și alcătuită din material Antic adăuga o iluzie de adâncuri de vis. Oamenii instalaseră aparate de încălzire, casete de tavan fluorescente, mobilă și alte necesități printre care se numărau cărți și un eidofon spre a înșela trecerea vremii. Pe de altă parte, cum orele se lungeau ca zilele pe care nu le vedea, Ivar simțea că se sălbăticește. Erannath, desigur, suferea mai rău; spre deosebire de oameni, toți Ythrienii se nasc cu un grad destul de ridicat de claustrofobie. Dar acesta își păstra controlul cu îndârjire în gheare.

Conversația îi ajuta pe amândoi. Erannath era visător: "... liber ca aripa. În tinerețe am cutreierat întregul Avalon... hai-ha, furtuna zorilor peste mări și vârfuri înzăpezite... Să vânezi un *spatodont* cu lăncile! Vântul peste câmpii, acel miros de soare și eternitate! Mai apoi am încercat să devin un vagabond spațial. Nu știi ce înseamnă? E o instituție Ythriană. Un asemenea echipaj își poate părăsi corabia spre a se stabili pentru o perioadă pe o anumită planetă, cu condiția să se găsească un înlocuitor; și de obicei se găsește."

Privirea-i tânjitoare se plimba peste pereții lucitori. "Khrr, acesta-i univers de minuni. Păstrează-l cu sfințenie, Ivar. Ceea ce e în afara noastră e cu mult mai prețios decât putem noi adăposti în minte."

"Mai ești hoinar spațial?" îl întrebă omul.

"Nu. M-am reîntors în cele din urmă pe Avalon, cu Hlirr, pe care am întâlnit-o și ne-am căsătorit într-o lume în care inelele aruncă scânteii de curcubeu peste oceane colorate în argint patinat. E un lucru bun și acesta, a păzi un cămin și a ridica progenituri. Dar ei au crescut acum, iar eu, în căutarea unei ultime aventuri până când Dumnezeu va binevoi să se aplice asupra mea, sunt aici, — scoase un chicot — "în această grotă."

"Spionezi pentru Domeniu, nu-i așa?"

"Am mai explicat, sunt un xenolog specializat în antropologie. Acesta e domeniul în care am fost școlarizat în toți anii petrecuți pe Avalon și în care îmi desfășor și acum cercetarea."

"Formația de savant nu te împiedică să fii spion. Uite ce e, n-o spun cu pică pe tine. Imperiul Terrian este dușmanul meu ca și al vostru, dacă nu mai mult chiar. Suntem aliați naturali. N-ai vrea să duci acest mesaj înapoi, pe Ythri?"

Încrețituri trecură peste penajul lui Erannath. "Automat, orice oponent al Imperiului devine prietenul tău? Cum rămâne atunci cu Merseia?"

"Am auzit atâta propagandă împotriva Merseienilor că următoarea proclamare a lor ca rasiști și agresori teritoriali mă va face să sufăr un șoc. Oare Terra nu i-a provocat, nu i-a amenințat pe ei *niciodată*? Pe lângă asta, sunt extrem de departe: e problema Terrei, nu a noastră. De ce să suporte Aeneas ca tinerii ei să scoată castanele din foc pentru Împărat? Ce-a făcut el vreodată pentru noi? Și, Dumnezeule, ce rău, *nu* ne-a făcut?"

Erannath întrebă încetișor: "Speri cu adevărat să conduci o a doua, de data asta reușită, revoluție?"

"Nu-i vorba de condus", spuse Ivar, roșu ca racul. "Sper să pot fi de folos."

"În ce scop?"

"Libertatea."

"Ce e libertatea? A alege de unul singur, așa cum ai făcut tu? Atunci cum poți fi sigur că o anumite parte a Imperiului nu-ți va pretinde mai mult? Eu aș crede că așa va fi."

"Ei, bine, eu aș dori să slujesc atât cât va dura poporul meu."

"Cât de dornic e propriul tău popor de-a fi servit în felul tău de-a o face? Tu nu vezi îngrădirea libertății în sacrificiile ce se cer pentru eliberarea politică a regiunii Alpha Crucis, mai mult decât vezi această coerciție exercitată de legile îndreptate contra crimei ori prădării. Aceste imperative se potrivesc dorințelor tale. Dar poate că alții sunt în alt mod. Ce e libertatea decât a avea o cușcă personală în care să ajungi mai departe decât unul care dorește să zboare?"

Ivar privi mânios în ochii galbeni. "Vorbești ciudat pentru un Ythrian, pentru unul de pe Avalon, mai ales. Precis a rezistat planeta ta înglobării la Imperiu?"

"Păi, înglobarea ne-ar fi adus o schimbare, ne-ar fi forjat cumva modul de viață... În ce fel esențial s-ar deosebi o Republică Alpha Crucis sau o provincie aparținând Domeniului, de Sectorul înglobat Imperiului? Ai zburat prea puțin prin realitate, Ivar Frederiksen. Ce preferi de fapt: să treci printre ideologii sau printre stele?"

"Uh, mi-e teamă că nu înțeleg. Rasa voastră nu are aceeași idee despre guvernare ca noi."

"Nu-i important pentru noi. Concetățenii mei, Avalonienii, cei umanoizi, gândesc însă în același mod, la fel. Mă tot minunez de ce ești atât de sensibil la structura organizării politice precise, până la a face din asta o problemă de viață și de moarte. De ce nu-ți concentrezi eforturile către alt fel de aranjamente, cum ar fi, de pildă, acelea prin care tu și ai tăi să rămâneți singuri, să fiți lăsați în pace?"

"Ei bine, dacă motivația noastră te nedumerește, atunci transmite-o Ythrienilor..." își trase Ivar răsuflarea.

Timpul continua să se scurgă; la un moment dat nu mai apăru omul purtând o robă simplă, ce aducea mâncarea și strângea resturile, ci o siluetă în uniformă care intră pe ușă anunțând "Înaltul Comandant!"

Iyar sări, drept, în picioare. Creasta penată de pe capul lui Erannath stătea țeapăn, de parcă ar fi dat onorul. Pentru clipa aceasta răbdaseră ei, o așteptaseră.

Intră un grup formând cu îngrijire dublu șir. Erau Orcani tipici: înalți și uscățivi, cu piele maron, părul negru și stufos ca și barba bogată, fața mai mult ovală și totuși cumva plată, nările dilatate și buzele cărnoase. Purtau coifuri de metal întinzându-se în jos să cuprindă și gâtul și erau prevăzute cu vizoare de sticlă heliomată, acum ridicate; tunici albastre cu însemnul rangului și, pe pieptul fiecăruia, sigla Infinitului; pantaloni gri îndesați în cizme noi. Pe lângă cuțite și boxuri, cărau, la centură, sfidând decretul Imperial, grenade și puști care în mod obișnuit trebuiau ascunse spre a nu fi confiscate.

Yakow Harolsson, Înaltul Comandant al Camarazilor din Arena îi urmă. Era înveșmântat ca și oamenii lui, având în plus o glugă roșie. Deși barba îi era complet albă și trăsăturile marcate, pline de cicatrice, silueta-i se ținea dreaptă. Ivar se grăbi să-l salute.

Yakow îi reîntoarse salutul și, cu accentul nazal al regiunii, rosti în Anglic: "Fii bine venit, Prim Născutule din Iliion."

"Au... plecat Terrienii... domnule?" întrebă Ivar. Pulsul îi bătea nebunește. Îl asalta amețeala, curentul rece de aer subteran îi tăia respirația.

"Da. Poți ieși de-acum." Yakow se încruntă. "Deghizat, desigur, cu strai, păr și pielea vopsite, urmând instrucțiuni speciale de comportare. Nu putem fi siguri că dușmanul n-a lăsat spioni sau, și mai probabil, scanere ascunse pretutindeni în oraș care să urmărească ce se petrece — poate chiar și-n centrul Arenei." De sub autoimpusa disciplină vâlvătaia țâșni: "Și totuși vei ieși la lumină, să te pregătești pentru Eliberare."

Erannath se ridică. "Eu n-aș prea putea trece drept un Orcan", spuse cu o voce uscată.

Privirea lui Yakow se întunecă, când se îndreptă spre el: "Nu. Ne-am îngrijit de tine, după ce ne-am sfătuit."

O ușoară teamă îi făcu pe Ivar să exclame: "Amintiți-vă, domnule, el este legătura cu Ythri, care ne-ar putea deveni aliați."

"Desigur", rosti Yakow, fără nici o intonație. "Ar fi simplu să te ținem ascuns aici, domnule Erannath, însă ceea ce știu despre rasa voastră, nici, n-ai putea să mai suporti. Așa că am găsit altceva sigur. Așteaptă numai încă puțin, câteva ore. După căderea întunericului vei fi condus afară..."

Unde se va înălța peste vârfuri până departe, în pustiu, gândi Ivar, din nou fericit, unde să poată vâna și hoinări în voie pentru a-și gândi concepțiile așa cum vrea el, cum simte, până când noi vom fi gata să-l reprimim — sau el să ni se alăture nouă — și apoi să-l lăsăm să se înapoieze acasă.

Dintr-o pornire afectivă apucă mâna dreaptă a Ythrianului. Ghearele se strânseseră ferm dar nedureros în jurul degetelor lui. "Îți mulțumesc pentru tot, Erannath", spuse Ivar. "O să-mi lipsești mult... până ne vom întâlni iar."

"Asta numai Dumnezeu o hotărăște", răspunse prietenul lui.

Arena și-a luat numele de la spațiul pe care-l încercuia. Printr-o fereastră a splendidului sanctuar al Comandantului, Ivar privea etaj după etaj deschizându-se într-o panoramă austeră, dar care oferea ochilor subtile încântări prin formele elipsoidale, îndreptate în jos spre pavimentul de bază. Nivelele erau destul de largi să se constituie mai curând în terase decât în locuri obișnuite; pereții dintre ele marcau deschideri în arc ce conduceau către holurile și camerele dinăuntru. Toate acestea făceau ca sugestia unui teatru antic să fie extrem de puternică.

Un grup de Camarazi tocmai se antrena, căci deși fuseseră foarte rar lupte în ultimele secole, comanda rămânea în fapt militară. Distanța micșora oamenii la dimensiuni de insecte. Glasurile și pașii lor se pierdeau în tăcerea fierbinte ca și zgomotul orașului, doar Linn răsuna măcinând parcă, zdrobind la nesfârșit. Mai multă viață părea să conțină clădirea însăși cu iridescența sa schimbătoare și energia curbelor.

"De ce au construit astfel înaintașii; Mai Vârstnicii?" se întrebă Ivar cu voce tare.

"Să fie oare o bază științifică, combinând locuințe și camere de lucru? Dar rampele de pe podea se întortocheau atât de straniu; podelele înseși aveau ridicături și coborâri abrupte, neașteptate, greu de ghicit în ce scop; coridoarele boltite treceau printre apartamente care nu erau unul asemănător altuia. Și ce rost avea craterul din mijloc? Doar pentru grădinărit, pentru a proteja ochii oboșiți de deșert, desfătându-i cu un parc? (Dar aceste zone erau fertile acum șase milioane de ani). Jocuri? Rituri? Ceva ce omul și oricare neam cunoscut omului nu putea pricepe?"

"Jaan spune că principalul scop era acela de-a avea un loc de adunare adevărat, unde mințile se puteau reuni și dobândi astfel transcendența", răspunse Yakow. Se întoarse către escortă. "Puteți pleca", îi concedie el. Aceștia salutară și se retraseră, închizând după ei ușa instalată de humanoizi.

Fusese special cioplită spre a se potrivi portalului. Interiorul biroului unde se aflau cei doi era ca o bijuterie cu multiple fațete: culorile nu sclipeau blând ca în exteriorul Arenei, ci scânteiau metalic și străluceau sălbatic ca focul ori de câte ori le izbea o rază de soare. Față de o asemenea picătură de trecut, puținele piese de mobilă și echipamentul tehnic actual păreau de două ori mai sobre: scaune sculptate din lemn noduros, o masă aidoma, un șir de rafturi conținând cărți și un aparat, o copertă țesută din puținele plante ivite pe asprele meleaguri Orcane.

"Ia loc, te rog", spuse Yakow și-și așeză și el slăbiciunea de schelet într-un scaun.

Oricum, nu-mi oferă o ceașcă de ceai? fulgeră prin mintea lui Ivar. Apoi își aminti din lectură: *Nu, în această țară mâncarea sau băutura împărțite creează legături de obligație mutuală. Recunosc că nu-i chiar pregătit pentru așa ceva încă, față de mine. Dar oare eu față de el aș fi gata?*

Ivar se așeză în fața figurii bătrâne și colțuroase.

În mod descumpănitor, Yakow aștepta ca el să înceapă conversația. După câteva clipe seci, Ivar se încumetă: "Un, acel Jaan despre care vorbeai, domnule, e profetul vostru, nu-i așa? N-aș vrea să vă pun la îndoială cinstea, crede-mă. Dar pot întreba câte ceva?"

Yakow aprobă din cap; barba albă mătură semnul infinitului de pe pieptu-i. "Orice dorești. Primule Născut. Adevărul iese la iveală numai prin cercetare." Se opri. "În plus... să fim onești de la începutul începuturilor... În multe minți nu există încă certitudinea că Jean este stăpânit de Anticul Caruith. Camarazii din Arena n-au luat nici o poziție oficială față de mister."

Ivar începu: "Dar credeam... vreau să spun, religia..."

Yakow ridică o mână. "Ascultă, fără predică. Primule Născut. Nu avem aici religie."

"Cum? Domnule, dar credeți, credeți de sute de ani în Înaintași!"

"Așa cum credem în planeta Virgil sau în lune." Avu un zâmbet fantomatic. "La urma urmei le vedem zilnic. La fel, în același mod vedem relicvele Anticilor."

Deveni mai afabil. "Pentru răbdarea ta, Prim Născutule, să-ți explic întâi câte ceva. «Religie» înseamnă credință în supranatural, așa-i? Cei mai mulți Orcani, ca și cei mai mulți Aeneizi de pretutindeni, au acest soi de credință. Ei susțin că un Dumnezeu există și au diverse ceremonii și reguli pentru a intra în contact cu el. Dacă există vreo denaturare, ei admit că nu e științifică credința lor. Nu e treaba practicii să confirme sau să infirme credința. Miracolele se pot petrece datorită intervenției divine; dar un miracol, prin definiție, implică suspendarea unei legi naturale, așa încât nu mai poate fi repetat ca experiment. Da, adevărul sau falsitatea istorică se pot cerceta, deci, numai pe cale indirectă. Dar confirmarea unui fapt nu reprezintă nimic absolut, până *nu* e dovedit științific.

De exemplu, dacă putem pretinde că a existat un Iisus care cu adevărat a înviat, s-a ridicat din mormânt, putem pune acest fapt pe seama explicației că el ar fi fost doar în comă, nu mort de-a-binelea. Și în același mod, o neconfirmare nu dovedește, practic, nimic. Exemplificând iar, dacă se presupune că un anume sfânt nu a trăit niciodată, aceasta arată doar că oamenii erau naivi, nicidecum că credința de bază, principiul ar fi fost greșit."

Ivar privi țintă, uimit. *Această discuție... și înainte chiar am abordat unele lucruri concrete — de la hierofant la locuitorii sărăciți, izolați, din deșert!*

Încercă să se adune, să se concentreze. *Ei, de fapt, nimeni — din cei care au acces la comunicațiile electronice — nu e complet izolat. Și n-aș fi de loc surprins dacă Yakow ar fi studiat la Universitate. Eu însumi am întâlnit acolo câțiva Orcani.*

Numai fiindcă trăiește separat, departe, într-un anumit mod, nu înseamnă că persoana respectivă e neștiutoare ori proastă... Hm, oare Terrienii asta cred despre noi? Întrebarea îi stârni în suflet un resentiment ascuțit.

"Repet", spuse Yakow, "în înțelesul pe care-l dau eu cuvântului, ceea ce împărtășim noi aici nu este religie. Ceea ce avem e o doctrină.

"Este un fapt dovedit, verificabil prin mijloace strategice și metode extrem de riguroase radioizotopice, că o puternică civilizație a deținut un avanpost pe Arena, acum șase sute de mii de ani. O deducție logică face să se considere că aceste ființe n-au pierit ci mai curând s-au îndreptat către altundeva, debarasându-se de obiceiurile, lucrurile prostești, pe măsură ce atingeau un nou stadiu de evoluție. Desigur e o dorință mai mult imaginară de a se fi petrecut așa, dar pare normal ca sensibilitatea cea mai înaltă a cosmosului să poarte un interes benign pentru ridicarea părții sale inferioare.

"Această speranță, dacă nu vrei s-o numești mai mult decât atât, este ceea ce ne susține pe noi."

Cuvintele erau rostite fără pasiune; și deși vocea devenea tot mai puternică, tonul rămâne calm. Așa încât Ivar privi la figura din fața lui și se hotărî ca, deocamdată, să se abțină de la vreun răspuns.

Ce probă am avea privitoare la evoluția pe mai departe? Până acum am întâlnit nenumărate rase diferite și unele erau extrem de deosebite nu numai prin înfățișarea lor ci și prin modul de gândire și posibilitățile pe care le aveau. Totuși, încă nici una n-am putea-o numai asemănătoare zeilor. Și apoi de ce ar progresa la infinit inteligența umană? Nimic în natură nu se petrece după această regulă. Cu excepția situației în care tehnologia devine indispensabilă supraviețuirii speciilor, ce presiune a selecției poate determina îmbogățirea creierelor? Dacă-i vorba așa, noi, sofonții avem și așa prea mult, mai mult decât ne e necesar.

Își dădu seama: *Desigur, aceasta e o atitudine ortodoxă modernă. Poate reflectă parabola cu vulpea și strugurii acri sau slăbiciunea societății decadente. Nu are rost să neg, ceea ce am explorat e doar un atom dintr-o atât de îndepărtată galaxie, un firicel de praf...*

Cu voce tare, Ivar răsuflă: "Acum Jaan susține că Cei Vârstnici, Străbunii, sunt pe cale de-a se reîntoarce? Și mintea lor este deja înlăuntrul lui?"

"Grosolan spus", remarcă Yakow. "La urma-urmei, trebuie să vorbești chiar tu cu el." Se opri. "Ți-am mai spus, Camarazii n-au acceptat până-n prezent ceea ce pretinde el. Dar nici n-am denigrat. Pur și simplu am aflat că, peste noapte, într-un mod inexplicabil, un umil pantofar a dobândit anume

puteri, anume cunoștințe. Remarcabil e un cuvânt necuprinzător pentru tot ceea ce se petrece."

"Cine e, de fapt, el? Îndrăzni Ivar să întrebe. N-am auzit nimic altceva decât zvonuri, aluzii, presupuneri."

Yakow vorbi acum asemeni unui conducător, pragmatic. "Când s-a ridicat întâia oară din obscuritate și din ce în ce mai mulți oameni au acceptat să creadă în predicile lui, noi, ofițerii din Arena am întrevăzut ce potențial exploziv exista în asta și ne-am străduit să ascundem istoria, până ce am putut, în sfârșit, s-o evaluăm și să-i prevedem consecințele. Însuși Jaan a fost extrem de cooperant cu noi. Totuși, n-am reușit să prevenim împrăștierea veștii despre el, dincolo de zona noastră. Însă, deocamdată, restul planetei știe doar ceva vag, despre un nou cult în acest colțișor."

S-ar putea să nu se știe mai mult decât aceste fărâmituri, gândi Ivar; totuși, cu siguranță, pregătirea de a crede mai mult. Oricum, am aflat câte ceva și poate am și eu anume vești pentru el, Comandante. "Așadar, cine e el cu adevărat?"

"Progenitura, vlăstarul unei familii obișnuite, deși odată înstărită, pe când era prosperitate în Orcus. Tatăl său, Gileb, era un meseriaș care posedă câteva vehicule de teren și pretindea a se trage din fondatorii Camaraderiei. Mama lui, Nomi, are o genealogie încă mai nobilă, până către primii humanoizi pe Aeneas."

"Și ce s-a petrecut?"

"Dacă-ți reamintești, acum vreo șaisprezece ani, această regiune a trecut printr-o perioadă de dezordine. O furtună de nisip prelungită a produs dezastrul recoltelor și pierderea caravelor; apoi, cearta pentru puținul rămas a stârnit iarăși dihonie între vechile familii. S-au amestecat până și Camarazii. O vreme am fost pur și simplu ineficienți."

Ivar dădu din cap. Își scormonise memoria spre a scoate la iveală noi amănunte și descoperi cum acest om, trecând peste reguli și ordine reușise să restaureze disciplina și morala și să salveze societatea de haos. Dar fusese o lucrare de ani întregi.

"Bunurile fiindu-i prădate de dușmanii care-i doreau sângele, Gileb a fugit cu soția și micul fiu", continuă Yakow, cu o voce monotonă. Au emigrat peste

ținutul Antonine, abia supraviețuind, către o mică așezare nordică, într-o zonă fertilă. Aici au găsit refugiu de sărăcie.

Când muri Gileb, Nomi se reîntoarce acasă cu, deja, șase copii, într-o regiune de-acum pacificată. Jaan învăță meșteșugul cizmăritului și mama lui era — și mai e încă — o minunată țesătoare. Amândoi susțineau material familia. Nici o dată nu rămâneau îndeajuns de mulți bani pentru ca Jaan să se gândească la însurătoare.

În cele din urmă a avut revelația... a făcut descoperirea... sau ce era..."

"Mi-ai putea spune? Întrebă încet Ivar.

Privirea care-l cerceta se înăspri. "Despre așa ceva se poate discuta mai târziu", răspuse Yakow. "Acum mi se pare mai potrivit să cercetăm ce rol îți revine, Primule Născut, în eliberarea umanității de omenirea excesivă."

XVII

CU GLUGĂ, robă și sandale, pielea vopsită maroniu și părul negru, Ivar ar fi păcălit o cercetare la prima vedere. Trăsăturile sale, constituția și ochii albaștri nu erau reprezentative; dar deși Orcanii erau de multă vreme endogami nu se stabilise un cod genetic strict și apăreau câteodată abateri; într-un anume grad, profetul însuși era o ilustrare a acestui fenomen. La Ivar diferențele mai frapante porneau de la dialectul Anglic pe care-l folosea în același timp cu necunoașterea limbii native, imperfecta imitare a gesturilor, mersului și, desigur, mai erau alte o mie de subtilități.

Totuși, cu siguranță, nici un Terrian privind plictisit reluarea vreunei înregistrări secrete n-ar observa aceste diferențe. Ca și mulți Orcani, de altfel, care ar renunța ridicând din umeri la ce ar fi văzut. La urma-urmei, existau variații locale și individuale în interiorul regiunii; în plus, acest tânăr ar putea foarte bine să se fi întors după câțiva ani de serviciu printre nordici, care îl influențaseră.

Iar acei care priveau îndeaproape și cu atenție erau ultimii care să spună o vorbă despre ce vedeau. Pentru că străinul se plimba în compania pantofarului.

Se petrecuse repede. Cineva îl auzise pe Jaan predicând și apoi îi ceruse o întâlnire particulară. Și amândoi se plimbară singuri pe munte.

Mai multe perechi de ochi geloși îi urmăriră pe Jaan și Ivar la ieșirea din oraș. Aceștia vorbiră încet până ce fură destul de departe de oameni, pe un platou întins și înalt.

În spate și deasupra — doar stânci, tufișuri, zone de praf cenușiu pe ici-colo umbrite adânc de pete albastre, în sus întinzându-se înspre locuita și încoronata Arena. Peste tot cerul era pustiu, cu excepția soarelui și a unui rotitor *vulch*. Jos, pământul se năruia către apăsătoarea monotonie a mării. De jur împrejur erau coline pe care se găseau căsuțe risipite, verzi. Circulația se târa alene pe drumurile prăfoase, cu atmosfera poluată de fum. Ilionul apărea întunecat, Linn alba orbitor spre nord și nord-est; în rest, orizontul adăpostea o dezolantă goliciune. Vântul călduț și înțepător izbea fețele, fâlfâia straietele și acoperea duruiala casadelor.

Toiagul lui Jaan se răsucea și bocănea, acordându-se cu mersu-i, pe când alegea calea drept peste urmele tocite. Ivar nu se ajuta cu nimic, se mișca doar asemenea unui vânător. Era ceva automat, întreaga-i conștiință se învârtea în jurul cuvintelor rostite domol:

"Putem vorbi acum, Primule Născut. Întreabă sau exprimă-te cum dorești. N-ai de ce să te înspăimânți sau să mă superi căci ai sosit ca un destin viu".

"Nu sunt un mesager al mântuirii", rosti încet Ivar. "Sunt doar o foarte slabă ființă umană, care nici măcar nu crede în Dumnezeu."

Jaan zâmbi. "N-are importanță. Nici eu nu sunt un credincios în sensul obișnuit al cuvântului. Noi utilizăm cuvântul «destin» într-o modalitate extrem de deosebită. Pentru moment, să presupunem că ai fost condus aici sau sprijinit să ajungi aici prin căi subtile" — ochii lui extraordinari se ațintiseră în cei ai interlocutorului și continuă să vorbească solemn — "pentru că deții, potențialul de a deveni *salvatorul*."

"Nu, nu eu, nu eu."

Relaxat acum, Jaan îl bătu prietenește pe umăr și spuse: "Nu mă refer la sensul mistic. Reamintește-ți convorbirea cu înaltul Comandant Yakow. Aeneas are nevoie de două lucruri: o credință unificatoare și un conducător de neam, în armonie. Primul Bărbat al Ilionului, căci asta vei fi cu vremea, are cea mai îndreptățită, cea mai pe deplin acceptată pretenție, de a vorbi în numele acestei planete. Ba mai mult, amintirea lui Hugh McCormac va convinge întregul sector să se adune unit în jurul Primului Bărbat, îndată ce acesta va înălța din nou steagul eliberării.

Ceea ce proclamă, propovăduiește, Caruith va înflăcăra pe mulți. Dar e prea cutremurător, prea neașteptat din nou, să se obișnuiască a trăi zilnic cu aceste idei. Le-ar trebui o structură... politică pe care s-o înțeleagă, s-o accepte și care să-i îndrume spre schimbarea, spre transformarea respectivă. Tu ești nucleul acestei mișcări sociale, Ivar Frederiksen.

"Eu, eu nu știu... nu sunt genul de general sau politician, de fapt am și ratat îngrozitor mai înainte și..."

"Vei fi cu măiestrie călăuzit. Dar să nu-ți închipui o clipă că te dorim doar o emblemă. Amintește-ți că lupta va dura ani. Cum dobândești, în vreme, experiență și înțelepciune, vei prelua de la sine, natural, adevărata comandă."

Ivar privi pe furiș prin deșertul orbitor, la un vârtej îndepărtat care-ți fura privirea și-și alese cu grijă cuvintele:

"Știi mult prea puțin până acum... Jaan... numai ce mi-au povestit Yakow și câțiva ofițeri vârstnici. Ei continuă să pretindă că explicația din punct de vedere religios, ba nu, transcendental — deci aspectul transcedental al chestiunii, numai tu l-ai putea înfăptui."

"Atunci înseamnă că tabloul faptic îți e confuz și incomplet", spuse Jaan. Ivar aprobă din cap. "Ceea ce-am aflat... hai să încerc să sintetizez, să rezum, se poate? Să mă corectezi unde greșesc.

Întreaga planetă Aeneas e iar gata să explodeze. Scânteia exploziei ar fi speranța, orice speranță. O dată cu câteva reușite de început, tot mai mulți oameni, pretutindeni în Sectorul Alpha Crucis, se vor alătura, se vor implica. Dar cum să începem? Suntem distruși, dezarmați, ocupați.

Ei bine, tu predici că ajutorul supranatural este la îndemână. Rolul meu ar fi să asigur continuitatea politică. Aeneizii, nordicii în special, care nu sunt

de acord cu reîntoarcerea Strămoșilor, vor fi foarte bucuroși de amestecul Primului Bărbat din Ilion în îndepărtarea, zvârlirea robiei Terriene. Cei foarte credincioși, și ei vor întâmpina ospitalieri acel soi de întăriri, acel contact uman: mai ales de când noi, oamenii, ducem povara muncii și a morții, noi înșine."

Jaan fu de acord. "Da", zise el. "Eliberarea care nu e câștigată, trudită, nu valorează prea mult în stabilirea libertății care va dăinui, nu e valabilă în înălțarea noastră către următorul nivel de evoluție. Anticii ne vor *ajuta*. Așa cum îi vom ajuta apoi și noi, la rândul-ne, în milenara lor luptă... repet, nu trebuie să ne așteptăm la o rezoluție rapidă, de moment. Pentru pregătire vor fi necesari ani și abia apoi vor urma alți ani de conflicte sângeroase. Multă vreme de-acum înainte, principala ta îndatorire va fi doar aceea de a rămâne în viață și în libertate, de a fi un simbol care păstrează neatinsă speranța, speranța eliberării."

Ivar se enervă și întrebă: "Și tu, între timp, ce-ai să faci?"

"Eu port înțelepciunea", zise Jaan; tonul îi era mai curând umil decât mândru. "Semăn semințele credinței. Sub aspectul mental al lui Caruith pot să vă dau ție, Camarazilor și comandanților pentru libertate de pretutindeni, un ajutor neprețuit: de exemplu, citind gândurile, în împrejurările cele mai favorabile. Dar în ultimă instanță eu sunt încoronarea care este totodată viitorul.

"Desigur, într-un sfârșit și eu voi fi nevoit să mă ascund de Terrieni prin pustietăți, când vor înțelege ei adevărata mea menire. Sau poate mă vor ucide. Nu contează. Se distruge astfel doar trupul. Și procedând așa vor crea martirul, ceea ce împlinește ciclul. Fiindcă el, Caruith, se va înălța din nou."

Vântul parcă umplea cu gheață oasele lui Ivar: "Cine e Caruith? Ce este el?"

"Mintea unui Antic Străvechi", răspuse senin Jaan.

"Nimeni n-a fost prea clar în explicații în privința asta..."

"Ei știu că numai eu îți pot expune problema — căci e clar, nu ești un manufacturier semi-analfabet ori un simplu păstor. Ești educat; respingi supranaturalul ca fenomen; pentru tine, Caruith trebuie să folosească o limbă diferită de cea din predicile către Orcanii obișnuiți."

Ivar continua să pășească, așteptând urmarea. Un șobolan își scoase coada de sub țeasta decolorată a unui animal *statha*.

Jaan privea înainte doar. Vorbi cu un ton ciudat, cântător.

"Voi începe cu reîntoarcerea mea aici, după anii de exil. Eram un simplu pantofar — meșteșug învățat în puținul timp liber pe care ni-l îngăduiau muncile întâmplătoare și care ne ajuta să supraviețuim. Aveam, în plus, băncile publice de cunoștințe pentru a citi, studia, a afla câte ceva despre acest univers; ades, noaptea, obișnuiam să mă plimb pe sub stele, meditând.

"Apoi ne-am întors la Muntele Cronos. Visam la înrolarea în Camaraderie, dar n-a fost cu putință; antrenamentele lor începeau la o vârstă mult mai fragedă ca a mea. Totuși, un sergent dintre Camarazi, consilier și magistrat în districtul nostru, a fost interesat de persoana mea. M-a ajutat să-mi continui studiile. Și în cele din urmă a obținut aprobarea să asist pentru o perioadă de timp, și cu un mic salariu, la săpăturile arheologice.

"Îți dai seama că în spatele Camaraderiei de azi stă această ocupație. Ei au început ca trupă militară și au continuat ca autorități civile. Dacă am fi dorit, Nova Roma ar fi putut reorganiza totul. Dar generațiile de profeți ne-au convins că nu se poate ca Anticii să fi murit, probabil încă domnesc în cosmos. Și-atunci ce muncă mai propice ar exista, decât căutarea urmelor și a punctelor de reper rămase printre noi? Și cine altcineva ar fi mai potrivit s-o desfășoare decât Camaraderia?"

Ivar îl aprobă; acesta era principalul motiv pentru care Universitatea încetase săpăturile în aceste părți, spre a evita apariția unor resentimente printre locuitori și conducerea lor. Sărăcia raporturilor de până atunci și de atunci înapoi se presupunea că se datora lipsei unor rezultate deosebite. Și deodată Ivar se întrebă cât anume fusese păstrat secret.

Vocea hipnotică se depăna mai departe: "Acea muncă mă făcu să simt, în adâncurile mele, ce vastitate spațiu — timp se arcuiește peste noi și cât de mult aparținem cu toții acestor dimensiuni. Am cugetat, de asemenea, asupra ideii, auzite inițial în exil, anume că Didonienii au o calitate a creierului, a ființei, care e atât de departe de felul nostru de-a fi, pe cât suntem noi de instinctul primitiv, orb. Oare și Anticii au acea caracteristică a minții — nu în

măsura ștearsă, redusă, a Vecinilor noștri, ci mai perfecționată? Am putea și noi s-o dobândim cândva, într-o zi?

"Deci, continuam să mă întreb și să înaintez tot mai departe de unul singur prin tunelurile muntelui, atunci când nimeni nu era prin preajmă-mi. Și sufletul îmi ardea după un răspuns care nu mai venea.

"Până când..."

"Era o noapte cam pe la mijlocul iernii. Revoluția încă nu începuse, dar chiar în pustietatea asta știam cât sporise oprimarea și că poporul clocotea și haosul câștiga întindere. Noi înșine eram insuficient aprovizionați cu anumite produse întrucât comerțul cu lumea înconjurătoare devenise neregulat căci, din pricina taxelor și confiscărilor, negustorii evitau această zonă și chiar personalul portului spațial nu mai era interesat de muncă, astfel că, practic, nu mai exista controlul circulației. Da, din când în când, pirați de pe stele sălbatice se strecurau pe sub paza spațială să prade și apoi s-o șteargă. Vaietul, durerea planetei Aeneas mă apăsau.

Am privit la ascuțișul Crucii Gemenilor și la întunericul care despică alba Cale Lactee în porțiunea unde nebuloasele ne ascund esența, miezul galaxiei noastre; și mergând de-a lungul coastei muntelui m-am întrebat dacă, în întreaga acea măreție, viețile noastre sunt simple accidente fără sens, durerea și moartea nevalorând nimic.

Îmi era grozav de frig. Am intrat prin gura unui coridor nou săpat, dar început de Antici, pentru a mă adăposti — sau poate m-a chemat ceva într-acolo? Aveam un felinar și mai mult ca un somnambul alunecam tot mai adânc, tot mai în jos.

Trebuie să înțelegi, minunata lucrare nu se prăbușise, cu excepția intrării, după milioane de ani de cutremure, și alunecări de teren. Odată ce am săpat am descoperit un labirint înrudit cu altele. Dar cu forțele și echipamentul nostru ne-ar fi luat o viață întreagă să facem o hartă a întregului complex.

"Chemat nu știu de ce sau de cine, am mers acolo unde picior de om încă nu călcase. Cu o bucată de piatră de cretă, luată din dărâmătură, mi-am însemnat cărarea; dar era aproape ultima sclipire a simțului meu uman, pe când marcam kilometru după kilometru tot mai aproape de sfârșitul drumului.

"Am găsit-o într-o încăpere unde lumina strălucea rece, venind de la un lucru înalt pe a cărui simplitate ochii mei alunecau; am putut numai să văd că era probabil o mașinărie și că cea mai mare parte a ei era nu materie ci energie. Înaintea ei stătea aceasta pe care o port acum pe cap. Mi-am așezat-o pe frunte și..."

"...nu sunt nici cuvinte nici gânduri pentru ceea ce veni..."

"După trei nopți și zile am urcat; și în mine exista Caruith Străvechiul, Salvatorul planetei Aeneas..."

XVIII

UN PERSONAJ ca un crochiu osos, Colonelul Mattu Luuksson reîntoarce salutul la întâmpinările politicoase și ospitaliere ale lui Chunderban Desai, refuză răcoritoarele și se așeză pe marginea fotoliului său ca și cum n-ar fi admis ca mobila să-i ia în stăpânire uniforma. Cu toate astea, Camaradul de pe Arena grăi destul de curtenitor către Înaltul Comisar al Imperiului Terra.

"Decizia a fost luată ieri. Apreciez că m-ați primit după citirea scurtei informări, deși sunteți, bănuiesc, extrem de ocupat."

"Aș fi neglijent în ceea ce privește datoria mea dacă nu aș întâmpina cum se cuvine pe reprezentantul unei întregi națiuni", răspunse Desai. Trase fumul adânc în piept înainte de-a adăuga: "Pare, hâmm, o destul de rapidă acțiune, având în vedere importanța,"

"Ordinul căruia am onoarea de a-i aparține nu scuză, nu iartă ezitarea", declară Mattu. "Apoi, înțelegeți, domnule, misiunea mea este cu caracter de tatonare. Nici dumneavoastră, nici noi nu vom lua o hotărâre, nu vom încheia un angajament înainte de-a cunoaște situația și tot ce cuprinde ea pe deplin."

Desai observă că-și lovea ritmic țigaretul de marginea scrumierei și se opri brusc. "Am fi putut discuta acestea prin vid", remarcă el cu o falsă blândețe.

"Nu, domnule, nu foarte bine. Sunt mult mai multe decât numai vorbe. O imagine electronică a dumneavoastră și a biroului pe care-l ocupați ca și un

număr oarecare de subordonați nu ne-ar spune aproape nimic despre totalitatea mediului, despre ambianță."

"Înțeleg. De aceea ați adus atâția oameni cu dumneavoastră?"

"Da. Vor petrece câteva zile hoinărind prin jurul orașului, căpătând experiență și adunând impresii spre a raporta consiliului nostru, ajutându-ne astfel să estimăm oportunitatea și a altor vizite."

Desai își ridică sprâncenele. "Vă e teamă că ar putea fi corupți?" Gândul belșugului în Nova Roma i se păru grozav de caraghios, amuzant la culme; pufni în răs.

Mattu se încruntă — mânios sau concentrat? *Cum aș izbuti să descifrez o figură atât de străină?* "Ar fi mai corect să încerc să-ți explic de la începutul începuturilor, Comisare", spuse el, alegând cu grijă fiecare vorbă. "Aparent, dumneavoastră aveți impresia că mă găesc aici pentru a protesta contra recentei scotociri prin comunitatea noastră și a negocia o garanție satisfăcătoare împotriva altor incidente similare în vreun viitor. E, de fapt, partea minoră a problemei.

"Biroul dumneavoastră pare să considere că ținutul Orcan colcăie de rebeli, în ciuda faptului că aproape nici un Orcan nu s-a înrolat în armia lui McCormac. Bănuiala nu e nejustificată. Noi locuim deoparte; întregul nostru ethos e diferit de-al dumneavoastră."

De pragmatismul accentuat al Terrei, vrei să spui, gândi Desai, sau de decadența Imperiului, subînțelegi? "Păstrător al ordinii și legii dumneavoastră înșivă fiind", zise el, "mă încred în faptul că sunteți de acord cu necesitatea de-a investiga orice posibilitate, oricât de vagă, de îndepărtată, de puțin probabilă."

Un Terrian aflat într-o postură similară cu a lui Mattu ar fi rânjit, cu siguranță. Colonelul rămase țeapăn, era lipsit de simțul umorului. "Mai mult contact ar reduce neîncrederea. Dar n-ar fi un motiv suficient pentru schimbarea străvechilor obiceiuri și a liniei politice.

"Adevărul este că atât Camaraderia de pe Arena cât și societatea căreia i se supune nu sunt atât de rigide, de xenofobe pe cât se crede prin alte părți. Izolarea noastră n-a fost niciodată absolută; gândiți-vă la caravanele noastre de comerț sau la acei tineri care au petrecut atâția ani afară, departe, lucrând

ori studiind. Realmente, doar împrejurările ne-au ținut pe margine și — fără îndoială — o anumite cantitate de inerție umană".

"Ei bine, s-au schimbat vremurile. Dacă noi, Orcanii, vrem să nu decădem, trebuie neapărat să ne adaptăm. Deși nu ne obsedează bogăția și considerăm că e un adevărat pericol să acumulezi prea mult, totuși asta nu înseamnă că prețuim în schimb sărăcia, Comisare; și nici nu ne e frică de idei noi. Mai corect, simțim că propriile noastre idei capătă o forță nouă și răspândite în curând printre alți oameni ar putea fi bine primite."

Țigara lui Desai era complet fumată. Azvârli urât-mirositorul chiștoc și puse o alta în țigaret. Printr-un reflex mental, cerul gurii îi tresări de durere. "Sunteți interesați în a lărgi sfera comerțului și relațiile aferente, atunci", spuse el.

"Da", replică Mattu, "Avem mai multe de oferit decât ceea ce dăm în prezent. Mă gândesc nu doar la resursele naturale cât și la brațe de lucru și creiere, dacă tineretul nostru ar primi o educație mai modernă și adecvată."

"Și, hm, turism prin regiunea dumneavoastră?"

"Sigur", se repezi Mattu. Evident însă, gândul părea neplăcut pentru el. "Pentru a dezvolta toate acestea e nevoie însă de timp, ceea ce avem și de capital, care ne lipsește. Nordicii n-au fost nicicând interesați... deși, trebuie să mărturisesc, Camarazii nu le-au făcut vreo propunere. Nutrim însă, acum, speranța că Imperiul poate dorește să ne ajute."

"Subsidii?"

"N-ar fi necesare nici multe, nici vreme îndelungată. În schimb, Imperiul câștigă nu o simplă prietenie, ci influența noastră, căci Orcanii călătoresc foarte adesea și la mari distanțe prin Aeneas. Aveți de înfruntat o structură nordică puternică ce vi se opune ca întreg și pe care e puțin probabil s-o înfrângeți. Oare influența Orcană n-ar ajuta la transformarea ei?"

"Poate, dar în ce direcție?"

"Dificil de prevăzut în acest stadiu, nu? De aceea, încă socotim izolarea cea mai bună soluție. Repet, misiunea mea e doar o tatonare preliminară, pentru ambele părți, Comisare."

Chunderban Desai, care avea legiunile Imperiului în spatele lui privi în ochii străinului; și fu Desai cel care simți o puternică undă de teamă.

Tânărul locotenent de pe Muntele Cronos o chemă, fără să se ascundă, pe Tatiana Thane, pentru a o întreba dacă o poate vizita "ca să cunoască persoana cea mai apropiată lui Ivar Frederiksen. Vă rog, înțelegeți, prea respectabilă doamnă, nu-l subestimăm. Totuși, indirect, ne-a produs nenumărate necazuri. M-am gândit atunci că ne puteți sfătui cum să convingem autoritățile că nu suntem aliații lui."

"Mă îndoiesc că aș fi în stare", răspunse ea, pe jumătate amuzată de onestitatea lui stângace. Cealaltă jumătate a sa se răsucea de durere retrezită și ar fi vrut să refuze rugămintea. Însă fapta ar fi dovedit lașitate.

Când tânărul intră în apartamentul ei, fercheș, țepăn în uniformă, îi oferi Tatianeii în semn de apreciere, o mână sculptată, un breloc din țara lui. Pentru a studia desenul, fu nevoită să apropie obiectul de față: și citi întrebarea gravată *sunteam spionați?*

Inima-i bătu să sară din piept. După o clipă scutură din cap, deși știu că gestul era prea violent. Ce conta! Stewart trimisese un tehnician prin preajmă, care din când în când verifica dacă Terrienii nu plantaseră vreun "cărăbuș". Probabil așa proceda rezistența, o apăra... Locotenentul extrase un plic din tunică și se înclină pe când i-l înmână.

"Citiți-l pe îndelete", zise el, "dar am instrucțiuni să vă urmăresc cum îl distrugeți apoi."

Se așeză fără a mai aștepta invitația. Privirea-i n-o slăbea deloc. Ea, în propriul fotoliu, curând nu mai observă nimic, se concentrează, total absentă la ce-o înconjură. Abia după cea de a treia lectură a scrisorii lui Ivar, auzi mașinal plânsul șoricelului Frumious Bandersnatch care cerea să i se acorde atenție.

Erau mângâieri, afecțiune, în acele rânduri, care nu priveau pe nimeni altcineva, dar și o scurtă rezumare a călătoriilor lui:

"— profet, deși el neagă inspirația divină *ad litteram*. Mă întreb care-i diferența? Povestirea sa e cea din Apocalips, a ultimei zile.

"Nu știu dacă pot crede. Liniștita sa certitudine are multă putere de convingere; dar eu nu pretind că am vreo profundă cunoaștere a oamenilor.

S-ar putea foarte bine să fiu tras pe sfoară. Ceea ce este *neîndoielnic* e că în anumite momente îmi poate citi gândurile mai bine decât orice telepat uman de care am auzit, mai bine decât cei mai înzestrați humanoizi. Sau chiar

creaturi non-umane. Am fost învățat că telepatia nu e un limbaj universal — nu e suficient să simți radiațiile subiectului tău; trebuie să înveți ce însemnătate are fiecare schemă pentru *el*; și desigur, șabloanele diferă de la individ la individ, ba mai mult, de la neam la neam și, în mod excepțional, de la specie la specie. Și până-n prezent, fenomenul n-a fost prea bine înțeles. Dar mai potrivit e să redau povestirea lui Jaan, deși puținele, săracele mele cuvinte nu vor avea nimic din copleșitoarea *impresie* pe care el însuși o face.

"Spune că după ce a găsit obiectul acela aparținând Strămoșilor despre care am menționat și l-a pus în chip de "coroană" pe cap. Presupun că era un gest firesc. Este ajustabilă și decorativă și poate că are dreptate, poate comanda funcționează prin unde. Oricum, s-a petrecut ceva de nedescris, paradis și iad deopotrivă, laolaltă, inițial mai curând iad din pricina fricii și a ciudățeniei ca și a deșădăcinării în fapt, a întregii sale minți, mai apoi s-a ivit paradisul — și acum, spune Jaan, nici un cuvânt nu e bun, nu există vorbe pentru a descrie ceea ce încearcă, ce este el.

"În termeni științifici, dacă nu cumva sunt pseudoștiințifici (și oare unde tragi linia când te ocupi de necunoscut?), ceea ce pretinde a se fi petrecut stă astfel. Cu mult în urmă, Strămoșii sau Anticii, cum sunt numiți prin aceste locuri, aveau o bază pe Aeneas, la fel ca pe alte multe planete similare. Nici măcar nu era o stațiune de cercetare. Serveau unui alt extrem de important scop, despre care voi vorbi îndată. Se presupune că ei au produs dezvoltarea Didoniană, printre alte experimente, toate având ca țintă să creeze mai multă inteligență, mai multă conștiință pretutindeni în cosmos.

În cele din urmă s-au retras, dar au lăsat pe cel căruia Jaan îi spune Caruith, deși explică el, numele sunt numai pentru înțelegerea unor ființe limitate ca noi. Cel ce stă nu e Caruith cel original; iar originalul nu e individ ca tine sau ca mine, oricum, ci parte-aspect? — atribut? — al glorioasei totalități pe care o afișează exclusiv Didonienii. Ceea ce a făcut Caruith a fost să-și lase *ființa(?)* a fi examinată neuron cu neuron, astfel ca întregul model al personalității să poată fi înregistrat într-un mod incredibil.

"Iartă-mă, iubito, tocmai am hotărât că un pronume ca «el» sau «ea» sunt potrivite cel mult pentru Vecini, dar mult prea nedemne pentru Antici. Voi folosi deci numai «el» fiindcă mi se pare mai la locul său.

"Când Jaan și-a pus pe frunte cercul, aparatul era activat și schema sursei de informații a fost imediat impusă sistemului său nervos.

"Bănuiești «dificultățile». Ce cuvânt sărăcăcios, neîncăpător, acest «dificultăți»! Jaan avea creier uman, corp uman; și, de fapt, Strămoșii gândeau mai ales în termenii Didonieni! Jaan nu poate face nimic în afara potențialului dat de propria structură. Caruith cel adevărat reușește să rezolve simultan o mie de ecuații într-o fracțiune de secundă, dacă așa vrea; dar Caruith folosind nu creieru-i original ci pe cel al lui Jaan, unul primitiv deci, nu ar izbuti această performanță. Înțelegi acum cum stau lucrurile?

"Totuși, Strămoșii prevăzuseră că poate nu Didonienii vor intra primii în acea încăpere. Așa că au inventat un sistem flexibil. Ba mai mult, toate organismele au, dobândesc, puteri care de obicei nu există. Să încerc să-ți ofer câteva exemple stângace. Tu joci șah, pictezi tablouri, pilotezi nave și analizezi limbaje. Știu. Dar presupune că ai fi născută într-o lume unde nimeni n-a inventat șahul, pictura, pilotajul sau analiza semantică. Vezi? Gândește-te cât de complet trebuie să fie antrenamentul fizic și psihic pentru a scoate la lumină toate calitățile fiecăruia, pentru a face față împrejurărilor diverse.

"Deci, după trei zile de numai simple acordaje menite să-l aducă până la culmea măiestriei, colo unde putea gândi și făptui orice, Jaan s-a reîntors supradotat. De atunci se tot integrează din ce în ce mai mult în această minte cu care împarte creierul material. El spune că în cele din urmă vor deveni *unul*, mai mult Caruith decât Jaan și se bucură anticipat.

"Ei bine, ce predică? Cumva ce doresc Strămoșii, Înaintașii? De ce au făcut ei ceea ce au făcut?

"Din nou, e imposibil de rezumat într-un pumn de vorbe. Voi încerca, deși știu că voi eșua. Poate imaginația ta e capabilă să umple un gol. Ai, cu siguranță, o minte cuprinzătoare iubito.

"Anticii, Strămoșii, Constructorii, Unicitatea, Bătrânul Shen, oricum i-am numi — și Jaan nu le dă nume separate, spune că ar fi mai rău să amăgim, să falsificăm mai mult decât se petrece în cazul «Caruith» — aceștia deci s-au dezvoltat acum milioane de ani, lângă centrul galactic, acolo unde stelele sunt mai bătrâne și mai apropiate una de alta. Noi ne aflăm pe partea exterioară a spiralei, îți reamintești. Pe acele vremuri nu existau multe generații de stele,

elementele mai grele ca heliul erau rare, planete cu posibilitatea de a întreține viața — puține. Strămoșii au ieșit în spațiu și l-au găsit mai singuratic decât ne putem imagina, noi, cei care avem mai multe lumi nelocuite primprejur decât a numărat cineva. S-au reîntors în universul lor interior și s-au străduit deliberat să păstreze o minte evolutivă, viață după viață, pentru că nimeni altcineva nu era pe măsura lor. Cât aș vrea să-ți transmit înregistrarea explicației lui Jaan spusă de el însuși!

"Ceva s-a petrecut însă în timp. El pretinde că încă nu e capabil să înțeleagă despre ce e vorba. Fisură, vrajbă în rasă, în decursul a milioane de ani; nu o diferență ideologică așa cum concepem noi ideologia, ci după moduri diferite de-a percepe, de-a evalua realitatea, două scopuri diferite spre a fi impuse universului. Nu îndrăznim să spunem că o ramură e bună, alta rea; putem doar proclama că sunt ireconciliabile. Numește-le Yang și Yin, dar nu încerca să precizezi care-i una, care-i alta.

"În cel mai direct limbaj posibil, Strămoșii *noștri* văd ca țintă, scop al vieții, conștiința, transcendența a orice substrat material, unificarea prin minte nu doar a acestei galaxii ci a întregului cosmos, astfel încât prăbușirea finală să nu fie un sfârșit ci un început. Pe când Ceialți cercetează — unicitate mistică dotată cu energie — suprema experiență a Acceptării... Nu, presupun că nu ar fi chiar corect să-i numești orientați către moarte.

"Lui Jaan îi place străvechiul dicton Terrian pe care eu îl știu ca descriindu-i pe Strămoși: "A năzui, a căuta, a afla și a nu ceda" (tu îl cunoșteai?). Și echivalentul pentru Ceialți care să fie? Nu "kismet" = soartă, destin căci asta ar implica fatalistul "facă-se voia Domnului", ori Ceialți neagă existența lui Dumnezeu. Nici "nihilism" nu cred că e corect; el presupune dorința de haos, acesta fiind considerat poate tot atât de necesar ca și renașterea. Pentru ce militează Ceialți este ceva atât de străin, încât... Oh, voi scrie, știind că mă înșel, că ei cred că ridicarea, căderea și extinderea la infinit, sunt singurele noastre realități, iar armonia în această diagramă e unica împlinire pe care viața o poate da.

"În contrast, Jaan spune că viața, dacă urmează steaua Strămoșilor, în final îl va *crea* pe Dumnezeu, *va deveni* Dumnezeu.

"La acest capăt, Strămoșii au urmărit apariția noilor rase pe planete noi și i-au ajutat, i-au îndrumat, câteodată atât de mult, încât i-au adus la condiția pe care o au Didonienii. Sigur, nu se pot uita pretutindeni; nu s-au uitat la noi. Căci Ceilalți trudesesc și ei și trebuie să existe un contrast.

"Nu e ceea ce noi înțelegem prin război; nu la acel nivel. Pentru nivelul nostru este luptă.

"Din nou o analogie. Tu poți încerca să ajungi la o hotărâre vitală care-ți va determina întreg viitorul. Poți medita, te poți bate cu propriile emoții — totul însă înlăuntrul tău, nimeni dinafară nu vede vreun semn.

"Dar de fapt nu-i *totul* în mintea ta. Un corp bolnav presupune o gândire nesănătoasă. Așadar, jos, la nivelul celular, corpusculii albi din sânge și antigenii pun în mișcare un necruțător, violent război contra invadatorilor. Și efectul luptei este foarte dependent de ceea ce se petrece în capul tău — poate chiar absolut totul e influențat. Înțelegi?

"Cam așa se întâmplă. Ce formă de viață inteligentă (mă refer la sofonții pe care-i știm; Strămoșii și ceilalți sunt suprainteligenți) procedează astfel? Chiar și o bucățică dintr-o galaxie, ca a noastră, poate fi placa turnată. Efectele se multiplică în acest fel, știi. Așa cum ia ceva vreme raselor din stele îndepărtate până să înceapă, mult mai multe pe același ciclu, ireversibila schimbare, tot așa se scurge vreme și până ce noile rase trec în întregime prin noul mod de evoluție.

"Acel nivel va fi el oare al Strămoșilor ori al Celorlalți? Vom sparge oare vechile ziduri și vom atinge, oricât de dureros ar fi, infinitul sau vom considera mai armonios, potrivit și nobil drumul către experiența uitării?

"Vezi tu la ce am ajuns? Cuvinte ca «pozitiv» și «negativ», «activ» și «pasiv», «evoluționism» și «nihilism», «bun» și «rău» nu înseamnă nimic în acest context. Ființele inimaginabil depărtate de noi au două moduri opuse de-a înțelege realitatea. Noi pe care-l alegem?

"Nu putem scăpa de alegere, nu ne putem eschiva. Putem accepta autoritatea, limitările, instrucțiunile; putem face compromisuri; ne putem trăi liniștiți, în siguranță, viața; și e o victorie pentru Ceilalți peste tot spațiul știut, întrucât chiar acum *Homo sapiens* se întâmplă să fie specia conducătoare în aceste părți. Or, noi putem să ne asumăm riscul, să luptăm pentru libertatea

noastră, iar dacă dobândim, să căutăm, să așteptăm ca Străbunii să se reîntoarcă și să ne ridice ca pe copiii lor, spre a fi mai mult decât am fost vreodată.

"Asta e ceea ce spune Jaan, Tanya, iubito, pur și simplu nu știu..."

Ea ridică ochii de pe pagină. În ei ardea: *Eu știu. Deja.*

Nomi trăia împreună cu copiii ei într-o locuință de două camere, către capătul Aleii Cenușii. Sărăcia se răsucea și se năpustea pretutindeni împrejurul lor. Nu mirosea pestilențial pentru că și cel mai sărman dintre Orcani era curat și dacă apa de spălat era insuficientă, aerul usca rapid orice miasmă. Nici cerșetori nu existau; Camarazii preluaseră pe nevoiașii cei mai disperați și le destinaseră acele munci pe care le puteau îndeplini. Dar forme neîngrijite înghesuiau acest cartier zgomotos: copii gălăgioși învârtindu-se în toate părțile, femei copleșite de ulcioare și coșuri, bărbați făcându-și meseria de zilieri, conducători de măgari, cărauși, măturători, lucrători de obiecte, măcelari, vopsitori, preoți, cântăreți; vânzători ambulanti târguindu-și cântat mărfurile prăpădite. Printre sfărâmurile de pereți cafenii, pe aleile încâlcite de urmele lăsate pe pământ de un fier greu, Ivar se simțea mai izolat decât fusese vreodată în deșertul Mohorâtul.

Mama profetului l-a făcut să se simtă aproape în largul său. Se cunoscură foarte rapid, direct. Ivar mersese să îl caute pe Jaan și spunându-i că acesta lipsește, mama sa îl invitase să aștepte înăuntru, servind o ceașcă de ceai. Ivar avu un oarecare sentiment de culpabilitate întrucât știa dinainte, se asigurase chiar de ieșirea lui Jaan în plimbarea și instruirea discipolilor, mai puțin îndoctrinându-i cât folosindu-i ca placă de rezonanță în timp ce el însuși bâjbâia drumul către înțelegerea și integrarea dublei sale personalități.

Dar trebuie să aflu mai mult înainte de-a face acel grozav angajament pe care-l dorește el. Și cine ar putea mai bine să-mi explice ce se petrece cu Jaan decât această femeie?

Era singură, copiii fiind la lucru sau la școală. Astfel că în adăpost domnea liniștea, odată ușa dinspre stradă închisă. Lumina soarelui bătea pieziș, prăfos prin sticla ferestrelor înguste; puțini erau Orcanii ce-și permiteau geamuri. Cămaruța era răcoroasă, umbrită, înghesuită, dar în perfectă curățenie; nu

dădea impresia neplăcută de dezordine. Războiul de țesut al lui Nomi umplea unul dintre unghere, având în el o piesă de îmbrăcăminte, pe jumătate isprăvită, ce dovedea o subtilă, perfectă combinație a culorilor. Prin preajmă se mai găseau și diverse vase primitive pentru bucătărie. Paturile pliante, pentru ea și fiul cel mare, completau restul de spațiu rămas. În mijlocul încăperii se afla o masă negeluită, înconjurată de bănci, unde își invită musafirul. Pe rafturi înalte sau pe policioare agățate în cârlige, se aflau alimente: puțină carne uscată, legume deshidratate și pesmeți care făceau ca aerul să aibă o anume mireasmă. În spate, o ușă închisă dădea în cea de-a doua cameră, ocupată în cea mai mare parte de priciuri.

Nomi se mișcă ușurel pe podeaua de humă, turnă din ceainicul pregătit și se așează, c-un foșnet vag de fuste, în partea opusă lui Ivar. Fusesse frumoasă în tinerețe și mai păstra un anume soi de atracție de tip sălbatic, neîmblânzit. Subțirimea trăsăturilor sale sporea splendoarea unor ochi cenușii, pe care și Jaan îi moștenise. Albastrul veșmânt aspru, gluga pe care această societate patriarhală o așeza pe capul văduvelor pe ea nu păreau degradante, căci avea prea multă mândrie interioară să se sinchisească de găunoasa vanitate.

Discutaseră puțin în timp ce ea prepara amăruiul ceai Orcan. Nomi știa cine e Ivar. Jaan spunea că nu avea nici un secret față de ea fiindcă era extrem de discretă. Acum Ivar se scuză: "N-am vrut să vă întrerup munca, stimată doamnă."

Ea zâmbi: "O binevenită întrerupere, Primule Născut".

"Dar, uh, depindeți de această muncă pentru a vă câștiga traiul. Dacă nu continuați..."

Nomi chicoti. "Te rog, nu-mi zădărnici scuza pentru puțină trândăvie."

"Oh, înțeleg." Lui Ivar nu-i plăcea să-și vâre nasul unde nu-i fierbea oala, era ceva împotriva firii și obiceiurilor sale. Dar trebuia să deschid cumva discuția: "Ei bine, mi se pare că nu sunteți tocmai bogați. Vreau să spun, Jaan nu a mai făcut încălțări de când... s-a întâmplat lucrul acela cu el."

"E adevărat el a dobândit un scop înalt." Păru amuzată de inadecvarea frazei.

"N-a pretins niciodată vreo contribuție, mi s-a spus. Nu îngreunează oare acest fapt situația dumneavoastră financiară?"

Ea scutură capul. "Următorii doi dintre frații săi au ajuns la vârsta când pot munci câte ceva. De fapt s-ar putea angaja de-a binelea însă nu vreau eu — trebuie să mai și învețe. Și... discipolii lui Jaan ne ajută. Puțini își pot permite o contribuție mare, dar o mică, neînsemnată cantitate de hrană, ca ofrandă fără preț adusă nouă, ei da, asemenea dar ne susține".

Luminozitatea de pe figura ei dispăru. Se încruntă spre cana cu ceai și continuă cu oarecare greutate. Întâi n-a fost ușor să accept. Chiar ne făcusem pentru totdeauna propriul nostru drum, așa cum au procedat și părinții lui Gileb și ai mei, înainte de căsătoria noastră. Însă ceea ce întreprinde Jaan e atât de însemnat încât... da, acceptarea e un neînsemnat sacrificiu."

"Atunci, credeți în Caruith?"

Ea-și ridică privirea către cea a lui Ivar, iar acesta și-o plecă în timp ce Nomi răspundea: "Să nu-mi cred propriul fiu, bunul copil al meu și al soțului meu?"

"Oh, da, desigur, stimată doamnă", se încurcă el. "Cer scuze dacă par că... uitați, sunt un străin. Îl cunosc numai de câteva zile și... Înțelegeți? Dumneavoastră aveți o credință care să vă conducă în hotărârea că el nu este, ei bine, nu e victima unei iluzii. Eu nu sunt încă în posesia acestei credințe, a acestei cunoașteri profunde."

Nomi se înduioșă, se lasă peste masă și-l bătu ușurel peste mână. "Într-adevăr, Întâiule Născut. Bine faci că întrebi. Mă bucur că în tine a găsit Jaan camaradul demn de care are nevoie."

Chiar așa?

Probabil i-a citit lupta interioară pe față fiindcă depăna vorbele mai departe, domol și privindul țintă:

"De ce m-aș minuna că te miri? Și eu am făcut la fel. Când a dispărut vreme de trei zile înfiorător de lungi și apoi a sosit atât de schimbat... Da, am crezut că i s-a spart vreun vas de sânge în creier și am plâns pentru băiatul meu bun, muncitor, primul copil, care avusese parte de atât de puțin de la viață.

În cele din urmă am înțeles că fusese alesul aleșilor, așa cum nici un om nu mai întâmpinase o asemenea situație, în vreme sau spațiu. Dar nici bucurie nu era. Întâiule Născut, așa cum concepem noi bucuria. Gloria lui e tot atât

de măreață și crudă ca și cea a soarelui. Mai mult ca sigur va trebui să moară. Chiar noaptea trecută am visat că era din nou Jaan pantofarul, căsătorit cu o fată la care mă gândeam eu că e potrivită pentru el și-mi puneau în brațe primul lor copilăș. M-am deșteptat râzând..." Degetele-i se strânseseră tare pe cană. "Nu se va întâmpla așa niciodată, desigur".

Ivar nu știa dacă va fi capabil să cerceteze mai departe. Îl salvă Robhar, cel mai tânăr învățăcel care tocmai bătu la ușă: "Mi-am închipuit că ați putea fi aici, domnule", rosti băiatul aproape pe nerăsuflăte. Deși maestrul îl numise pe noul sosit cu un nume fals era evidentă importanța pe care i-o acorda "Carruith va veni cât de repede va putea." Îi înmână un plic. "Pentru dumneavoastră."

"Cum?" se holbă Ivar.

"Misiunea către Nova Roma s-a înapoiat, domnule", spuse Robhar aproape arzând de tulburare. "S-a adus o scrisoare pentru dumneavoastră. Mesagerul i-a dat-o lui Caruith dar el m-a rugat să v-o aduc direct, rapid."

Către Heraz Hyronsson era adresată. Ivar sfâșie plicul. La sfârșitul câtorva pagini se lăfăia mândră semnătura *Tanya*. Propria lui relatare o avertizase cum să redacteze răspunsul.

"Scuzați-mă", bâlbâi el și se așeză s-o înghită lacom, s-o citească dintr-o privire.

Când sfârși rămase o vreme foarte tăcut, cu trăsăturile impasibile. Apoi se scuza că trebuie să plece, promițând că va păstra legătura cu Jaan și se grăbi afară. Avea de rumegat niște gânduri dificile, insistente.

XIX

DOAR CÎTORVA OFIȚERI de rang superior dintre camarazi li se spusese cine era Ivar. Ei i se adresau numindu-l Heraz când mai erau și alții de față, pentru urechile străine. Ivar se arăta pe cât de rar se putea, mâncând cu Yakow și suita sa, dormind într-o cameră apropiată, care-i fusese repartizată, folosind holurile dosnice, rampele și ieșirile lăturalnice pentru excursiile lui. În

acea vastă construcție, mai mult de jumătate nepopulată, prezența lui trecea aproape neobservată. Corpul armat știa că șeful lor adăpostea pe cineva deosebit dar era prea disciplinat să bârfească, să flecărească despre asta.

Astfel, el și Yakow meraseră aproape nevăzuți către camera folosită drept garaj. Jaan era deja prezent acolo, ca răspuns al unui mesaj trimis printr-un curier. Garda salută pe când cei trei pătrunseră într-un avion; și, fără îndoială, multe îi trecură prin cap soldatului dar orice s-ar fi întâmplat n-ar fi deschis gura. Ușa principală glisă. Bătrânele mâini ale lui Yakow umblară cu măiestrie peste bordul de comandă. Aeronava se ridică, ieși prin deschiderea centrală, înainta vreun kilometru pe verticală și se îndreptă fără grabă spre sud.

Vântul se învârtejea pe când ziua se preschimba în înserare. Văia împrejurul carcasei, care zbârnâia. Marea Orcus purta calote albe pe suprafața-i oțelie și zvârlea mânioasă valurile înspre țărm; acolo unde stropii fini izbeau și se evaporau, sarea devenea imediat o mărunță chiciură. Platforma continentală strălucea roșcat datorită lungilor raze filtrate prin vâlul de praf care ascundea deșertul din depărtare; vârful vârtejului se spărgea în nori subțiri iradiind o culoare gălbuie pe cerul negru-vinețiu.

Yakow fixă robotul-pilot automat, își roti scaunul și privi la perechea de lângă el. "Ei bine, iată locul de întâlnire pe care l-ai dorit, Primule Născut", spuse el. "Acum ne spui de ce ai ținut să fie așa?"

Ivar simți parcă numai cuțite și ace înțepându-l peste tot. Își fixă privirea pe figura blândă a lui Jaan, amintindu-și ce zace, de fapt, sub ea și reculă apoi spre învelișul de apă pe care-l traversau. *Presupun că va trebui să fac față acestora doi, să-i înving*, gândi el cu disperare.

Ei, altcineva nu are cine s-o facă. Nimeni altul în tot acest univers. Ca să-și alunge senzația acută de singurătate, augmentă gândul că ei ar putea dovedi cu adevărat că-i sunt alături în cauza măreață a eliberării.

"Eu, eu sunt înspăimântat de posibilitii spioni, de minusculele microfoane", rosti.

"Nu există așa ceva în zona mea din Arena" se năpusti Yakow. "Știi cât de des și complet controlăm, verificăm".

"Dar Terrienii dispun de resursele nelimitate ale întregului Imperiu pentru așa ceva. Pot, de exemplu, să posede personal și metode nebănuite de noi.

Ca telepatia." Ivar făcu un efort să se întoarcă spre Jaan. "Tu citești gândurile."

"Cu destule limite", se apără profetul, doar ți-am explicat".

Da. M-a cărat în miezul muntelui și mi-a arătat mașina — mecanism — ori ce Dumnezeu pretinde el că e și conține înregistrarea lui Caruith. Nu m-a lăsat să ating nimic, dar nu-l pot învinui și chiar nici nu eram dornic să pipăi ceva. Și acolo mi-a înțeles perfect gândurile. L-am încercat în toate chipurile posibile și de fiecare dată mi-a spus cu precizie ce gândesc, ba chiar și câteva idei de care nu eram perfect conștient. Da.

Probabil nu avea nevoie de telepatie ca să înțeleagă ultragiul adus intimității mele. A zâmbit și mi-a spus:

"Nu te teme. Posed doar sistemul nervos uman și acesta nu se încadrează printre cele mai talentate care există, destul de rar, în specia noastră. Sigur, nu pot rezona mai bine decât tine, primule Născut." Ton tăios: "Asta e cumplit, îngrozitor pentru Caruith, e de parcă ar fi surd sau orb, dar îndură, conștiința dobândită astfel poate ajuta la cunoașterea realității. Și aici, jos..." Cu măreție, glorios: "Aici, cea dinții întruchipare a făpturii lui trudește să amplifice, să recodifice, asemenea unui centru cerebral viu. Înlăuntrul actului său operațional, Caruith — Jaan este o parte a ceea ce ar trebui de drept să fie: a ceea ce va fi din nou, când seminția sa se va reîntoarce și va face ca trupul nostru să se transforme."

Oricum, cred căte ceva din ceea ce susține el. Amplificarea artificială și puterea absolută telepatică sunt mai presus de știința Terriană; dar am citit despre experimente cu ele, în vremuri străvechi, când cunoașterea Imperiului era mai evolutivă decât acum. O asemenea tehnologie nu e prea îndepărtată de capacitățile noastre prezente: e o chestiune mai mult de inginerie decât de cercetare pură.

Desigur, e un avans deloc neînsemnat față de ceea ce știm noi, dacă ținem seama de înregistrarea întregii personalități și impunerea schemei, a modelului asupra unui membru al unei specii complet diferite...

"Ei bine", spuse Ivar, "dacă tu, folosind metode ce nu au fost create pentru tipul tău de organism, scotocești perfect creierele pe o distanță de sute

de metri sau mai mult, cum ar fi oare atunci cei mai dotați, ce performanțe realizează ei?"

"Nu există non-umani pe teritoriul Orcan", zise Yakow.

"Cu excepția lui Erannath", i-o întoarse Ivar.

Oare barba albă are trăsăturile crispate? Oare Jaan a tresărit? "A, da", fu de acord Comandantul. "O excepție temporară. Nu se află xenofotii în Arena sau în oraș."

"Ar putea fi mutații umanoizi, croiți astfel genetic, care s-au strecurat", scutură Ivar din umeri. "Sau nu e vorba deloc de telepatie; or fi niscaiva «trucuri» pe care detectoarele voastre nu le-au prins. Vă repet, voi probabil nu vă dați seama în măsura în care o fac eu, câtă varietate există pe miile de planete ale Imperiului. Nimeni nu poate ține o evidență. Imperiul poate importa surprize pentru noi, de undeva de foarte departe". Oftă. "Sau, de acord, numiți-mă paranoic. Socotiți această excursie inutilă. Probabil aveți dreptate. Faptul e că, totuși, trebuia să hotărâsc cum să procedez — chestiunea nu mă implică doar pe mine ci întreaga societate căreia îi aparțin — și mă simt mai liniștit discutând în afara oricărei supravegheri posibile, imaginabile."

Așa cum ar fi vizuina din interiorul Muntelui Cronos.

Și dacă am dreptate în bănuielile mele, cred că aparatul respectivă nu mi sesizează gândurile la distanța asta. Altfel, suspiciunea bruscă, stârnită de scrisoarea Tanyei, m-ar fi condus la arest.

Jaan întrebă cu viclenie: "Să te fi impulsionat, oare, reîntoarcerea misiunii noastre din Nova Roma?"

Ivar aprobă fără putere.

"Mesajul pe care l-ai primit de la logodnica ta..."

"L-am distrus", admise Ivar, fiindcă nu s-ar fi putut sustrage, dacă i s-ar fi cerut să arate ce conținea scrisoarea. "Din pricina elementelor strict personale." Cei doi nu fură prea surprinși: cei mai mulți nordici ar fi procedat la fel. "Cu toate acestea, puteți bănuși ce e adevărat, că ea a discutat cu legătura sa din mișcarea de eliberare. Scrisoarea mea către Tanya și discuțiile avute cu emisarul trimis au convins-o că interesele noastre coincid cu ale voastre în scuturarea de sub jugul Imperiului."

"Și-acum dorești mai multe detalii", spuse Yakow.

Ivar aprobă din nou. "Domnule, dumneavoastră n-ați face la fel? Mai ales că, se pare, Comisarul Desai e de acord cu planul dumneavoastră. Asta înseamnă că Terrienii vor veni să discute și să ducă la îndeplinire creșterea economică a acestei regiuni. Ce înseamnă asta pentru eliberarea noastră?"

"Credeam că am explicat deja", răspunse cu răbdare, Jaan. "Planul îi aparține lui Caruith. Prin urmare, e cu bătaie lungă, cum trebuie să și fie; căci oare ce speranță poate sălășlui numai în arme? Hai să ne răsculăm înainte ca vremea să fie prielnică, și Imperiul ne va zdrobi ca un deget ce strivește o furnică."

Planul lui Caruith... Nava trecuse deasupra mării și a culturilor agricole care-i mărgineau țărmul de sud și se îndrepta către adevăratul deșert. Această țară făcea ca Pustiul Mohorât al Ținutului de Fier să pară luxuriant. Stânci roase urcau deasupra dunelor cenușii; praful se aduna în vârtejuri purtate de vânt; Ivar zări fosilele unor monștri oceanici, prea puține însă căci vântul erodase și ultimul semn de viață. Spre vest, jos, Virgil strălucea într-o ceață, un abur care șuiera.

"Idea pare... grozavă, chiar extrem-subtilă... Poate oare vreun non-uman să ne înțeleagă, să pătrundă spiritul atât de profund?" se neliniști el. "Amintește-ți, fiind în mine, el e pe jumătate uman", replică Jaan; "și pe lângă asta are o experiență de multe milioane de ani în spate. Oamenii nu sunt mai altfel construiți, mai deosebit, decât oricare alt sofont. Caruith descoperă asemănări între rase, acolo unde noi nu distingem nimic, suntem orbi."

"Și eu devin nerăbdător", suspină Yakow. Tânjesc să văd odată că suntem liberi, dar nu cred că voi apuca să trăiesc ceasul. Totuși, Caruith are dreptate. Trebuie să-i pregătim pe toți Aeneizii, astfel încât, atunci când va veni ziua, să se ridice toți, deodată."

"Expansiunea comercială e un mijloc spre acel scop", îi asigură Jaan, "îi vom stârni pe Orcani să călătorească de-a lungul și de-a latul planetei, întâlnind orice alt tip de Aeneid, influențând prin credință și înflăcărare. Oh, trimișii noștri nu vor predica; nu vor ști nimic decât că au însărcinări practice de îndeplinit și aranjamente de făcut. Dar, inevitabil, vor dialoga și asta va

stârni interesul, încât nordicii sau Oamenii Râului sau Tineranii sau orice ar fi își vor invita prietenii să vină pentru a auzi ce spune străinul."

"Am auzit povestea asta de câteva ori", replică Ivar, "dar am încă, totuși, probleme în a înțelege pe deplin. Uitați domnilor. Nu vă așteptați la o convertire în masă la crezul Orcan, nu-i așa? Vă spun că ar fi imposibil.

Grupările Aeneizilor sunt extrem de diverse și puternic ancorate în religiile lor specifice: religii tradiționale, păgânism, Cosmenosis, rituri ancestrale, în general orice ține de cult."

"Desigur", rosti Jaan încetisor. "Însă nu apreciezi că, de fapt, ceea ce contează, Întâiule Născut, e crezul lor de neclintit, oricare ar fi el? Orcanii vor face, prin vorbă și exemplu, ca fiecare Aeneid să-și intensifice ardoarea. Și nimic din mesajul meu nu contrazice vreo dogmă de bază a acelor credințe. Dimpotrivă, reîntoarcerea Anticilor împlinește toate speranțele, indiferent de forma în care se manifestă".

"Știu, știu. Regret, continui să fiu sceptic. Dar nu are importanță. Nu cred că se va înfăptui ceva rău; și, așa cum spui, s-ar putea să se mențină viu spiritul rezistenței. Așadar, cum rămâne cu mine? Ce trebuie să fac în tot acest timp?"

"Nu foarte departe de viitor", spuse Yakow, "vei ridica stindardul independenței. Trebuie să facem întâi pregătirea; nu aveam voie să riscăm să fii capturat imediat de inamic. Cel mai probabil va trebui să petreci ani în afara planetei spre a pune gherila în stare de război, pe Dido, de exemplu, sau vizitând reședințe străine ca să negociezi sprijinul lor."

Ivar își stăpâni nervii și-l întrerupse: "Domenii ca Ythri?"

"Ei... da." Yakow alungă propria infinitezimală îndoială: "Da, am putea primi ajutor de la Domeniu, nu însă câtă vreme sunteți doar un grup de proscriși, ci mai apoi, când cauza noastră se va contura vastă." Se aplecă înainte. "Sincer, rolul tău inițial va fi unul de diversiune. Vei distra atenția Imperiului de la a urmări prea atent efectele pe care le vor avea călătoriile Orcanilor peste tot, prin Aeneas. Nu poți spera să îndeplinești mai multe, cel puțin nu în primii ani."

"Nu știu", spuse Ivar cu toată încăpățânarea pe care-o putea strânge de prin străfunduri. "Am putea obține ajutor clandestin de la Ythri mai curând,

poate chiar imediat. Anumite aluzii pe care le-a făcut Erannath..." Se întepeni mai bine în scaun. "De ce n-am merge să vorbim cu el acum, pe loc?"

Jaan privea într-o parte, Yakow spuse: "Mă tem că n-ar fi momentul potrivit, Primule Născut."

"Cum așa? Unde se află?"

Yakow bocăni în podea cu enervare: "Nu-ți face griji tocmai despre inamic. Ce nu cunoști, nu poți divulga. Sunt nevoit să-ți solicit răbdare în această privință."

Lui Ivar i se păru că vântul tăios de afară își făcuse culcuș între coastele sale. Se întrebă cât de bine poate mima încuviințarea și relaxarea: "De acord."

"Ar fi cazul să ne întoarcem", zise Yakow. "Noaptea se apropie."

Se roti el însuși cu scaunul și apoi manevră avionul. Amurgul întuneca deja cabina fiindcă furtuna se întetise. Ivar binecuvântă umbra ce cuprindea și fața lui. Dar bătaia puternică a pulsului ca un ciocan pneumatic se auzea ea oare în afară? Rosti destul de încet: "Știi, Jaan, despre un anumit aspect n-am auzit niciodată vorbindu-se. Cum arată rasa lui Caruith?"

"Nu contează", fu răspunsul. "Sunt mai mult spirit decât trup. Într-adevăr, unicitatea lor include numeroase specii deosebite. Gândește-te la Dido. În final, toate rasele vor fi incluse."

"Uh-huh. Totuși, nu mă pot abține de a fi curios. Hai să vedem cum arată corpul care este supus acum examinării scannerului..."

"Păi... ei..."

"Hai, încearcă. Poate că Orcanii sunt atât de puțin familiarizați cu tablourile, cu pictura încât nu-i interesează imaginea. Te asigur, camarade, alți Aeneizi sunt de părere diferită. Vor întreba. Și atunci de ce să nu-mi spui și mie?"

"*Kah, hm, kah...*", cedă oarecum Jaan. Părea puțin descumpănit, de parcă superimpusa conștiință nu lucra bine la o distanță mare de radiațiile întăritoare emise de făptura aflată sub pământ. "Da. El... parte bărbătească, da, din specie bisexuată, cu sânge cald... nu mamifer; descinzând din ornithoizi... arătând omenește în unele moduri, dar frumoși, mult mai rafinați, mai cizelați ca noi. Trăsăturile fine tăiate în unghiuri ascuțite; vocea ca o muzică... Nu"

Jaan se întrerupse. "Nu vă voi spune mai mult, pentru că n-are nici o importanță."

Ai spus destul, exultă Ivar.

Conversația se rări, se risipi, pe parcursul restului călătoriei. Pe când nava se întorcea către Arena, care devenise un morman de întunecime țintuit ici-colo prin câteva lumini. Primul Născut spuse: "Vă rog, aş vrea să călătoresc singur și să meditez. Obişnuiesc să umblu prin spațiu, în solitudine când iau decizii importante. Ce-ar fi să-mi împrumutați aparatul ăsta zburător? Mă voi îndrepta spre o zonă liniștită în care să mă pot așeza, să privesc către lune și stele — apoi mă voi întoarce înaintea zorilor și vă voi anunța ce-am hotărât. De acord?"

Avusese grijă să-și compună în minte și să tot repete discursul. Yakow nu ridică nici o obiecție; Jaan îl bătu prietenește pe umăr. "Sigur", spuse profetul. "Curajul și înțelepciunea să te însoțească, dragul meu."

După ce-i depuse la sol pe cei doi, Ivar se ridică rapid tăind aerul ca un fulger, în graba sa de-a se îndepărta. Teama, frica de a nu fi urmărit îi strângea inima ca o gheară.

Neîndurător îi zbârnâi prin cap: *Nu sunt infailibili. I-am luat prin surprindere. Jaan trebuie să-și fi pregătit o descriere — dar una adevărată — probabil care se potrivește exact cu ceea ce mi-a relatat Tanya din partea Comisarului Desai, despre agentul Merseian pierdut prin Aeneas.*

Vântul tăios de după amurg umplea cu nisip fin aerul din jurul părții mai joase a muntelui. Lavinia arăta o jumătate întunecată de disc deasupra, nedând vreo lumină clară; și nici stele nu se iviseră. Nu se distingeau satele și fermele împrăștiate pe culmi. Vizibilitatea sfârșea la numai câțiva metri.

Bazându-se, pentru aterizare, numai pe dispozitivul navei, Ivar se întreba dacă acesta era un noroc pentru el. Putea coborî fără a fi văzut acolo unde, altfel, ar fi trebuit să staționeze ascuns după movile sau prin vreo livadă și apoi să se târască pe burtă kilometri întregi. Într-adevăr, nu prea avea de ales. Umblând printr-o furtună, în deșert, fără protecția unui echipament special și fără vreun ghid ar fi putut ușor pierde drumul și, oricum, multe primejdii îl pândeau. Dar și apropiindu-se de oraș și Arena, risca să fie detectat de vreun post de pază și să se trimită o patrulă pe urmele lui.

Ei bine, cel mai rău pe lume ar fi fost să se reîntoarcă blând, supus, la improvizata-i locuință. Descoperi cu bucurie că teama îl părăsise, așa cum dispar foamea și setea flămândului, îndepărtată acum de tensiunea care se scurgea prin el. Se îmbracă, se echipă cu supercostumul special, pe care fiecare îl are cu el în vreo călătorie, deschise ușa și sări pe sol.

Vijelia țipa și zumzăia jur-împrejur. L-au învăluit îndată frigul și un miros de fier. Nisipul cu bob mare îl izbea, îl rănea. Își fixă pe față masca pentru noapte și bâjbâi înainte.

Timp de un minut se întrebă dacă să continue să meargă așa razna ori să-și facă un plan. Apoi dezghiocă cu vârful încălțării o piatră care căzuse dintr-o grămadă stricată de noua excavare. Intrarea către tunelul unde îl dusesese era astupată, ferecată.

Ivar nu aprinse felinarul luat dintre instrumentele navei până nu ajunse sus, la deschizătură. Apoi, odată aflat acolo, apucă strâns lampa, pe când căuta, cu mâna liberă, încuietoarea.

Numai pentru a o feri de vreme rea, căci ușa făcută de mână omenească nu avea nevoie de zăvor împotriva unui popor a cărui credință era fondată pe vestigii. Când o închise în urmă-i Ivar rămase într-o completă tăcere, un frig nemișcat de vreun curent oarecare de aer și un întuneric a cărui densitate, consistentă, era destrămată doar de raza palidă a lămpii. Răsuflarea răsuna prea zgomotos în auz. Degetele-i obosiseră de greutatea tecii cuțitului pe care-l avea de la Casa Vântului — însă era singura lui armă. Altceva, orice alt mijloc de apărare pe care l-ar fi purtat mai devreme, ar fi provocat imediat bănuieli.

Ce voi găsi, oare?

Nimic, probabil. Aș putea să mă uit mai îndeaproape la mașina lui Caruith, dar nu am scule s-o deschid și s-o studiez. Cit despre ce s-ar putea afla în altă parte... aceste coridoare se tot răsucesc, întortocheate, în nesfârșite moduri diferite.

Totuși, cea mai nouă descoperire, ascunsă în mod plauzibil pe când explorarea continuă, aici poate exista — indiferent care ar fi aceasta. Și... Privirea-i căzu pe praful de milioane de ani, învărtejit și scormonit ca și cel de pe Lună, atunci când primii oameni au aselenizat... aș putea găsi urme care m-ar duce mai departe, dacă cineva a pătruns vreodată pe-aici înaintea mea.

Începu să meargă. Zgomotul pașilor suna sec, având ecou în cripta fără vârstă.

De ce-o fac? Pentru că Merseienii au oare vreun rol în evenimente? E rău dacă au participat? Tanya e mulțumită de ce a auzit. Crede că Roidhunate ar putea cu adevărat să ne ajute și speră că voi fi cumva în stare să dau de acel agent.

Dar și Ythri ne-ar fi de folos. În orice caz, de ce nu mă lasă conducătorii Orcani să-l văd pe Erannath? Scuzele lor nu au acoperire.

Și dacă Anticii acționează prin Merseieni, așa cum e de imaginat, de ce l-au amăgit pe Jaan? N-ar trebui ca el să știe asta?

(Oare știe? N-ar fi o informație prin unde. Imperiul Terrian poate respinge foarte simplu pretențiile lui Jaan ca pe niște fărâme ale unui cult, căruia i-aș aduce mai multe neazuri ca să-l elimin, să-l suprim, decât merită... dar niciodată dacă Imperiul consideră Merseia în spatele afacerii! Așa încât, probabil, el cunoaște întreaga istorie! Numai că ceva e în neregulă. Jaan e prea sincer, prea fascinat și, da, prea tulburat ca să joace pe două planuri. Nu-i așa?).

Trebuie să descopăr adevărul sau pierd orice drept aș avea vreodată de-a fi conducătorul poporului meu.

Ivar continuă să pășească în întunecime.

XX

LA VREUN KILOMETRU adâncime în interiorul muntelui, se opri înaintea camerei unde se găsea templul ascuns al lui Jaan. Raza de lumină a felinarului atinse în treacăt enigma metalică înainte de-a cerceta podeaua tunelului.

Aici fuseseră destule vizite de curând, astfel că praful era răscolit într-un adevărat talmeș-balmeș. Lucrul din cameră mai aruncă o ultimă sclipire și se pierdu din vedere. Ivar nu avea decât un strop legănător de lumină pentru a scobi un loc în beznă pentru propria-i persoană. Acum, că avansa încetișor,

cu grijă, liniștea era aproape copleșitoare. *Bum — Bum*, bătea inima lui, *bum-bum, bum-bum*.

După câțiva metri negura se sfârși. Nu s-ar fi mirat deloc dacă ar fi zărit urme de tălpi. În afară de Jaan, ofițerii din Camaraderie, pe care profetul i-a adus în partea asta, cu siguranță că s-au aventurat poate chiar mai departe. Ceea ce l-a oprit pe Ivar a fost neașteptata rânduială. Podeaua fusese măturată-lună.

Zăbovi câteva clipe, în vreme ce gândurile îi încolțiră. Când începu iar să meargă, cuțitul se găsea în palma-i dreaptă.

Acum tunelul se ramifica în trei culoare. Era logic să se oprească oricine ajunge aici. Intrarea în labirint era o sarcină potrivită unor oameni de știință dotați cu echipament; dar nici unui savant nu i-ar fi fost permis să rămână înăuntru mult timp. Ivar văzu că mătura, sau orice va fi fost, ștersese toate urmele. *Perfect gândit, plănuit*, se infiltrasă și se scurse ideea prin el. *Vizitatorii n-ar observa, probabil, că a fost măturat, decât dacă s-ar găsi într-un loc unde schimbarea în stratul de praf ar fi evidentă. Sau dacă se așteaptă oarecum la acest fapt, ca mine... se așteaptă ca urmele ciudate să fi fost înlăturate...*

Merse în fiecare bifurcație și văzu că munca manuală se isprăvea, la scurtă distanță, în două dintre ele. Ce continua apoi era o simplă îngrămădire, un morman prăbușit de veacuri. A treia deschizătură fusese măturată și mai departe, deși nu chiar complet, chiar de toate urmele. Două perechi din aceste urme erau umane, una Ythriană; numai cele ale omului se și reîntorceau. Altele era suprapuse, așadar mai recente.

Aparțineau unei făpturi care umbla pe gheare ca de pasăre.

Ivar se opri iar. Frigul mușca cu furie din el.

Să mă întorc imediat și să fug?

Unde aș putea să fug?

Și Erannath... Asta îl hotărî. Ce alt prieten le mai rămânea Aeneizilor liberi? Numai Ythrianul — dacă mai era viu.

Ivar păși tiptil. Două uși se căscau în drumul său. Le lumină, dar nu văzu decât niște încăperi goale, de forme ciudate.

Apoi podeaua se înclină brusc în jos și el se învârti pe o spirală: dintr-o boltă undeva sus, în peretele drept, se zărea o sclipire pal-gălbuie.

Nu-și permisesese nici o clipă să se sperie, să se intimideze, își înșfăcă lampa și se ghidă după pata de lumină. Echilibrându-se printr-un salt, cercetă atent colțul,

Altă chilie, de data asta hexagonală și cu tavan înalt, înaintând vreo șapte metri în stâncă. Umbrele spânzurau în ea tot atât de apăsătoare, sumbre, înghețate și nemișcate ca și aerul dinăuntru. Era întrerupte de o masă masivă de metal, pe care se aflau, sudate, un glob luminos, un dispozitiv sanitar și un lanț lung de un metru. Tot pe masă existau, fără însă a fi prinse de ceva, un pahar de plastic și un ulcior cu apă, iar pe jos se întindea o saltea, singurul relief pe duritatea iridescentă.

"Erannath!" strigă Ivar.

Ythrianul se curbă, pe somieră. Penele sale erau terfelite și murdare, țeasta sfrijită, numai piele și os. Lanțul se sfârșea cu o cătușă care îi înconjura încheietura mâinii stângi.

Ivar intră. Ythrianul se luptă cu fantasmeele care-l bântuiau și îl recunoscă. Creasta i se îndreptă, ochii galbeni deveniră foc și pară. "*Hyaa-aa*", răsuflă el.

Primul Născut îngenunche să-l îmbrățișeze. "Ce ți-au făcut?" strigă omul? "De ce? Dumnezeule, ticăloșii ăia..."

Erannath se scutură singur. Vocea îi era răgușită, dar începea să devină puternică. "N-avem vreme de sentimentalisme. Ce te-a adus aici? Ai fost urmărit?"

"Sunt suspectat", se trase Ivar înapoi pe călcâie și își îmbrățișă genunchii să-și stăpânească tensiunea nervoasă. Prizonierul era foarte conștient de urgență; se vedea asta din fiecare tremurare a. penajului. Și cine mai bine ca el știa despre primejdiile ascunse în acest mormânt? Niciodată ca până atunci nu funcționase atât de rapid mintea lui Ivar.

"Nu", zise el, "nu cred că mă bănuiesc într-o prea mare măsură. M-am scuzat că vreau să zbor de unul singur, m-am întors și am aterizat sub protecția furtunii de nisip, n-am zărit pe nimeni când am intrat. Ceea ce m-a îngrijorat a fost vestea primită azi din scrisoarea de la iubita mea. A aflat despre un agent secret Merseian, aflat oriunde în largul planetei Aeneas,

telepat cu o putere apreciabilă. După descrierea lui Jaan este Caruith. Imediat m-am gândit că se joacă o șmecherie urâtă, Jaan ar fi trebuit să aibă mai puțin respect față de sentimentele mele și să cerceteze misiva — nu am arătat răvașul nimănui și m-am ținut departe de Arena pe cât am putut, înainte de a mă reîntoarce spre a mă convinge singur despre ce este vorba."

"Ai procedat bine". Erannath își izbi ghearele deasupra capului lui Ivar; acesta înțelese că era un mod de a-l face atent. "Bagă de seamă, Aycharaych e alături. Să sperăm că doarme și va sforăi până ce pleci".

"Până *plecăm*."

Erannath chicoti. Lanțul său zornăi. Nici nu se obosi măcar să-l întrebe cum crede că l-ar putea tăia.

"Voi aduce scule", spuse Ivar.

"Nu. Ar fi mult prea riscant. Trebuie să mă scapi cu vorba. În acest fel, dac-o faci meșteșugit, probabil voi fi eliberat fără a mi se face rău. Aycharaych nu e răzbunător. Îl cred când spune că regretă atunci când trebuie să mă tortureze."

Torturat? Nici o urmă, nici un semn... Desigur, să-l ții închis pe regele cerului, înlănțuit, îngropat de viu, zi și noapte, departe de soare, stele, vânt. Ar fi fost mai puțin crud dacă l-ar fi perpelit pe un foc domol. Ivar se sufoca de mânie.

Erannath văzu și-l preveni: "Nici indignarea nu ți-o poți permite aici. Ascultă. Aycharaych mi-a vorbit deschis. Bănuiesc că trebuie să fie singur, închis aici jos doar cu mașinăriile lui și șnurul prin care-l manevrează ocazional pe profetul-marionetă. Sau consideră că prin discuție produce asociații în conștiința mea și astfel poate citi mai mult din ceea ce știu eu? De aceea, poate, am fost lăsat în viață. Intenționează să mă sece de informații."

"Ce e el?" șopti Ivar.

"Născut pe o planetă numită Chereion, undeva prin Merseian Roidhunate. Civilizația lor e veche, veche... odinioară larg răspândită și puternică — da, spune că Anticii, Constructorii erau Chereioniți. Nu mi-a explicat de ce s-au retras. Spune doar că acum sunt extrem de puțini și puterea pe care o exercită e una pe de-a-ntregul izvorâtă din creier."

"Nu sunt, deci, uh, super-Didonieni... intelecte care unifică galaxia, așa cum crede Jaan?"

"Nu. Și nici nu poartă vreun război, vreun conflict filozofic între ei înșiși cu privire la destinul esențial al creației. Aceste povești servesc numai scopului lui Aycharaych." Erannath se îndoi pe ghearele aripilor sale. capul i se întindea înainte, către întunericul galeriei. "Ascultă", spuse el: "N-avem decât foarte puțin timp — asta în cel mai bun caz. Nu mă întrerupe decât dacă devin ininteligibil, îmi pierd șirul. Ascultă. Și ține minte."

Cuvintele-i ieșeau cu greu, șuierate, ca o vijelie de toamnă: "Ei păstrează resturi de tehnologie pe planeta Chereion, pe care nu le-au împărtășit, nu le-au arătat măștrilor Merseieni dacă într-adevăr Merseienii le sunt învățătorii și nu, în fapt, uneltele. Mă tot gândesc la aspectul ăsta. Ei, nu e cazul să ne oprim pentru speculații. Așa cum s-ar aștepta oricine, tehnologia se referă exclusiv la minte. Fiindcă sunt extraordinari telepați, mai dotați decât ne permite știința noastră să ne imaginăm că ar fi posibil.

"Există o calitate esențială a minții care merge mai departe decât limbajul. Dacă e nevoie, Aycharaych poate citi gândurile *oricărei* ființe — orice limbă, a oricărei specii, pretinde el — fără a cunoaște simbolismul acelei creaturi. Presupun că aproape instantaneu analizează modelul, identifică elementele de logică universală și națională, iar apoi continuă reconstruind întreaga configurație mentală — ca și cum sistemul său nervos include nu numai sensibilitatea la radiațiile emise de alții ci și un calculator semantic organic, cu nimic egalat de ceea ce a construit până acum Civilizația Tehnică.

"N-are importanță! Capacitățile lor i-au condus pe oamenii de știință Chereioniți la concentrarea asupra psihologiei și neurologiei. De milioane de ani această știință a devenit închistată, ca de altfel întreaga lor civilizație, închistată, depreciață, muribundă... Aycharaych singur, probabil, încercă să acționeze în mod realist, străduindu-se să oprească pieirea neamului său. Nu știu. Ceea ce știu singur este că slujește Domeniul Roidhunate ca ofițer al Serviciului Secret, cu o misiune specială, fără sediu fix. Asta implică punerea la cale a necazurilor pentru Imperiul Terrian, ori de câte ori are ocazia.

"Pe timpul regimului Snelund s-a învârtit prin Sectorul Alpha Crucis. Nu era dificil, căci proasta guvernare deja condusesse la corupție și confuzie

generală. Conflictul pentru Jihannath a îndreptat totul către criză și Merseia avea tot interesul să provoace greutăți la granița cu Terra.

"Aycharaych a aterizat în secret pe Aeneas și a colindat după pradă. A descoperit mai mult decât o planetă în fierberea răzmeriței. A găsit potențialul a ceea ce ar putea destrăma Imperiul. Căci toți oamenii de aici, în toată diversitatea lor, sunt profund religioși. Dă-le un crez comun, o cauză de misionar și vor deveni fanatici."

"Nu", nu se putu abține Ivar să nu protesteze.

"Aycharaych așa crede. A petrecut mult timp și a cheltuit o enormă energie în lumea voastră, oricât de valoros ar fi fost, prin darul său, oriunde în altă parte."

"Dar — o planetă, câteva milioane contra..."

"Cultul se va răspândi. Vorbește despre religii noi, militante. În trecutul vostru îndepărtat... Islam, acesta e numele uneia? — religii care au adus la putere triburi obscure și au smuls vechile dominări, din rădăcină, într-o singură generație.

"*Trebuie* să mă grăbesc. A descoperit că locul cel mai probabil al primei scânteii a fost aici, unde Anticii meditau, centrul fiecărei conștientizări. În visătorul Jaan, ale cărui existență și circumstanțe s-au nimerit a fi cele ale unui veritabil arhetip-uman, Aycharaych consideră a dezvolta cel mai potrivit caracter inflamabil.

"Aycharaych nu poate proiecta singur un gând într-un creier care nu are structura de a-l primi. Dar are, în schimb, o mașină care e capabilă. Nu-i nimic fantastic: oameni, Ythrieni sau Merseieni-ingineri, desigur — ar putea concepe același mecanism, dacă ar avea un stimulent. Noi n-o facem, fiindcă pentru noi utilitatea ar fi una de mică importanță; comunicațiile electronice se potrivesc mai bine modulului nostru de viață.

"Aycharaych, totuși... Telepatia de mai multe tipuri aparținea evoluției pe planeta lui. Îți reamintești avortonii — animalele pe care le țineau Tineranii? Mă tot întrebam ce-i cu ei și el mi-a confirmat că originea acelora e pe planeta Chereion. Fără îndoială, efectul lor asupra oamenilor i-a sugerat lui Aycharaych acest plan.

"L-a atras pe Jaan aici, jos, în vizuina din aceste labirinturi, l-a drogat și... s-a gândit la el... Într-un anume fel, folosind acea mașină — până atunci i-a imprimat o serie de false amintiri și un anume limbaj specific, convingându-l să pornească de-acum cu această nouă personalitate. Apoi și-a eliberat victima"

"Schizofrenie provocată. Personalitatea dublată. Un om care era sănătos, făcut astfel se audă, «voci», se cutremură Ivar.

Erannath avea un suflet mai tare; sau doar trăise cu aceste fapte cunoscute, acolo, mai mult timp, în închisoare? El continuă: "Aycharaych a părăsit lumea aceasta a voastră, având misiunea de a produce alte neazuri. Ceea ce făcuse pe planeta Aeneas ar fi putut sau nu să rodească; în caz negativ nu pierduse nimic altceva decât timp.

"S-a reîntors mai târziu și a găsit roade peste așteptări. Jaan câștigase adepți peste tot în ținutul Orcan. Zvonuri ale noului mesaj fuseseră împrăștiate de-a lungul globului de apostoli, totdeauna avizi de orice ar putea hrăni un crez și dornici măcar de un cuvânt aducător de speranță.

"Evenimentele trebuie conduse cu măiestrie și răbdare, desigur, căci, în caz contrar, mișcarea ar duce nu la o revoluție urmată de o cruciadă ci la o transformare într-o altă sectă. Aycharaych s-a stabilit aici jos spre a urmări, a conspira, implantând de atunci în Jaan, din ce în ce mai des, cu ajutorul mașinăriei, revelații de-ale lui Caruith..."

Ythrianului i se retează vocea. Sâsâi. Mâna-i liberă retează aerul. Ivar sări în picioare și se roti pe călcâie.

Figura din pragul ușii, zugrăvită în contra nesfârșitei nopți, zâmbea. Era mai mult decât un semiumanoid, înalt și zvelt, într-o mantie cenușie; dar picioarele-i goale se terminau cu gheare. Pielea lucea aurie, creasta de pe capul altfel chel se înălța albastră, ochii păreau de bronz, calzi. Fața era extrafină, super modelată. Într-una din delicatele-i mâini ținea un explozibil.

"Salut", aproape cântă el.

"Te-ai trezit și ai simțit", scrâșni Erannath.

"Nu", răspunse Aycharaych. "Visele mele totdeauna ascultă. Apoi, totuși, da, am așteptat să vă terminați discuția."

"Și acum,?" întrebă Ivar din mijlocul coșmarului în care se găsea.

"Păi, asta depinde de tine, Primule Născut", răspuse Aycharaych cu o neschimbată politețe. "Pot să-ți urez, extrem de sincer, bun venit?"

"Tu... lucrezi pentru Merseia..."

Pușca activată cu energie nu se clintise în mâna lui Avcharaych, iar cuvintele-i curgeau liniștit; "Adevărat. Ai vreo obiecție?"

"Dorința voastră arzătoare e libertatea. Dorința Domeniului Roidhunate este ca voi s-o dobândiți. Aceasta e calea."

"T-t-trădare, crimă, tortură, invazie și chinuire a ființelor..."

"Existența folosește întotdeauna mijloace condamnable Primule Născut, nu te mândri peste măsură. Ești pregătit să lansezi un război în care dacă vei izbuti, vor pieri milioane, alții vor fi mutilați, înfometateți, hăituiți, îndurerateți. Ești, deci, sau nu, pregătit pentru așa ceva? Eu nu fac altceva decât să te ajut. Asta e oribil? Ce fericire a pierdut Jaan care să nu-i fi fost de mii de ori înapoiată?"

"Și Erannath?"

"Nu-l lua în seamă", vorbi răgușit Ythrianul către Ivar. "Gândește-te de ce dorește Merseia ca Imperiul să colcăie de convulsii și să se destrame. Nu pentru libertatea Aeneizilor. Nu, ci pentru a ne devora bucățică cu bucățică."

"Ce?" Ivar se împletici pe locul unde stătea. "El? Nu!"

"Logic, cine altcineva te-a trădat, sus pe râu, odată ce a aflat cine ești?"

"A continuat să mă însoțească..."

"Nu avea nici un mijloc de a preveni evadarea ta, așa cum s-a petrecut. Așadar, datoria sa era de a te însoți, cu speranța de-a transmite alt mesaj mai târziu și între timp strângând informații suplimentare despre născuta mișcare de rezistență. A fost exact același motiv esențial care mai devreme te-a ajutat să scapi din oraș, după ce a obținut mai mult decât simpla bănuială a identității tale."

"Îi știu scopul — n-am vegetat sub pământ, doar, ci m-am mișcat înapoi și încolo prin lume — și i-am ordonat lui Jaan, care la rândul-i a transmis Comandantului Yakow." "Aycharaych suspină. A fost neplăcut în ceea ce-l privește pe Erannath. Dar misiunea mea era de a extrage tot ce pot din el."

"Erannath", se rugă Ivar, "spune că nu-i adevărat!"

Ythrianul ridică mândru capul și răspunse arogant: "Adevărul trebuie să-l găsești în tine însuși, Ivar Frederiksen. Ce intenționezi să faci: devii altă creatură pentru Aycharaych sau te zbați pentru viața poporului tău?"

"Ai, oare, de ales?" murmură Chereionitul. "Nu-ți doresc răul. Cu toate astea, eu însumi sunt în război și nu mă pot crampona de vieți individuale. Te vei alătura nouă, de bună voie și pe de-a-ntregul sau vei muri."

Cum i-aș putea spune ce doresc? Prin teamă și durere, Ivar simți cum îl pironesc ochii aurii. În spatele lor se afla probabil acel intelect deosebit, urmărind, scotocind, descifrând. Va ști ce am de gând să fac înainte chiar ca eu să pricep ce vreau. Cuțitul îi zăngăni pe podea. De ce nu m-aș preda? Poate ar fi bine pentru planeta Aeneas, indiferent ce spune Erannath. Și altcumva...

Totul explodează. Ythrianul apucă zdravăn cuțitul. Echilibrându-se, balansându-se pe una din uriașele-i aripi, o aruncă pe cealaltă asupra lui Ivar, zvârlindu-l la adăpostul ei.

Aycharaych probabil n-a băgat de seamă ce s-a petrecut în capul vânătorului. Acum trase. Flacăra izbucni și pârjoli. Ivar văzu o albăstrime orbitoare, simți miros de ozon și de carne pârlită, arsă.

Se înclină la o parte din calea morții.

Erannath se încovoie înainte. În urmă-i rămase brațul înlănțuit. Îl smulse pur și simplu de la încheietură, îl ciopârțise. A doua lovitură distrugătoare l-a rupt în bucăți. Aripa teafără fu coborâtă. Zvârlit îndărăt la perete, Aycharaych se prăbuși buimăcit. Arma îi căzuse.

Ivar se năpusti să apuce pușca. Erannath se mișcă. Sângele gâlgâia prin penajul înnegrit. Un ochi îi fusese smuls. Respirația era șuierătoare și cu întreruperi.

Ivar îngenunchie spre a-și alina prietenul. Ochiul teafăr îl căută: "Astfel, Dumnezeu... mă doboară... Dacă s-ar fi petrecut totul în aer, pe cer", tuși Erannath. "*Eyan haa wharr, Hlirr talya...*" Lumina din ochi se stinse.

O mișcare atrase privirea lui Ivar. Se repezi la pușcă. Aycharaych își revenise și o ștersese pe ușă.

Vreme de-o bătaie de inimă Primul Născut avu intenția să urle. Oprește, suntem aliați! Asta îi opri mâna destul timp pentru ca Aycharaych să poată

dispărea. Apoi Ivar realizează ceea ce Chereionitul știa deja: că niciodată nu va fi cu puțință vreo alianță.

Trebuie să ies afară de aici, ori Erannath — toată lumea — a pierit degeaba. Sări în picioare și o luă la goană. Sângele lăsa dâră în urma sa.

Observă cu mare surprindere că deodată își regăsise lampa, aceasta cosea umbrele. *Nu pot încă jeli. Nu mă pot teme. Nu pot face altceva decât să alerg și să gândesc.*

Aycharaych e deasupra mea? A lăsat urme în ambele direcții. Nu, sunt sigur că nu e la suprafață. Își dă seama că o să urc și eu; iar eu, ai cărui strămoși au venit dintr-o lume mai puternică decât a sa, l-aș hăitui. Deci își caută un adăpost, o vizuină. Are vreo legătură cu exteriorul? Probabil că nu; și chiar dacă ar avea, ar chema, ar face legătura? Asta l-ar da de gol. Nu, va trebui s-o ia după mine, să folosească blestemata-i mașină spre a implanta o intuiție în mintea lui Jaan...

Camera revelațiilor apărură. Ivar se opri și petrecu un minut plimbând jetul de flăcări peste lucrul dinăuntru. N-ar fi putut spune dacă a izbutit să-l scoată din uz sau nu, dar așa spera.

Înainte. Afară pe ușă. Jos, pe coasta muntelui, prin praful gros, de-a valma prin vântul pe care Erannath tânjise să-l simtă. Către avion. Deasupra, sus!

Furtuna urla și izbea.

Ivar se ridică sus de tot, în splendoarea norilor. Dedesubtul său se roteau nori uscați, argintii, umbre vii dedesubtul Laviniei și pe sub grăbita Creusa. Stele nenumărate luceau. Mai departe, se ridicau înălțimile Ilionului; jos sclipea și cădea în cascade tunătoare, Linn.

Această lume e a noastră. Nici un străin, un intrus, n-o va orându-i după vrerea lui.

O imagine pe ecranul radarului îl făcu să se uite înapoi. Alte două nave apărură. Alertase Aycharaych pe cineva pentru urmărire? Hotărârea se așeză în mintea lui Ivar brusc, dacă nu cumva existase acolo tot timpul acesta, latent. Activă radioul.

Imperialii monitorizau câteva lungimi de undă. Dacă se identifica el însuși și chema o escortă militară, ar fi obținut-o, probabil, în câteva minute.

Tanya, se gândi, mă-ntorc, iată, acasă.

XXI

CLOPOTELE din turnul Universității sunară. Aveau vechiul sunet și totuși azi, cântau cumva a pace, a liniște. Sau se înșela Chunderban Desai cu bună știință? Nu era prea încrezător dacă vreo ființă ar putea fi.

Cu siguranță tânăra pereche care stătea umăr la umăr și mână-n mână privea la el cu prudența ce putea încă masca ostilitatea. Animăluțul femeii, așezat în poală părea a avea același aer căci rămânea liniștit privindu-l pe vizitator. Fereastra din spatele lor încadra o clopotniță pe un cer indigo. Era deschisă și briza ce aducea melodia întră răcoroasă, uscată, impregnată, de miresme proaspete.

"Cer scuze pentru că vă deranjez atât de repede după întâlnirea voastră", spuse Desai, care sosise cu trei minute în urmă. "Nu voi sta mult. Vreți să vă reluați viața particulară dinainte, știu. Dar consider că unele explicații și asigurări verbale din partea mea vă vor folosi."

"Nu-i un mare necaz să petrec o jumătate de oră în compania ta, după cele zece zile de închisoare de unul singur", se repezi Ivar.

"Regret pentru detenția ta, Primule Născut. N-a fost însă neconfortabilă, incomodă, nu? Am fost nevoiți să te izolăm o vreme. Fără îndoială, înțelegeți că a trebuit să ne luăm o măsură de siguranță în ce te privește, cât timp a fost cercetată versiunea relatată de tine. Dar am avut în vedere și necesitatea de a-ți asigura securitatea personală după eliberare. Asta a cerut o anume perioadă. Fără cooperarea Profesoarei Thane ar fi durat mult mai mult decât atât cât a fost.

"Protecția, securitatea — huh?" se uită Ivar uluit de la el la Tatiana.

Ea își strânse degetele pe spatele șoricelului ca și cum ar fi făcut o alinare. "Da", răspunse, abia auzit.

"Teroriștii mișcării de eliberare în stil propriu", rezumă Desai cu o voce mult mai animată decât se simțea el, în forul său interior. "Au măcelărit deja

un număr de Aeneizi care sprijineau guvernarea imperială. Reîntoarcerea ta înspre noi, destăinuirea, divulgarea unei conspirații, a unui plan care într-adevăr ar fi putut smulge acest sector de sub stăpânirea Imperiului toate acestea venind de la tine, încarnarea năzuințelor lor, i-ar fi putut împinge din nou la crimă."

Ivar rămase o vreme tăcut. Sunetele clopotelor se stingeau. Nu se desprinsese de Tatiana, dar strângerea brațului său slăbi. În cele din urmă o întrebă: "Ce-ai făcut?"

Ea-l apucă mai apăsat: "I-am convins. N-am rostit nici o dată nume... Comisarul Desai și ofițerii lui nu mi-au cerut vreunul, vreodată... Va fi o amnistie generală."

"Pentru faptele comise în trecut", reaminti Imperialul. "Nu putem îngădui altele asemănătoare. Sper în venirea ajutoarelor pentru a le preveni în viitor." Făcu o pauză. "Dacă urmează ca Aeneas să cunoască din nou legea și liniștea, restaurarea a tot ce s-a pierdut, atunci tu, Primule Născut trebuie să iei conducerea."

"Pentru ceea ce sunt sau pentru ce am fost?" întrebă Ivar cu asprime, sever.

Desai dădu din cap: "Mult mai mulți oameni vor ține seama de tine vorbind de reconciliere, decât de oricare altul. Mai ales după ce povestea ta a devenit publică, cel puțin atâta din ea cât e înțelept să fie cunoscut."

"De ce nu în întregime?"

"Serviciile Secrete Navale vor dori, probabil, să păstreze diverse detalii în secret, fie și mai mult și mai spre a nu afla inamicul ce putem și ce nu. Și, m-m, anumite înalte oficialități n-ar aprecia felul cum s-au răspândit știrile, cum s-au infiltrat intrușii, cum au fost înșelați și duși de nas până la marginea unui Înfiorător abis."

"Tu, de exemplu?"

Desai zâmbi. Între noi doar, la Guvernatorul Muratori mă gândeam. Eu sunt mult prea neînsemnat spre a provoca senzație. Acum în Llynathawr nu sunt ingrați. Mă aștept ca de azi înainte să mi se dea *total* mână liberă în Sistemul Virgilian. O tactică pe care intenționez s-o pun în aplicare este

strânsa consultare cu reprezentanții fiecărei grupări sociale de pe Aeneas ca și o fază de guvernare graduală asupra lor."

"Hm. Incluzând Orcanii?"

"Da. Comandantul Yakow a fost aproape zdrobit de aflarea adevărului; și el e robust, nu are vreun angajament profund emoțional în cazul fals — pur și simplu e interesat de bunăstarea poporului său. E de acord că doar Imperiul, îi poate salva în modul cel mai adecvat de apropiata agonie."

Ivar rămase iarăși tăcut. Tatiana îl privea. Lacrimile îi sclipeau în ochi. Cunoștea acel gen de durere, de suferință. În cele din urmă el întrebă: "Jaan?"

"Profetul?" răspunse Desai. "Nu știe decât că, din anumite motive, ai fost nevoit să fugi — o defecțiune, cu siguranță, crede el, și apoi un alt raid Imperial a sosit pe Muntele Cronos, scotocind mai profund și șefii Camaraderiei nu s-au putut opune. Poate mă sfătuiești cum să-i spun adevărul, înainte să apară comunicatul oficial."

Sec: "Ce-i cu Aycharaych?"

"A dispărut ca și mașinăria-creier. Îl căutăm, îl vânam bineînțeles." Desai se strâmbă: "Mă tem că vom eșua. Într-un fel sau altul, acest ticălos vicelan va părăsi planeta și va ajunge acasă. Dar cel puțin nu ne-a distrus pe noi."

Ivar se îndepărtă de față, de data asta nici ea, nici orice altceva nemaiputându-l alina. Sub bucla blondă care-i cădea pe frunte, privirea-i albăstrie avea o lucire de gheață. "Chiar crezi că ne-ar fi putut nimici?"

"Milenialismul pe care-l stăpânea, prin mașinării, mecanisme, da, ne-ar fi putut termina," răspunde cu ton grav Desai. "Nu putem fi siguri. Foarte probabil că Aycharaych ne cunoaște mai bine decât ne cunoaștem noi înșine. Dar... s-a petrecut, iar și iar în existența agitată a omului: Războiul Sfânt, care nu poate fi oprit și care demolează regate și imperii chiar dacă soldații săi sunt puțini și slab pregătiți.

Numărul lor crește, vezi. Toată populația li se alătură.

Omul nu și-a dorit niciodată un Dumnezeu confortabil, înțelept sau binevoitor; el a râvnit un crez, o cauză care produce totul, dar mai ales care pretinde totul.

Așa cum fluturele e atras de flacăra lămpii...

Din ce în ce mai mult, din experiența mea pe planeta Aeneas, am ajuns să înțeleg că lumea e compusă din nenumărați oameni diferiți, dar toți, fără excepție, credincioși, toți puternici și capabili, împărtășind o anumită imagine tradițională despre extraordinarii strămoși și complet nepregătiți să admită că acești străbuni poate vor fi fost la fel de limitați și în ultimă instanță, condamnați la fel ca noi.

Aeneas a fost în fruntea luptei pentru un sfârșit politic. Când s-a instalat, înfrângerea a făcut ca locuitorii și forțele lor să se reîntoarcă înspre lucrurile transcendente. Și apoi Aycharaych a inventat pentru ei o transcendență pe care cel mai devotat religios ca și cel mai sever critic, om de știință o puteau admite în aceeași măsură.

Nu cred că firul, cursul evenimentelor din Războiul Sfânt s-ar fi oprit aici, în acest colț al lui Regulus. Sfârșitul ar fi fost cel al umanității și al prietenilor umanității, sfâșiat din două părți. Nu mult mai multe de două, căci există *contradicții* în credință, care, cred eu, au fost în mod deliberat sădite și cultivate. De exemplu, Dumnezeu e Creatorul sau Creatul? Și tot astfel inducând, ereziile, persecuțiile, răzmerițele, haosul, duc la schilodirea statelor, căci ura dintre frați e mai atroce decât a unui străin..."

Desai își trase răsuflarea înainte de-a termina"... așa cum ar fi Merseienii. E clar ce urmărește Merseia, întâi să ne ațâțe unii contra altora, apoi să ne domine."

Ivar își lovi pumnii de genunchi: "Zău?" întrebă el.

"Adevărul adevărat", spuse Desai. "Oh, știu ce eficace a fost mereu amenințarea Merseiană pentru politicieni, industriași, comenduirea militară și birocrății Imperiului. Și de fapt nici nu înseamnă că nu e real. Știu cât i-a defăimat propaganda pe Merseieni, când ei sunt — potrivit propriilor lor vederi și de altfel chiar multora dintr-ale noastre — un popor foarte cuminte. Și nici asta nu vrea să însemne că liderii lor n-ar risca până și lunga Noapte, numai să înhațe supremația.

"Primule Născut, dacă dorești să fii demn de a-ți îndruma lumea, trebuie să începi prin renunțarea la iluziile plăcute, confortabile. Totuși, nu te lua după ce-ți spun eu. Studiază. Întreabă-te. Lucrezi să te convingi singur. Fă-ți propriile păreri. Dar urmează totdeauna adevărul, oriunde s-ar găsi el."

"Ca Ythrianul acela?" murmură Tatiana.

"Nu, ca întregul Domeniu Ythri," îi spuse Desai. "Erannath era agentul meu, de acord. Dar era în aceeași măsură și al lor. L-au trimis printr-un angajament făcut dinainte: pentru că prin extrema lui ciudățenie, deosebirea lui izbitoare, aparenta detașare ar fi putut să învețe ceea ce Terrienii n-ar fi izbutit."

"De ce ar face Ythri așa ceva?" puse Ivar totul sub semnul întrebării. "Oare n-am purtat un război cu ei, nu i-am învins și nu i-am privat de unele teritorii pe care le dețineau?"

"Dar asta a fost odată, demult, vezi tu. Teritoriul a fost cu mult timp în urmă asimilat celui al nostru. Iredentismul e o prostie. Și Terra n-a încercat să treacă peste deciziile Domeniului sau ale coloniilor Merseiene, pe timpul păcii. Oricare ar fi greșelile Imperiului și acestea nu-s puține, el recunoaște anumite limite la care trebuie, în mod înțelept, să se oprească."

"Merseia nu procedează așa."

"Bine-nțeles, Erannath nu știa nimic despre Aycharaych, când a sosit aici. Dar știa că Aeneas e o planetă-cheie în acest sector și se aștepta ca Merseia să fie în acțiune pe undeva, prin vreun dedesubt. Pentru că Terra și Ythri au un coplesitor interes comun pace, stabilitate, stăvilirea agresorului insașiabil — și pentru că ambiția lumii voastre i s-a părut potrivită, el a venit să dea cum s-ar spune, o mână de ajutor oricare ar fi fost aceea."

Desai își drese vocea. "Îmi pare rău", spuse el. "Nu aveam de gând să țin o cuvântare așa de lungă. Și pe mine m-a surprins. Nu sunt un orator, doar un glorios birocrat. Dar aici e o problemă de care depind milioane de vieți."

"I-ați găsit corpul?" întrebă liniștit Ivar.

"Da", răspunse Desai. "Rolul său e o altă chestiune ce nu poate fi făcută publică: e prea revelator, prea provocator. De fapt va trebui să renunțăm la rolul jucat de Merseia din pricina temerilor pentru atât de șubreda, fragila pace."

"Oricum, Erannath a fost transportat acasă pe un crucișător Imperial; și la Bord se afla garda de onoare."

"Asta e în regulă", spuse Ivar după un timp.

"Ai ceva de gând în ce-l privește pe bietul Jaan?" întrebă Tatiana.

"Îi vom acorda un tratament psihiatric, spre a-l scăpa de falsa personalitate", promise Desai. "Mi s-a spus că e cu putință".

"Presupune că el refuză."

Privirea lui Desai se reîntoarce către Ivar. "La fel ca tine, Primule Născut", zise el. "Nu vei fi silit. Nimeni nu te va forța. Colaborarea cu administrația mea pentru restaurarea planetei Aeneas și reintegrarea în cadrul Imperiului te previn că va fi grea și fără vreo urmă de grație. Te va costa prieteni și ani din viață, pe care i-ai putea petrece mult mai plăcut, și-ți va produce durere atunci când va trebui să iei o decizie definitivă sau să faci un compromis penibil. Pot doar să doresc și să sper că vei fi alături de noi."

Se ridică: "Cred că deocamdată ajunge", spuse el. "V-ați câștigat dreptul la o anumită liniște, intimitate, voi amândoi. Vă rog să meditați și chemați-mă oricând doriți, fără jenă. Acum, bună ziua, Profesoară Thane, Primule Născut Frederiksen." Înaltul Comisar al Imperiului Terrian se înclină. "Vă mulțumesc".

Încet, se ridicară și Ivar și Tatiana. L-au flankat pe micuțul om înainte de a-i strânge mâna.

"Probabil vom încerca să ajutăm", rosti Ivar. "Aeneas e dator să supraviețuiască Imperiului."

Tatiana extrase acul din înțepătură, încercând să îndulcească pilula. "Domnule, presupun că vă datorăm mai multe mulțumiri decât și-ar închipui oricine, indiferent de ce veți spune dumneavoastră."

Pe când închidea ușa în urma sa, Desai auzi șoricelul care începuse să cânte.

Jaan se plimba departe, singur, înainte de răsărit.

Străzile erau canioane de noapte, prin care el adesea se împiedica. Dar când ajunse pe cheiul spălat de mare, cerul îl înconjură. În spatele acestei platforme largi, sclipitoare, orașul se zărea ca o îngrămădeală transformată magic de lumina lunii. Sus, deasupra, se ridica Arena, cu întunecata-i putere înghețată într-un nimb. Sub tălpile lui, muntele arăta alb-gri și umbrele punctau cărarea spre apă. La nord și est era Ilionul, despiciat de lucirea cascadelor Linn.

Cel mai bine cunoștea cerul. Stele supraaglomerau o întunecime care părea ea însăși în flăcări, până se topeau, se amestecau împreună, de-a valma în cataracta Căii Lactee. Cel mai impunător ardeau Alpha și Beta Crucis; ele știau mult mai multe, erau prietenii hoinărerilor vieții sale și o parte din el le implora să-l ghideze. Ele doar sclipeau și se roteau. Lavinia era jos și Creusa se grăbea să apună. Coborât peste locuri virane spânzura Dido, luceafărul de dimineață.

Cascadele îndepărtate vuiau surd, iar ei se mai aflau încă aici, împreună și era îngrozitor de frig. Aerul respirației scos afară fumega ca al fantomelor, înlăuntru durea.

— Fii atent la ce este real și etern, spuse Caruith.

— Lasă-mă-n pace, răspuse Jaan. Ești un spectru. O minciună.

— Nu crezi asta. *Noi* n-o credem.

— Atunci de ce-i goală încăperea ta acum, iar eu singur în țeastă, în craniu?

— *Ceialți* au câștigat — nu chiar o bătălie, dacă rămânem pe poziții ferme; o altercație, o ambasadă în lupta vieții spre a deveni Dumnezeu. Nu ești singur.

— Ce-ar trebui să facem?

— Să tăgăduim, să ne lepădăm de jurămintele lor false. Să proclamăm adevărul!

— Dar tu nu exiști acolo! izbucni Jaan. Ești o parte fabricată, introdusă în propriu-mi creier, șuierând mereu la mine să tac; și eu mă pot vindeca de tine.

— Oh, da, rosti Caruith cu un teribil dispreț. Ei îmi pot îndepărta, îmi pot șterge complet urmele; de asemenea te pot și pe tine castra, dacă dorești. Du-te, devino domestic, reîntoarce-te la meseria ta de pantofar. Stelele acestea vor continua să sclipească.

— Cauza e pierdută în această generație, pe acest glob; e sfârșită, pledă Jaan. Știm asta amândoi. Ce altceva am mai putea face decât să mergem jalnici, batjocoriți, insultați, spre a ruina și visurile ultimelor credincioși?

— Putem susține adevărul și putem muri pentru el.

— Adevărul? Ce dovedește că ești adevărat, real, Caruith?

— Golul pe care l-aș lăsa în urma mea, Jaan.

Și acesta, gândi el va exista într-adevăr acolo, înlăuntrul lui Jaan, ecou singuratic: "fără sens, fără sens, fără sens", până ce a doua moarte i-ar da liniștea.

— Păstrează-mă, mai încercă să-l convingă Caruith, vom muri doar o singură dată și va fi, oricum, în serviciul acelor sori.

Jaan se înapoie la ai săi. *Ajută-mă*. Nu răspunse nimeni în afară de Caruith.

Cerul se albea spre răsărit și sosi planeta Virgil; zorii se iviră brusc. Peste tot se trezea lumina. Șoapte, murmure prin aer, un zgomot de aripi, mireasmă de plante care într-un fel anume se mențin și în deșert. Steagurile se ridicară pe Arena și trompetele sunară, indiferent ce va fi mai târziu.

Jaan știu: *Viața își are propriile ei comandamente. Iar eu voi avea suficientă viață cât să umple golul rămas. Voi căuta ajutorul oamenilor.*

Nu aflase niciodată până atunci, cât de abruptă, prăpăstioasă fusese cărarea.

Dar te implor prin bolta cerească

Și vântul tânăr peste ierburi,

Să-ți iei privirea de pe ființa mea

Și să-mi eliberezi spiritul.

KIPLING